

การศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษา
เรื่อง "ผจญทุ่งกว้าง" ของ แม้นมาส ชวลิต

กนิษฐ์ ดีहनอ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา

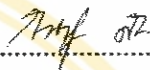
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2546

ISBN 974-04-3688-9

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

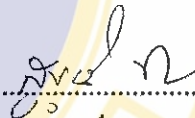
วิทยานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาเรื่อง "ผจญทุ่งกว้าง"
ของ แม้นมาส ชวลิต

นางสาวกนิษฐ์ ดีหนอ
ผู้วิจัย

อาจารย์กฤตยา อกนิษฐ์ ศศ.ม.
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

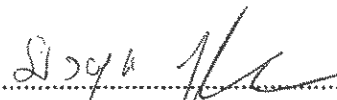
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกุมาวดี จำหิรัญ M.A.
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์สุจิตลักษณ์ ดีผดุง Ph.D.
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์รัตมิตารา หุ่นสวัสดิ์ Ph.D.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤทธ นุราสิทธิ์ ศศ.ม.
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและ
วัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา
ชนบท

วิทยานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาเรื่อง "ผจญทุ่งกว้าง"
ของ แม้นมาส ขวลิต
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา
วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

นางสาวกนิษฐ์ ดีहनอ
ผู้วิจัย

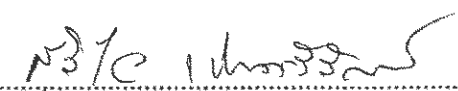

อาจารย์กฤตยา อกนิษฐ์ ศศ.ม.
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชุมาวดี ขำหิรัญ M.A.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์สิทธา พินิจภูวดล Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์รัศมีคารา หุ่นสวัสดิ์ Ph.D.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์ Ph.D.
ผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา
ชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

ตำนานในพระกรุณาธิคุณ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยพระกรุณาธิคุณอันล้นพ้นในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานทุนการศึกษาและทุนสนับสนุนในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ข้าพระพุทธเจ้านางสาวกนิษฐ ดีหนอ ขอพระราชทานพระราโชวาท กราบถวายบังคมแทบเบื้องยุคลบาทด้วยความจงรักภักดีและสำนึกในพระกรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ดังจะขอเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมเป็นมงคลสูงสุดแก่ข้าพระพุทธเจ้าอย่างหาที่เปรียบมิได้สืบไป

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้านางสาวกนิษฐ ดีหนอ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต ผู้แปลที่ผลิตผลงานอันทรงคุณค่าให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสรวบรวมวรรณกรรมของท่านในการศึกษา และกรุณาให้สัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบในวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก อาจารย์กฤตยา อภินิชฐ ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชุมาวดี จำหิรัญ และรองศาสตราจารย์ดร.สุจิตต์ลักษณ์ ศิผดุง คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนแล้วเสร็จ รวมถึงศาสตราจารย์ดร.สิทธา พิณีภูวดล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิทยาการและข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาสถาบันวิจัยภาษาฯ ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และกำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าอันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยให้ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จในการศึกษา

กนิษฐ์ คีहनอ
ผู้วิจัย

การศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาเรื่อง “ผจญทุ่งกว้าง” ของ แม้นมาส ชวลิต
(A STUDY OF THE TRANSLATION TECHNIQUES IN “CHALLENGE OF THE PRAIRIE”
BY MAENMAS CHAVALIT AS PUBLISHED IN THE BILINGUAL VERSION)

กนิษฐ์ ดีหนอ 4337021 LCCD/M

ศศ.ม. (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : กฤตยา อกนิษฐ์, ศศ.ม., สุขุมาวดี จำหิรัญ, M.A.,
สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษมาเป็นฉบับแปลภาษาไทย รวมถึงวิธีการใช้ภาษาของแม้นมาส ชวลิต จากวรรณกรรมแปลเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* ของ บาบาร่า บอนแฮม โดยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากผลการศึกษาพบว่ากลวิธีที่ แม้นมาส ชวลิต เลือกใช้ในการถ่ายทอดวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาสามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลวิธี คือ กลวิธีการแปลตรงตามโครงสร้าง และกลวิธีการแปลแบบตีความ

กลวิธีการแปลตรงตามโครงสร้าง ผู้แปลใช้การแปลตรงในระดับคำต่อคำ เนื่องจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีลักษณะที่ร่วมกันอยู่ ทำให้ผู้แปลสามารถรักษารูปคำ และโครงสร้างของประโยคในฉบับแปลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน โดยในระดับคำสามารถศึกษาได้จาก คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และคำสันธาน ส่วนในระดับประโยคพบว่าประโยคที่สามารถจัดเรียงคำได้ตรงตามตำแหน่งเดิมของต้นฉบับ ได้แก่ ประโยคความเดียว และประโยคความรวมเท่านั้น

นอกจากนี้ ผู้แปลยังใช้กลวิธีการแปลแบบตีความ เพื่อลดปัญหาอันเกิดจากความแตกต่างทางภาษา เป็นผลให้ผู้แปลต้องเปลี่ยนประเภทของคำ การเพิ่ม การละ และการลำดับการเรียงคำในประโยค ให้เป็นไปตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบศึกษาคำศัพท์ และ โครงสร้างภาษาได้อย่างถูกต้องตรงกัน อีกทั้งยังสามารถได้รับความบันเทิงในเชิงวรรณศิลป์จากวรรณกรรมฉบับแปลพร้อมกันด้วย

คำสำคัญ : กลวิธี / การแปล / วรรณกรรม / แม้นมาส ชวลิต

180 หน้า. ISBN 974-04-3688-9

A STUDY OF THE TRANSLATION TECHNIQUES IN “CHALLENGE OF THE PRAIRIE”
BY MAENMAS CHAVALIT AS PUBLISHED IN THE BILINGUAL VERSION.

KANIT DEENOR 4337021 LCCD/M

M.A. (LANGUAGE AND CULTURE FOR COMMUNICATION AND DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORS : KRITTAYA AKANISDHA, M.A., SUKHUMA-VADEE
KHAMHIRAN, M.A., SUJARITLAK DEEPADUNG, Ph.D.

ABSTRACT

The objective of this research was to study the translation techniques used by Maenmas Chavalit in her translation of *Challenge of the Prairie*, a novel written by Barbara Bonham. The analysis was conducted through qualitative methods.

The research findings indicate that Meanmas Chavalit used two approaches in her translation: form-based translation and meaning-based translation.

With regard to the form-based translation approach, the translator followed a word-for-word rendering. This literalness was made possible because of the common linguistic structures in the English and Thai languages. Thus, the translated version could retain both the word forms and syntactic structures of the source language. On a lexical level, there were word-for-word replacements in five word classes: nouns, pronouns, verbs, adjectives, and conjunctions. On a syntactic level, however, only in simple and compound sentences could the word order of the source language remain unchanged.

To overcome the structural differences between the two languages, the translator employed the meaning-based translation approach by using various techniques of adjustment such as word class shift, addition, deletion, and change of word order in accordance with the syntactic rules of the target language. In this way, readers of the translated version can directly compare the sentence structure and meaning of the words with those of the source language and, simultaneously, appreciate the value of both the English literary work and its translated version.

KEY WORDS : TECHNIQUE / TRANSLATION / LITERATURE / MAENMAS CHAVALIT

180 p. ISBN 974-04-3688-9

สารบัญ

	หน้า
สำนักในพระกรุณาธิคุณ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1-8
1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	7
2. ทบทวนวรรณกรรม.....	9-32
2.1 แนวคิดด้านการแปล.....	9
2.2 แนวคิดด้านการศึกษาภาษาอังกฤษด้วยการแปล.....	18
2.3 แนวคิดด้านภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.4 ความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย.....	24
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	33-36
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	33
3.2 การเลือกเอกสารเพื่อศึกษา.....	33
3.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
3.3.1 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
3.3.2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
3.4 การเสนอผลการวิจัย.....	36

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

4. กลวิธีการแปลตรงตามโครงสร้าง.....	37-76
4.1 การแปลระดับคำและวลี.....	38
4.1.1 คำนาม.....	39
4.1.2 คำสรรพนาม.....	45
4.1.2.1 คำสรรพนามบุรุษที่ 1.....	46
4.1.2.2 คำสรรพนามบุรุษที่ 2.....	49
4.1.2.3 คำสรรพนามบุรุษที่ 3.....	52
4.1.3 คำกริยา.....	56
4.1.3.1 คำกริยาหลัก.....	56
4.1.3.2 คำกริยาช่วย.....	61
4.1.4 คำวิเศษณ์.....	63
4.1.5 คำสันธาน.....	64
4.1.5.1 เชื่อมความคล้ายตามกัน.....	65
4.1.5.2 เชื่อมความขัดแย้งกัน.....	65
4.1.5.3 เชื่อมความเปรียบเทียบ.....	66
4.2 การแปลระดับประโยค.....	68
4.2.1 ประโยคความเดียว.....	68
4.2.1.1 ประธาน-กริยา.....	69
4.2.1.2 ประธาน-กริยา-กรรมตรง.....	72
4.2.2 ประโยคความรวม.....	74
5. กลวิธีการแปลแบบตีความ.....	77-130
5.1 การถ่ายทอดความหมายในระดับคำและวลี.....	78
5.1.1 คำนาม.....	78
5.1.1.1 การแปลตามความหมายจากบริบท.....	79
5.1.1.2 การแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความ.....	83
5.1.1.3 การเปลี่ยนคำนามให้เป็นประโยค.....	87

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

5.1.2	คำสรรพนาม.....	88
5.1.2.1	การแปลเป็นคำเรียกญาติ.....	89
5.1.2.2	การแปลเป็นคำนามเฉพาะ.....	90
5.1.2.3	การแปลเป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวน.....	92
5.1.2.4	การเพิ่มคำสรรพนาม.....	94
5.1.2.5	การละคำสรรพนาม.....	95
5.1.2.6	การแปลคำสรรพนามเป็นคำนามหรือคำนามวลี.....	98
5.1.3	คำกริยา.....	100
5.1.3.1	การแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความ.....	100
5.1.3.2	การแปลเป็นถ้อยคำสำนวน.....	102
5.1.3.3	การเพิ่มส่วนเสริมกริยา.....	104
5.1.3.4	การละคำกริยา.....	105
5.1.4	คำวิเศษณ์.....	106
5.1.4.1	การแปลตามลำดับการเรียงความหมาย.....	107
5.1.4.2	การแปลตามลำดับภาพที่มองเห็น.....	109
5.1.4.3	การเพิ่มคำบุพบทเชื่อมความ.....	110
5.1.4.4	การแปลเป็นสำนวนโวหารเปรียบเทียบ.....	113
5.1.4.5	การแปลโดยการตีความจากบริบท.....	115
5.1.5	คำสันธาน.....	116
5.1.5.1	การเพิ่มคำสันธาน.....	116
5.1.5.2	การละคำสันธาน.....	117
5.2	การถ่ายทอดความหมายในระดับประโยค.....	119
5.2.1	ประโยคความปฏิเสธ.....	119
5.2.2	ประโยคแสดงเงื่อนไข.....	121
5.2.3	ประโยคกรรมวาจก.....	125
5.2.4	ประโยคกริยาทวิกรรม.....	127

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5.2.5 ประโยคประธานสมมติ.....	128
6. การใช้ภาษาของแม่น้ำมาต ชวลิต.....	131-145
6.1 การรักษาความหมายได้ครบตามต้นฉบับ.....	131
6.2 การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องในฉบับแปล.....	134
6.3 การรักษาอรรถรสได้เทียบเท่าต้นฉบับ.....	139
7. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	149-153
7.1 สรุปผลการวิจัย.....	146
7.2 อภิปรายผล.....	148
7.3 ข้อเสนอแนะ.....	152
บรรณานุกรม.....	154
ภาคผนวก.....	158
ประวัติผู้วิจัย.....	176
Executive Summary.....	177

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. สรุปการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง เรื่อง ผจญท่งกว้าง ที่มีการแปลตรงตามรูปคำของต้นฉบับ.....	47
2. สรุปการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่สอง เรื่อง ผจญท่งกว้าง ที่มีการแปลตรงตามรูปคำของต้นฉบับ.....	50
3. สรุปการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่สาม เรื่อง ผจญท่งกว้าง ที่มีการแปลตรงตามรูปคำของต้นฉบับ.....	52
4. แสดงการจัดเรียงคำพิเศษของภาษาอังกฤษ.....	107

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย

การแปลนับว่าเป็นศิลปะอย่างหนึ่งในการใช้ภาษาและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้ผ่านการอ่าน ทั้งนี้เพราะเป็นการถ่ายทอดมรดกความรู้และสรรพวิทยาจากต่างชาติต่างภาษามาสู่ภาษาที่คนในชาติสามารถรับรู้ได้โดยง่าย ประเทศไทยค้นพบหลักฐานด้านการแปลที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรกในหลักศิลาจารึกวัดป่ามะม่วง สมัยสุโขทัย ดังที่ สิทธา พิณีภูวดล (2525: 64) กล่าวไว้ว่า

ศิลาจารึกวัดป่ามะม่วงนี้ มีเนื้อความกล่าวถึง พระเกียรติคุณของพระยาเลอไทยที่ได้อาราธนาพระมหาสามีสังฆราชจากลังกามาอยู่กรุงสุโขทัย และทรงสร้างศาสนสถานสำคัญ ภาษาที่ใช้จารึก ได้แก่ ภาษาเขมร (หลักที่ 4) ภาษาไทย (หลักที่ 5 และ 7) และภาษามอญ (หลักที่ 6) จากการศึกษาศิลาจารึกหลักที่ 4 พบว่า ผู้ที่แปลออกเป็นภาษาไทยและได้ตีพิมพ์เผยแพร่คนแรกคือ พระสมณเจ้ากรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ ซึ่งประสงค์จะแปลเนื้อความเป็นใหญ่ ต่อมาศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์ ได้แปลใหม่โดยถือความสำคัญของศัพท์ที่ใช้ในจารึกนั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาภาษา ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี

วรรณกรรมแปลในสมัยต่อมา ตามที่ วินิตา คิณินต์ (2544: บรรยาย) ได้อธิบายไว้ว่า นอกจากวรรณกรรมที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาแล้วยังมีงานวรรณกรรมประเภทอื่นซึ่งใช้วิธีแปลและเรียบเรียงเพิ่มเติมขึ้นมาด้วย ดังนี้

ในสมัยอยุธยามีการแปล *มหาชาติคำหลวง* ใช้วิธีแปลโดยยกประโยคภาษามอญขึ้นนำ แล้วแปลเป็นภาษาไทยเสียวรรคหนึ่งเพื่ออธิบายความสลับกัน เช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งจบเรื่อง ต่อมาเมื่อมีผู้ให้ความสนใจด้านการแปล

มากขึ้น วัตถุประสงค์ของการแปลจึงขยายไปสู่การแปลเพื่อมุ่งประโยชน์ จากวรรณกรรมเพิ่มตามไปด้วย ทั้งทางด้านการศึกษา การค้า และความบันเทิง เช่น วรรณคดีเรื่อง สามก๊กและไซฮั่น ที่เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นผู้อำนวยการแปล ถือเป็นการแปลหนังสือขึ้นไว้เพื่อประโยชน์ของราชการบ้านเมือง สอดคล้องกับสภาพบ้านเมืองในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่กำลังทำศึกสงคราม กลวิธีการแปลที่เลือกใช้ก็มักจะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของงาน

ส่วนประเภทของงานแปลที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ วรรณกรรมในรูปแบบบันเทิงคดี โดยมีคนไทยที่ได้รับการศึกษาในประเทศตะวันตก นำวรรณกรรมมาแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งการแปลในครั้งนั้นยังเป็นลักษณะของการนำต้นฉบับเดิมมาคัดแปลงแต่งเติมใหม่มากกว่า มิใช่เป็นการแปลโดยตรง

ทั้งนี้พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงมีความเห็นว่าการแปลให้ตรงตามต้นฉบับนั้นไม่เป็นเพียงการถอดรูปภาษาตามอย่างของเดิมเท่านั้น แต่จะต้องสามารถถ่ายทอดความหมายไว้อย่างครบถ้วน ดังที่ ทรงอธิบายคำว่า "แปล" ไว้ใน วิทยาสารานุกรม (2505: 511-512) ความว่า

กฎอันพึงยึดถือในการแปลก็คือ จะต้องพยายามแปลคำที่มีอยู่ในต้นฉบับแต่ไม่แปลคำต่อคำ หากแปลให้ได้ความให้คำแปลตรงกับความในต้นฉบับ ถ้อยคำจะยาวจะสั้นกว่ากันอย่างไรก็ตามที่.... หน้าที่ของผู้แปล มิใช่ว่าจะถอดความตามที่ตนเข้าใจว่าต้นฉบับหมายความว่าเช่นนั้นเช่นนี้ แล้วก็แปลไปตามที่ตนเห็นว่าเป็นความหมายที่สมควรหรือที่ถูกต้อง หน้าที่ของผู้แปลก็คือจะถ่ายทอดความเดิมออกมาเป็นอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งให้ได้ความตรงกัน หรืออีกนัยหนึ่งคำแปลควรเป็นเสมือนฉายาหลักของต้นฉบับ เป็นการถ่ายทอดภาพเดิมออกมาเป็นอีกภาพหนึ่งซึ่งใช้เครื่องหมายต่างกัน แต่มีความหมายอย่างเดียวกัน

ค่านิยมของการแปลข้างต้น นำไปสู่หลักปฏิบัติในการแปลรูปแบบใหม่ที่ว่า การแปลคือการถ่ายทอดความหมาย มิใช่เพียงการถ่ายทอดรูปภาษา นักแปลวรรณกรรมร่วมสมัยกับพระองค์จึงเป็นผู้ที่ศึกษาในจุดมุ่งหมายของนักประพันธ์และเนื้อหาของเรื่องที่กำลังแปลให้อ่องแท้เสียก่อน แล้วจึงกำหนดออกเป็นตัวอักษรไทยที่เทียบเคียงกันได้เท่ากับต้นฉบับ

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ (พ.ศ. 2424 – พ.ศ. 2468) ระบบการพิมพ์เริ่มแพร่หลายมากยิ่งขึ้น หนังสือมีราคาถูกลง เป็นเหตุให้เรื่องแปลเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง นอกจากจะทรงสนับสนุนงานด้านการพิมพ์แล้ว พระองค์ยังทรงเป็นผู้หนึ่งที่ถือเป็นต้นแบบของการแปลตามอย่างภาษาเดิมของต้นฉบับ เห็นได้จากพระราชนิพนธ์แปลของพระองค์ อันได้แก่เรื่อง *นิทาสโมสร* (2500: 37) โดยทรงแปลจากเรื่อง *School for Scandal* (1942: 51) ของ ริชาร์ด เซอร์ริดัล (Richard Brinsley Butler Sheridan) ที่สามารถถอดรูปภาษาและสำนวนภาษาอังกฤษ ออกมาสู่ฉบับแปลได้ละเมียดละไม ดังนี้

Maria : This is unkind, sir. You know I have obeyed you in neither seeing nor corresponding with him: I have heard enough to convince me that he is unworthy of my regard. Yet I can not think it capable , if , while my understanding condemns his vices , my heart suggests pity for his distresses.

นางสาวถวิล : พุทโธ่ คุณลุงช่างใจดำเสียจริง ๆ ทีเดียวน! ห้ามมิให้ดิฉันพบหรือเขียนหนังสือถึงนายบุญสม ดิฉันก็ทำตามแล้ว ยังจะเอาอะไรอีกก็ไม่ทราบ จริงหรือที่ได้ยินเรื่องราวต่าง ๆ เรื่องนายบุญสมมากมาย ที่ทำให้ดิฉันเห็นได้ว่าไม่ควรมิใจผูกพันอยู่ในตัวเขาอีกต่อไป แต่จะอย่างไรได้ใจมันอดสงสารไม่ได้นี่เจ้าค่ะ

จากตัวอย่างบทพระราชนิพนธ์แปลนี้ จะเห็นว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรักษาทั้งรูปคำและคงสำนวนตามอย่างต้นฉบับเดิมและทรงแทนที่ด้วยสำนวนไทยที่กระชับรัดกุมไม่ขัดหูผู้อ่าน การแปลในความหมายของพระองค์ท่าน เริ่มพัฒนาไปสู่การปรับโครงสร้างทางภาษาให้เป็นธรรมชาติในภาษาลับแปลมากขึ้น ซึ่งนับว่าวิธีการนี้เป็นที่นิยมปฏิบัติสืบเนื่องกันมาจนถึงนักแปลรุ่นปัจจุบัน

นักแปลที่โดยเสด็จพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยใช้วิธีการแปลให้ตรงตามต้นฉบับภาษาเดิมอย่างใกล้ชิด จากการศึกษาของ วรณี ต้องเจียน (2515: 19-20) มีอยู่ด้วยกันหลายท่าน อาทิเช่น ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต นางวิภา จุลชาติ และนายสมักร เสาวรศ ซึ่งได้แปลหนังสือชุดเสรีภาพให้แก่สำนักข่าวสารอเมริกัน โดยจัดให้มีการพิมพ์ภาษาอังกฤษกำกับคำแปลภาษาไทยหน้าต่อหน้า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการศึกษาภาษาอังกฤษ

ความต้องการในการศึกษาหาความรู้ดังที่กล่าวมา ทำให้ทราบว่าหนังสือแปลมีความจำเป็นยิ่ง เพราะช่วยให้ผู้อ่านชาวไทยสามารถอ่านเรื่องราวที่ไม่สันทัดได้รวดเร็วขึ้น แทนที่จะต้องอ่านจากภาษาต้นฉบับเดิม ปัจจุบันยังมีหนังสือแปลประเภทหนึ่งที่รู้จักกันในนามของ วรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษา กำลังได้รับความสนใจจากนักอ่านชาวไทยมากทัดเทียมกับวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ โดยงานแปลดังกล่าวมีลักษณะเด่นที่ผิดแผกไปจากงานแปลบันเทิงคดีแนวเดิม คือมีการจัดเรียงพิมพ์ภาษาอังกฤษไว้หน้าหนึ่งและคำแปลภาษาไทยไว้คู่กันในหน้าตรงข้าม วัตถุประสงค์ของการแปลในรูปแบบนี้ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถรับอรรถรสจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ส่วนหนึ่ง และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในด้านการเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเองให้เข้าใจวิธีการเรียบเรียงคำในโครงสร้างภาษาที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจด้านการแปลได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้แปลจึงคงความหมายตามตัวอักษรและโครงสร้างประโยคของต้นฉบับไว้ให้มากที่สุด มุ่งความถูกต้องครบถ้วนของต้นฉบับเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันงานแปลวรรณกรรมที่มีการพิมพ์สองภาษารวมในเล่มเดียวกันนั้น มีค่อนข้างน้อยเพราะมีข้อจำกัดหลายประการ กล่าวคือ นักแปลไม่เพียงแต่รักษาความหมายและโครงสร้างให้ตรงกับต้นฉบับเดิมเท่านั้นแต่จะต้องแปลให้คงอรรถรส และลีลาเดิมของผู้ประพันธ์เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม นักแปลบางท่านอาจเข้าใจว่าการแปลตรงตามต้นฉบับ คือการถอดคำศัพท์จากภาษาเดิมแล้วมาเรียบเรียงใหม่ตามวากยสัมพันธ์ของภาษาไทยเท่านั้น แต่วิธีการนี้เมื่อนำสู่การปฏิบัติแปลแล้ว พบว่าการมุ่งถอดความตามรูปศัพท์แต่เพียงอย่างเดียวโดยละเลยเนื้อหาสาระตามที่ผู้ประพันธ์ต้นฉบับต้องการจะสื่อ่นั้นจะเป็นภาษาที่เสียดสีโดยสิ้นเชิง ไม่เป็นธรรมชาติของภาษาไทย ดังนั้นการแปลโดยอาศัยการถอดความตามตัวอักษรคำต่อคำ หรือประโยคต่อประโยค จำเป็นต้องอาศัยความชำนาญของผู้แปล อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกันทั้งสองภาษา จึงถือเป็นงานแปลที่ยากกว่าการแปลที่รักษาความหมายแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังต้องอาศัยประสบการณ์และความรู้ของผู้แปลในการแก้ปัญหาอันเกิดขึ้นจากข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมอีกด้วย

ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาวรรณกรรมเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* (*Challenge of the Prairie*) เป็นด้วยเหตุผลหลายประการ ประการหนึ่งคือ ความสามารถในการสร้างสรรค์ล้อยคำของ บาบารา บอนแฮม (Barbara Bonham) ผู้ประพันธ์ ตลอดจนการผูกร้อยเรื่องราวให้มีความเหมาะสมสำหรับเยาวชน ดังจะเห็นว่าเนื้อเรื่องมีส่วนเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอ่านและให้คุณค่าด้านการดำรงชีวิตแก่

เขวชนเป็นอย่างดี ตัวละครทุกตัวล้วนแสดงออกถึงความเข้าใจในตนเอง บุคคลรอบข้างและทุกสิ่งที่อยู่แวดล้อม อีกทั้งยังแฝงแง่คิดถึงภาระหน้าที่ที่เขวชนพึงปฏิบัติเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างลุ่มลึก อีกประการหนึ่งคือ ความน่าสนใจของการใช้ภาษาและรูปแบบของการนำเสนอความคิดของศาสตราจารย์คุณหญิงแมนมาส ชวลิต ผู้แปล ซึ่งใช้วิธีแก้ไขปัญหาโดยการปรับแนวคิดบางส่วนเป็นการอธิบายความ ตามที่ผู้แปลเห็นแล้วว่า จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่อง โดยไม่มีการตัดทอนถ้อยคำหรือเนื้อหาสาระจนเสียความ ทั้งยังเป็นผู้ที่มีความสันทัดในการใช้ภาษาไทยเป็นอย่างดี เป็นผลให้ภาษาในฉบับแปลมีความสละสลวย ง่ายต่อความเข้าใจ ในขณะเดียวกันยังรักษารูปแบบการแปลให้ฉบับแปลสามารถเทียบกลับไปยังต้นฉบับได้ประโยคต่อประโยค เพื่อมุ่งหมายให้เกิดผลต่อผู้อ่านในด้านการศึกษา

จากการที่ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีความแตกต่างกันอันเป็นลักษณะเฉพาะ ทั้งในด้านโครงสร้างของภาษา การเรียงคำในประโยค โครงสร้างของคำ ตลอดจนคำนิยามและวัฒนธรรมของคนในชาติ คำศัพท์ที่ใช้จึงมีความหมายที่แตกต่างกัน ทำให้ยากแก่ผู้แปลที่จะหาถ้อยคำภาษาไทยที่ตรงกับคำศัพท์ในต้นฉบับภาษาต่างประเทศอย่างสมบูรณ์ ในการแปลเพื่อการศึกษา นั้นจึงมิได้จำกัดอยู่กับการถ่ายทอดภาษาข้ามวัฒนธรรมเท่านั้น แต่อยู่ที่ความสามารถในการเข้าถึงความหมายพร้อมกันไปด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษากลวิธีการแปลของ แมนมาส ชวลิต ในครั้งนี้ นอกจากจะทำให้ทราบกลวิธีที่ท่านนำมาใช้ในการแปลแล้ว ยังสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหนังสือแปลในตลาดหนังสือแปลปัจจุบันให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์สำหรับวงการแปลในประเทศไทย และเป็นแนวทางในการแปลแก่ผู้ศึกษาและผู้ที่สนใจต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1.2.1 ศึกษาวิธีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษมาเป็นฉบับแปลภาษาไทย

1.2.2 ศึกษาวิธีการใช้ภาษาในการแปลของแมนมาส ชวลิต

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยคาดว่า การวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ดังนี้ คือ

1.3.1 ทราบถึงกลวิธีที่ผู้แปลใช้ในการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

1.3.2 ทราบถึงลักษณะการใช้ภาษาในการแปลของแม่นมาส ชวลิต

1.3.3 สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการแปลเป็นสื่อ

1.3.4 สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานแปลวรรณกรรมเพื่อนำมาใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทย อันจะเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่ศึกษางานแปลและบุคคลทั่วไปที่สนใจในงานแปลต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการศึกษาในขอบเขต ดังต่อไปนี้

1.4.1 ศึกษาเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* แปลโดย แม่นมาส ชวลิต จากวรรณกรรมแปลชุดเสรีภาพเล่มที่ 65 ของสำนักข่าวสารอเมริกัน (USIS) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2514 พิมพ์ที่สำนักพิมพ์ก้าวหน้า กรุงเทพฯ โดยจัดเรียงพิมพ์เป็นฉบับสองภาษามีบทแปลภาษาไทยคู่กับต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *Challenge of the Prairie* ของ Barbara Bonham ในเล่มเดียวกัน จำนวน 465 หน้า

1.4.2 ศึกษาและวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบ โครงสร้างภาษาต้นฉบับกับฉบับแปล การเรียบเรียงคำ และความสัมพันธ์ระหว่างประโยคต่าง ๆ

1.4.3 ศึกษาและวิเคราะห์กลวิธีการแปล โดยแบ่งการวิเคราะห์ เป็นลำดับดังนี้

ก. ศึกษาและวิเคราะห์กลวิธีการแปลตรงตามโครงสร้าง

1. การแปลระดับคำและวลี
2. การแปลระดับประโยค

ข. ศึกษาและวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบตีความ

1. การถ่ายทอดความหมายในระดับคำและวลี
2. การถ่ายทอดความหมายในระดับประโยค

1.4.4 ศึกษาและวิเคราะห์การใช้ภาษาของผู้แปล

1.5 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์

แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มาจากแนวความคิดด้านการแปลของ สัทยวดี สายบัว (2542: 9-10) ที่ว่า แต่เดิมนั้นการแปลถือเป็นความพยายามที่จะผลิตผลงานที่มี รูปแบบของการเสนอความหมายให้ตรงกับรูปแบบของต้นฉบับมากที่สุดเท่าที่จะมากได้เท่านั้น ทั้งในแง่ของคำ โครงสร้างประโยค และโครงสร้างของหน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค ผลก็คือ งานแปลนั้นยาก ผู้อ่านไม่สามารถรับความหมายที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการเสนอได้ เพราะทั้งสองภาษามีความแตกต่างกันอยู่มากในเรื่องของลักษณะภาษาเป็นสำคัญ สิ่งที่เห็นได้ชัดประการหนึ่งคือ ในการแปลผู้แปลไม่อาจเลือกใช้การแปลแบบ 'ตรงตัว' ได้โดยตลอด

นักภาษาศาสตร์ที่สนใจในการนำเอาแนวคิดทางอรรถศาสตร์มาศึกษาร่วมกับการแปล อาทิเช่น ลาร์สัน (Larson, 1984: 3-23) ได้นำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลสองรูปแบบ ได้แก่ การแปลตรงตามโครงสร้าง (form-based translation) คือ การแปลที่มุ่งเน้นไปที่โครงสร้างของภาษา ผู้แปลจะพยายามคงรูปแบบของคำและประโยคในภาษาต้นฉบับเอาไว้ในฉบับแปล หรือที่เรียกกันว่า literal translation และการแปลแบบตีความ (meaning-based translation) คือ การแปลที่มุ่งเน้นไปที่ความหมาย ผู้แปลจะพยายามสื่อความหมายตามต้นฉบับในรูปแบบที่เป็นธรรมชาติของภาษาฉบับแปล หรือที่รู้จักกันในชื่อ idiomatic translation นอกจากนี้ ลาร์สัน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปลไว้ว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายของภาษาจากต้นฉบับสู่ฉบับแปล เริ่มจากการเปลี่ยนรูปแบบการถ่ายทอดความหมายของภาษาที่หนึ่ง ให้เป็นรูปแบบการถ่ายทอดความหมายของภาษาที่สอง โดยที่ยังคงความหมายเดิมไว้ได้ ในการแปลนั้น ผู้แปลต้องศึกษาศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ สถานการณ์ในการสื่อสาร และลักษณะทางวัฒนธรรมของภาษาในต้นฉบับ แล้วจึงวิเคราะห์ต้นฉบับเพื่อให้เข้าใจความหมาย จากนั้นจึงนำเสนอความหมายเดียวกันกับที่ปรากฏในต้นฉบับ โดยใช้คำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่เหมาะสมในภาษาฉบับแปล และต้องเป็นไปตามลักษณะทางวัฒนธรรมของภาษาฉบับแปลด้วย ลาร์สัน (Larson, 1984 อ้างถึงใน ปรียา อุนรัตน์, 2540: 9) ยังกล่าวถึงลักษณะการแปลที่ดีไว้ว่า "ผู้แปลจะประสบผลสำเร็จในงานแปลได้ หากผู้อ่านไม่ทราบเลยว่ากำลังอ่านงานแปลอยู่ แต่กลับคิดว่ากำลังอ่านข้อเขียนในภาษาของตนเอง เพื่อความรู้และความบันเทิง"

นอกจากการศึกษาโดยอาศัยทฤษฎีด้านการแปลที่มีอยู่เดิมแล้ว ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์เพื่อเปรียบเทียบระหว่างภาษาแม่และภาษาที่จะทำการศึกษา มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์เนื้อหาแนวคิดเพิ่มเติม อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างทั้งสองภาษา จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบประโยคในภาษาต่าง ๆ เพื่อศึกษา

ปัญหาการเรียนรู้ภาษาใหม่และวิเคราะห์ว่าภาษาแม่จะมีส่วนช่วยในการเรียนรู้ภาษาใหม่อย่างไร ของ ดี เปียโตร (Di Pietro, 1971: 21) ในปี ค.ศ. 1971 พบว่าการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาทุกระดับ โครงสร้างจะช่วยให้เข้าใจปัญหาการเรียนรู้ภาษาใหม่ ตั้งแต่ระดับเสียง ระดับคำ ระดับประโยค และระดับข้อความ รวมถึงระดับความหมายได้เป็นอย่างดี

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้อาศัยแนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์เชิงเปรียบเทียบ ภาษาศาสตร์สังคม และการสอนภาษาต่างประเทศด้วยการแปล มาประมวลเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการอธิบายปรากฏการณ์การแปลในรูปแบบตีพิมพ์สองภาษา โดยจะได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในบทที่ 2 ต่อไป

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอทฤษฎีและแนวคิดจากการศึกษาทางเอกสาร ดำเนินการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการแปลในรูปแบบตีพิมพ์สองภาษา โดยแบ่งได้เป็น 5 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดด้านการแปล

2.1.1 ความหมายของการแปล

2.1.2 หลักทั่วไปในการแปล

2.1.3 กลวิธีการแปล

2.1.4 การแปลในระดับคำ

2.1.5 การแปลในระดับประโยค

2.2 แนวคิดด้านการศึกษาภาษาอังกฤษด้วยการแปล

2.3 แนวคิดด้านภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

2.4 ความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดด้านการแปล

การแปลเป็นกิจกรรมทางภาษาที่ได้รับความสนใจมาเป็นเวลาช้านาน โดยเฉพาะช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งถือว่าเป็น ยุคแห่งการแปล ผลงานแปลที่ผลิตออกมาในช่วงนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงงานแปลคัมภีร์ทางศาสนาอีกต่อไป แต่ได้ขยายวงกว้างมาสู่การแปลงานเพื่อสื่อสารระหว่างสังคมต่างภาษากันมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และการทูต นักภาษาศาสตร์หลายท่านซึ่งเป็นผู้วางรากฐานทฤษฎีการศึกษามาดั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 ตอนต้นเริ่มหันมาสนใจศึกษาเรื่องการแปลในฐานะที่เป็นศาสตร์ด้วยเช่นกัน โดยการนำเอาทฤษฎีทางอรรถศาสตร์และวากยสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้กับการแปล ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของการแปล

นับเนื่องมาจนถึงปัจจุบันมีผู้ศึกษาและให้คำจำกัดความของการแปลไว้ต่าง ๆ กันมากมาย ดังนี้

เจ. ซี. แคทฟอร์ด (Catford, 1965: 1) กล่าวว่า การแปลเป็นกระบวนการที่กระทำต่อภาษา โดยการแทนที่ถ้อยความในภาษาหนึ่งด้วยถ้อยความที่เขียนด้วยอีกภาษาหนึ่งอย่างเท่าเทียมกัน

ยูจิน ไนดา (Nida, 1964 อ้างถึงใน สัจฉวิ สายบัว, 2542: 1) ในฐานะนักภาษาศาสตร์และผู้แปลคัมภีร์ไบเบิลได้นำเสนอแนวคิดในการแปลไว้ว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมาย (meaning) และการถ่ายทอดรูปแบบของการนำเสนอความหมาย (form) ของข้อความในภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง กล่าวคือ การแปลนั้นไม่ใช่เรื่องของการเสนอความหมายเท่านั้น แต่รวมไปถึงรูปแบบของการเสนอความหมาย ซึ่งหมายถึง การใช้เสียง คำ วลีหรือประโยค และข้อความที่ประกอบด้วยประโยคหลาย ๆ ประโยคด้วย ดังนั้นการเลือกคำ การเรียงคำให้เป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้นในระดับวลี และแม้แต่การจัดวางวลีใดก่อนหลังจึงมีส่วนสำคัญที่ผู้แปลจะต้องพิจารณาและถ่ายทอดจากต้นฉบับมาเป็นฉบับแปลด้วย

เชวง จันทระเชตต์ (2528: 1) กล่าวถึงความหมายของการแปลไว้ว่า การแปลเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ ต้องอาศัยความรู้ ทักษะ ความชัดเจน ความชำนาญในการเลือกใช้คำให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักของภาษา วัฒนธรรม และกาลเทศะ

อิลัน ฟินเลย์ (Ian F. Finlay, 1984 อ้างถึงใน ธวัช ปุณโณทก, 2527: 111) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการแปลไว้ในหนังสือ *Translaing* ว่า การแปลเป็นทั้งงานช่างและงานศิลป์ ผู้แปลสามารถที่จะถ่ายทอดภาษา พร้อมสอดแทรกจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ไว้ในถ้อยคำที่ถูกต้องกระชับ อนึ่งความรู้ทางด้านภาษาของผู้แปลนั้นเป็นศาสตร์ที่สามารถถ่ายทอดได้ในระดับหนึ่ง หากแต่ความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ผลงานของผู้แปลไม่อาจสอนกันได้ในขอบเขตที่เท่าเทียมกัน ต้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อนำไปสู่การพัฒนา

จากนิยามการแปลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความหมายของการแปลที่นักวิชาการได้กล่าวไว้จากอดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่กล่าวไว้ว่าการแปลเป็นการถ่ายทอดรูปแบบของภาษาหนึ่งให้ถูกต้องตรงกับอีกภาษาหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว มาสู่แนวคิดที่ว่า การแปลเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ต้องอาศัยความสามารถของผู้แปลในการพิจารณาหาความหมายแฝงในเชิงวัฒนธรรมและสังคมของภาษาต้นฉบับมาผนวกเข้าไว้ให้ได้ความเรียงที่ดีในฉบับแปล

2.1.2 หลักทั่วไปในการแปล

การศึกษากลวิธีในการแปลมีผู้ให้ข้อสรุปถึงหลักการแปลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

วิทธี ศิวะศรียานนท์ (2518: 269-274) กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานแปลผู้แปลจะต้องใช้ทั้งความรู้ด้านศาสตร์และศิลป์ควบคู่กันไป ดังนั้นจึงควรต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ทั่วไปในการแปล ดังต่อไปนี้

1. ผู้แปลควรมีพื้นฐานความรู้หรือหลักภาษาของภาษาทั้งสองภาษาที่ต้องการจะแปลเป็นอย่างดี เช่น มีความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ หน้าที่ของคำ ชนิดต่าง ๆ ของประโยค เป็นต้น
2. การแปลไม่ใช่การถอดคำ แต่เป็นการถอดใจความให้ได้ความเท่าเดิม
3. ฉบับแปลจะต้องได้วรรคตเหมือนต้นฉบับ
4. การแปลไม่ใช่การถอดคำประพันธ์ การอธิบายหรือการย่อความ การแปลที่ดีผู้แปลต้องเคารพท่วงทำนองการเขียนของผู้แต่งคนเดิม
5. การแปลต้องคำนึงถึงจิตวิทยาของผู้เป็นเจ้าของภาษา เพราะคำพูดต่าง ๆ มักมีความหมายเป็นนัย
6. การแปลข้อความตอนใดตอนหนึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทที่อยู่แวดล้อมด้วย เพราะบางครั้งข้อความนั้นอาจแฝงความหมายในเชิงประชดประชันเสียดสี
7. การแปลต้องคำนึงถึงความแตกต่างของภาษา ความรู้สีกต่อภาษาในต้นฉบับอาจแตกต่างกันกับภาษาที่ต้องการแปล เช่น ภาษาอังกฤษคำว่า "funny" ไม่ได้แปลว่า "น่าขัน" เสมอไป แต่สามารถสื่อถึงอารมณ์ที่ต่างกันออกไปได้อีก เช่น พิกล ชอบกล เป็นต้น
8. เมื่อแปลให้ตรงความไม่ได้ต้องหาสำนวนเทียบเคียง
9. คำทุกคำย่อมมีนัยประหวัด เช่น ภาษาไทย คำว่า "งานวัด" นอกจากจะหมายถึงงานที่ทางวัดจัดขึ้นแล้ว ยังมีความหมายว่าเป็นงานของชาวบ้าน ไม่ใช่ของปัญญาชน เป็นต้น
10. ต้องแปลให้ได้สำนวนภาษาสละสลวย

พัชนี ศรีศศบุรณรักษ์ (2529: 22) ได้ให้ข้อสรุปเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับหลักทั่วไปในการแปลไว้ว่า การแปลที่แท้จริง คือ การแปลให้ตรงตัวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้แปลมีอิสระในการตีความเท่าที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น ซึ่งควรแปลจากส่วนที่เล็กที่สุดของภาษา คือ แปลจากคำไม่ใช่แปลจากประโยค และพยายามหาคำที่มีความหมายเหมือนกันมากกว่าคำที่มีความหมายคล้ายกัน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับผลทางอารมณ์จากการอ่านงานแปลเท่ากับการอ่านงานต้นฉบับ

ตัณณวี สายบัว (2542: 9) ที่ยึดแนวการศึกษาตามทฤษฎีของไนดา ได้กล่าวถึงหลักปฏิบัติในการแปลไว้ว่า งานแปลที่ดีคืองานแปลที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านได้ครบถ้วนทุกสิ่งทุกอย่างที่มีในต้นฉบับ และสร้างปฏิกิริยาให้เกิดในตัวผู้อ่านงานแปลได้เทียบเคียงกับปฏิกิริยาของผู้ผู้อ่านที่อ่านต้นฉบับทั้งในด้านความหมาย ลักษณะของภาษา และทำนองการเขียน

ดังนั้นสิ่งที่ผู้แปลพึงระลึกไว้เสมอเมื่อทำงานแปล คือ ผู้แปลต้องพยายามรักษาความหมายและอรรถรสของต้นฉบับเดิมไว้อย่างครบถ้วน รวมถึงถ่ายทอดสำนวนแปลด้วยภาษาที่ประณีตให้เหมือนกับที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่านโดยตรงจากต้นฉบับ

2.1.3 กลวิธีการแปล

เนื่องจากการแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย มีผลงานการแปลทั้งด้านวิชาการ ข่าวสาร และบันเทิงคดี จึงมีผู้แบ่งประเภทของกลวิธีการแปลไว้ในหลายลักษณะดังนี้

ปรีชา อุรรัตน์ (2532: 7) ผู้ศึกษางานแปลตามแนวทฤษฎีของมิลเดรก เอล ลาร์สันได้แบ่งกลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้ในงานแปลออกเป็น

1. การแปลตามรูปภาษาที่ปรากฏ (literal translation) การแปลแบบคำต่อคำเพื่อคงรูปภาษา (form) ของภาษาต้นฉบับไว้ การแปลในลักษณะเช่นนี้จะประโชชน์ต่อการศึกษารูปภาษาของต้นฉบับ อันหมายถึงคำ การเรียงลำดับคำ อนุประโยค ประโยค ส่วนขยายต่าง ๆ ฯลฯ ทำให้ผู้ศึกษาสามารถเรียนรู้รูปภาษาของต้นฉบับได้ แต่ไม่ช่วยในการสื่อความหมายนักเนื่องจากข้อความที่แปลแล้วไม่เป็นธรรมชาติและไม่ถูกต้องตามสำนวนการเขียนในภาษาที่สอง
2. การแปลตีความตามความหมาย (meaning-based translation) เป็นกลวิธีการแปลที่พยายามถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับให้เป็นภาษาที่สละสลวยในภาษาที่สอง บางครั้งเรียกการแปลอย่างมีสำนวน หรือ idiomatic translation

สัญญาวิ สายบัว (2542: 43-45) ได้นำเสนอกลวิธีการถ่ายทอดความหมายลงเป็นภาษาฉบับแปลไว้คล้ายคลึงกับของปรียา ดังนี้

1. การแปลแบบตรงตัว (literal translation) คือ การแปลที่พยายามรักษารูปแบบของการนำเสนอความคิดของต้นฉบับแปลไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รวมไปถึงระเบียบวิธีการเรียงคำ ระเบียบวิธีการจัดกลุ่มความหมายเข้าประโยค การเรียงประโยคเข้าเป็นข้อความที่ใหญ่ขึ้น และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน
2. การแปลแบบเอาความ (free translation) คือ การแปลที่มุ่งสื่อความหมายของต้นฉบับไปสู่ผู้อ่าน เน้นความเข้าใจเป็นสำคัญ ดังนั้นการถ่ายทอดภาษาและการเรียงลำดับความคิดอาจไม่เคร่งครัดเท่ากับการแปลแบบตรงตัว

ปีเตอร์ นิวมาร์ค (Newmark, 1982: 42-47) ได้สรุปแนวคิดจากเดิมที่มีการแบ่งการแปลเป็นการแปลแบบอิสระ (free translation) และการแปลตามตัว (literal translation) ออกได้ใหม่เป็นการแปล 2 ประเภท ดังนี้

1. การแปลเชิงอรรถศาสตร์ (semantic translation) จะมุ่งเน้นในด้านความหมายของต้นฉบับเป็นสำคัญ มักจะถ่ายทอดภาษาต้นฉบับเป็นภาษาฉบับแปลแบบคำต่อคำ วลีต่อวลี และมีขั้นตอนการแปลไปตามกระบวนการความคิด
2. การแปลเชิงสื่อสาร (communicative translation) สามารถเพิ่มรายละเอียดหรือสรุปความได้โดยมุ่งหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลสามารถรับสารได้เหมือนกับสารในต้นฉบับ และยังสามารถเลือกใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในสังคมของผู้อ่านฉบับแปล งานแปลส่วนใหญ่มักใช้วิธีการแปลแบบนี้

ตามแนวคิดของนิวมาร์ค เสนอว่าการแปลทั้งสองแบบนี้มีลักษณะบางประการคาบเกี่ยวกัน ดังนั้นสิ่งที่ผู้แปลควรระลึกลึกถึงอยู่เสมอ คือต้องสามารถให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดปฏิกิริยาตอบสนองได้เท่าเทียมกับผู้อ่านภาษาจากต้นฉบับ การจะเรียกลักษณะการแปลได้ว่า แปลตรงตัว และแปลเอาความนั้น มิได้หมายถึงการแปลชนิดที่แยกจากกันโดยเด็ดขาด แท้จริงแล้วเป็นการกล่าวถึงคุณสมบัติของการแปลที่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่งมากกว่า

เมื่อการแปลเป็นกระบวนการสื่อสารด้วยภาษาทางหนึ่ง กลวิธีการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้จึงแปรไปตามวัตถุประสงค์ของการแปลนั้น ๆ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินักวิชาการยังไม่สามารถจำกัดการแปลไว้เฉพาะกับงานประเภทหนึ่งประเภทใดได้เสมอไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญทาง

ด้านการใช้ภาษาของผู้แปลและกรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่ผู้แปลเลือกยึดถือเป็นองค์ประกอบร่วมในการพิจารณาเลือกกลวิธีในการแปลให้เหมาะสมกับผลงาน

2.1.4 การแปลในระดับคำ

ในการวิเคราะห์การแปลในฐานะที่เป็นกระบวนการถ่ายทอดความหมายนั้น ในขั้นแรกผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาในหน่วยที่เล็กที่สุดคือ ระดับคำ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่มีผู้ทำการรวบรวมไว้แล้ว ดังนี้

พรพิมล เสนะวงศ์ (2527: 11) นำเสนอแนวทางในการถ่ายทอดความหมายระดับคำ โดยผู้แปลควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การถ่ายทอดสิ่งที่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมผู้สื่อสารและผู้รับสาร โดยวิธีการแยกความหมาย การรวมความหมาย การใช้สำนวนโวหารหรือสุภาษิต
2. การถ่ายทอดสิ่งที่ไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมผู้รับสารแต่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมผู้สื่อสาร โดยการทับศัพท์ภาษาต้นฉบับ การใช้วลีหรือข้อความเพื่ออธิบายความหมาย หรือเลือกคำศัพท์ที่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมผู้รับสาร

เฉลิมศรี จันทสิงห์ (2528: 14-17) ได้จำแนกระดับของความเท่าเทียมกันในด้านความหมายระดับคำ (equivalence at the lexical levels) ดังต่อไปนี้

1. one-to-one correspondence คือ คำศัพท์ในภาษาหนึ่งที่สามารถหาคำศัพท์ที่มีความหมายเทียบเคียงในอีกภาษาหนึ่งได้คำต่อคำ เช่น five-ห้า, calendar-ปฏิทิน, mother-แม่ เป็นต้น
2. one-to-many correspondence คือ คำศัพท์ในภาษาหนึ่งซึ่งมีความหมายตรงกับคำศัพท์หลายคำในอีกภาษาหนึ่ง เช่น คำว่า “ถนน” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษคือ road, street, avenue, boulevard เป็นต้น
3. many-to-one correspondence คือ คำศัพท์ในภาษาหนึ่งมีใช้หลายคำ บอกรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป แต่เมื่อถ่ายทอดไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง จะมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงเพียงคำเดียว ในการแปลจำเป็นต้องใช้บริบทแวดล้อมมาขยายเพื่อให้ได้ความครบถ้วนตามภาษาต้นฉบับ เช่น คำว่า “ถือ” แบ่งตามลักษณะการถือได้เป็น แบก หาม หาบ คอน กระเดียด เทิน ทุน ฯลฯ แต่ในภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า "carry" คำเดียว จึงต้องอาศัยการอธิบายเพิ่ม เช่น

แบก to carry on the shoulder

กระเดียด to carry (a basket) against the hip or the waist

4. one-to-nil correspondence คือ คำศัพท์ในภาษาหนึ่งซึ่งไม่อาจหาคำศัพท์ที่มีความหมายตรงกัน
ในอีกภาษาหนึ่งได้เลย จึงต้องหาทางถ่ายทอดออกเป็นลักษณะต่างๆ เช่น
 - ใช้วิธีการทับศัพท์ เช่น apple-แอปเปิ้ล, metre-เมตร, football-ฟุตบอล เป็นต้น
 - สร้างคำศัพท์ใหม่ขึ้นใช้ เช่น concept-ความคิดรวบยอด, context-บริบท เป็นต้น
 - อธิบายความ ในกรณีที่อาจใช้คำทับศัพท์เดิมได้หรือไม่อาจสร้างคำศัพท์ใหม่ขึ้นใช้ อาจต้องใช้
ใช้การอธิบายความเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ
5. one-to-part correspondence คือ คำศัพท์ในภาษาหนึ่งให้ความหมายเพียงบางส่วนของคำในอีก
ภาษาหนึ่ง เช่น คำว่า "น้ำใจ" ในภาษาไทย โกล่เดียวกับคำว่า "spirit" ในภาษาอังกฤษ ซึ่งให้
ความหมายได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น

พจนีย์ สรรคนุรักษ์ (2529: 14-15) กล่าวว่าในการแปลเพื่อถ่ายทอดความหมาย ต้อง
คำนึงถึงหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. อนาคตกาล (the progressive present) ในการแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นฉบับแปลภาษาไทย
ผู้แปลต้องคำนึงถึงช่วงเวลาสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่ตัวละครในเรื่องกล่าวอ้างถึง แม้จะไม่
ปรากฏรูปคำวิเศษณ์บ่งเวลา (adverb of time) กำกับไว้อย่างชัดเจน
2. โครงสร้างประโยคอื่น ๆ โครงสร้างทางไวยากรณ์บางประเภท เช่น ประโยคปฏิเสธที่มีรูปกริยา
วิเศษณ์ หรือคำคุณศัพท์ ประโยคเงื่อนไข ฯลฯ มักจะแปลในระดับประโยคไม่แปลในระดับคำ
และแปลตามความหมายของศัพท์ ไม่ใช่ตามโครงสร้างไวยากรณ์
3. คำศัพท์เฉพาะ (lexis) ในภาษาอังกฤษอาจพบคำที่ให้ความหมายคล้ายคลึงกัน เช่น bath, wash,
หรือ shower แต่ในภาษาไทยมักแทนที่ด้วยคำว่า "อาบน้ำ" คำเดียว ในการแปลจึงควรระวังเรื่อง
การให้ความหมายของคำศัพท์เหล่านี้ และเลือกคำมาใช้ให้มีความหมายเทียบเคียงกัน
4. ตีความทำนาย (interpretation of the facts-a prediction) การแปลข้ามภาษาควรคำนึงถึงความ
หมายทั่ว ๆ ไปมากกว่าการให้คำเหมือน การให้ความหมายบางครั้งจึงอาศัยการตีความจาก
บริบทซึ่งอยู่แวดล้อมข้อความนั้น

ปรีชา อุรรัตน์ (2532: 10-20) แยกการศึกษาเรื่องความหมายและการถ่ายทอดความหมาย
ในภาษาฉบับแปล โดยพิจารณาในเรื่องของระดับการรับรู้ความหมายในผู้อ่าน ดังนี้

1. The primary sense หมายถึง ความหมายแรกที่ผู้อ่านนึกถึงตามประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของผู้อ่าน เช่น คำว่า "governor" ในเด็กชาวอังกฤษจะเป็นภาษาสแลง แปลว่า "พ่อ"
2. The secondary sense หมายถึง ความหมายของคำตามใจความที่น่าคำนั้น ๆ ไปใช้ เช่น คำว่า "foot" ในประโยค

He hurt his foot while fixing the door. หมายถึง "เท้า"

Who's going to foot the bill for the party? หมายถึง "จ่าย"

3. The figurative senses หมายถึง การนำคำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ในการแปลอาจใช้วิธีการแปลโดยตรงหรือหาคำที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกันมาใช้แทนกัน

เช่น ประโยค "He has good head." ควรแปลว่า "เขามีสมองดี" เป็นต้น

การแปลข้อความจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยนั้น ผู้แปลจะต้องวิเคราะห์เพื่อจับความหมายและรู้จักเลือกสรรถ้อยคำให้มีความหมายตรงกันกับความหมายของภาษาต้นฉบับ สื่อความหมายได้ชัดเจนและผู้อ่านยอมรับว่าไม่แปร่งหู แต่เนื่องจากแต่ละภาษามีรูปแบบของคำศัพท์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมไปถึงวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อที่แฝงมากับคำที่เลือกใช้นั้น ๆ ด้วย ดังนั้นกระบวนการถ่ายทอดความหมายลงสู่งานเขียนจึงอาจใช้วิธีการในการถ่ายทอดที่ต่างกันออกไป

2.1.5 การแปลในระดับประโยค

การแปลในรูปแบบตีพิมพ์สองภาษาเป็นการแปลที่มุ่งการเลือกใช้คำและโครงสร้างประโยคในฉบับแปลที่มีความหมายและรูปแบบสอดคล้องตรงกันกับต้นฉบับ ผู้แปลจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในเรื่องความแตกต่างระหว่างภาษา โดยอาศัยการศึกษาและวิเคราะห์การถ่ายทอดโครงสร้างระดับประโยค

พจนีย์ สรรคบุรณรักษ์ (2529: 37-51) กล่าวว่า การแปลจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ประโยค เพื่อการจับใจความหรือเนื้อหาสาระ และความหมายโดยรวมของประโยคที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อกับผู้อ่าน การวิเคราะห์ประโยคจะประกอบไปด้วย

1. การวิเคราะห์โครงสร้างทางไวยากรณ์ คือ การแยกโครงสร้างประโยคพื้นฐานเป็นภาคประธาน และภาคแสดง เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญจากต้นฉบับได้

2. การวิเคราะห์หน้าที่ของประโยค คือ การพิจารณาว่าประโยคทำหน้าที่เป็นประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง หรือประโยคอุทาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้แปลทราบถึงจุดประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอด
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของประโยค คือ การวิเคราะห์การเชื่อมความในประโยค เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาของเรื่องที่จะแปล

สัญญาวิ สายบัว (2542: 23-25) กล่าวถึงองค์ประกอบที่นักแปลพึงตระหนักถึงในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำ การจัดเรียงเข้าสู่ประโยค ด้วยวิธีการทางไวยากรณ์ ดังนี้

1. การเรียงคำในประโยค ตำแหน่งของคำในประโยคสามารถให้ความหมายที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยคได้ ตัวอย่างเช่น
เด็กเล็ก ๆ สามคน ถูกลักตัวไป (ส่วนขยายประธาน อยู่หลังคำว่า "เด็ก")
Three little children were kidnapped. (ส่วนขยายประธาน อยู่หน้าคำว่า "เด็ก")
2. การใช้ตัวเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ระหว่างคำและระหว่างกลุ่มคำ
3. การใช้เครื่องหมายวรรคตอน ในภาษาต้นฉบับนั้นสามารถบอกถึงหน่วยทางความคิด เพิ่มขึ้นจากความหมายอ้างอิงของคำต่าง ๆ ดังนั้นบางครั้งในฉบับแปลจึงควรหาคำมาสื่อถึงความหมายเทียบเคียงเพื่อให้ได้ความที่สมบูรณ์ขึ้น
4. การใช้เครื่องหมายอื่น ๆ ในบางภาษามีการใช้เสียงเพื่อเปลี่ยนความหมายทางไวยากรณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้
 - 4.1 เปลี่ยนเสียงสระหรือพยัญชนะ เช่น
 he (ประธาน/ผู้กระทำ)
 him (กรรม/ผู้ถูกกระทำ)
 his (วิเศษณ์/ส่วนขยายประธานหรือกรรม)
 - 4.2 การลงน้ำหนักเสียงหนักหรือเบา (stress) เช่น
 a green-house' หมายถึง โรงเลี้ยงต้นไม้
 a green' house หมายถึง บ้านสีเขียว

ความสามารถในการวิเคราะห์ส่วนต่าง ๆ ของประโยค เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการทำงานแปล ทั้งนี้เพราะผู้แปลจะสามารถวิเคราะห์ความหมายของภาษาที่จะแปลได้อย่างชัดเจน และเปลี่ยนเป็นโครงสร้างในภาษาฉบับแปลที่ถูกต้องเหมาะสม ช่วยป้องกันความสับสนที่จะเกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแปลประโยคที่มีโครงสร้างซับซ้อน

2.2 แนวคิดด้านการศึกษาภาษาอังกฤษด้วยการแปล

การศึกษารายงานภาษาอังกฤษด้วยตนเองโดยผ่านทางงานแปลนั้น ไม่ใช่วิธีใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นมา แต่นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาได้มีการศึกษาและใช้วิธีนี้กับการสอนจริงในห้องเรียนมาแล้ว เดิมเรียกรูปแบบนี้ว่า วิธีสอนแบบคลาสสิก (classical method) นิยมใช้กับการสอนภาษากรีกและภาษาละติน ปัจจุบันเรียกรูปแบบนี้ว่า วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (the grammar-translation method) ซึ่งไม่เน้นการพูดและการฟัง แต่เน้นการเรียนรู้ไวยากรณ์และการแปลเพื่อให้สามารถอ่านตำราและวรรณคดีภาษากรีกและภาษาละตินได้ วิธีสอนภาษารูปแบบนี้ได้นำมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในช่วงต้นทศวรรษนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์ภาษาต่างประเทศ และเชื่อว่าการเรียนรู้ไวยากรณ์ของภาษาใหม่ จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจไวยากรณ์ของภาษาแม่มากขึ้น นอกจากนี้ยังคาดหวังว่าการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะช่วยเพิ่มพูนสติปัญญาของผู้เรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย

หม่อมหลวงดู๋ ชุมสาย (2517: 2-4) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการนำกระบวนการแปลไปประยุกต์เพื่อการเรียนภาษาไว้อย่างน่าสนใจว่า ภาษาอังกฤษนั้นมีอิทธิพลอย่างมากมาในการศึกษาทุกระดับของประเทศไทยและมีได้จำกัดอยู่เฉพาะในวงการศึกษามากกว่า แต่ได้แผ่ขยายเข้ามาอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาอังกฤษของคนไทยควบคู่ไปกับโอกาสในการใช้ภาษาจริงในชีวิตประจำวันแล้ว จะพบว่าทุกวันนี้คนไทยมีโอกาสนที่จะอ่านและฟังมากที่สุด และเป็นที่น่าสังเกตว่าคนไทยทั่วไปเมื่อจะพูดภาษาอังกฤษคำใดออกมา มักคิดเป็นภาษาไทยก่อน แล้วจึงแปลเป็นภาษาอังกฤษในใจ การแปลจึงถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ภาษาและความสามารถในการแปลจึงเป็นความสามารถที่พึงประสงค์ยิ่งกว่าความสามารถอื่นใด ยิ่งการเรียนรู้ผ่านทางบทประพันธ์นับว่าเป็นวิธีที่ยังประโยชน์แก่ผู้เรียนทั้งสิ้น

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535: 40-41) อธิบายถึงวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลนี้ว่า เกิดจากแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้ภาษาคือการเรียนรู้ระบบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษา ถ้าผู้เรียนเข้าใจถึงไวยากรณ์และความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ แล้ว ก็จะสามารถเข้าใจข้อความในภาษาที่เรียนและใช้ภาษานั้นได้อย่างถูกต้อง โดยมีลักษณะสำคัญคือให้ผู้เรียนอ่านวรรณกรรมต่างประเทศที่นำมาใช้เป็นบทเรียน ผู้เรียนจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาซึ่งปรากฏอยู่ในบทประพันธ์ จดจำกฎเกณฑ์และคำศัพท์ตลอดจนคำแปลในภาษาของตน การศึกษาภาษาด้วยวิธีการนี้เป็นการให้พื้นฐาน

ในการเรียนรู้ภาษามากกว่าให้ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาจริง ช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าภาษามีระบบอย่างไร

สัทญวี สายบัว (2542: 11) กล่าวถึงการสอนภาษาต่างประเทศโดยการแปลว่า เป็นวิธีที่ใช้กันมานาน แม้จะเคยมีนักวิชาการโต้เถียงกันถึงข้อบกพร่องของวิธีการสอนรูปแบบนี้กันมาบ้างแล้ว แต่ในปัจจุบันยังคงใช้กันอยู่ และนำมาใช้ประกอบในวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนโครงสร้างภาษาต่างประเทศโดยใช้วิธีเปรียบเทียบกับโครงสร้างภาษาแม่ของผู้เรียน

ปฐมา อักษรจุง (2545: 19) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนการแปลมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการฟัง-พูด-อ่าน และเขียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งการฝึกแปลนั้นจะยังทำให้ผู้เรียนภาษาเข้าใจความสัมพันธ์ขององค์ประกอบปลีกย่อยของภาษา เช่น ความหมายของอุปสรรคปัจจัย และรากศัพท์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการแปลมีบทบาทในการเรียนภาษาของผู้เรียน คือ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเดาหรือค้นหา จดจำคำศัพท์และความหมายได้แม่นยำขึ้น ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของการใช้ภาษาได้ชัดเจน และช่วยฝึกความพิถีพิถันในการใช้ภาษาของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลจากภาษาแม่ไปสู่ภาษาต่างประเทศ ผู้แปลต้องมีความละเอียดอ่อนในการเลือกใช้คำ ด้วยการพิจารณาระดับความเข้มข้นของความหมาย และประเภทของการใช้คำว่าเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน

ปัจจุบันนอกจากงานแปลจะเป็นเครื่องส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ในยุคแห่งการสื่อสารแล้ว การแปลยังมีบทบาทเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะทางภาษาดังที่กล่าวมา นักแปลจึงเลือกใช้กลวิธีการแปลที่แตกต่างกันออกไป ตามแต่จุดมุ่งหมายในการแปลเป็นสำคัญ ดังนั้นในการแปลเพื่อการศึกษาความหมายของคำศัพท์และโครงสร้างภาษารั้งนี้ ผู้แปลจึงต้องมีความพิถีพิถันในการเลือกใช้คำและรูปประโยคขึ้นใช้ เพื่อให้ภาษาในฉบับแปลถูกต้องตรงกับในต้นฉบับ

2.3 แนวคิดด้านภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษากลวิธีการแปลในรูปแบบตีพิมพ์สองภาษาให้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น จำเป็นต้องพิจารณาพร้อมกับทฤษฎีทางภาษาอื่น ๆ ประกอบ ทั้งนี้เพราะการแปลเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับศาสตร์แขนงต่าง ๆ นักวิชาการด้านการแปลในยุคหลังจึงนำทฤษฎีทางภาษาศาสตร์มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาและวางกรอบทฤษฎีสำหรับเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งจะขอล่าวแยกไว้ดังนี้

2.3.1 ภาษาศาสตร์

สมชาย ลำควน (2526: 115-118) กล่าวถึงการศึกษาภาษาของไทยไว้ว่า แต่เดิมนั้นประเทศไทยได้นำเอาโครงสร้างการศึกษาเกี่ยวกับการจำแนกถ้อยคำมาจากไวยากรณ์อังกฤษ ส่วนไวยากรณ์อังกฤษก็ได้แบบอย่างมาจากไวยากรณ์ของกรีกและละตินต้นแบบของทฤษฎีไวยากรณ์กลุ่มดั้งเดิมอีกต่อหนึ่ง ทฤษฎีที่กล่าวมานี้ปรากฏครั้งแรกในหนังสือ *ไวยากรณ์ไทย* ของ ร้อยเอก เจมส์ โลว ซึ่งตีพิมพ์ในปีพ.ศ. 2371 เพื่อให้เป็นแบบเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ จึงยังไม่แพร่หลายในประเทศไทยนัก ต่อมาในปีพ.ศ. 2465 พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ) ได้เรียบเรียงตำราวจีวิภาคขึ้นมาใหม่แบ่งถ้อยคำออกเป็น 7 ชนิดตามเกณฑ์การแบ่ง 3 ประการ คือ (1) แบ่งโดยยึดความหมายเป็นหลัก ได้แก่ คำนาม คำกริยา และคำอุทาน (2) แบ่งโดยยึดหน้าที่ของคำเป็นหลัก ได้แก่ คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ และคำสันธาน (3) แบ่งโดยยึดตำแหน่งของคำเป็นหลัก ได้แก่ คำบุพบท พระยาอุปกิตศิลปสารได้นำเค้าโครงของวจีวิภาคมาจากไวยากรณ์ของอังกฤษตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์แบบดั้งเดิม ส่วนชื่อของถ้อยคำนั้นยืมมาจากคำสันสกฤต ดังจะเทียบให้เห็นจากตารางต่อไปนี้

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างวจีวิภาคไทย-อังกฤษ

วจีวิภาคไทย	วจีวิภาคอังกฤษ
1. คำนาม สามัญนาม วิสามัญนาม สมุหนาม อาการนาม	1. Noun Common Noun Proper Noun Collective Noun Material Noun

วชิวิภาคลไทย	วชิวิภาคลอังกฤษ
2. คำสรรพนาม บุรุษสรรพนาม -บุรุษที่ 1 -บุรุษที่ 2 -บุรุษที่ 3 ประพันธสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม นิยมสรรพนาม อนิยมสรรพนาม วิภาคลสรรพนาม	2. Pronoun Personal Pronoun -The First Person -The Second Person -The Third Person Possessive Pronoun Interrogative Pronoun Demonstrative Pronoun Indefinite pronoun Distributive Pronoun
3. คำกริยา อกรรมกริยา สกรรมกริยา วิกตรรกกริยา กริยานุเคราะห้	3. Verb Intransitive Verb Transitive Verb Verb to be Auxiliary Verb
4. วิเศษณ์ คุณศัพท์ -ลักษณวิเศษณ์ -ประมาณวิเศษณ์ -นิยมวิเศษณ์ -ปฤจฉาวิเศษณ์ กริยาวิเศษณ์ -กาลวิเศษณ์ -ประมาณวิเศษณ์ -สถานวิเศษณ์ -ประติเสหวิเศษณ์	4. Modifier Adjective -Descriptive Adjective -Quantitative Adjective -Demonstrative Adjective -Interrogative Adjective Adverb -Adverb of Time -Adverb of Number -Adverb of Place -Adverb of Negation
5. บุพบท 6. สันธาน 7. อุทาน	5. Preposition 6. Conjunction 7. Interjection

การจำแนกถ้อยคำออกเป็น 7 ชนิดดังที่กล่าวมานั้น นักไวยากรณ์แบบดั้งเดิมถือว่าเป็นหลักเกณฑ์สากล นั่นคือภาษาทุกภาษาในโลกนี้ต่างก็แบ่งแยกถ้อยคำของตนเองออกเป็น 7 ชนิดได้เสมอเหมือนกัน

นอกจากนี้ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2542: 191) ยังได้จำแนกประโยคตามโครงสร้างออกได้เป็น 3 ชนิด คือ

1. เอกรรณประโยค

ประโยคที่มีเนื้อความเพียงอย่างเดียว เรียกว่าประโยคเล็กหรือประโยคสามัญก็ได้ แต่ในปัจจุบันนิยมเรียกว่า ประโยคความเดียว

2. อนนรรณประโยค

ประโยคที่ประกอบด้วยเอกรรณประโยคตั้งแต่สองขึ้นไป และมีประธานเป็นตัวเชื่อมกลางเพื่อช่วยให้เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือปัจจุบันเรียกว่า ประโยคความรวม ส่วนประกอบหลักของประโยคความรวมนี้ ได้แก่ ประธาน ขยายประธาน กริยา ขยายกริยา กรรม ขยายกรรม และบทเชื่อม

3. สังกนรรณประโยค

ประโยคที่ประกอบไปด้วยประโยคใหญ่และประโยคย่อยอย่างละหนึ่งประโยค โดยประโยคย่อยนั้นจะทำหน้าที่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคใหญ่อีกต่อหนึ่ง ปัจจุบันเรียกว่า ประโยคความซ้อน

2.3.2 ภาษาศาสตร์เชิงสังคม

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533: 194-196) สรุปให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของการนำภาษาศาสตร์สังคมมาประยุกต์ใช้กับการแปล ใน 2 ลักษณะ คือ

การแปลโดยคำนึงถึงการแปรของภาษาตามลักษณะทางสังคมของผู้พูด

คือ การถ่ายทอดภาษาโดยคงสถานภาพของผู้พูดในฉบับแปลไว้ให้ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด เช่น ในกรณีที่ผู้พูดเป็นเด็ก ผู้แปลต้องคงลักษณะภาษาเด็กไว้ด้วย ดังตัวอย่างตารางภาษาเปรียบเทียบระหว่างการแปลภาษาผู้ใหญ่และภาษาเด็ก ต่อไปนี้

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาเป้าหมาย	
ภาษาเด็ก	ภาษาผู้ใหญ่	ภาษาเด็ก
I	ข้าพเจ้า (ชาย)	ผม (ชาย)
	ฉัน ดิฉัน (หญิง)	หนู (หญิง)
Eat	รับประทาน	กิน ทาน
Head	ศีรษะ	หัว
Jump around	กระโดดไปมา	กระโดดเดินของแหง
		กระโดดหยอย ๆ
		กระโดดเหิง ๆ
I was dog tired	ข้าพเจ้าเหนื่อยและอ่อนเพลีย	ผมเหนื่อยแ่ก่

การแปลโดยคำนึงถึงการแปรของภาษาตามบริบท

ในการแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ผู้แปลต้องตระหนักถึงความจริงของภาษาสองประการ คือ ความรู้ทางภาษา อันได้แก่ ความรู้ทางด้านไวยากรณ์ ความหมายของศัพท์ การเรียงคำเข้าเป็นประโยค และสถานการณ์การใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ภาษาให้เหมาะกับวัตถุประสงค์และวิธีการสื่อสาร ซึ่งจะสังเกตเห็นว่าในการแปลวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ตัวละครมีการใช้คำพูดเพื่อแสดงนัยทางอารมณ์ไม่เหมือนกัน หน้าที่ของผู้แปลคือพยายามเลือกวจนลีลา หรือทำเนียบภาษาฉบับแปลให้มีน้ำหนักทางความหมายใกล้เคียงกับวจนลีลา หรือทำเนียบภาษาของต้นฉบับด้วย

สัญญาวิ สายบัว (2542: 5) เรียกการศึกษาในรูปแบบนี้ว่า ภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ช่วยให้นักแปลเข้าใจถึงอิทธิพลของบริบทที่กำหนดลักษณะของภาษา ทำให้สามารถจับความหมายในต้นฉบับได้ครบถ้วนและใกล้เคียงกับที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ และเป็นประโยชน์ในการแปลบทสนทนา เลือกลักษณะภาษาได้เหมาะสมกับระดับและบุคลิกของตัวละคร

2.3.3 ภาษาศาสตร์เชิงเปรียบเทียบ

เบนจามิน ลี โวฟ (Benjamin Lee Whorf, 1952 อ้างถึงใน สุทธิณี สุขตระกูล, 2526: 3) อธิบายถึงการศึกษาภาษาแขนงนี้ไว้ว่า การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา คือการศึกษาด้านการแยกแยะภาษา หาความแตกต่างทั้งทางด้านเสียง ทางด้านไวยากรณ์ ทางด้านความคิด ตลอดจนสิ่งที่

กำหนดความคิด เพื่อนำมาช่วยประกอบการสอนภาษาต่างประเทศและศึกษาสภาพทวิภาษา (bilingualism)

สุทธิณี สุขตระกูล (2526: 14-16) กล่าวว่า การศึกษาและเปรียบเทียบภาษา ทำให้นักภาษาศาสตร์เชื่อว่าทุกภาษามีส่วนที่คล้ายกันอยู่ เรียกว่า ความเป็นสากลของภาษา (universal language) และมีความแตกต่างระหว่างภาษาแต่ละภาษา เรียกว่า ส่วนเฉพาะของภาษาแต่ละภาษา (particular grammar) สามารถแยกอธิบายในส่วนที่มี ความเป็นสากลของภาษา ได้ดังนี้

1. พื้นฐานเบื้องต้นของภาษา หมายถึง การจัดระเบียบของภาษาโดยทั่วไป ตามแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ จะแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ โครงสร้างประโยค โครงสร้างของคำ และโครงสร้างของเสียง
2. ทุกภาษาจะต้องประกอบด้วยคำนาม สรรพนาม และถ้อยคำที่ใช้แทนคำนาม (substantive universals)
3. ภาษาทุกภาษาย่อมมีวิธีการจัดเรียงคำพูด อันเป็นข้อกำหนดในภาษา เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกำกวม (formal universals)

หากแต่ส่วนที่สำคัญในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา คือการหาส่วนที่มีได้เป็นสากล ซึ่งหมายถึง ไวยากรณ์เฉพาะของแต่ละภาษา

การนำทฤษฎีทางภาษาศาสตร์มาช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายกระบวนการแปล จะช่วยให้ผู้แปลทราบความหมายที่แท้จริงของประโยคภาษาในต้นฉบับ และถ่ายทอดออกเป็นโครงสร้างภาษาที่มีความสัมพันธ์ตรงกันกับหน้าที่ของข้อความในแต่ละสถานการณ์ รวมทั้งสามารถเรียบเรียงออกมาเป็นถ้อยคำที่เป็นธรรมชาติ เหมาะสมกับบริบทในภาษาฉบับแปล

2.4 ความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย

เนื่องจากภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีลักษณะทางภาษาบางประการที่แตกต่างกัน อันเป็นอุปสรรคต่อการแปล ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความสนใจศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างภาษาอังกฤษและภาษาไทย ดังนี้

กรีนเบิร์ก (Greenberg, 1978: 85) ได้กล่าวว่า ภาษาอังกฤษและภาษาไทยเป็นภาษาที่มีโครงสร้างพื้นฐาน แบบ SVO หรือมีลักษณะประโยคที่ประกอบด้วย ประธาน กริยา และกรรม เหมือนกัน แต่ภาษาทั้งสองยังมีความแตกต่างกันในรายละเอียดอยู่มากเพราะเป็นภาษาต่างตระกูลกัน กล่าวคือ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีวิภัติปัจจัย (inflectional language) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อแสดงลักษณะทางไวยากรณ์ เช่น เพศ พจน์ การก ส่วนภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด (isolative language) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำภายในคำศัพท์เพื่อแสดงลักษณะทางไวยากรณ์แต่อย่างใด

โดยมากในการศึกษาวิจัยมักจะเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทยใน 4 ระดับ ดังนี้

- 2.4.1 ระดับคำ (lexical structure)
- 2.4.2 ระดับวลี (phrase structure)
- 2.4.3 ระดับประโยค (syntactic structure)
- 2.4.4 ระดับข้อความ (discourse structure)

2.4.1 ความแตกต่างระดับคำ (Lexical Structure)

พงษ์ศรี เลชะวัฒนะ (1969 อ้างถึงใน มนทิรา ประชาธิธิภักดี, 2533: 22) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างเรื่องโครงสร้างระดับคำ และแบ่งประเภทของคำออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ โดยใช้ลักษณะและหน้าที่ของคำเป็นเกณฑ์ ดังนี้

1. คำแสดงหน้าที่ (grammatical word, structure word หรือ function word)

คือ คำที่มีความสำคัญทางด้านโครงสร้างและมีจำนวนค่อนข้างจะคงตัว ไม่สร้างคำใหม่ขึ้นภายหลัง คำประเภทนี้ได้แก่ คำกำกับนาม คำช่วยกริยา คำบุพบท และคำเชื่อม เป็นต้น

2. คำแสดงเนื้อหา (content word)

คือ คำที่มีความสำคัญทางด้านความหมายและมีจำนวนไม่คงที่เพราะจะมีคำใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามความจำเป็น คำประเภทนี้ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำกริยาวิเศษณ์

กรองจิตต์ ทรงเจียรพานิช (2528: 12) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างคำในภาษาอังกฤษและภาษาไทย ดังนี้

1. คำแสดงหน้าที่ ประกอบด้วย

1.1 คำกำกับนาม (determiner)

คำกำกับนามในภาษาอังกฤษ ได้แก่ a, an, the โดย a, an ใช้หน้าคำนามที่ไม่ชี้เฉพาะเจาะจง the ใช้หน้าคำนามที่ชี้เฉพาะเจาะจง นอกจากนี้ยังมี this, that, these, those, every, each, some, such, either, enough etc. รวมทั้งคำแสดงจำนวน และลำดับที่ เช่น one, two,... first, second,... ซึ่งคำเหล่านี้จะวางไว้หน้าคำนามและต้องสอดคล้องกับพจน์ของคำนามด้วย

เช่น this book these books

สำหรับภาษาไทยไม่มีความแตกต่างในเรื่องพจน์ของคำนามและความสัมพันธ์ระหว่างคำนามที่เป็นประธานและกริยา จึงไม่มีตัวบ่งชี้คำนาม แต่ถ้าจะชี้เฉพาะคำนามใด จะมีคำลักษณนาม (classifier) มาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งบางครั้งอาจปรากฏในรูปของการละคำลักษณนาม

เช่น หนังสือสามเล่ม
 หนังสือเล่มนี้
 หนังสือ๑นี้

1.2 คำบุพบท (preposition)

หากเปรียบเทียบกันระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทยแล้วจะพบว่าในภาษาอังกฤษมักมีจำนวนคำบุพบทมากกว่า ประกอบด้วย คำบุพบทเดี่ยว เช่น in, on, at, by, for, with, under และคำบุพบทผสม เช่น Instead of, because of, apart from, together with เป็นต้น ซึ่งจะมีส่วนสัมพันธ์กับคำนามที่ตามมาด้วย

เช่น He lives on Sukhumwit Road.

สำหรับภาษาไทย คำบุพบทประกอบด้วยคำบุพบทเดี่ยว เช่น บน ใต้ ที่ กับ เป็นต้น และคำบุพบทประสม เช่น เพราะว่า แล้วแต่ นอกจาก เป็นต้น การใช้คำบุพบทต้องคำนึงถึงคำนามที่ตามมาเช่นเดียวกับในภาษาอังกฤษ

เช่น เขาไปโรงเรียนโดยรถประจำทาง

คำบุพบทในภาษาอังกฤษมีวงการใช้ที่ค่อนข้างจำกัดกว่า

เช่น between Jim and Joe among the students during the exam

แต่คำบุพบทในภาษาไทยใช้ได้ในวงกว้างกว่า เช่น คำว่า "ระหว่าง" ในภาษาไทยใช้แทนได้ทั้งสามตัวอย่างข้างต้น

1.3 คำเชื่อม (conjunction)

ลักษณะการรวมวลีหรือประโยคโดยใช้คำเชื่อม มีปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยในภาษาอังกฤษ ได้แก่คำว่า but, and, or, if, as, so, unless, until, in order that, so that, as if, as long as เป็นต้น ซึ่งมีข้อจำกัดในการใช้เช่นกัน ส่วน relative pronouns คำว่า who, whom, which, that จะมีการใช้ที่แตกต่างกัน สำหรับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต

เช่น The man who standing there, is my brother.

คำเชื่อมในภาษาไทย ได้แก่ แต่ ถ้า และ เพราะว่า แม้ว่า เพื่อที่ เป็นต้น มีข้อจำกัดในการใช้เช่นเดียวกับในภาษาอังกฤษ แต่ relative pronouns ภาษาไทยมีเพียงคำว่า "ที่" "ซึ่ง" เท่านั้น โดยไม่มีการแยกความแตกต่าง

เช่น ผู้ชายที่ยืนตรงนั้นคือพี่ชายของฉัน ผู้ชายซึ่งยืนอยู่ตรงนั้นคือพี่ชายของฉัน

1.4 คำช่วยกริยา (auxiliaries)

ในภาษาอังกฤษแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1.4.1 คำช่วยกริยาที่เปลี่ยนรูปตามประธาน กล่าวคือ ต้องเปลี่ยนรูปเพื่อให้สอดคล้องกับพจน์ และกาล ของประธาน ได้แก่คำว่า be, do และ have เป็นต้น

1.4.2 คำช่วยกริยาที่ไม่เปลี่ยนรูปตามประธาน ได้แก่คำว่า can/could, shall/should, will/would, must และ ought to เป็นต้น

ภาษาไทยคำช่วยกริยาจะวางไว้หน้ากริยาแท้และไม่เปลี่ยนรูปตามประธานของประโยค คำช่วยกริยา ได้แก่ จะ กำลังจะ ต้อง เป็นต้น

2. คำแสดงเนื้อหา (content word) ประกอบด้วย คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำกริยาวิเศษณ์ คำแสดงเนื้อหาในภาษาอังกฤษและภาษาไทย ประกอบด้วย

2.1 คำสามัญ (simple word)

ในภาษาอังกฤษเป็นหน่วยคำอิสระหนึ่งหน่วยคำ และอาจมีปัจจัยคง หรือไม่มีก็ได้ เช่น laugh, horses, talks เป็นต้น

คำสามัญในภาษาไทยเป็นหน่วยคำอิสระและมักจะเป็นหน่วยคำพยางค์เดียว เช่น กิน นอน สวย มา เป็นต้น

2.2 คำซ้อน (complex word)

ในภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย หน่วยคำผูกพัน (bound morpheme) สองหน่วยคำรวมกัน เช่น conceive, disturb, prepare เป็นต้น และคำซ้อนนี้อาจมีปัจจัยเปลี่ยนด้วยก็ได้ เช่น receiver, disturbance, preparation เป็นต้น

คำซ้อนในภาษาไทยมักเป็นคำที่มาจากภาษาเขมรหรือคำบาลีสันสกฤต คำเหล่านี้จึงมีการเติมอุปสรรค ปัจจัย

เช่น คติ / อกติ เดิน / ดำเนิน ราชา / ราชนี

2.3 คำประสม (compound word)

ในภาษาอังกฤษประกอบด้วย หน่วยคำอิสระ 2 หน่วยคำรวมกัน เช่น blackbird, White House เป็นต้น

คำประสมในภาษาไทยประกอบด้วยคำหลัก (head) และคำขยาย (modifier) อาจเป็นคำนาม เช่น เสื้อผ้า คำจ้าง ถูงเท้า เป็นต้น คำประสมบางคำอาจประกอบด้วยคำกริยาและหน่วยเสริมกริยา เช่น ใจบุญ ตาบอด เป็นต้น นอกจากนี้คำประสมบางคำอาจประกอบด้วยคำนามหลักและกริยาลิก็ก็ได้ เช่น เครื่องซักผ้า คนขับรถ เป็นต้น

2.4.2 ความแตกต่างระดับวลี (Phrase Structure)

วิจิตร ภาณุพงษ์ (2527: 79) ได้แบ่งชนิดของวลีตามหน้าที่ ไว้ใน *โครงสร้างภาษาไทย ระบบไวยากรณ์* ออกเป็น นามวลี กริยวลี พิเศษวลี สถานวลี และกาลวลี ในที่นี้จะกล่าวถึงวลีสองชนิด คือ นามวลีและกริยวลี

1. นามวลี หมายถึง คำนาม คำสรรพนาม คำนามกับส่วนขยาย หรือคำสรรพนามกับส่วนขยาย ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนของประโยค ในตำแหน่งประธาน กรรมตรง กรรมรอง และหน่วยนามเดี่ยว โดยที่คำนามหลักของภาษาอังกฤษจะวางไว้ตำแหน่งหลังสุด ส่วนขยายจะวางไว้หน้าคำนามหลัก ส่วนนามวลีในภาษาไทยพบว่า คำนามหลักจะวางไว้ตำแหน่งหน้าสุด ส่วนขยายจะวางไว้หลังคำนามหลัก

2. กริยาวลี หมายถึงคำกริยา คำกริยากับส่วนขยาย ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนของประโยค ในตำแหน่ง
 อกรรม สกรรม ทวิกรรม โดยคำกริยา เรียกว่า head ส่วนขยาย ได้แก่ คำกริยาช่วย คำขยาย และ
 ส่วนที่ทำให้ประโยคสมบูรณ์ กริยาวลีในภาษาอังกฤษแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 กริยาวลีที่มีส่วนทำให้ประโยคสมบูรณ์ (complement)

เช่น George rode his motorcycle. George appeared happy.

2.2 กริยาวลีที่มี one-word adverbials

เช่น Jame rarely studies. Mary went upstairs.

2.3 กริยาวลีที่มี word-group adverbials

เช่น The bus slammed into the tree. Tom waited to see the result.

2.4.3 ความแตกต่างระดับประโยค (Syntactic Structure)

การศึกษาลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษาโดยพิจารณาความแตกต่างในระดับประโยค มีผู้
 ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

พงษ์ศรี เลขาวัฒนะ (2523: 541-549) กล่าวถึงการเทียบลักษณะภาษาอังกฤษและภาษา
 ไทยระดับประโยคใน ประโยคกรรมวาจก (passive) ดังนี้

ประโยคกรรมวาจก

ประโยคในภาษาอังกฤษมีประโยคกรตุวาจก และประโยคกรรมวาจก ประโยคกรตุ
 วาจกที่มีสกรรมกริยา ทุกประโยคสามารถเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจกได้ โดยย้ายกรรมใน
 ประโยคกรตุวาจกมาอยู่ในตำแหน่งประธาน ตามด้วยคำกริยาบุปกรรมวาจก คือ be + past
 participle คำบุพบท 'by' และประธานของประโยคกรตุวาจกนั้น ตัวอย่างเช่น

Active : The dog bit the boy.

Passive : The boy was bitten by the dog.

Active : John has typed the letter.

Passive : The letter has been typed by John.

คำบุพบท ‘by’ และกรรมของประโยคกรรมวากนั้นอาจละไว้ได้ ถ้ากรรมนั้นไม่ได้ชี้เฉพาะเจาะจง ตัวอย่างเช่น

Passive : The letter has been mailed. ละ ‘by a postman’ ไว้

Passive : The dog was hit yesterday. ละ ‘by someone’ ไว้

ประโยคกรรมวากในภาษาไทยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับกริยาที่ปรากฏ ขณะที่คำกริยาทุกคำสามารถปรากฏในกรรตุวากได้ แต่เฉพาะคำกริยาที่มีความหมายเชิงลบเท่านั้นที่จะปรากฏในประโยคกรรมวากได้ เช่น คำกริยา “ทำโทษ” “ปรับ” “สั่งหาร” “ฆ่า” เป็นต้น กริยาลีในประโยคกรรมวากในภาษาไทยจะมีลักษณะ “ถูก + คำกริยา” ส่วนกรรมในประโยคกรรมวากจะอยู่ระหว่าง “ถูก” และ “คำกริยาแท้” แต่ส่วนใหญ่กรรมมักจะปรากฏ

ตัวอย่างเช่น เพื่อนผมถูกไล่ออกจากงาน
สุนัขถูกรถทับ

2.4.4 ความแตกต่างระดับข้อความ (Discourse Structure)

การศึกษาลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษาโดยพิจารณาความแตกต่างในระดับข้อความ มีผู้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

พงษ์ศรี เลขาวิฑนะ (2523: 18-22) ศึกษาไว้ใน การวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการเขียนระดับอุดมศึกษา ว่า ในย่อหน้าภาษาอังกฤษ จะมีการใช้คำเพื่อพาดพิงไปถึง นามวลีในประโยคหรือข้อความก่อนหน้า เช่น here, it, this, as follows, the following, this/these, that/those เป็นต้น หรือใช้นามวลีที่หมายถึงสิ่งเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบการละคำหรือส่วนประกอบประโยค (ellipsis) หรือการละระหว่างประโยคในบทสนทนาได้ตอบได้ด้วยเช่นกัน

เช่น A : I'm very angry.

B : Are you (very angry) ?

ในภาษาไทย ความต่อเนื่องมักเกิดจากการละนามวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมในประโยคหลัง หรือละส่วนที่ซ้ำกันของประโยค

แม้ว่าภาษาอังกฤษและภาษาไทยจะมีโครงสร้างพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน แต่ยังมีความต่างกัน ในรายละเอียดของโครงสร้างประโยคอยู่มาก ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมของคนทั้งสองชาติที่แตกต่างกัน ดังนั้นการนำภาษาหนึ่งมาถ่ายทอดเป็นอีกภาษาหนึ่งซึ่งมีความแตกต่างกันดังกล่าว จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์โครงสร้างของภาษาทั้งสองให้เข้าใจ เพื่อให้ลักษณะภาษาแปลที่ได้สอดคล้องกับระเบียบการใช้ภาษาจริงในชีวิตประจำวันของผู้อ่านภาษาแปล

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับงานแปลในรูปแบบตีพิมพ์สองภาษาโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงเฉพาะงานที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับกลวิธีของผู้แปลในระดับคำและระดับประโยค ซึ่งใกล้เคียงกับงานที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา ดังนี้

วัชรพงษ์ แจ่มประจักษ์ (2544: ง) ได้ศึกษากลวิธีการแปลของอาษา ขอจิตต์เมตต์ จากเรื่องสั้นของเออร์เนสต์ เฮมิงเวย์ ในการแปลระดับคำและระดับประโยค ผลการศึกษาพบว่า ในระดับคำนั้นอาษาเลือกใช้คำประเภทต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น คำขยาย คำซ้ำ คำซ้อน คำเลียนเสียงธรรมชาติ และสำนวน นอกจากนี้ยังพบการปรับบทแปลในส่วนของการใช้คำทับศัพท์ที่มีการเพิ่มคำนามช่วยอธิบายความ ส่วนในระดับประโยค ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลที่พยายามรักษาโครงสร้างภาษาและการลำดับความในประโยคไว้ตรงตามต้นฉบับ ซึ่งแม้บทแปลจะสามารถถ่ายทอดความหมายได้อย่างครบถ้วน แต่ทำให้ภาษาแปลขาดความเป็นธรรมชาติ

ปาริชาติ ญาณาวารี (2544: ง) ศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชนของแมกไม้ว เรื่องซีลารายที่สุด และน้องเล็กยังร้ายอยู่ รวมถึงการถ่ายทอดความหมายในระดับคำและระดับประโยคและการใช้สำนวนภาษาของผู้แปล จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้แปลใช้ทั้งกลวิธีการแปลที่เน้นการรักษารูปแบบโครงสร้างทางภาษาจากต้นฉบับและกลวิธีแปลที่เน้นให้ผู้อ่านเข้าใจความหมาย โดยวิธีการถ่ายทอดความหมายในระดับคำ ได้แก่ ทับศัพท์ ปรับจากคำเป็นวลีหรือข้อความอธิบาย ถ่ายทอดความหมายของคำที่ปรับตามบริบท ถ่ายทอดสำนวนโวหารโดยคงรูปแบบสำนวนโวหารแบบเดิมไว้หรืออธิบายความ และถ่ายทอดความหมายของคำในเชิงขบขัน ส่วนวิธีการถ่ายทอดความหมายในระดับประโยค ได้แก่ ปรับลำดับวิธีเรียงความในประโยค ปรับรูปแบบการนำเสนอความหมายจากประโยคแสดงความไม่เห็นด้วย ถ่ายทอดความหมายจากประโยคปฏิเสธเชิงซ้อน โดยการ

คงรูปปฏิเสธเพียงรูปเดียวหรือดีแล้วแปลตามความหมายที่แท้จริง ถ่ายทอดความหมายของประโยคตามเจตนาผู้พูด และถ่ายทอดความหมายโดยแปลไม่ตรงตามรูปภาษาจากต้นฉบับ ส่วนสำนวนภาษาของผู้แปล ส่วนใหญ่มีวันลีลาเป็นกันเอง ใช้อ้อยคำง่าย ๆ สะท้อนลักษณะภาษาของเด็ก โดยดัดแปลง หรือเล่นคำเพี้ยนเสียง ช่วยให้อ่านทบทวนมีความสมจริงมากยิ่งขึ้น

ขนิษฐา ดวงพิศตรา (2534: ง) ศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างประโยคของนวนิยายแปลกับนวนิยายไทย เพื่อพิจารณาถึงการถ่ายทอดลักษณะภาษาอังกฤษในโครงสร้างประโยคของนวนิยายแปลภาษาไทย โดยสุ่มตัวอย่างข้อมูลจากนวนิยายไทย เรื่อง “ระหว่างบ้านกับถนน” ของ กฤษณา อโศกสิน และ “ครูตีดา” ของ ‘รงค์ วงษ์สวรรค์ นวนิยายแปล เรื่อง “เกมไล่ล่า” ของ มนันยา และ “ลูกผู้ชาย” ของ เทศภักดิ์ นิยมเหตุ จากการศึกษาพบว่า นวนิยายแปลสะท้อนลักษณะการใช้หน่วยนาม และหน่วยกริยา ของภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาต่างกลุ่มกันกับภาษาไทย อย่างไรก็ตาม การถ่ายทอดลักษณะภาษาดังกล่าวไม่ได้ทำให้ลักษณะโดยทั่วไปของโครงสร้างประโยคในนวนิยายแปลภาษาไทยแตกต่างจากโครงสร้างประโยคในนวนิยายภาษาไทย

การศึกษาทฤษฎีของนักวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา นับว่าเป็นการประมวลทฤษฎีสหวิทยาเพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์คำศัพท์และโครงสร้างของทั้งสองภาษารวมไปถึงกลวิธีการแปล อันจะเป็นประโยชน์ในการแยกประเภทข้อมูลในอันดับต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาหัวข้อ "การศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษา เรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* ของ แม้นมาส ชวลิต" เพื่อทำการศึกษากลวิธีการแปล และสำนวนภาษา อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้แปลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลทางเอกสารถึงลักษณะภาษาที่ใช้ในสำนวนแปลของ แม้นมาส ชวลิต (ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต) จากวรรณกรรมแปลเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* เทียบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *Challenge of the Prairie* ของ บาบารา บอนแฮม (Barbara Bonham) ประกอบการสัมภาษณ์ผู้แปลเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์

3.2 การเลือกเอกสารเพื่อศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลทางเอกสารพบว่า ประเทศไทยโดยความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดนโยบายการจัดทำและผลิตหนังสือแปล ตามความมุ่งหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-พ.ศ. 2534 สนับสนุนการแปลใน 15 สาขาวิชา คือ คหกรรมศาสตร์ การศึกษา พลศึกษา สุขศึกษา ภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปศึกษา ช่างอุตสาหกรรม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ จิตวิทยา ธุรกิจ และดนตรี โดยการดำเนินงานจัดทำหนังสือแปลในครั้งนั้นมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมให้มีการแปลหนังสือที่ตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของนักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ และนักวิชาการให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น (กรมวิชาการ, 2531: 7) หากแต่ในปัจจุบันยังพบว่ามีหนังสือที่ไม่ได้รับการแปล และยังเป็นที่ต้องการของผู้อ่านอยู่อีกเป็นจำนวนมาก

เมื่อผู้วิจัยได้สำรวจตลาดหนังสือแปลด้วยตนเองพบว่าในปัจจุบันวรรณกรรมแปลแนวบันเทิงคดีฉบับตีพิมพ์สองภาษาเป็นงานแปลที่กำลังได้รับความนิยมในกลุ่มผู้อ่านที่สนใจการเรียนรู้

ภาษาอังกฤษด้วยตนเองเป็นอันมาก มีการนำมาตีพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง หากแต่ยังมีจำนวนน้อยและจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้แปลเพียงไม่กี่ท่าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยพิจารณาเลือกวรรณกรรมเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* ของ แม้นมาส ชวลิต มาทำการศึกษาการแปลด้วยเหตุผลดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยได้เลือกวรรณกรรมเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* หนังสือแปลในชุดเสรีภาพ ลิขสิทธิ์ของสำนักข่าวสารอเมริกัน ทั้งนี้ด้วยเห็นว่าสำนักข่าวสารอเมริกันเป็นสำนักงานแถลงข่าวที่มีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์ต้นฉบับภาษาอังกฤษควบคู่กันกับบทแปลภาษาไทยมากที่สุดในบรรดาสสำนักข่าวต่างประเทศด้วยกันเอง (วรรณิ ต้องเคียน, 2515: 205)

โดยจุดประสงค์ขององค์กรดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาหนังสือแปล ดังนี้

1. เพื่อให้หนังสือที่มีคุณค่าต่อการศึกษาในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น
2. จัดแปลหนังสือที่ออกใหม่ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และข่าวสารทั่วไปที่ไม่เป็นวิชาการมากนัก เพื่อเผยแพร่แก่ผู้อ่านโดยทั่วไป

สำนักข่าวสารอเมริกันมีโครงการจัดแปลวรรณกรรมเป็นภาษาไทยมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2495 เรื่องที่นำมาแปลส่วนใหญ่เป็นวรรณกรรมที่ตีพิมพ์ในสหรัฐอเมริกาและเขียนโดยชาวอเมริกันในต่างประเทศ มีเนื้อหาครอบคลุม 6 สาขาวิชา คือ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ฉบับปรับปรุงใหม่ และวรรณคดีเริ่มตั้งแต่สมัยแรกจนถึงปัจจุบัน ตัวอย่างวรรณกรรมแปลในปี พ.ศ. 2495 เช่น เรื่อง *The Old Man and the Sea* ของ เออร์เนสต์ เฮมิงเวย์ แปลโดย ดร. วิทย์ ศิวะศรียานนท์ และด้านสังคมศาสตร์ เช่น เรื่อง *Sociology* แปลโดย เกษม อุทยานินทร์ เป็นต้น

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา สำนักข่าวสารอเมริกันได้มีการจัดพิมพ์หนังสือแปลรวมอยู่ในชุดเดียวกันอย่างต่อเนื่อง เรียกว่า *หนังสือแปลชุดเสรีภาพ* ช่วงแรกออกเดือนละหนึ่งเล่ม และมีฉบับนักศึกษาเพิ่มขึ้นมาเป็นพิเศษในบางโอกาส นับรวมแล้วมีหนังสือที่ได้รับการแปลและตีพิมพ์ประมาณปีละสิบห้าเรื่อง ต่อมาภายหลังสามารถผลิตได้ปีละหนึ่งเรื่อง ตามงบประมาณที่รัฐสภาอเมริกันจะอนุมัติจัดสรรให้ อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันทางสำนักข่าวสารอเมริกันไม่ได้จัดให้มีการแปลหนังสือชุดนี้เพิ่มเติม แต่ยังคงมีหนังสือแปลบางเรื่องที่ทางสำนักข่าวสารอเมริกันมอบลิขสิทธิ์ให้สำนักพิมพ์เอกชนตีพิมพ์และจัดจำหน่าย เช่น *วรรณกรรมชิ้นเอกของสหรัฐ: Great American Short Stories* (2539) แปลโดย แม้นมาส ชวลิต จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย บริษัทต้นอ้อ แกรมมี จำกัด

3.2.2 รูปแบบภาษาที่ใช้สำหรับการแปลเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* ซึ่งเป็นวรรณกรรมแนวบันเทิงคดีฉบับตีพิมพ์สองภาษานั้นยังไม่มีผู้ทำการศึกษาอย่างจริงจังมาก่อน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

วรรณกรรมแปลโดยมากมักมุ่งอธิบายเฉพาะกลวิธีการแปลงานวรรณกรรมเพื่อความบันเทิง โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีด้านการแปลวรรณกรรมที่มีผู้ศึกษาไว้แต่เดิมมาใช้เป็นกรอบในการศึกษา ส่วนภาษาที่นักแปลแต่ละท่านเลือกใช้เท่านั้น

3.2.3 ภาษาลับแปลมีศิลปะในการเขียนและการใช้ภาษาที่ดี ถูกต้องตามหลักภาษาไทย มีการใช้ภาษาสามัญที่เข้าใจง่าย การเรียงคำและการเว้นวรรคตอนถูกต้อง จึงเหมาะแก่การนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างภาษา และนำมาเป็นต้นแบบการศึกษารูปแบบการแปลเพื่อการศึกษา

3.2.4 เนื้อหาของเรื่องที่แปลมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน แฝงแง่คิดทำให้ได้รับความสนใจจากผู้อ่าน อันจะเป็นประโยชน์สำหรับเยาวชนผู้ต้องการเพิ่มพูนทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ผ่านทางการอ่านวรรณกรรม

3.3 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการศึกษาเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เลือกหัวข้อและเอกสารที่จะนำมาศึกษา สืบหาข้อมูลจากเอกสารที่ใช้ในการศึกษาโดยคร่าวเพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษาให้ชัดเจน

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดด้านการแปล ตามแนวของนักภาษาศาสตร์ คือ ยูจีน ไนดา (Eugene A. Nida), ปีเตอร์ นิวมาร์ค (Peter Newmark), มิลเดรด เอล. ลาร์สัน (Mildred L. Larson), ลัญฉวี สายบัว และหอมหวล ชื่นจิตร เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความหมายและกระบวนการแปลตามที่นักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอความคิดไว้ รวมทั้งพิจารณาว่าวิธีการแปลแบบใดเหมาะสมที่สุดสำหรับนำมาใช้กับงานที่กำลังทำการศึกษา

3. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ และการประยุกต์ใช้การแปลกับการสอนภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นสื่อ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดให้กับการวิจัย

3.3.2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะภาษาจากฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* โดยอ่านเทียบกับส่วนที่เป็นต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *Challenge of the Prairie* โดยตลอดทั้งเรื่อง แยกข้อมูลที่มีการแปลตรงและแปลต่างไปจากต้นฉบับออกมาวิเคราะห์

2. เก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์การใช้ภาษาของผู้แปล โดยแยกการอภิปรายไว้เป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ระดับคำและวลี ศึกษาการกำหนดความหมายของคำหรือสำนวน โดยพิจารณาว่าคำเทียบที่ใช้ในฉบับแปลให้ความหมายตรงตามต้นฉบับ สื่อความหมายชัดเจน หรือมีการเลือกใช้คำที่ผิดไปจากธรรมชาติของภาษาฉบับแปลหรือไม่

ศึกษาการถ่ายทอดโครงสร้างระดับวลี การวางตำแหน่งของส่วนขยาย โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งระดับคำและวลี จะนำไปตามกรอบแนวคิดการจำแนกหมวดคำของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2545: 70) ที่แบ่งชนิดของคำในภาษาไทยออกเป็น 7 ชนิด คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน

ส่วนที่ 2 ระดับประโยค ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคำ หรือสำนวนที่จัดเรียงเข้าเป็นประโยค การเติมคำเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิด โครงสร้างประโยคกรรมวาจก และกรรตุวาจก การเพิ่มหรือละคำในประโยค การเปลี่ยนวลีเป็นประโยค หรือประโยคเป็นวลี การปรับระเบียบวิธีการเรียงลำดับความในประโยค พิจารณาว่าผู้แปลนำเอาอิทธิพลของโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาต้นฉบับเข้ามาเหนือภาษาฉบับแปลหรือไม่

3. ติดต่อขอสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์คุณหญิงแม่นมาส ชวลิต เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและผลงานของผู้แปล รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการแปล และวิธีแก้ไขปัญหานั้น

3.4 การเสนอผลการวิจัย

ภายหลังจากที่ได้มีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนเป็นลำดับ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลประมวลที่ได้จากการประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีทางการแปลและศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้ในการวิเคราะห์การศึกษาครั้งนี้ ดังรายละเอียดในบทที่ 4, 5 และ 6 ต่อไป

บทที่ 4

กลวิธีการแปลตรงตามโครงสร้าง

ในบทนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงการเปรียบเทียบวิเคราะห์ลักษณะภาษาระดับคำ และระดับประโยคในวรรณกรรมฉบับแปลที่สามารถถ่ายทอดได้ตรงกับโครงสร้างที่ปรากฏในต้นฉบับ เพื่อให้ทราบถึงกลวิธีการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้

การแปลในรูปแบบตีพิมพ์สองภาษา เป็นการแปลที่มีลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัว มุ่งเน้นที่การหาคำ และโครงสร้างประโยคในภาษาฉบับแปลที่มีความหมายและรูปแบบเทียบเคียงกัน ได้กับภาษาที่มีอยู่เดิมในต้นฉบับอย่างเคร่งครัด ในระดับคำต่อคำ หรือประโยคต่อประโยค ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมแก่เจตนาที่ต้องการให้ผู้อ่านสามารถนำต้นฉบับและฉบับแปลมาเปรียบเทียบศึกษาโครงสร้างของทั้งสองภาษา และเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ได้ ในการแปลผู้แปลจึงให้ความสำคัญกับภาษาต้นฉบับเป็นพิเศษเพิ่มเติมขึ้นจากการแปลวรรณกรรมแนวบันเทิงคดีโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม การที่บุคคลจะสามารถถ่ายทอดความคิดที่เรียบเรียงไว้แล้วในภาษาหนึ่ง ให้เป็นที่เข้าใจได้ดีในอีกภาษาหนึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง เพราะบุคคลนั้นต้องมีพื้นฐานในภาษาทั้งสองเป็นอย่างดี สามารถเข้าใจถึงความหมายของแต่ละคำได้มากพอที่จะเลือกเฟ้นถ้อยคำที่แน่ใจว่ามีความหมายตรงกัน หรือใกล้เคียงกันที่สุดในทั้งสองภาษามาใช้ เพื่อมิให้ความเดิมของเรื่องผิดเพี้ยนไป อีกทั้งภาษาอังกฤษมี การแสดงพจน์ กาล และการก ปรากฏพร้อมรูปคำอย่างเห็นได้ชัด เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงต้องคำนึงถึงการรักษาไว้ซึ่งโครงสร้างที่ปรากฏดังกล่าวให้แสดงความหมายไว้ในบทแปลด้วยเช่นกัน

ตามทัศนะของ ลาร์สัน (Larson, 1984: 15) การแปลแบบคำต่อคำเพื่อคงโครงสร้างของต้นฉบับไว้ในฉบับแปลนั้น เรียกว่า *form-based translation* หรือ *การแปลตรงตามโครงสร้าง*

การแปลลักษณะเช่นนี้จะเป็นการแปลโดยพยายามคงความหมายทั่วทั้งทำนอง รูปแบบ และโครงสร้างของต้นฉบับไว้มากที่สุด มุ่งความถูกต้องครบถ้วน และความแม่นยำแน่นอนของต้นฉบับเป็นสำคัญ เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาโครงสร้างของต้นฉบับ ไม่นิยมการตัดทอนหรือแต่งเติมคำหรือข้อความใด ๆ ทั้งสิ้น บางครั้งอาจเรียกว่า *literal translation*

จากเรื่อง *พจนานุกรม* ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษากลวิธีการแปลตรงตามโครงสร้างออกเป็นสองระดับ คือ การแปลระดับคำและวลี และการแปลระดับประโยค โดยในระดับคำและวลีผู้วิจัยจะพิจารณาเลือกจากคำศัพท์และวลีในฉบับแปลที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงกับต้นฉบับในระดับ primary sense หรือความหมายแรกที่บุคคลพึงระลึกถึงเมื่อเห็นคำศัพท์โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการตีความ และมีลักษณะการประกอบรูปคำที่ใกล้เคียงกับรูปคำเดิมในต้นฉบับ สำหรับการศึกษาการแปลในระดับประโยคผู้วิจัยได้ศึกษาประโยคที่มีการแปลคำ หรือสำนวนทุกคำซึ่งมีอยู่ในต้นฉบับ แล้วจัดเรียงเข้าเป็นประโยคได้ตรงตามตำแหน่งของคำในต้นฉบับ จากนั้นจึงเลือกคำศัพท์และประโยคที่เห็นเด่นชัดมาเป็นตัวอย่างประกอบในการศึกษา ดังจะกล่าวต่อไป

4.1 การแปลระดับคำและวลี

คำเป็นสัญลักษณ์ทางภาษาซึ่งกำหนดขึ้น โดยกลุ่มชน บนพื้นฐานค่านิยม วัฒนธรรม และประสบการณ์ที่มีร่วมกัน ใช้เรียกแทนสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติและที่ถือกำเนิดขึ้นใหม่ ซึ่งเชื่อกันว่าระบบของคำศัพท์ของทุกภาษานั้นมีลักษณะพื้นฐานเป็นสากลเหมือนกันหมด กล่าวคือ จะต้องประกอบด้วยเสียงและความหมาย เพียงแต่การกำหนดคำขึ้นใช้แทนความหมายนั้นจะแตกต่างกันไปตามแต่ละภาษา ดังจะเห็นจากที่ อุดม วัตรมณีลิขิตต์ (2545: 21-22) ได้เสนอแนวคิดว่า

แม้ว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีวิวัฒนาการ คือ มีการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ หรือเติมท้ายคำศัพท์ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อแสดงลักษณะทางไวยากรณ์ แต่ปรากฏว่ากลับมีลักษณะหลายประการที่เหมือนกับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาคำโดดไม่มีการเปลี่ยนแปลงภายในศัพท์หรือท้ายศัพท์ เช่น ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยต่างมีคำนามและคำกริยาสำคัญเพื่อใช้สื่อความหมายในประโยคด้วยกันทั้งสิ้น และในระดับบรรทัดฐานทั้งสองภาษาจะต้องมีการกำหนดลักษณะประจำคำเพื่อใช้อ้างอิงถึงสิ่งมีชีวิต ไม่มีชีวิต ที่เป็นรูปธรรมนามธรรมไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้ เป็นต้น

จึงเกิดเป็นความสามารถในการแปลข้ามจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งได้ตรงกัน

ฉันท เทพพรธนะ (2541: 21) ได้อ้างอิงถึงความเป็นสากลของคำไว้ด้วยเช่นกันในการกล่าวถึง ความหมายโดยตรง ดังนี้

ความหมายโดยตรง คือ ความหมายตามปกติของคำ เนื้อความเป็นอย่างไร ความหมายก็เป็นอย่างนั้น เป็นความหมายตามที่พจนานุกรมทั่วไปกำหนดไว้ ซึ่งผู้ใช้ภาษาทุกคนสามารถรับรู้และเข้าใจตรงกันได้เสมอ

ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าการถ่ายทอดรูปแบบของคำสู่ฉบับแปลภาษาไทย ส่วนที่สามารถแปลอย่างตรงตัวได้เช่นนั้น ผู้แปลจะใช้วิธีให้ความหมายให้ได้ใจความสำคัญอย่างครบถ้วนตามแต่ละคำไป อนึ่ง เกณฑ์ในการเลือกคำเพื่อนำมาศึกษานั้น จะถือตรงกันตามลักษณะการจำแนกถ้อยคำของ พระยาอุปทิศศิลปสาร (2545: 70) ซึ่งได้แบ่งชนิดของถ้อยคำออกเป็นคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน โดยครั้งนี้ผู้วิจัยจะขอยกเว้นไม่ศึกษาในหมวดของคำบุพบทและคำอุทาน ทั้งนี้เพราะข้อมูลที่พบจากบทแปลมีจำนวนน้อยและไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร ส่วนลักษณะที่ได้รับการกล่าวถึงในหมวดคำที่เหลือเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเด่น และพบความถี่ของการปรากฏในบทแปลบ่อยครั้งจนสามารถนำมาศึกษาได้ ซึ่งพบได้จากหมวดคำประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1.1 คำนาม

คำนาม หมายถึง คำที่เป็นชื่อของสิ่งต่าง ๆ ที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ทั้งที่เป็นชื่อทั่วไปและชื่อเฉพาะ (เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์, 2540: 182)

กลุ่มคำประเภทคำนาม ถือเป็นคำที่มีความหมายประจำคำสมบูรณ์อยู่ในตัวเอง สามารถจัดเข้าในประโยคได้ทันทีและทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมในประโยค ดังจะเห็นว่าผู้แปลจะเลือกใช้วิธีการแปลความหมายอ้างอิงตามที่เข้าใจกันมา หรือความหมายของคำตามที่บัญญัติไว้ในพจนานุกรมเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะในสังคมภาษาฉบับแปลมีลักษณะการใช้และให้ความหมายของถ้อยคำต่าง ๆ เหล่านี้ตรงกับภาษาต้นฉบับพอดี โดยจะปรากฏในรูปของคำพ้องความหมาย แต่รูปคำต่างกัน

ในการแสดงตัวอย่างต่อไปนี้จะพิจารณาเทียบกับความหมายภาษาไทยตามที่กำหนดไว้ในพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย (ฉบับใหม่) พ.ศ. 2537 ของ เรือราชย์ เอี่ยมวรเมธ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 เพื่อให้เห็นถึงคำแปลคำนามที่ผู้แปลเลือกนำมาใช้ในวรรณกรรมฉบับแปล ดังนี้

4.1.1.1 คำนามทั่วไป

คำนามทั่วไป หมายถึง คำนามที่เป็นชื่อใช้เรียกสรรพสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจง เช่น คน บ้าน ต้นไม้ เป็นต้น คำนามทั่วไปที่สามารถถ่ายทอดรูปคำและความหมายได้ตรงกับต้นฉบับ แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 : *claim* ตามพจนานุกรมหมายถึง 1. สิทธิ 2. สิทธิในการเรียกร้อง 3. กรรมสิทธิ์
 "Can they really take our claim away from us?" Toby asked. (p.360)
 "เขาจะแย่งกรรมสิทธิ์ของเราไปได้จริง ๆ หรือครับ" (น.361)

ตัวอย่างที่ 2 : *chore* ตามพจนานุกรมหมายถึง 1. งานบ้าน 2. งานหุยมหิมาประจำวัน, งานปลีกย่อยประจำวัน 3. งานที่ยากลำบาก (ไม่ถูกใจ)
 Usually he slept until Pa woke him to help with the chores before breakfast. (p.32)
 ตามปกติเขาจะนอนอยู่จนกระทั่งพ่อเรียกให้ลุกขึ้นไปช่วยทำงานประจำวันจนกว่าจะถึงเวลาอาหารเช้า (น.33)

ตัวอย่างที่ 3 : *trick* ตามพจนานุกรมหมายถึง 1. เล่ห์กระเท่ห์ 2. การเล่นพิเรน 3. พฤติการณ์ที่ทั้งเงาะและสะเพร่า 4. ความเคยชิน (ทางด้านพฤติกรรม การกระทำ), ความชอบ (ในด้านใดด้านหนึ่ง) 5. เคล็ดลับ กลเม็ดเด็ดพราย, [มักใช้ในลักษณะเหยียดหยาม] เคล็ดลับ (ในการประสพผลสำเร็จอย่างรวดเร็ว)
 "That was pretty smart of you to catch those road trader up in their own trick the other day," (p.110)
 "เธอเก่งมากที่จับกลโกงของพวกเขาพ่อค้าเร่ได้ในวันนี้" (น.111)

ตัวอย่างที่ 4 : *sunbonnet* ตามพจนานุกรมหมายถึง หมวกกันแดดที่มีขอบกว้าง (ที่ผู้หญิงใช้กัน)
 "And mine," Naomi echoed. She yanked off her sunbonnet excitedly. (p.90)
 "กับหนูด้วย" นาโอมิว่าตามพี่สาว ดึงหมวกกันแดดอย่างตื่นเต้น (น.91)

ตัวอย่างที่ 5 : *homestead* ตามพจนานุกรมหมายถึง 1. บ้านพัก (รวมทั้งตัวบ้านและที่นา), ฐานบ้าน 2. ที่ดิน (ของอเมริกาและอังกฤษที่ได้ยึดครองไว้) ที่แบ่งสรรให้ประชาชนผู้อพยพที่อยู่เป็นที่แน่นอนแล้วทำกิน

If that meant showing his neighbors around the homestead, then he'd do it. (p.4)

ถ้าการเป็นหัวหน้าครอบครัวหมายความว่าเขาจะต้องนำแขกไปชมบริเวณบ้านไร่ เขาก็จะทำ
ดังนั้น (น.5)

ตัวอย่างที่ 6 : *smokehouse* ตามพจนานุกรมหมายถึง โรงอบ

He hadn't figured he could eat a thing, but the sausages from Dunc's smokehouse tasted mighty good and so did the wild plum pie Jenny Harrison had brought. (p.14)

เขาไม่คิดว่าเขาจะกินอะไรลงคอ แต่ได้กรอกจากโรงอบของคันค์ข้างอรัยเสียเหลือเกิน
และขนมพายไส้ลูกพลัมป่าซึ่งเจนนี แฮร์สันนำมาก็เหมือนกัน (น.15)

จากตัวอย่างที่ 1-6 แสดงตัวอย่างคำนามทั่วไป หรือสามัญนามที่มีการแปลตรง เหตุที่ผู้แปลสามารถทำเช่นนี้ได้ เนื่องจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษต่างมีคำที่ใช้สื่อความหมายอ้างอิงถึงวัตถุหรือสิ่งมีชีวิตเหล่านี้คล้ายคลึงกัน ตามที่ลาร์สัน (Larson, 1984: 7) กล่าวไว้ว่า "ในการแปลอย่างตรงตามรูปภาษา ความหมายที่ผู้แปลใช้มักจะเป็นความหมายปฐมภูมิที่บุคคลมักจะนึกถึงเป็นอันดับแรกและเป็นความหมายเดียวเมื่อได้เห็นคำศัพท์" ในการแปลจึงเสมือนเป็นการนำถ้อยคำภาษาฉบับแปลที่มีความหมายเหมือนกันมาแทนที่ภาษาเดิมเท่านั้น เพราะไม่ว่าคำเหล่านี้จะปรากฏในบริบทใด ก็จะมี ความหมายที่ตรงตามตัว ไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้จากต้นฉบับจะเห็นว่าข้อมูลที่สามารถแปลอย่างตรงตัวได้เช่นนั้นพบได้เฉพาะที่เป็นคำนามเดี่ยว เช่น "claim-กรรมสิทธิ์" "chore-งานประจำวัน" และ"trick-กลโกง" (ดังตัวอย่างที่ 1-3) และคำนามพหุ เช่น "sunbonnet-หมวกกันแดด" "homestead-บ้านไร่" และ"smokehouse-โรงอบ" (ดังตัวอย่างที่ 4-6) เท่านั้น แต่ไม่พบว่า มีข้อมูลคำนามวลีที่สามารถใช้คำได้ตรงตามรูปคำของภาษาต้นฉบับ อันสืบเนื่องมาจากปัญหาด้านการจัดวางตำแหน่งคำขยายในภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีระเบียบปฏิบัติที่แตกต่างกัน ดังจะได้อธิบายโดยละเอียดในบทที่ 5 ต่อไป

4.1.1.2 คำนามเฉพาะ

คำนามเฉพาะ หมายถึง คำนามที่เป็นชื่อเฉพาะสำหรับเรียกชื่อ คน สัตว์ และสิ่งของ เพื่อให้รู้ชัดเจนขึ้น เช่น นายเสน่ห์ วันสุกร เชียงใหม่ เป็นต้น คำนามเฉพาะที่สามารถถ่ายทอดได้ตรงกับต้นฉบับ แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 7: *Toby* แปลว่า โทบี้ (เด็กชายอายุสิบสามปีตัวละครเอกของเรื่อง)

***Toby** had never stopped to figure out who should run the marker. He took the job on himself automatically.* (p.84)

โทบี้ไม่เคยหยุดคิดใคร่ครวญว่าใครควรจะลากเครื่องตีเส้น เขาทำงานนี้เองโดยอัตโนมัติ (น.85)

ตัวอย่างที่ 8: *Rex* แปลว่า เรกซ์ (ชื่อสุนัขของโทบี้)

*About an hour after dinner **Rex** pointed his nose toward the north and began to bark.* (p.88)

หลังจากอาหารเที่ยงแล้วประมาณชั่วโมงหนึ่งเรกซ์ทำมุกฟูคไฟด์ไปทางทิศเหนือ แล้วเริ่มเห่า (น.89)

ตัวอย่างที่ 9: *Lowell* แปลว่า โลเวลล์ (ชื่อเมืองทางตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐแมสซาชูเซต)

*A week later Toby went with Dunc to a horse auction in **Lowell**.* (p.108)

อีกหนึ่งสัปดาห์ต่อมา โทบี้กับดันค้ไปที่ตลาดเลหลังม้าที่โลเวลล์ (น.109)

ตัวอย่างที่ 10: *Republican* แปลว่า รีพับลิกัน (ชื่อแม่น้ำที่ไหลผ่านทางตอนใต้ของรัฐเนแบรสกาและทางตอนเหนือของรัฐแคนซัส)

*"We have a homestead about eight miles north of the **Republican River**..".* (p.286)

"เรามีไร่อยู่ทางเหนือแม่น้ำรีพับลิกันไปราวแปดไมล์..." (น.287)

ตัวอย่างที่ 11 : *Saturday* แปลว่า วันเสาร์

*Toby finished the plowing one **Saturday** night and the next day Dunc and his wife came to spend the day and help Carrie celebrate her tenth birthday.* (p.64)

โทบีไถนาเสร็จในคืน**วันเสาร์** วันรุ่งขึ้นดันค์กับภรรยาของเขาก็ก็นำอยู่ด้วยทั้งวัน (น.65)

ตัวอย่างที่ 12 : *February* แปลว่า เดือนกุมภาพันธ์

*In **February** something else occurred to brighten up his life.* (p.334)

ใน**เดือนกุมภาพันธ์** มีอะไรอีกอย่างหนึ่งซึ่งทำให้ชีวิตของเขาแจ่มใสขึ้น (น.335)

ตัวอย่างที่ 7-12 แสดงตัวอย่างคำนามเฉพาะ หรือวิสามานยนามที่มีการแปลตรงตามต้นฉบับเช่นกัน โดยในตัวอย่างที่ 7-10 เป็นการแปลทับศัพท์ ทั้งนี้เพราะคุณสมบัติของภาษาประการหนึ่งที่มีเสียงพยัญชนะและเสียงสระตรงกันเป็นอันมาก ผู้แปลจึงสามารถหาตัวอักษรไทยมาเขียนแทน ซึ่งเมื่อต้นฉบับมีคำศัพท์ที่ใช้แทนชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อคน ชื่อเมือง หรือแม้กระทั่งชื่อแม่น้ำ แสดงรูปด้วยตัวอักษรตัวแรกพิมพ์ใหญ่ ผู้แปลจะเลือกคำแปลให้คล้ายคลึงกับเสียงเดิมและสะดวกต่อการออกเสียงของคนไทย โดยเมื่อกำหนดเทียบเสียงได้ตรงกันแล้ว ก็จะใช้คำนั้นไปจนตลอดเรื่อง การแปลในลักษณะนี้จะเป็นการคงสีนทางภาษาตามที่มาของต้นฉบับและแสดงให้เห็นถึงการออกเสียงเป็นภาษาไทยที่ถูกต้องอีกประการหนึ่งด้วย ส่วนคำนามเฉพาะดังตัวอย่างที่ 11-12 ที่เป็นศัพท์บัญญัติอยู่แล้ว จนถึงเป็นคำไทย เช่นคำว่า "วันเสาร์" และ"เดือนกุมภาพันธ์" ก็จะแปลคำตามที่นิยมกันอยู่เดิม

4.1.1.3 คำนามธรรม

คำนามธรรม หมายถึง คำนามที่บอกถึงคุณภาพ สภาวะ หรือการกระทำที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความเจริญ ความเสื่อม การนอน เป็นต้น คำนามธรรมที่สามารถถ่ายทอดรูปคำและความหมายได้ตรงกับต้นฉบับ แสดงตัวอย่างได้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 13 : *decision* แปลว่า การตัดสินใจ

*The auctioneer's chant picked up again and it was over before Toby could regret his **decision**.* (p.136)

คนเลหลังร้องขานเรื่อยเจื้อยอีกครั้ง และการเลหลังก็จบลงก่อนที่โทบีจะมีเวลาทันเสียใจใน
การตัดสินใจของเขา (น.137)

ตัวอย่างที่ 14: *confusion* แปลว่า ความสับสน

Vic Gross blinked dull-wittedly and turned to his brother in confusion. "You hear that, Walt?" (p.394)

วิก กรอสส์ กระพริบตาอย่างจนปัญญา แล้วหันไปทางพี่ชายด้วยความสับสน "ได้ยินเขาพูดไหมวอลต์" (น.395)

ตัวอย่างที่ 15: *tenseness* แปลว่า ความตึงเครียด

Toby sat down tiredly and grinned, feeling the tenseness drain from his body. (p.196)

โทบินั่งลงอย่างเหนื่อยอ่อน และยิ้มหน้าบานรู้สึกที่ความตึงเครียดหายไปจากร่างกายจนหมดสิ้น (น.197)

ตัวอย่างที่ 16: *uncertainty* แปลว่า ความไม่แน่ใจ

...,she looked the way Toby had felt when Mike Eden mentioned a job. But the uncertainty remain for only an instant and then was replaced by relief. (p.296)

แม็กก็มีสีหน้าเช่นเดียวกับโทบีตอนที่ไมค์ เอเดนเอ่ยถึงงาน แต่ความไม่แน่ใจปรากฏอยู่ชั่วแวบเดียว ในขณะต่อมาก็มีความโล่งใจมาแทนที่ (น.297)

ตัวอย่างที่ 13-16 แสดงตัวอย่างคำนามธรรมที่มีการแปลตรง คำนามธรรมเป็นคำนามประเภทหนึ่งซึ่งใช้บ่งบอกถึงสภาวะ จะมีลักษณะการประกอบคำพ้องกับคำนามชนิดอื่น คือ มักจะมีรากศัพท์มาจากคำกริยาหรือคำคุณศัพท์เป็นส่วนใหญ่ แล้วจึงมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำไป โดยในภาษาอังกฤษจะใช้การเติม ปัจจัย "-ion, -ness, -ty" เข้ากับพื้นฐานศัพท์เดิม การเติมปัจจัยนี้เองทำให้ชนิดของคำในภาษาอังกฤษเปลี่ยนแปลงไป เช่น "*decide-decision, tense-tenseness*" เปลี่ยนคำกริยาให้เป็นคำนาม เป็นต้น ดังนั้นเมื่อมีการแปลสู่ภาษาไทยจะมีการเติมคำว่า "การ" หรือ "ความ" ประกอบเข้าข้างหน้าคำศัพท์เพื่อให้เห็นว่าคำศัพท์ในฉบับแปลเป็นคำนามเหมือนกับต้นฉบับเช่นกัน บางครั้งอาจเรียกคำนามที่ผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้ว่า อากาณาม โดยจะสังเกตเห็นว่า คำว่า "การ" มักใช้นำหน้าคำกริยา คำว่า "ความ" มักใช้นำหน้าคำวิเศษณ์

การแปลคำนามผู้แปลจะถือหลักปฏิบัติในการรักษาไว้ซึ่งความหมายของคำนามตามต้นฉบับให้ได้เท่าเทียมกับความหมายในฉบับแปลเป็นสำคัญ โดยความหมายที่ได้จะเป็นความหมายโดยตรงซึ่งใช้อ้างอิงถึงสิ่งที่เจ้าของภาษาทั้งสองภาษารับรู้และเข้าใจได้ตรงกันพอดี นอกจากนี้การแปลยังแสดงส่วนประกอบย่อยของความหมายในแต่ละคำออกมาได้อย่างครบถ้วนทั้งการประกอบรูปคำ การถ่ายทอดเสียงตามตัวอักษรของคำนามที่เป็นชื่อเฉพาะ โดยหลักปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นไปตามระเบียบไวยากรณ์ในภาษาไทย อีกทั้งคำนามที่ผู้แปลเลือกใช้ยังเป็นคำสามัญ ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย และมีความหมายอยู่ในระดับเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง

4.1.2 คำสรรพนาม

คำสรรพนาม หมายถึง คำที่ทำหน้าที่แทนคำนาม เพื่อจะได้ไม่ต้องกล่าวซ้ำคำนามเดิมหลาย ๆ ครั้ง (เรืองเดช ปิ่นเชื่อนขัตติย์, 2540: 183)

การวิเคราะห์การเลือกใช้คำสรรพนามของผู้แปล นอกจากจะสะท้อนให้เห็นว่าผู้แปลตระหนักชัดถึงความสำคัญของการแปลซึ่งสอดคล้องกับการแปรตามบริบทสถานการณ์การใช้ภาษาในการสนทนาแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง วัฒนธรรมที่อยู่แวดล้อม และวัตถุประสงค์ในการสื่อสารได้ดีอีกด้วย

เนื่องจากคำสรรพนามเป็นคำที่นำมาใช้เรียกแทนคำนาม ดังนั้นตำแหน่งที่ปรากฏจึงเหมือนกัน คือ สามารถพบได้ทั้งในตำแหน่งประธานและกรรมของประโยค โดยในภาษาอังกฤษรูปสรรพนามที่เป็นประธานและรูปที่เป็นกรรมนั้นจะแตกต่างกัน แต่เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะใช้คำเดียวกันแทนในทุกตำแหน่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 17

***He** felt the eyes of Eddie Carrie and Naomi on **him**, too. **He** shook his head. "I can't sit in Pa's place." **He** didn't think **he** could ever take Pa's place at anything.*

(p.36)

*เขารู้สึกว่าสายตาของเอ็ดดี้ แครี่ และนาโอมิ กำลังจับจ้อง**เขา**อยู่ **เขา**ส่ายหน้า และพูดว่า "ผมนั่งแทนที่พ่อไม่ได้หรอกครับ" **เขา**ไม่เคยคิดเลยว่า **เขา**จะแทนพ่อได้ ไม่ว่าเรื่องใดๆ*

(น.37)

ตัวอย่างที่ 17 จะเห็นว่า ในขณะที่ภาษาอังกฤษมีการเลือกใช้คำสรรพนามเป็นระบบที่แน่นอนตามไวยากรณ์ของภาษา ผู้แปลจะแปลโดยยึดตามหลักภาษาไทย ไม่มีการแปลงรูปคำสรรพนาม แม้จะมีหน้าที่ต่างกัน ดังนั้นไม่ว่าคำสรรพนามนั้นจะปรากฏในรูปของประธาน หรือกรรมของประโยคจะแปลด้วยคำเดียวกันเสมอ การแปลในลักษณะเช่นนี้มักปรากฏในบทบรรยายมากกว่าในบทสนทนา

คำสรรพนามในภาษาอังกฤษนอกจากคำว่า *"he"* ที่จำกัดการใช้เฉพาะการระบุถึงคู่สนทนาที่เป็นผู้ชาย และคำว่า *"she"* ที่มีความหมายถึงคู่สนทนาที่เป็นผู้หญิงแล้ว คำสรรพนามนอกเหนือไปจากนี้มักมีความหมายเป็นกลางใช้ได้กับทั้งสองเพศ ในขณะที่ระบบสรรพนามในภาษาไทยนั้นมักจะแสดงความต่างกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิงด้วยเสมอ โดยมีคำสรรพนามบางคำที่มีแนวโน้มว่าเป็นภาษาของผู้หญิง เช่น ดิฉัน ฉัน หนู เป็นต้น ดังนั้นในการศึกษาหัวข้อคำสรรพนาม ผู้วิจัยจึงได้ระบุเพศของตัวละครกำกับไว้ในวงเล็บ เพื่อให้เป็นที่สังเกตถึงข้อเหมือนและข้อแตกต่างในการใช้ภาษาของทั้งสองเพศได้ชัดเจน

นอกจากนี้การแปลคำสรรพนามแทนบุคคลให้ตรงตามรูปภาษา มักมีหลักกำหนดตายตัว บ่งพจน์ และฐานะของผู้พูดและผู้ฟัง อย่างชัดเจนแน่นอน อีกทั้งระบบของคำสรรพนามเท่าที่มีการจำแนกเอาไว้ยังแบ่งออกได้เป็นหลายชนิดด้วยกัน แต่ในครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสรรพนามบอกบุรุษใช้แทนชื่อในการพูดจากันซึ่งมีรูปเป็นประธานหรือกรรม เช่น *he-him, she-her, they-them* เป็นต้น รวมไปถึงคำอ้างถึง ที่พบในบทสนทนาเท่านั้น เพราะเป็นข้อมูลทั้งต้นฉบับและฉบับแปลสามารถถ่ายทอดรูปคำได้ตรงกัน โดยจะกล่าวถึงเป็นลำดับ ดังนี้

4.1.2.1 สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ใช้แทนตัวผู้พูด

คำสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ใช้แทนตัวผู้พูดในการสนทนา แบ่งออกได้เป็นสองคำ คือ คำสรรพนาม *"I"* และคำสรรพนาม *"We"* ซึ่งสามารถถ่ายทอดเป็นคำสรรพนามในภาษาไทยได้ตรงกัน ดังจะเทียบให้เห็นในรูปของตาราง ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง เรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* ที่มีการแปลตรงตาม
รูปคำของต้นฉบับ

ต้นฉบับ		ฉบับแปล	เพศ	พจน์
รูปประธาน	รูปกรรม			
<i>I</i>	<i>me</i>	ฉัน ผม ข้าพเจ้า	ชาย	เอกพจน์
		ฉันหนู	หญิง	เอกพจน์
<i>We</i>	<i>us</i>	เรา / พวกเรา	กลาง	พหูพจน์

จากตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคำสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง สามารถแสดงตำแหน่งที่
คำสรรพนามปรากฏ และรายละเอียดของการใช้ไวยากรณ์ได้ดังต่อไปนี้

(1) สรรพนาม 'I'

ตัวอย่างที่ 18

"I just look for granted you were going back," (p.20)

"ฉันพึ่งแต่เดาเองคะว่าคุณคงจะกลับไป" (น.21)

นางดันค์ (หญิง) พูดกับแม่ของโทปี (หญิง) ถึงเรื่องการอพยพกลับไปยังภาคตะวันออก นาง
ดันค์นั้นมีความสัมพันธ์เป็นเพื่อนบ้านที่รู้จักคุ้นเคยกัน จึงใช้คำแทนตัวเองอย่างเรียบง่าย แต่ถึงแม้ว่า
จะมีความสนิทสนมกันในระดับหนึ่ง ผู้พูดก็ยังคงต้องรักษามารยาทในการพูดจา เพื่อคงสัมพันธ
ภาพที่ดีต่อกันไว้ ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกสรรพนาม "ฉัน" มาใช้เพื่อแทนการแสดงตนของผู้พูดอย่าง
เป็นกันเองและแสดงออกถึงความสุภาพ

ตัวอย่างที่ 19

"I've picked out my own work for tomorrow," (p.68)

"ฉันคิดงานของฉันสำหรับพรุ่งนี้ไว้แล้ว" (น.69)

เอ็ดดี้ (ชาย) พูดกับโทบี (ชาย) ว่าเขาไม่ยากที่จะช่วยมอบน้ำตามทีโทบีผู้เป็นพี่ชายสั่งไว้ ผู้พูดกับคู่สนทนามีอายุไม่ห่างกันมากนัก มีความสัมพันธ์ที่สนิทสนมเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน จึงแปลคำสรรพนามตรงตามอักษรเรียกแทนตัวเองได้เลย

ตัวอย่างที่ 20

"*I'm Vic and that there's my big brother Walt.*" (p.98)

"ผมชื่อวิก พี่ของผมชื่อวอลต์" (น.99)

วิก กรอสส์ (ชาย) กล่าวแนะนำตัวเองแก่ แม่ของโทบี (หญิง) ในการพบกันครั้งแรก อีกทั้งผู้พูดมีความอาวุโสน้อยกว่า ดังนั้นจึงใช้สรรพนามที่แฝงนัยแสดงความรู้สึกภาพ นอบน้อม และเป็นทางการ

ตัวอย่างที่ 21

"*I think I'm going to like them as much as I liked Nick and Bessie*" (p.150)

"หนูคิดว่าหนูคงชอบมันพอ ๆ กับนิคและเบสซีค่ะ" (น.151)

นาโอมิ (หญิง) พูดกับ สมาชิกคนอื่น ๆ ของบ้าน (กลาง) น้องเล็กสุดของบ้านกล่าวชื่นชม ม้าตัวใหม่ที่พี่ชายประมูลกลับมาได้จากในเมือง เห็นได้ว่าสรรพนามที่ผู้แปลเลือกใช้มีความเหมาะสมและสามารถสะท้อนลักษณะของตัวละครออกมาอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะ คำว่า "หนู" มักนิยมใช้กับเพศหญิงที่ยังอยู่ในวัยเด็กจึงเหมาะที่จะมาใช้แทนตัวของนาโอมิวัยห้าขวบได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างที่ 22

"...All I can tell you is that it's made from the most special kind of herbs and barks, with just enough berries added to make it go down nice and easy..." (p.212)

"...ข้าพเจ้าบอกได้เพียงแต่ว่า ยานี้ทำจากสมุนไพร และเปลือกไม้อย่างพิเศษสุด ผสมกับลูกไม้บางอย่างเพียงเล็กน้อยเพื่อให้รสหวานอร่อยและกลืนง่าย..." (น.213)

ศาสตราจารย์โอเวน (ชาย) กล่าวต่อหน้าฝูงชน (กลาง) ที่มาขึ้นดูการโฆษณาของหมอของเขา ผู้แปลใช้สรรพนาม "ข้าพเจ้า" ที่แสดงความเป็นทางการแทนคำว่า "I" เนื่องจากเป็นการพูดต่อหน้าทีประชุมชน กลุ่มของผู้ฟังจึงมีเพศและวัยหลากหลายเคล้ากัน อีกทั้งยังต้องการพูดอย่าง

ทรงภูมิให้ดูน่าเชื่อถือ การพูดอย่างสุภาพนี้สามารถทำให้ผู้ฟังเชื่อว่าผู้ที่กำลังพูดนั้นมีการศึกษาอยู่ในระดับที่ดี เพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับเนื้อหาที่พูด

(2) สรรพนาม 'We'

ตัวอย่างที่ 23

"Thank you, son. We'll all pitch in and help you all we can." (p.30)

"ขอบใจลูก พวกเราจะร่วมมือกัน และช่วยลูกเท่าที่เราจะทำได้" (น.31)

แม่ (หญิง) กล่าวตอบโทบี (ชาย) เมื่อโทบีพูดถึงการตัดสินใจของเขา แม่จึงพูดแทนสมาชิกคนอื่นในบ้าน กล่าวขอบใจลูกชาย สรรพนาม "เรา" ในที่นี้จึงไม่ได้มีความหมายเฉพาะเจาะจงถึงผู้พูดเพียงคนเดียว แต่ยังรวมถึงบุคคลอื่นที่อยู่ในขณะที่พูดด้วย

ตัวอย่างที่ 24

"How many nights can we ask Dunc to stay with us?" (p.182)

"เราจะขอให้ดันค์มาอยู่เป็นเพื่อนเราได้สักกี่คืนกันล่ะ" (น.183)

โทบี (ชาย) พูดกับแคร์รี (หญิง) ซึ่งเป็นน้องสาว โดยแคร์รีเสนอให้ขอเพื่อนบ้านมาอยู่เป็นเพื่อนด้วยกันชั่วคราว ในยามที่เกิดเหตุการณ์ไม่น่าไว้วางใจเช่นยามนี้ เพราะทั้งบ้านมีเพียงผู้หญิงและเด็กเท่านั้น โทบีจึงกล่าวตอบในสิ่งที่เขาคิดออกไป คำว่า "เรา" ในที่นี้จึงหมายถึง สมาชิกทุกคนในบ้าน ใช้ได้กับทั้งเพศหญิงและเพศชาย

4.1.2.2 สรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วย หรือผู้ฟัง

คำสรรพนามบุรุษที่สอง ใช้แทนตัวผู้ที่เราพูดด้วย หรือผู้ฟัง ในภาษาอังกฤษมีเพียงคำเดียว คือ คำสรรพนาม "You" ซึ่งสามารถถ่ายทอดเป็นคำสรรพนามในภาษาไทยได้ตรงกัน ดังจะเทียบให้เห็นในรูปของตาราง ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่สอง เรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* ที่มีการแปลตรงตาม
รูปคำของต้นฉบับ

ต้นฉบับ		ฉบับแปล	เพศ	พจน์
รูปประธาน	รูปกรรม			
<i>You</i>	<i>you</i>	เธอ คุณ แก นาย ท่าน	ชาย/หญิง ชาย	เอกพจน์/พหูพจน์ เอกพจน์

จากตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคำสรรพนามบุรุษที่สอง สามารถแสดงตำแหน่งที่คำสรรพนามปรากฏ และรายละเอียดของการใช้ในบทแปล ได้ดังต่อไปนี้

(1) สรรพนาม 'You'

ตัวอย่างที่ 25

"You should raise enough carrots turnips and stuff in there to feed an army," (p.10)

"เธอจะปลูกแครอท เทอนิบ และพืชผักพวกนี้ได้มากพอเลี้ยงทหารได้ทั้งกองทัพเชียวนะ"
(น.11)

ไอรา (ชาย) พุดกับโทบี (ชาย) ด้วยความที่ไอราเป็นเพื่อนสนิทกับพ่อของโทบี ทำให้สามารถพุดหยอกเข้าโทบีได้อย่างเป็นกันเอง ในสายตาของไอราโทบีแม้จะเป็นผู้ชาย แต่ก็ยังเป็นเด็กอายุเพียงสิบสามปี การแทนที่ด้วยคำสรรพนาม "เธอ" ในบริบทของเรื่องนี้จึงเป็นสรรพนามที่ผู้ใหญ่ใช้พุดกับเด็กด้วยความรู้สึกรักใคร่เอ็นดู ใช้ได้กับทั้งเพศชายและเพศหญิง

ตัวอย่างที่ 26

"You're far braver than I could ever hope to be." (p.16)

"คุณเป็นคนกล้าหาญกว่าฉันมากเชียวค่ะ" (น.17)

เจนนี่ (หญิง) เอ่ยชมแม่ (หญิง) ว่ามีความเข้มแข็ง แม้จะเสียสามีไปแล้วก็ยังมีกำลังใจที่ดีอยู่ได้ ผิดกับเธอที่หากเกิดเหตุการณ์เช่นเดียวกันนี้ขึ้นกับตัวเธอแล้ว เธอคงรู้สึกแย่มากทีเดียว เจนนี่กับ

แม่ มีความสัมพันธ์เป็นเพื่อนบ้านกันจึงมีความสนิทสนมพอสมควร แต่ยังใช้สรรพนามแทนตัวผู้ฟังว่า "คุณ" ด้วยความให้เกียรติ เพื่อแสดงความสุภาพ

ตัวอย่างที่ 27

Eddie's face reddened and he threw down his hoe, "Well, I guess you won't have to listen to any more of it. " (p.86)

เอ็ดดี้หน้าแดง เด็กชายขว้างจอบลงกับพื้นดิน "ดี ถ้านั่นแกก็จะไม่ต้องฟังอีกแล้ว" (น.87)

เอ็ดดี้ (ชาย) พุดกับ โทบี (ชาย) พี่ชายของตนเอง โดยทั่วไปตัวละครตัวนี้จะแทนตัวเองว่า "ฉัน" และเรียกแทนฝ่ายที่พูดด้วยว่า "พี่" ในฐานะที่สนิทเสมอกัน แต่เมื่อเกิดบันดาลโทสะขึ้นมา จะเรียกว่า "แก" แทน ด้วยต้องการจะแสดงให้เห็นเจตนาที่กำลังอยู่ในอารมณ์โกรธ แสดงความไม่เคารพทั้งที่ทราบดีว่าอีกฝ่ายอยู่ในฐานะที่มีอาวุโสมากกว่า เป็นการหลอ่เกียรติทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเกิดอารมณ์โกรธขึ้นมาบ้าง การแปลสรรพนามในลักษณะนี้ถือเป็นการแปรตามอารมณ์ของตัวละคร เพื่อให้เกิดภาพที่สมจริงในผู้อ่าน

ตัวอย่างที่ 28

Vic Gross spoke up. "I guess you don't want to trade, do you?" (p.174)

วิก กรอสส์เอ่ยขึ้นว่า "ฉันทายว่านายไม่อยากจะจริงไหม" (น.175)

วิก (ชาย) พุดกับ โทบี (ชาย) ทั้งคู่มีอายุใกล้เคียงกัน แต่มีความสัมพันธ์เพียงแคเป็นคนรู้จักกัน และไม่ชอบหน้ากันสักเท่าไร ผู้แปลจึงเลือกใช้สรรพนามที่สะท้อนลักษณะของผู้พูดที่ออกจะดูเป็นนักเลงอยู่ในที เพื่อต้องการให้เกิดความแตกต่างระหว่างตัวละครทั้งสองตัว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้แปลมีความเข้าใจในพฤติกรรมการใช้ภาษาเป็นอย่างดี ใส่ใจในรายละเอียดของการใช้สรรพนามเป็นสื่อในการให้ข้อมูล บ่งบอกร่องรอยพื้นเพ และลักษณะบางประการของตัวละครแก่ผู้อ่าน

ตัวอย่างที่ 29

Toby got up to leave. "I'll be at the livery barn. When you're ready to leave, you can pick me up there." (p.418)

โทบีลุกขึ้นบอกลา "ผมจะอยู่ที่โรงม้า ท่านจะออกเดินทางเมื่อไหร่ โปรดแวะรับผมด้วยนะครับ" (น.419)

โทปี (ชาย) พุดกับ นายอำเภอ (ชาย) ขณะร่วมกันวางแผนเพื่อหาทางจับไล่ผู้บุกรุกที่เข้ายึดบ้านของเขาโดยพลการ เนื่องจากคู่สนทนาเป็นผู้ใหญ่และมีตำแหน่งทางสังคมเหนือกว่า ผู้แปลจึงใช้สรรพนาม "ท่าน" แทนผู้ที่พุดด้วย เพื่อแสดงความยกย่อง

4.1.2.3 สรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนชื่อคน สัตว์ สิ่งของที่เราพูดถึง หรืออ้างถึง

คำสรรพนามบุรุษที่สาม ใช้แทนชื่อคน สัตว์ สิ่งของ ที่กล่าวถึง แบ่งออกได้เป็นสี่คำ คือ คำสรรพนาม "He" "She" "It" และ "They" ซึ่งสามารถถ่ายทอดเป็นคำสรรพนามในภาษาไทยได้ตรงกัน ดังจะเทียบให้เห็นในรูปของตาราง ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่สาม เรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* ที่มีการแปลตรงตามรูปคำของต้นฉบับ

ต้นฉบับ		ฉบับแปล	เพศ	พจน์
รูปประธาน	รูปกรรม			
<i>He</i>	<i>Him</i>	เขา มัน	ชาย	เอกพจน์
<i>She</i>	<i>Her</i>	-*	หญิง	เอกพจน์
<i>It</i>	<i>It</i>	-*	กลาง	เอกพจน์
<i>They</i>	<i>Them</i>	เขา มัน	กลาง	พหูพจน์

* จากข้อมูลไม่พบการแปลสรรพนาม she และ it ด้วยคำสรรพนามที่ตรงกันกับต้นฉบับ แต่จะใช้กลวิธีที่ต่างออกไป ซึ่งจะกล่าวไว้โดยละเอียดในบทที่ 5 ต่อไป

จากตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบคำสรรพนามบุรุษที่สาม สามารถแสดงตำแหน่งที่คำสรรพนามปรากฏ และรายละเอียดของการใช้ในบทแปล ได้ดังต่อไปนี้

(1) สรรพนาม 'He'

ตัวอย่างที่ 30

"Your pa was a good judge of horseflesh. **He** always bought the best."

(p.130)

"พ่อของเธอคุมม้าเก่งมาก เขาขี่ม้าที่ดีที่สุดเสมอ"

(น.131)

ดันค์ (ชาย) พูดถึง พ่อของโทบี (ชาย) ว่าเป็นคนที่เลือกม้าได้เก่งมากคนหนึ่งทีเดียว ทำให้เมื่อขายม้าตัวเก่าไปจึงได้ราคางาม สรรพนาม "he" เป็นสรรพนามที่มีความถี่ของการปรากฏในบทแปลมากที่สุดจากจำนวนข้อมูลคำสรรพนามทั้งหมด ทั้งนี้พบว่าผู้แปลใช้วิธีแปลโดยตรงไปตรงมา เพราะถ้อยคำที่เลือกใช้มีน้ำหนักเทียบเท่ากับในต้นฉบับและเป็นที่เข้าใจของผู้อ่าน

ตัวอย่างที่ 31

"We'll keep him in here a few days and nurse him."

(p.198)

"เราจะให้มันนอนที่นี่สักสองสามวัน และคอยพยาบาลมัน"

(น.197)

แม่ (หญิง) พูดถึง สุนัขชื่อเร็กซ์ (เพศผู้) ที่ส่งเสียงเห่าเตือนภัย จนเป็นเหตุให้โดนคนร้ายยิงบาดเจ็บ จากตัวอย่างจะสังเกตเห็นว่าคำสรรพนามสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางภาษาที่แตกต่างกันได้ชัดเจน กล่าวคือ ในภาษาอังกฤษจะเรียกแทนสัตว์บางชนิดโดยระบุเพศของสัตว์ชนิดนั้น ด้วยความรู้สึกเป็นมิตร ให้เกียรติเท่าเทียมมนุษย์ ในขณะที่สังคมไทยนั้นยังใช้คำว่า "มัน" เป็นคำธรรมดาสามัญสำหรับใช้เรียกสัตว์ได้ทั่วไป

(2) สรรพนาม 'They'

ตัวอย่างที่ 32

"First, you've got to get these eggs hatched. What if they all turn out roosters?"(p.66)

"นี่ หนูจะต้องให้ไข่ฟักเป็นตัวเสียก่อน ถ้ามันเกิดเป็นไก่ตัวผู้ไปหมดจะทำยังไง"(น.67)

นายดันค์ (ชาย) พูดถึง ไข่ไก่จำนวนหนึ่งโหลที่เขาให้เป็นของขวัญวันเกิดแก่แตรี่ (กลาง) คำสรรพนามบุรุษที่สอง "they" ในภาษาอังกฤษจะแสดงความเป็นพหูพจน์อย่างชัดเจน แต่เมื่อแปลออกสู่ภาษาไทยแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ผู้แปลเลือกใช้ "มัน" แทนการกล่าวถึงฟัก สัตว์ หรือสิ่งของ ซึ่งเป็นการตัดคำมาจากคำว่า "พวกมัน" เพื่อให้ตรงกับลักษณะการสนทนาในชีวิตประจำวันของภาษาฉบับแปล ช่วยให้เรื่องมีความสมจริงมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 33

"They know every trick in the book and write a new one whenever they can think of one." (p.116)

"มันรู้ทุกอย่างไม่ทุกอย่างในหนังสือ และที่คิดได้เองก็เขียนเพิ่มเติมลงไปเลย" (น.117)

ดันค์ (ชาย) พูดถึง บรรดาพ่อค้าม้าที่ชอบคิดไม่ซื่อคอยแต่ประดิษฐ์กลวงเพื่อหวังหลอกต้มคนที่หลงเชื่อ (กลาง) ตัวอย่างนี้แม้จะแปล *"they"* ได้ว่า *"มัน"* ด้วยเช่นกัน แต่ต่างไปจากตัวอย่างที่ 32 เพราะโดยทั่วไปแล้วในภาษาไทยจะใช้ *"มัน"* กับการอธิบายถึง สัตว์หรือสิ่งของ แต่จากตัวอย่างนี้ผู้แปลใช้สรรพนาม *"มัน"* แทนการกล่าวถึงตัวบุคคล เพราะบุคคลที่กล่าวถึงเป็นคนที่ผู้พูดรู้สึกไม่พอใจนัก จึงนับว่าสรรพนามที่ใช้ในฉบับแปลสามารถสะท้อนอารมณ์ตัวละครขณะที่พูดได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างที่ 34

"Why aren't they waving back?" Naomi asked (p.92)

"ทำไมเขาไม่โบกมือตอบล่ะ" นาโอมิถาม (น.93)

นาโอมิ (หญิง) พูดถึง ชายแปลกหน้าสองคน (กลาง) ซึ่งกำลังขับเกวียนมุ่งตรงมาในทิศทางที่ครอบครัวของเธอยืนอยู่ ผู้แปลเลือกใช้สรรพนาม *"เขา"* ทั้งนี้เพราะเนื้อความเดิมแสดงชัดอยู่แล้วว่า ผู้ที่โดยสารอยู่บนเกวียนทั้งคู่เป็นเพศชาย อีกทั้งคนไทยนิยมใช้คำว่า *"เขา"* มากกว่าคำว่า *"พวกเขา"* ซึ่งดูจะเป็นภาษาเขียนและเป็นทางการเกินไป การเลือกใช้สรรพนามลักษณะนี้จึงเหมาะสมและเข้ากับบริบทของเนื้อเรื่องอย่างกลมกลืน

(3) คำอ้างอิง

นอกจากการแปลคำสรรพนามบุรุษที่สามด้วยคำสรรพนามในภาษาไทยแล้ว ยังพบว่าผู้แปลมีการถ่ายทอดค่านามวลีเพื่อแทนการกล่าวอ้างถึงบุคคลที่ไม่ได้ร่วมอยู่ในการสนทนาให้ได้ทั้งรูปคำและความหมายตรงกัน อันจะช่วยสะท้อนให้ผู้อ่านได้เห็นท่าทีและความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อบุคคลที่กล่าวอ้างถึงได้ชัดเจนขึ้น สังเกตได้จากการใช้คำสรรพนามบุรุษที่สามในเรื่องซึ่งจะช่วยให้รายละเอียดเกี่ยวกับวัยและฐานะของตัวละครที่กล่าวถึงได้โดยไม่ต้องใช้คำอธิบายให้ยืดเยื้อ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 35

"...If **old Hank** could get a little to boost, he didn't care what kind of snide he got in exchange for his mule, knowing the mule would never get more than a hundred yards away." (p.116)

"ถ้า**ตาเฒ่าแฮงค์**ได้กำไรนิดหน่อย แก็ไม่สนใจหรือกว่าม้าที่คนอื่นเขามาแลกกับล้อของแกนั้นจะเป็นชนิดไร แกรู้ดีว่าล้อของแกเดินไปไกลไม่ได้เกินกว่าร้อยหลาดอก" (น.117)

ดันค์ (ชาย) พูดถึง คนรู้จักที่เคยหลอกขายล้อหาฟิการให้กับคนที่หลงเชื่อ ที่ชื่อ "Hank" โดยส่วนตัวแล้วดันค์ไม่ชอบชายคนนี้เท่าใดนัก เพราะเป็นพวกชอบหลอกลวง ต้มตุ๋นชาวบ้าน เมื่อพูดถึง นายแฮงค์ ดันค์จึงใช้สรรพนามเรียกเหน็บแนมเขาว่า "old Hank" ทั้งนี้เพราะคำว่า "old" นอกจากจะแปลตามศัพท์ว่า คนแก่ แล้ว ยังมีความหมายแฝงถึง คนแก่ที่เจ้าเล่ห์ ได้อีกด้วย การแปลในที่นี้ ผู้แปลจึงใช้วิธีเลือกสรรคำในภาษาไทยที่ความหมายของคำตรงตามที่กล่าวไว้เดิมในต้นฉบับ เพื่อให้ผู้อ่านคนไทยยังสามารถเข้าใจความหมายและเข้าถึงอารมณ์ของตัวละครได้ตรงกัน

ตัวอย่างที่ 36

"**Nettie Johnson** used to have rooms to rent but her daughter got married last month" (p.282)

"**เน็ตตี้ จอห์นสัน**เคยมีห้องให้เช่า แต่เมื่อเดือนที่แล้ว ลูกสาวของแกแต่งงานไป" (น.283)

ซาเล็บ บัตเตอร์เวธ (ชาย) พูดถึงคนรู้จักที่อยู่ในละแวกเดียวกัน ผู้แปลใช้วิธีทับศัพท์ทั้งชื่อ และชื่อสกุลโดยการถ่ายเสียงให้ตรงกับต้นฉบับ การกล่าวถึงโดยใช้ทั้งชื่อและชื่อสกุลนั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น ไม่สนิทสนมของตัวละครอีกด้วย

คำสรรพนามในภาษาอังกฤษนั้นมักนำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องหมายบ่งชี้แสดงเพศและพจน์ของคำนามที่กล่าวมาก่อนหน้าเท่านั้น แต่ในภาษาไทยนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงเพศและพจน์ของผู้พูด ผู้ฟังแล้ว ความสนิทสนม ฐานะทางสังคมและความมีอาวุโสที่มีอยู่ในตัวของคู่สนทนา ยังเข้ามามีบทบาทในการเลือกใช้ระดับของคำสรรพนามด้วยเช่นกัน เป็นเหตุให้หากจะกล่าวกันเฉพาะคำสรรพนามแล้วต้องยอมรับว่าภาษาไทยมีประเภทของคำที่นำมาใช้ทำหน้าที่เป็นคำสรรพนามได้ค่อนข้างหลากหลายกว่า ดังนั้นการแปลความหมายของคำสรรพนามให้ตรงตามรูปภาษาดังที่ได้ทำการ

ศึกษามาจึงหมายถึง การถ่ายทอดชนิดของคำในภาษาไทยให้มีทั้งรูปและความหมายใกล้เคียงกับคำสรรพนามในภาษาอังกฤษให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านสะดวกในการจดจำรูปคำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

4.1.3 คำกริยา

คำกริยา ได้แก่ คำที่ทำหน้าที่แสดงลักษณะอาการของคำนาม หรือคำสรรพนาม หรือคำอื่นที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำนาม (เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์, 2540: 187)

คำกริยาเป็นคำที่สื่อความหมายตามรูปศัพท์ได้ชัดเจนตรงตัวอยู่แล้ว กลวิธีที่ใช้ในการแปลจึงเป็นการพิจารณาความหมายจากพจนานุกรมเช่นเดียวกับการแปลในหมวดคำนามทั่วไป แต่เนื่องจากภาษาไทยคำกริยาหนึ่งมีคำศัพท์ให้เลือกใช้ตามระดับทางสังคมของผู้ใช้และบ่งบอกลักษณะอาการที่กระทำอยู่ค่อนข้างหลากหลาย โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ ขณะแปลผู้แปลจึงต้องนำบริบทมาประกอบการพิจารณาไปด้วย เพื่อหาคำที่เหมาะสมที่สุด

4.1.3.1 คำกริยาหลัก

คำกริยาสำคัญที่ทำหน้าที่ในประโยค สามารถจำแนกออกได้เป็นสองชนิด ได้แก่ คำกริยากรรม (กริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารับก็ได้ความสมบูรณ์) และคำกริยากรรม (กริยาที่ต้องมีกรรมมารับจึงจะได้ความสมบูรณ์) แต่ทั้งนี้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำกริยาเพื่อบ่งความหมายเฉพาะอย่าง การแปลคำกริยาจึงต้องพิจารณาองค์ประกอบย่อยอื่น ๆ ในประเด็น (1) การแปลคำแสดงกาล และ(2) การแปลคำกริยาผสม ร่วมด้วย ดังข้อมูลที่จะแสดงต่อไปนี้

(1) การแปลคำแสดงกาล

การแปลรูปกาลของคำเป็นสิ่งที่ผู้แปลให้ความสำคัญและใช้ความระมัดระวังค่อนข้างมาก เนื่องจากในภาษาอังกฤษจะมีการเติมปัจจัย "-s", "-ed", "-ing" ต่อท้ายคำกริยาเพื่อบอกช่วงเวลา แต่ลักษณะการแสดงออกในเรื่องของกาลในภาษาไทยไม่มีการแสดงรูปที่ชัดเจนดังกล่าว ซึ่งโดยปกติแล้วคนไทยจะคุ้นเคยกับการพูดคุยโดยไม่ระบุช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นแน่นอน เว้นแต่คู่สนทนาจะสนใจซักถามเพิ่มเติม จึงใช้ *กาลวิเศษณ์* ประกอบเพื่อแสดงให้เห็นถึงช่วงเวลาที่เกิดการกระทำนั้น ๆ เสียครั้งหนึ่ง แต่เมื่อการเปลี่ยนแปลงภายในรูปคำเพื่อแสดงกาลเป็นสิ่งจำ

เป็นในภาษาดั้งเดิม ภาษารูปแบบแปลจึงมีการเลือกคำกริยาที่มีศักดิ์เท่าเทียมกันมาใช้เช่นกัน ดังนั้นจึงพบว่านอกเหนือไปจากคำกริยาในรูปอดีตกาล ซึ่งจะใช้วิธีการแปลเทียบกับคำกริยาสามัญแล้ว ผู้แปลยังได้กำหนดรูปแบบเฉพาะเพื่อเป็นคำกำกับให้เห็นถึงข้อแตกต่างด้านเวลาในภาษาไทย โดยเติม คำช่วยกริยา ข้างหน้า หรือข้างหลังกริยาแท้ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการแสดงกาลในภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. แสดงการแปลคำกริยาอดีตกาลกำลังดำเนินอยู่

ตัวอย่างที่ 37- 39 :

ตัวอย่างที่ 37

Ira and Dunc had turned and were looking at him. (p.14)

ไอรากับดันค์หันกลับมาแล้วและกำลังจ้องดูเขาอยู่ (น.15)

ตัวอย่างที่ 38

Rex was nuzzling his hand and whinnying. (p.14)

เรกซ์กำลังดมมือของเขาและทำเสียงหึ่ง ๆ (น.15)

ตัวอย่างที่ 39

Toby was doing the digging when the water started seeping into the pit. (p.54)

โทบี้กำลังเป็นคนขุด ขณะที่น้ำเริ่มไหลซึมเข้ามาที่ก้นบ่อ (น.55)

จากตัวอย่างที่ 37-39 จะเห็นว่าเมื่อคำกริยาในต้นฉบับแสดงรูปอดีตกาลกำลังดำเนินอยู่ was/were+Ving ผู้แปลจะเติมคำว่า "กำลัง" หน้าคำกริยาเพื่อแสดงถึงการกระทำ หรือสภาวะ ซึ่งยังคงดำเนินอยู่

ข. แสดงการแปลคำกริยาอดีตกาลสมบูรณ์

ตัวอย่างที่ 40 - 43 :

ตัวอย่างที่ 40

*The women **had taken off** their bonnets and sat down and were talking quietly.* (p.4)

พวกผู้หญิงได้ถอดหมวกออกแล้ว และนั่งลงคุยกันด้วยเสียงเบา ๆ (น.5)

ตัวอย่างที่ 41

*Toby **had seen** him pick up the book Ira Harrison had brought him and head straight for the bedroom as soon as they got back to the house.* (p.4)

โทบีได้เห็นน้องชายหยิบหนังสือที่ไอรา แฮริสันนำมาให้ และตรงเข้าห้องนอนไปทันทีที่กลับถึงบ้าน (น.5)

ตัวอย่างที่ 42

*Ira and Dunc **had turned** and were looking at him.* (p.14)

ไอรากับดันค์หันกลับมาแล้วและกำลังจ้องดูเขาอยู่ (น.15)

ตัวอย่างที่ 43

*He took some comfort from the fact that Eddie **had filled** in the old well and was applying himself to the chores diligently. He also noted that Eddie **had fixed** Carrie's hen a nest in the corner of the manger.* (p.78)

เขารู้สึกสบายใจอยู่บ้างที่เอ็ดดี้ได้จัดการถมบ่อเสร็จแล้ว และกำลังทำงานต่าง ๆ ในโรงนาอย่างขยันขันแข็ง เขาสังเกตเห็นด้วยว่าเอ็ดดี้ได้จัดทำที่นอนให้ไก่ที่มุมหนึ่งของรางหญ้า (น.79)

จากตัวอย่างที่ 40-43 จะเห็นว่าเมื่อคำกริยาในต้นฉบับแสดงรูปอดีตกาลสมบูรณ์ *had+V3* ผู้แปลจะเติมคำกริยาช่วยคำว่า "ได้" หน้าคำกริยา หรือคำว่า "แล้ว" หลังคำกริยา ให้ความหมายถึงเวลาที่ผ่านไปแล้วโดยสมบูรณ์ เพื่อให้ฉบับแปลแสดงลักษณะอดีตกาลสมบูรณ์เช่นเดียวกันกับคำกริยาของต้นฉบับ

ค. แสดงการแปลคำกริยานาคตกาล

ตัวอย่างที่ 44 - 46 :

ตัวอย่างที่ 44

"I'll go down." The thought sent clammy fingers down Toby's spine but he felt that it was his place to offer. (p.50)

"ผมจะลงไปเอง" ความคิดนี้ส่งนิ้วอันเย็นเฉียบไปจับกระดูกสันหลังแต่โทบี้รู้สึกว่ามันเป็นหน้าที่ของเขาที่จะเสนอข้อนี้ (น.51)

ตัวอย่างที่ 45

I'll take care of our company myself, Toby thought. (p.6)

เราจะต้อนรับแขกเหล่านี้เสียเอง โทบี้คิด (น.7)

ตัวอย่างที่ 46

"I'll rub him down for you," Eddie offered. (p.78)

"ฉันจะดูแลม้าให้เอง" เอ็ดดี้อาสา (น.79)

จากตัวอย่างที่ 44-46 จะเห็นว่าเมื่อคำกริยาในต้นฉบับแสดงรูปอนาคตกาล *will/shall+V1* ผู้แปลจะเติมคำว่า "จะ" ประกอบหน้าคำกริยาเพื่อแสดงลักษณะอนาคตกาล มีความหมายถึงการกระทำที่ยังมาไม่ถึง หรือเวลาภายหลัง

การเลือกรูปแบบการแปลคำแสดงกาลให้ใกล้เคียงกับการประกอบรูปคำในภาษาต้นฉบับสามารถอำนวยความสะดวกในการเพิ่มความชัดเจนของคำกริยาให้ตรงกับเนื้อความเดิมในต้นฉบับ และผู้อ่านสามารถจดจำรูปภาษานี้ไปใช้เปรียบเทียบเพื่อศึกษาภาษาได้จริง

(2) การแปลคู่คำกริยา

คำคู่กริยา หรือ phrasal verbs จัดอยู่ในคำประเภทสำนวนภาษาซึ่งนิยมใช้กันมากในภาษาอังกฤษ ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน โดยโครงสร้างของคำกริยาคู่จะเป็นการนำคำกริยาผสมกับคำบุพบทเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ (อจรรดา ไส้ตัญไถ, 2545: 85)

สิ่งที่เป็นปัญหาในการแปล คือ เมื่อคำกริยาและคำบุพบทมารวมกันเป็น phrasal verbs แล้วจะไม่เหลือเค้าความหมายเดิมเลย ผู้แปลจึงไม่ใช้วิธีให้ความหมายเฉพาะเจาะจงกับคำใดคำหนึ่ง เหมือนกับวิธีแปลคำนามและคำสรรพนาม แต่จะใช้วิธีรวมความโดยให้ความหมายตามที่พจนานุกรมกำหนดไว้ประกอบกับการพิจารณาบริบทสถานการณ์เพื่อหาความหมายมาแทนที่ในประโยค ดังนี้

ตัวอย่างที่ 47 : *look after* ตามพจนานุกรมหมายถึง 1. มองตามหลัง; ตาต้องมอง; หา; มองหา 2. ดูแล, เลี้ยงดู; สนใจ

"Who would look after the farm?" he asked, putting his doubts into words. (p.20)

"ใครจะดูแลไร่่น่าละครับ" เขาปล่อยความสงสัยออกมาเป็นคำพูด (น.21)

ตัวอย่างที่ 48 : *put on* ตามพจนานุกรมหมายถึง 1. เอา...วางไว้บน... 2. สวม; ใส่ 3. แสดงเป็น, ทำเป็น; แสร้งเป็น 4. เพิ่ม, เสริม 5. นำ (ละครขึ้นแสดง) 6. ทำให้ (นักบอลลงสนาม) 7. หมุนให้เร็ว 8. ทำให้ (อาหารบางอย่าง) ปะทั่งชีวิตได้ 9. โยน...เข้าไปให้ 10. หลอกหลวง; หลอกล่อ

Mrs. Duncan put on her calico bonnet and rode over with them in the wagon. (p.46)

นางคันแคนสวมหมวกผ้าพิมพ์ลายและนั่งเกวียนตามมาด้วยเมื่อสามคนไปถึงบ้าน (น.47)

ตัวอย่างที่ 49 : *hand over* ตามพจนานุกรมหมายถึง ส่ง, มอบ

Toby handed over the charge of gunpowder that Dunc had prepared. (p.50)

โทบีส่งดินปืนที่ค้นค์เตรียมไว้ให้เขา (น.51)

ตัวอย่างที่ 50 : *bring up* ตามพจนานุกรมหมายถึง 1. ยกขึ้นมา 2. สั่งสอน; อบรม 3. เสนอ (ข้ออภิปราย) 4. พื้นเรื่องเดิม 5. (เรือ) หยุด; จอด 6. ฟ้องร้องต่อศาล 7. อาเจียนออกมา

The women waited until Toby brought up the first bucket of dirt and then went into the house. (p.52)

พวกผู้หญิงคอยดูจนกระทั่งโทบีนำเอาดินถังแรกขึ้นมาแล้วจึงหันเข้าไปในบ้าน (น.53)

จากตัวอย่างที่ 47-50 จะเห็นว่าคำคู่กริยาคำหนึ่งมีคำแปลมากกว่าหนึ่งความหมายเสมอ ผู้แปลจะพยายามแปลตามความหมายที่เข้ากันกับบริบทของสถานการณ์ในขณะนั้น ใช้ภาษาเรียบง่าย

ตรงตามหลักภาษาในฉบับแปล ทำให้ผู้อ่านสามารถตีความได้ตรงกันกับความหมายของคำศัพท์อย่างถูกต้อง เหมาะสม

4.1.3.2 คำกริยาช่วย

คำกริยาที่ใช้ประกอบคำกริยาหลักให้ได้ความครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งมักปรากฏข้างหน้าหรือข้างหลังคำกริยาหลักของประโยค จากข้อมูลพบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการแปลคำกริยาช่วย ดังนี้

(1) การแปลคำปฏิเสธ

ตำแหน่งการจัดวางคำกริยาและคำแสดงการปฏิเสธของภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกัน ในภาษาอังกฤษจะมีรูปแบบการวางตำแหน่งคำปฏิเสธ “not” ที่กำหนดตายตัว คือ

..... + กริยาช่วย / กริยาแท้ + not + ...

ในภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน เมื่อลงมือแปลผู้แปลจึงสามารถแทนที่ถ้อยคำในต้นฉบับด้วยภาษาฉบับแปลที่มีความหมายตรงกันและเก็บความได้ครบถ้วน โดยการเติมคำปฏิเสธซึ่งได้แก่คำว่า ไม่ ไม่ใช่ว่า ไม่ได้ มิได้ มิ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้จากการเรียงตำแหน่งดังนี้

..... + (กริยาช่วย) + คำปฏิเสธ + (กริยาช่วย) + กริยาแท้ + ...

คำกริยาช่วยที่ปรากฏหน้าคำปฏิเสธได้อย่างเดียว	เช่น	เกือบ คง จึง ย่อม ย่อมจะ เห็นจะ ใกล้เคียง อาจจะ เกือบจะ ยัง
คำกริยาช่วยที่ปรากฏหลังคำปฏิเสธ	เช่น	ได้ ควร พึง เห็น เห็นจะ จำเป็น ต้อง
คำกริยาช่วยที่ปรากฏได้ทั้งหน้าและหลังคำปฏิเสธ	เช่น	ต้อง อาจ

ดังตัวอย่างที่ปรากฏด้านล่างนี้

ตัวอย่างที่ 51

"And I wouldn't have to sell the team." (p.272)

"และผมก็ไม่ต้องขายม้า" (น.273)

ตัวอย่างที่ 52

He hadn't figured he could eat a thing. (p.14)

เขาไม่คิดว่าเขาจะกินอะไรได้ลงคอ (น.15)

ตัวอย่างที่ 53

"I don't have to do what you say!" Eddie said, bristling. (p.42)

"ฉันไม่เห็นจะต้องทำตามที่คุณบอก" เอ็ดดี้พูดหัวน้ ๆ (น.43)

ตัวอย่างที่ 54

"I'm not getting up until Ma calls," Eddie declared and turned his back to Toby. (p.60)

"ฉันจะยังไม่ยอมตื่นจนกว่าแม่จะเรียก" เอ็ดดี้ประกาศและหันหลังให้โทบี้ (น.61)

จากตัวอย่างที่ 51-54 ตำแหน่งของคำปฏิเสธที่นำมาประกอบคำกริยาช่วยนั้นสามารถถ่ายทอดทั้งความหมายและตำแหน่งในการจัดวางสลับแปลได้ตรงกัน จึงเห็นว่าผู้แปลเป็นผู้ที่รักษาความสัมพันธ์ของการแปลให้เข้ากับหลักเกณฑ์ทางภาษาได้เป็นอย่างดีเพื่อให้เกิดประสิทธิผลเมื่อผู้อ่านจดจำความหมายและการเรียงลำดับถ้อยคำของทั้งสองภาษานำไปปฏิบัติ

คำกริยาเป็นคำประเภทที่มีรายละเอียดทางความหมายซับซ้อนกว่าคำประเภทอื่น ๆ เพราะทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีวิธีการสร้างคำกริยาไม่เหมือนกัน โดยที่รูปคำกริยาในภาษาอังกฤษจะมีการเปลี่ยนรูปตามกาล เพิ่มการประกอบปัจจัยหรือเพิ่มคำช่วยกริยาเพื่อให้เกิดความหมายสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ส่วนคำกริยาในภาษาไทยต้องอาศัยคำกริยาช่วยมาประกอบด้านหน้า หรือด้านหลังคำกริยาสำคัญ จึงจะทำให้รูปคำกริยาในภาษาไทยมีความหมายและรูปคำเทียบเท่ากับคำกริยาในต้นฉบับ

4.1.4 คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ หมายถึง คำที่ทำหน้าที่ประกอบคำอื่นเพื่อขยายความให้ชัดเจนสมบูรณ์ขึ้น หากจะเทียบกันแล้วคำว่า วิเศษณ์ จะมีความหมายเท่ากับทั้งคำคุณศัพท์ และคำกริยาวิเศษณ์ในภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุว่าเมื่อมองตามรูปคำแล้วภาษาไทยเป็นภาษาที่ไม่มีคำคุณศัพท์เหมือนกับภาษาอังกฤษ เพราะคำที่มักเข้าใจว่าเป็นคำคุณศัพท์นั้นสามารถเป็นกริยาได้ด้วย ดังนั้นจึงใช้วิธีพิจารณาเอาจากหน้าที่ของคำว่า คำใดก็ตามที่ทำหน้าที่ขยายคำนามจะถือว่าเป็นคำคุณศัพท์ (เรืองเดช ปิ่นเชื้อนชัย, 2540: 192)

โดยในการแสดงตัวอย่างในบทนี้จะกล่าวถึงการแปลคำวิเศษณ์เฉพาะที่เป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยา เพราะสามารถแปลออกมาได้รูปที่ใกล้เคียงกัน ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 55

Toby said impatiently. (p.60)

โทบีพูดอย่างรำคาญ (น.61)

ตัวอย่างที่ 56

She said confidently. (p.38)

แม่กล่าวอย่างมั่นใจ (น.39)

ตัวอย่างที่ 57

"I guess Jim and Dandy could outpull any team around," Toby said proudly. (p.214)

"ผมเชื่อแน่ว่า จิมกับแดนดี้จะลากได้มากกว่าม้าตัวไหน ๆ " โทบีกล่าวอย่างภาคภูมิใจ (น.121)

ตัวอย่างที่ 58

Vic Gross said gleefully. "That's right, Walt. He's done so much talking about the law.

Well, ain't possession ninetenths of the law?" (p.394)

วิก กรอสส์ พูดอย่างลึงโลด "ถูกแล้ว วอลต์ เขาพูดถึงกฎหมายมามากมายแล้ว การเข้าครองนี่ก็เป็นเก้าในสิบของกฎหมายแล้ว ไม่ใช่ไร" (น.395)

ตามหนังสือ *ลักษณะภาษาไทย* ของ บรรจบ พันธุเมธา (2521: 175) กล่าวถึง คำที่นำมาใช้เป็นคำวิเศษณ์ขยายกริยาไว้ว่า สามารถเป็นได้ทั้งคำเดี่ยว เช่น เร็ว ช้า คำซ้อน เช่น เล็กน้อย เจียบขริ่ม คำซ้ำ เช่น บ่อยๆ ดังๆ และเติมคำว่า "อย่าง" เข้าข้างหน้าคำวิเศษณ์ เป็นต้น แต่ทั้งนี้จากตัวอย่างที่ 55-58 หากพิจารณาตามหลักการสร้างคำในภาษาอังกฤษแล้วจะพบว่าคำวิเศษณ์คำหนึ่งจะประกอบไปด้วยหน่วยคำย่อยสองหน่วย คือ หน่วยคำแกน ได้แก่คำว่า "(im)patient" "confident", "proud", "glee(ful)" และหน่วยคำเติม ได้แก่ "-ly" รวมเข้าด้วยกัน เช่น "impatient+ly", "confident+ly", "proud+ly", "gleeful+ly" เมื่อเป็นภาษาไทยผู้แปลเลือกใช้คำกริยาวิเศษณ์ที่มีลักษณะการสร้างคำที่คล้ายคลึงกัน โดยมีหน่วยคำเติม คำว่า "อย่าง" นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น "อย่าง+รำคาญ" "อย่าง+มั่นใจ" "อย่าง+ภาคภูมิใจ" และ "อย่าง+ลึกลับ" ถือว่าคำแปลภาษาไทยสามารถเลือกคำวิเศษณ์ที่มีการประกอบรูปตรงกันกับต้นฉบับ

ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีการใช้คำวิเศษณ์เพื่อเสริมรายละเอียดทางความหมายให้กับคำกริยาและคำนามอยู่หลายลักษณะ แต่คำวิเศษณ์ที่พบที่มีความหมายและตำแหน่งการจัดวางในประโยคได้ตรงกับต้นฉบับพหุคูณมักจะปรากฏอยู่หลังกริยาที่มันขยายเท่านั้น ทั้งนี้การที่ผู้แปลเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและรักษาความหมายของคำในต้นฉบับไว้ครบถ้วนจึงเลือกแปลคำวิเศษณ์ที่มีการประกอบรูป "-ly" ให้ตรงกับการเติม "อย่าง" หน้าคำวิเศษณ์ของไทยเป็นระบบเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง ทำให้บทแปลสามารถเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาโครงสร้างภายในของคำศัพท์ได้ด้วย

4.1.5 คำสันธาน

คำสันธานโดยการจำแนกตามหน้าที่แล้วจะหมายถึง คำซึ่งทำหน้าที่ต่อหรือเชื่อมระหว่างคำหรือความให้ติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกันโดยเชื่อมระหว่างคำ อนุประโยค และประโยค (เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์, 2540: 194)

ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษคำที่ทำหน้าที่เชื่อมประสานคำหรืออนุประโยค ส่วนใหญ่จะเป็นคำบุพบท ซึ่งสามารถแปลจากต้นฉบับมาสู่ฉบับแปลภาษาไทยได้โดยตรง อาจแบ่งได้เป็นสองประเภท ดังนี้

1. สันธานที่ใช้เชื่อมคำ วลี หรือประโยคที่มีศักดิ์เท่ากัน
2. สันธานที่ใช้เชื่อมอนุประโยคเพื่อให้เข้าอนุประโยคหลัก เพื่อแสดงความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องเป็นเหตุเป็นผลกัน

จากการศึกษาพบว่าผู้แปลมีการใช้คำสันธานทั้งสองประเภท แต่ผู้วิจัยจะจำแนกตามหน้าที่ในการเชื่อมความเพื่อให้เห็นเด่นชัดขึ้น ดังนี้

4.1.5.1 เชื่อมความคล้อยตามกัน

ตัวอย่างที่ 59

He looked back and saw Ma closing the distance between them rapidly, dropping the seed corn in the holes, he had made in soft black earth. (p.82)

เด็กชายเหลียวมองไปข้างหลังและเห็นว่าแม่ก้าวกระชั้นเข้ามาทุกทีพร้อมกับหย่อนเมล็ดข้าวโพดลงหลุมซึ่งเขาขุดไว้ในดินร่วนสีดำ (น.83)

ตัวอย่างที่ 60

By now it was plain that the wagon was heading toward their place, so Toby and Eddie waved their arms and hallooed. (p.92)

พอถึงตอนนี้ ก็เห็นได้ชัดแล้วว่า เกรียนนั้นกำลังบายหน้ามาทางบ้านนี้ โทบี้กับเอ็ดดี้จึงโบกมือและร้องตะโกนทักทาย (น.93)

ตัวอย่างที่ 61

He pulled his cap down from a peg beside the door and led the two men outside. (p.6)

เขาดึงหมวกออกจากที่แขวนข้างประตู แล้วนำชายทั้งสองออกไปนอกบ้าน (น.7)

ตัวอย่างที่ 59-61 ผู้แปลพยายามคงลักษณะสันธาน โดยยังคงมีฐานะในการเชื่อมคำที่มีศักดิ์เท่ากัน แต่ในภาษาไทยมีคำที่นำมาใช้การเชื่อมคำหรือใช้เชื่อมประโยคมากกว่าในภาษาอังกฤษ ดังนั้นจะพบว่าคำว่า "and" เพียงคำเดียวสามารถแปลได้ทั้ง "และ" "แล้ว" "กับ" ในฉบับแปล

4.1.5.2 เชื่อมความขัดแย้งกัน

ตัวอย่างที่ 62

"I'll bet he's not more than two or three years older than I am," Toby thought to himself, but the boy had his full growth and then some. (p.94)

"พจน์ได้ว่าแก่กว่าเราอย่างมากก็สองสามปีเท่านั้น" โทบีคิด แต่เด็กคนนั้นโตกว่าเขา และมีอะไรมากกว่าเขานิดหน่อย (น.95)

ตัวอย่างที่ 63

"I went to seventy-one dollars. I thought maybe that other feller would stop, but now he's gone to seventy-two." (p.136)

"ฉันขึ้นไปถึง ๗๑ เหรียญแล้ว นี่กว่าขายคนนั้นจะหยุด แต่ตอนนี้เขากลับขึ้นเป็น ๗๒ จะเอาอย่างไรดี" (น.137)

ตัวอย่างที่ 64

"We probably set some lines but we've got business down there, too" (p.160)

"เราก็คงจะวางเบ็ดไว้บ้าง แต่เรามีธุระสำคัญอยู่ที่นั่น" (น.161)

จากตัวอย่างที่ 62-64 จะเห็นว่าคำเชื่อมในภาษาอังกฤษและภาษาไทยต่างก็มีลักษณะการใช้ที่คล้ายคลึงกัน เช่นคำว่า "but" ไม่ว่าจะปรากฏร่วมกับบริบทใด ผู้แปลจะให้ความหมายว่า "แต่" อยู่เสมอ และใช้เฉพาะประโยคที่แสดงความขัดแย้งกันเท่านั้น

4.1.5.3 เชื่อมความเปรียบเทียบ

ตัวอย่างที่ 65

Carrie's round blue eyes betrayed the same temptation Naomi had to devour the candy on the spot, but she pretended to be very grown up and closed up her sack as if waiting until after dinner were easy. (p.150)

นัยน์ตาลมสีฟ้าของแครีเปิดเผยความรู้สึกอยากกินลูกกวาดทันที เช่นเดียวกับนาโอมิ แต่เด็กหญิงแสร้งทำเป็นผู้ใหญ่ และรีบปิดปากถุงลูกกวาดราวกับว่า การคอยเวลาหลังอาหารนั้นไม่ใช่เรื่องยากเลย (น.151)

ตัวอย่างที่ 66

"They won't steal it." Toby's voice sounded as if there were iron in it. (p.180)

"เขาคงขโมยมันไม่ได้หรอกครับ" เสียงของโทบีแข็งราวกับมีเหล็กอยู่ในนั้น (น.181)

ตัวอย่างที่ 67

The cornstalks were once again as thick with the insects as if he had never beaten them off. (p.238)

ต้นข้าวโพดมีกลุ่มตั๊กแตนเกาะหนาอีก ราวกับว่าเขาไม่ได้จัดการเคาะมันออกเลย (น.239)

ตัวอย่างที่ 68

The chicken caught sight of moving hopper and made a dash for it, pause, and cocked its head as if to say, "can I possibly hold another?" (p.246)

ไก่มองเห็นตั๊กแตนกำลังคลาน ก็วิ่งตรงเข้าไปหยุดและโค้งคอคล้ายจะพูดว่า "จะเอาอีกตัวหนึ่งได้หรือเปล่า" (น.247)

ตัวอย่างที่ 65-68 จะเห็นได้ว่าต้นฉบับจะใช้คำว่าคำว่า "as if" เป็นคำที่มีความหมายในทางเปรียบเทียบสิ่งที่มีความเหมือนกันเชื่อมอนุประโยคเข้าด้วยกัน แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า "ราวกับว่า" "คล้ายกับว่า" ซึ่งเป็นกระบวนการหาคำในภาษาฉบับแปลที่มีความหมายเท่าเทียมกันกับคำในภาษาต้นฉบับมาแทนที่กันได้เหมาะสมพอดี

ลักษณะของการใช้คำสันธานในต้นฉบับนั้นปรากฏอยู่แทบจะทุกตอนในเรื่อง เพื่อเชื่อมคำกับคำ วลีกับวลี และประโยคกับประโยคเป็นความต่อเนื่องกันไปโดยตลอด ซึ่งในการแปลคำสันธานคำใดที่ยังสามารถลงไว้ได้ ผู้แปลจะรักษาความหมายของคำสันธานเดิมไว้ แต่ทั้งนี้จากการศึกษาในส่วนของคำสันธานทำให้ทราบว่าภาษาไทยมีคำบุพบทที่ใช้ทำหน้าที่เป็นคำสันธานมากกว่าในภาษาอังกฤษ ดังนั้นคำสันธานจากภาษาอังกฤษคำหนึ่งอาจแปลเป็นภาษาไทยได้มากกว่า เช่น คำว่า "and" แปลได้ทั้ง "และ แล้ว กับ" แทนที่จะจำกัดความหมายของการแปลไว้เฉพาะคำว่า "และ" เพียงคำเดียว เป็นเหตุให้แม้ผู้แปลจะเลือกใช้กลวิธีการแปลคำสันธานอย่างตรงตัวก็ไม่ทำให้เกิดการแปลเกิดความกระด้างเสียทีเดียว

เนื่องจากวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษานั้นให้ความสำคัญกับปฏิกริยาตอบสนองจากผู้อ่านทัดเทียมกับการถ่ายทอดความหมายสู่บทแปลจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่คำศัพท์ในฉบับแปลจะต้องสามารถเทียบความหมายกลับไปยังต้นฉบับได้ตรงกัน ทั้งนี้เพราะผู้อ่านไม่เพียงแต่ต้องการที่จะเข้าใจเนื้อหาของเรื่องเท่านั้นแต่ผู้อ่านบางท่านยังคาดหวังที่จะจดจำความหมายของคำศัพท์ไปใช้ในการสนทนาจริงในชีวิตประจำวัน จากการศึกษาจึงพบว่าผู้แปลพยายามเลือกใช้คำในฉบับแปลภาษาไทย

ที่มีความหมายตรงกับโครงสร้างที่แสดงไว้ในต้นฉบับอย่างเคร่งครัด สามารถสรุปกลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้ในการแปลระดับคำออกได้เป็นสองประเด็นดังนี้ ประเด็นที่หนึ่งผู้แปลมีการรักษานิยามของคำให้เป็นแบบเดียวกัน เช่น เมื่อต้นฉบับเป็นคำนามก็แปลออกมาเป็นคำนามในภาษาไทยที่ตรงกัน แปลคำสรรพนามภาษาอังกฤษให้เป็นคำสรรพนามภาษาไทยที่มีรูปคำใกล้เคียงกัน เป็นต้น และประเด็นที่สองเมื่อต้นฉบับภาษาอังกฤษมีวิภัติปัจจัยประกอบเข้ากับรูปภาษาเพิ่มขึ้นมา ฉบับแปลจะมีการกำหนดรูปแบบเฉพาะขึ้นตามหลักการใช้ภาษาที่ถูกต้องในภาษาไทย เพื่อให้ผู้อ่านที่ต้องการศึกษาภาษาในด้านโครงสร้างไวยากรณ์สามารถเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว เห็นได้ชัดในหมวดของคำนามกรรม และคำกริยา เช่น ต้นฉบับมีการเติมปัจจัย "-ing" ท้ายคำกริยา เพื่อแสดงรูปปัจจุบันกาลกำลังดำเนินอยู่ ผู้แปลจะเติมคำว่า "กำลัง" หน้าคำกริยาเพื่อให้ได้คำกริยาที่สามารถแสดงความหมายได้ในระดับเดียวกันกับที่รูปภาษาดั้งเดิมแสดงไว้ เป็นต้น

4.2 การแปลระดับประโยค

ลักษณะประโยคของภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกับประโยคของภาษาอังกฤษอยู่หลายประการ กล่าวคือ มีการเรียบเรียงคำในประโยคเพื่อสื่อความหมาย ใช้ตัวเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำ ระหว่างกลุ่มคำ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประโยคและข้อความที่คล้ายคลึงกัน ในการวิเคราะห์การแปลตรงตามรูปภาษาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทยก็เพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างทางไวยากรณ์ภาษาว่าเหตุใดจึงสามารถแปลภาษาที่มีวัฒนธรรมต่างกันออกมาได้ตรงกัน โดยไม่มีการเพิ่มเติม หรือตัดทอนส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคออกไป ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าภาษาไทยและภาษาอังกฤษต่างเป็นภาษาที่ให้ความสำคัญกับตำแหน่งของคำในประโยค หากเรียงผิดตำแหน่ง ไม่เพียงแต่จะผิดระเบียบภาษา แต่ความหมายก็อาจผิดเพี้ยนไปด้วย

การแปลตรงระดับประโยคสามารถศึกษาได้จากประโยคที่ประกอบไปด้วยโครงสร้างในสองลักษณะ คือ ประโยคความเดียว และประโยคความรวม ดังนี้

4.2.1 ประโยคความเดียว

โครงสร้างประโยคความเดียว คือ ประโยคสามัญที่มีกริยาสำคัญเพียงตัวเดียว มีเครื่องหมายหัพภาพ (.) ประสมิย์ (?) อัศเจรีย์ (!) เมื่อจบประโยค เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด ไม่มีการตกแต่งหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อบ่งความสัมพันธ์ของถ้อยคำ ไม่ว่าจะเป็นปรากฏในตำแหน่งใดของ

ประโยคก็ตาม ต่างจากภาษาอังกฤษซึ่งจะมีรูปที่แปรไปตามชนิดของคำ ดังนั้นภาษาไทยจึงต้องอาศัยตำแหน่งของคำและการเรียงคำก่อนหลัง เป็นข้อสังเกตว่าคำที่พบเป็นคำชนิดใด และทำหน้าที่อย่างไรในประโยคนั้น ๆ ทั้งนี้ ประโยคที่ใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยได้อาศัยเกณฑ์การแบ่งประโยคความเดียวตามที่กล่าวไว้ใน *ไวยากรณ์ไทย* ของ นววรรณ พันธุเมธา (2527: 134) ซึ่งในครั้งนี้นำข้อมูลที่สามารถนำมาศึกษาได้ในสองรูปแบบ ดังนี้

4.2.1.1 ประโยคประธาน-กริยา

4.2.1.2 ประโยคประธาน-กริยา-กรรมตรง

โดยประโยคความเดียวมักจะไม่มีการภายในที่สลับซับซ้อนมากนัก จึงพบว่าเมื่อแปลสู่ภาษาไทยทำให้ได้โครงสร้างของประโยคที่ตรงกัน ดังต่อไปนี้

4.2.1.1 ประธาน-กริยา

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษสามารถแบ่งรูปประโยคตามองค์ประกอบภายในออกได้เป็นประโยคประธาน-กริยาได้ตรงกัน กล่าวคือ ในประโยคหนึ่ง ๆ จะมีประธานเพียงตัวเดียว และกริยาเพียงตัวเดียวก็ได้ใจความครบสมบูรณ์ เป็นที่เข้าใจได้ ซึ่งตรงกันกับที่ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545: 209-210) ได้กล่าวไว้ว่า

ประโยคความเดียวทั่วไปแบ่งส่วนของประโยคออกเป็นภาคสำคัญได้สองภาค คือ ภาคประธานและภาคแสดง โดยที่ภาคประธาน หมายถึง ส่วนเบื้องต้นที่กล่าวถึงก่อน เป็นประธานของประโยค ส่วนภาคแสดง นั้นประกอบขึ้นด้วยส่วนที่แสดงกริยาอาการของประธาน ในประโยคหนึ่ง อย่างน้อยจะต้องมีบทประธาน และบทกริยา เมื่อถ้อยคำครบทั้งสองภาคดังกล่าวนี้แล้ว จึงจะได้ความเต็มว่า ใคร-ทำอะไร-สิ่งไร-เป็นอย่างไร หรือ ใคร-ถูกทำอะไร

ทั้งนี้แม้ว่าทั้งสองภาษาจะจัดอยู่ต่างตระกูลภาษากัน โดยที่ภาษาอังกฤษอยู่ในตระกูลภาษาอินโดยูโรเปียน ในขณะที่ภาษาไทยจัดอยู่ในตระกูลภาษาไท แต่เนื่องจากภาษาไทยมีรูปประโยคพื้นฐานที่คล้ายคลึงกับโครงสร้างของภาษาอังกฤษ ในส่วนของการแปลประโยคความเดียวโครงสร้างประธาน-กริยา ผู้แปลจึงยังคงรักษาระเบียบการจัดเรียงคำตำแหน่งของคำในประโยคไว้เหมือนกับในต้นฉบับเดิมทุกประการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง	ภาคประธาน	ภาคแสดง
69	<i>Naomi</i>	<i>persisted.</i> (p.40)
	นาโอมิ	ยืนกราน (น.41)
70	<i>Dunc</i>	<i>asked.</i> (p.46)
	ดันค์	ถาม (น.47)
71	<i>Toby</i>	<i>nodded.</i> (p.46)
	โทบี้	พยักหน้า (น.47)

ตัวอย่างที่ 69-71 แสดงโครงสร้างประโยคสามัญแบบเรียงคำที่ประกอบไปด้วยสองส่วน ได้แก่ คำนามในตำแหน่งประธาน และตามด้วยกรรมกริยา (คำกริยาที่ไม่จำเป็นต้องมีบทกรรมมาต่อท้ายเพื่อรองรับการกระทำ) การแปลจะเริ่มจากการกำหนดความหมายของคำในฉบับแปลและต้นฉบับให้ตรงกัน จากนั้นจึงจัดวางกลับเข้าในตำแหน่งเดิม การแปลลักษณะเช่นนี้ถือเป็นแนวปฏิบัติสำคัญของการแปลแบบเทียบคู่สองภาษา เพราะสามารถเอื้อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาเปรียบเทียบคำได้ตรงตามตำแหน่ง โดยสะดวก และไม่ก่อให้เกิดความสับสน

ตัวอย่าง	ภาคประธาน	ภาคแสดง	
	บทประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา
72	<i>Ira</i>	<i>joked</i>	<i>lightly</i> (p.10)
	ไอรา	ล้อเล่น	นิดหน่อย (น.11)
73	<i>Toby</i>	<i>said</i>	<i>affectionately.</i> (p.184)
	โทบี้	พูด	อย่างรักใคร่ (น.185)
74	<i>Toby</i>	<i>repeated</i>	<i>in surprise.</i> (p.130)
	โทบี้	กล่าวทวน	ด้วยความประหลาดใจ (น.131)
75	<i>Eddie</i>	<i>replied</i>	<i>shortly.</i> (p.56)
	เอ็ดดี้	ตอบ	ห้วน ๆ (น.57)

ตัวอย่างที่ 72-75 ยังคงเป็นตัวอย่างของประโยคที่มีโครงสร้างแบบ ประธาน-กริยา อยู่เช่นเดิม แต่จะมีคำกริยาวิเศษณ์ซึ่งจะปรากฏเฉพาะตำแหน่งหลังคำกริยาเพิ่มเติมเข้ามา ทำหน้าที่เป็นบทขยายของคำกริยา บอกรายละเอียดของอากัปกริยาที่ประธานของประโยคกำลังกระทำอยู่ โดยคำกริยาวิเศษณ์นี้สามารถแปลออกเป็นคำชนิดต่าง ๆ ได้หลากหลาย ทั้งคำซ้อน "นิดหน่อย" (ตัวอย่างที่

72) วิเศษณ์วลี "อย่างรักใคร่" (ตัวอย่างที่ 73) บุพบทวลี "ด้วยความประหลาดใจ" (ตัวอย่างที่ 74) และคำซ้ำ "ห้วน ๆ" (ตัวอย่างที่ 75) ดังนี้เป็นต้น

ตัวอย่าง	ภาคประธาน	ภาคแสดง	
	บทประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา
76	<i>Dunc</i>	<i>sat down</i>	<i>next to Toby on the bench beside the door. (p.68)</i>
	คันค้	นั่งลง	ข้างโทบีบนม้ายาวข้างประตู (น.69)

ตัวอย่างที่ 76 เป็นประโยคความเดียวที่มีคำบุพบทวลีมาเรียงต่อกันเพื่อสร้างความหมาย ทำหน้าที่ขยายคำกริยาและให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ของประธาน (ผู้กระทำอาการ) สามารถแยกย่อยออกเป็นบุพบทวลีได้ถึงสามวลีด้วยกัน คือ

(1) *next to Toby* (2) *on the bench* (3) *beside the door*

ผู้แปลใช้วิธีการแปลคำเรียงตามลำดับต่อเนื่องกันไป โดยไม่มีคำเชื่อมหรือส่วนขยายอื่นเพิ่มเติม ด้วยเห็นว่าหากแปลตรงตามระเบียบการเรียงคำก็ให้ภาพที่ชัดเจนตรงกับที่ผู้ประพันธ์ในต้นฉบับต้องการจะสื่อเช่นกัน

ตัวอย่าง	ภาคประธาน	ภาคแสดง	
	บทประธาน	บทกริยา	ส่วนสมบุรณ์
77	<i>Holding the plow in the ground</i>	<i>was</i>	<i>hard work (p.42)</i>
	การบังคับคันไถไปตามพื้นดิน	เป็น	งานหนัก (น.43)

จากตัวอย่างที่ 77 นี้ จะเห็นว่าลักษณะประโยคในภาษาอังกฤษมีการใช้วลีที่ประกอบด้วยรูปกริยา "+ing" เป็นหลัก "*Holding the plow in the ground*" มาทำหน้าที่ประธานของประโยคแทนคำนามหรือสรรพนาม ในภาษาไทยก็พบการใช้ภาษาในลักษณะเดียวกันนี้ กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนรูปคำกริยาเดิมให้เป็นคำนามเสียก่อน แล้วจึงวางไว้ในตำแหน่งต้นของประโยค "การบังคับคันไถไปตามพื้นดิน" ตามด้วยคำกริยาที่ยังขาดความสมบูรณ์ในตัวเองคำว่า "เป็น" และส่วนสมบุรณ์ คำว่า "งานหนัก" ช่วยขยายความประธานของประโยคให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง	ภาคประธาน	ภาคแสดง	
	บทประธาน	บทกริยา	
78	<i>Eddie</i>	<i>didn't</i>	<i>answer. (p.60)</i>
	เอ็ดดี้	ไม่	ตอบ (น.61)

ตัวอย่าง	ภาคประธาน	ภาคแสดง			
	บทประธาน	บทกริยา	บทขยายกริยา		
79	<i>He</i>	<i>had never been</i>	<i>to</i>	<i>a sale</i>	<i>before. (p.128)</i>
	เขา	ไม่เคยไป	ที่	เลหลังม้า	มาก่อน (น.129)

ตัวอย่างที่ 78-79 จะเห็นว่าประโยคความเดียวที่แสดงความรู้สึกเป็นประโยคอีกชนิดหนึ่งที่สามารถแปลถอดความตามแต่ละคำออกมาได้อย่างตรงตัว ทั้งนี้เพราะภาษาไทยมีการเรียงคำวิเศษณ์แสดงการปฏิเสธในตำแหน่งเดียวกันกับในภาษาอังกฤษ กล่าวคือ ประกอบเข้าข้างหน้าคำกริยา ซึ่งเป็นได้ทั้งกรรมกริยา (ตัวอย่างที่ 78) หรือสกรรมกริยา ตามด้วยวลีให้รายละเอียดของคำกริยาให้ได้ความครบถ้วน (ตัวอย่างที่ 79)

4.2.1.2 ประธาน-กริยา-กรรมตรง

โครงสร้างพื้นฐานของประโยคโดยทั่วไปของภาษาไทยจะมีรูปแบบที่สอดคล้องกับภาษาอังกฤษ กล่าวคือ มีการเรียงคำแบบ ประธาน-กริยา-กรรมตรง เทียบได้กับประโยค subject-verb-object หรือที่เรียกว่าโครงสร้าง SVO ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการที่ทั้งสองภาษามีการใช้คำสกรรมกริยา หรือกริยาที่มีใจความไม่ครบสมบูรณ์ ต้องมีกรรมมารับข้างทำอีกต่อหนึ่งเหมือนกัน หากสังเกตให้ดีแล้วจะเห็นว่า รูปประโยคในลักษณะดังกล่าวสามารถถ่ายทอดได้ทุกส่วนโดยยังคงให้น้ำหนักของคำเท่ากับในต้นฉบับ ทั้งนี้เพราะประโยคส่วนใหญ่ที่พบพบว่าการแปลตรงตัวได้โดยนั้นมักเป็นประโยคบอกเล่าความเดียว ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

ตัวอย่าง	ภาคประธาน	ภาคแสดง	
	บทประธาน	บทกริยา	บทกรรม
80	He	dropped	the rein (p.46)
	เขา	ปล่อย	บังเหียนม้า (น.47)
81	He	squeezed	the trigger. (p.72)
	เขา	เหยี่ยว	ไกปืน (น.73)

จากตัวอย่างที่ 80-81 จะเห็นได้ว่าประโยคความเดียวภาษาอังกฤษที่แปลเป็นไทยนั้นจะสามารถสื่อความได้ตรงตามรูปและความหมายได้โดยตลอด ทั้งนี้พิจารณาได้จากผู้แปลอาศัยเพียงการถ่ายทอดความหมายคำศัพท์ประจำคำสลับแปลก็สามารถสื่อความได้ทัดเทียมกับต้นฉบับ

ตัวอย่าง	ภาคประธาน	ภาคแสดง		
	บทประธาน	บทกริยา	บทกรรม	บทขยายกริยา
82	I	will watch	them	every minute .(p.68)
	หนู	จะคอยดู	มัน	ทุกนาทีเลย (น.69)
83	Toby	had never seen	him	before. (p.124)
	โทบี้	ไม่เคยเห็น	ชายผู้นี้	มาก่อน (น.125)
84	He	will treat	Nick	right. (p.130)
	เขา	จะเลี้ยงดู	นิก	อย่างดี (น.131)
85	Toby	watched	Dunc	closely. (p.134)
	โทบี้	จับตาดู	ดันค์	อย่างใกล้ชิด (น.135)

ตัวอย่างที่ 82-85 พบว่าบางครั้งแม้ว่าประโยคจะมีความยาวยืดออกไป ผู้แปลก็ยังสามารถรักษาโครงสร้างการเรียงคำแบบเดิมไว้ได้ ทั้งนี้เพราะปัจจัยทั้งด้านองค์ประกอบภายในประโยคที่ไม่ซับซ้อนนัก เป็นประโยคความสามัญ จึงสามารถใช้ถ้อยคำธรรมดาเข้าไปแทนที่ได้ จุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อความของต้นฉบับให้ได้มากที่สุด ส่วนของบทขยายเพิ่มเติมเข้ามานั้น ช่วยอธิบายความ ให้ภาพของประโยคชัดเจนขึ้น โดยอาจปรากฏในรูปแบบของ (1) คำช่วยหลังคำกริยา ในตำแหน่งหลังสรรพนามที่เป็นกรรม ทำหน้าที่ขยายคำกริยา "every minute" และ "before" (ตัวอย่างที่ 82-83) หรือ (2) กริยาวิเศษณ์ ตำแหน่งท้ายประโยค ทำหน้าที่ขยายความคำกริยาสำคัญในประโยค "right" และ "closely" (ตัวอย่างที่ 84-85) ตามลำดับ

4.2.2 ประโยคความรวม

ประโยคความรวม คือ ประโยคที่ประกอบด้วยประโยคสามัญสองประโยค มาเรียงต่อกัน โดยมีสันธานเป็นบทเชื่อมระหว่างประโยคทั้งคู่ ให้ความคิดต่อเป็นประโยคเดียว โดยทั่วไปสามารถแบ่งโครงสร้างของประโยคตามหน้าที่ของคำในประโยค ได้ดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง	บทประธาน	บทกริยา ①	บทขยายกริยา		บทเชื่อม	บทกริยา ②
86	<i>Dunc</i>	<i>turned back</i>	<i>to</i>	<i>the ring</i>	<i>and</i>	<i>nodded. (p.136)</i>
	ดันค์	หันกลับ	ไปทาง	สนาม	และ	พยักหน้า (น.137)

ตัวอย่าง	บทประธาน	บทกริยา ①	บทเชื่อม	บทกริยา ②	บทขยายกริยา	
87	<i>The auctioneer</i>	<i>shouted</i>	<i>and</i>	<i>pointed</i>	<i>to</i>	<i>Dunc. (p.136)</i>
	คนเลหลัง	ตะโกน	และ	ชี้มือ	ไปที่	ดันค์ (น.137)

ตัวอย่าง	บทประธาน	บทกริยา ①	บทเชื่อม	บทกริยา ②
88	<i>Toby</i>	<i>nodded</i>	<i>and</i>	<i>grinned. (p.216)</i>
	โทบี้	พยักหน้า	และ	ยิ้ม (น.217)

ตัวอย่างที่ 86-88 แสดงตัวอย่างประโยคความรวมที่ประกอบไปด้วยคำกริยาสองตัว เชื่อมด้วย "and" เพื่อแสดงว่าประธานของประโยคทำอาการสองอย่างในเวลาไล่เลี่ยกัน ดังนั้นนักแปลจึงเรียบเรียงลำดับคำได้เหมาะสมแก่ตำแหน่งและหน้าที่อยู่แล้ว ผู้แปลจึงเพียงเลือกใช้คำให้ตรงความหมายใช้คำสันธานให้เหมาะกับเนื้อความ

ตัวอย่าง	บทประธาน ①	บทกริยา ①	บทขยายกริยา	บทเชื่อม	บทประธาน ②	บทกริยา ②	บทกรรม ②
89	<i>He</i>	<i>was just</i>	<i>embarrassed</i>	<i>because</i>	<i>you</i>	<i>were</i>	<i>him. (p.140)</i>
	เขา	เพียงแค่	รู้สึกกระดาก	เพราะ	เธอ	ไป	เขา (น.141)

จากตัวอย่างที่ 89 นี้ จะเห็นว่าเป็นประโยคความรวมที่แสดงความเป็นเหตุเป็นผลกัน ส่วนของประโยคที่นำมาข้างหน้าต้นฐานเป็นผลที่เกิดขึ้น จากการกระทำของประโยคหลัง ในการแปลจะแยกसारออกเป็นหน่วยความหมายพื้นฐานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเด่นชัด แล้วจึงนำกลับมาเรียบเรียงเข้าเป็นภาษาฉบับแปล เลือกคำแปลที่เทียบเท่า และเหมาะสมกับภาษาในต้นฉบับ

ตัวอย่าง	บท ประธาน ①	บทกริยา ①	บทกรรม	บท เชื่อม	บท ประธาน ②	บทกริยา ②	บทขยายกริยา	
90	Walt Gross	was handling	the team	while	Vic	watched	from	the side line (p.222)
	วอลต์ กรอสส์	ควบคุม	ม้าคู่	ส่วน	วิก	คอยดู	อยู่ตรง	ด้านข้าง (น.223)

จากตัวอย่างที่ 90 เป็นรูปประโยคที่คล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ 89 เพียงแต่ใช้ต้นฐาน "while" บ่งบอกถึงช่วงเวลาว่าเหตุการณ์ทั้งสองเหตุการณ์เกิดขึ้นพร้อมกัน ซึ่งในภาษาไทยสามารถใช้ภาษาได้เพราะกลมกลืน ทำให้ข้อความทั้งสองส่วนสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี และมีเนื้อความถูกต้องตรงกับต้นฉบับทุกประการ

ตัวอย่าง	บทประธาน ①	บทเชื่อม	บทประธาน ②	บทกริยา	บทขยายกริยา	
91	Toby	and	Eddie	ran	to	the well. (p.240)
	โทบี้	กับ	เอ็ดดี้	วิ่ง	ไปที่	บ่อน้ำ (น.241)

ตัวอย่างที่ 91 ผู้แปลใช้วิธีแปลตามความหมายของคำอย่างตรงไปตรงมา โดยที่ไม่ต้องอาศัยการปรับระเบียบวิธีคิด ทั้งนี้เพราะต้นฉบับใช้คำสั้นๆ ที่ให้ความหมายชัดเจน เพื่อความกระชับฉับไวในการดำเนินเรื่อง เราอารมณ์ผู้อ่านให้ติดตาม ในฉบับแปลจึงรักษาคำให้ตรงตามเจตนาเดิมของผู้เขียน นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกัน

ในการเปรียบเทียบลักษณะภาษาไทยและภาษาอังกฤษระดับประโยค ผู้วิจัยพบว่าประโยคความเดียวและประโยคความรวมของทั้งสองภาษาประกอบไปด้วยโครงสร้างภายในที่ไม่ซับซ้อนนักและยังคงมีส่วนประกอบย่อยภายใน และการลำดับส่วนประกอบเหล่านี้คล้ายคลึงกัน กลวิธีที่ผู้

แปลเลือกใช้จึงเป็นเพียงการหาคำที่มีความหมายเหมาะสม เหมือนกับในต้นฉบับและจัดเรียงกลับเข้ายังตำแหน่งเดิม โดยที่ประโยคที่เรียบเรียงขึ้นใหม่นี้จะต้องสามารถสื่อความกับผู้อ่านภาษาฉบับแปลได้เช่นเดียวกับการอ่านโดยตรงจากต้นฉบับ

จากตัวอย่างทั้งหมดที่ยกมากล่าวไว้แล้วนั้นแสดงให้เห็นว่า กลวิธีการแปลที่ใช้ในการแปลรูปแบบตีพิมพ์สองภาษาส่วนหนึ่งได้แก่การแปลแบบตรงตัว เนื่องจากผู้แปลต้องการแสดงลักษณะโครงสร้างทุกประการที่ปรากฏอยู่ในรูปภาษาต้นฉบับไว้ในฉบับแปลให้ได้มากที่สุด โดยในระดับคำจะแปลด้วยความหมายโดยตรงตามพจนานุกรม ซึ่งถือเป็นความหมายหลักในการติดต่อสื่อสาร ส่วนในระดับประโยคจะคำนึงถึงการเรียงลำดับคำให้เป็นความติดต่อกันตรงตามตำแหน่งของต้นฉบับ ทั้งนี้สามารถกระทำได้กับคำศัพท์ หรือประโยคบางประเภทเท่านั้นเพราะภาษาทั้งสองยังมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันอยู่มาก นับเป็นความสามารถของผู้แปลในการเข้าใจถึงลักษณะโครงสร้าง ระบบของคำศัพท์และไวยากรณ์ของทั้งสองภาษา เป็นผลให้แม้จะเป็นการแปลแบบตรงตัวแต่ภาษาไทยที่ใช้ในงานแปลมีลักษณะเป็นธรรมชาติ เลือกสรรถ้อยคำมาใช้ได้เหมาะสม ส่วนข้อมูลที่มีอาจเลือกใช้การแปลแบบตรงแบบคำต่อคำได้ เหตุจากความแตกต่างด้านโครงสร้างดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้แปลมีวิธีการแก้ปัญหาโดยอาศัยการปรับโครงสร้างภาษาในฉบับแปลประกอบกับการตีความเพิ่มเติม อันแสดงถึงความเอาใจใส่ต่อการแปล คำนึงถึงประโยชน์ของผู้อ่าน ดังจะกล่าวในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

กลวิธีการแปลแบบตีความ

โดยทั่วไปคนมักเข้าใจว่าการแปลในรูปแบบตีพิมพ์เทียบคู่กันสองภาษาเป็นการแปลแบบตรงตัวที่สามารถเทียบกลับไปยังต้นฉบับเดิมได้ครบทุกถ้อยกระทงความ แต่เมื่อได้ศึกษาข้อมูลที่ได้กล่าวถึงแล้วในบทที่ 4 ผู้วิจัยพบว่ามีบทแปลเพียงบางส่วนเท่านั้นที่สามารถรักษาดำแหน่งในการจัดวางคำในประโยคได้ใกล้เคียงกับต้นฉบับ แต่แท้จริงแล้วกลวิธีที่ใช้ในฉบับแปลยังมีแนวโน้มการถ่ายทอดลักษณะภาษาที่ต่างไปจากโครงสร้างของภาษาดั้งเดิมโดยสิ้นเชิง เนื่องจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีลักษณะโครงสร้างที่แตกต่างกัน อิทธิพลของความแตกต่างทางลักษณะภาษาดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อกระบวนการแปล ทำให้การแปลระหว่างสองภาษาให้ใกล้เคียงกับความหมายและตรงตามรูปภาษาอย่างแนบเนียนนั้นมีความยากลำบากพอสมควร แม้กระนั้นในการแปลเรื่อง *ผจญท่งกว้าง* นี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้แปลได้ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างภาษาทั้งสองเป็นอย่างดี ทำให้เมื่อแปลเนื้อความจากต้นฉบับมาสู่ฉบับแปล ผู้แปลจึงไม่เพียงเลือกใช้การแปลตรงตัวแบบรักษาโครงสร้างของต้นฉบับเดิมโดยตลอดทั้งเรื่อง แต่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบภาษาไปบ้างตามความเหมาะสม ดังจะเห็นว่าผู้แปลได้ใช้กลวิธีเดียวกันกับที่ ลาร์สัน (Larson, 1984: 15) เรียกว่า *การแปลตีความตามความหมาย* หรือ *meaning-based translations* ซึ่งหมายถึง

การแปลที่ยึดความหมายของภาษาเป็นหลัก เป็นความพยายามที่จะถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับให้เป็นภาษาที่สละสลวยในภาษาที่สอง จึงอาจมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางไวยากรณ์เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่เปราะ ผิดธรรมชาติ ช่วยให้อ่านง่ายและสื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้นและสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้โดยสะดวก

ดังนั้นในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอกลวิธีต่าง ๆ ที่ผู้แปลใช้เพื่อปรับลดช่องว่างความแตกต่างทางด้านโครงสร้างภาษา โดยภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีการถ่ายทอดรูปภาษาแตกต่างไปจากต้นฉบับ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ระดับ คือ การถ่ายทอดความหมายในระดับคำและวลี และการถ่ายทอดความหมายในระดับประโยค ดังนี้

5.1 การถ่ายทอดความหมายในระดับคำและวลี

ผลงานแปลเรื่อง *ผจญท่งกว้าง* เป็นงานแปลที่จัดอยู่ในประเภทวรรณกรรมแนวนันทิ คติ ดังนั้นลักษณะสำคัญประการหนึ่ง นอกเหนือไปจากการรักษาโครงสร้างของภาษา คือ การทำให้ บทแปลน่าอ่าน ด้วยการเลือกสรรถ้อยคำให้กระชับ ประทับใจผู้อ่าน และซื่อสัตย์ต่อลีลาภาษาของผู้ ประพันธ์ ทั้งนี้ผู้แปลจำเป็นต้องทำความเข้าใจเนื้อเรื่องให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วจึงถ่ายทอดออกมา ด้วยถ้อยคำภาษาไทยที่ถูกต้องตรงกับเนื้อความเดิม เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดอารมณ์ร่วมไปกับเนื้อ หาของเรื่องอย่างต่อเนื่องได้เช่นเดียวกับผู้อ่านต้นฉบับ แต่เนื่องจากแต่ละภาษามีคำศัพท์เป็นจำนวน มากสำหรับใช้สื่อความ ความหมายของถ้อยคำจึงไม่สามารถจำกัดไว้ด้วยความหมายใดความหมาย หนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจงได้ เพราะเมื่อคำศัพท์คำเดียวกันนั้นไปปรากฏในสถานการณ์แวดล้อมอื่นที่ ต่างออกไป ก็ย่อมที่จะเกิดความหมายใหม่ตามเนื้อความที่คำนั้น ๆ ไปปรากฏร่วมอยู่ ดังนั้นหลัก ปฏิบัติในการให้ความหมายแก่คำศัพท์ในบทแปลจึงต้องพิจารณาตีความจากบริบท และความเหมาะสม ตามเนื้อเรื่องเป็นสำคัญ ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

5.1.1 คำนามและคำนามวลี

ในการถ่ายทอดความหมายของคำนามและคำนามวลีเป็นภาษาไทยผู้แปลจะเลือกคำให้ ตรงกับความหมายที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อมากที่สุด ดังนั้นการแปลตรงตามความหมายจาก พจนานุกรมเพียงอย่างเดียวบางครั้งอาจไม่เพียงพอและทำให้บทแปลไม่ได้รสชาติเทียบเท่าต้น ฉบับ จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยการตีความศัพท์ประกอบ เพื่อให้ได้ความหมายคงเดิมตรงกับเจตนา รมณ์ของผู้ประพันธ์

กลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้ในการตีความตามความหมายของคำนามและคำนามวลีพบได้ 3 กลวิธี คือ (1) การแปลตามความหมายจากบริบท (2) การแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความ และ (3) การเปลี่ยนคำนามให้เป็นประโยค

5.1.1.1 การแปลตามความหมายจากบริบท

คำนามภาษาไทยมีอยู่เป็นอันมากที่มีความหมายประจำคำเหมือนหรือใกล้เคียงกัน บางคำใช้ด้วยความเคยชินจนมีอาจหาคำอธิบายวิธีใช้ให้เห็นต่างกัน ได้ชัด เป็นผลให้มีกลวิธีการแปล คำนามที่ต่างกันอยู่บ้าง การวิเคราะห์คำนามในบทแปลภาษาอังกฤษเปรียบเทียบกับบทแปลภาษาไทยจึงเป็นการศึกษาการให้ความหมายของคำตามตำแหน่งที่คำนั้นปรากฏอยู่ ดังที่ แคทฟอร์ด (Catford, 1965: 49) ได้นำเสนอแนวคิดไว้ว่า "องค์ประกอบหนึ่งของความหมาย คือ บริบทจาก สถานการณ์ ฉะนั้น ความหมายจึงเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะของแต่ละภาษา การแปลจากภาษาหนึ่ง ไปสู่อีกภาษาหนึ่งจึงเป็นไปได้ที่จะเหมือนกันทุกประการ แต่ทำได้ในระดับที่เทียบเคียงกันเท่านั้น" ซึ่งจากผลการศึกษาจะพบตัวอย่างในลักษณะนี้ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 92

"He plows good as any man," Dunc's voice sounded a lot like Pa's used to when Toby had done something well. (p.8)

โทบีไถนาได้เก่งเท่ากับคนใด ๆทีเดียว" เสียงของดันค์คล้าย ๆ กับเสียงพ่อพูด ในเมื่อเขาทำ
สิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างดี (น.9)

ตัวอย่างที่ 92 คำว่า "man" เป็นคำนามทั่วไป หรือสามัญนาม ปกติแล้วจะมีความหมาย กว้าง หมายถึง 1. บุคคล (ชายหรือหญิง) 2. มนุษยชาติ 3. ชายที่บรรลุนิติภาวะแล้ว 4. สามี 5. ผู้อยู่ ได้บังคับบัญชา 6. คนงานรับจ้าง; เจ้าพนักงาน 7. พลทหาร; กะลาสีเรือ 8. /ใช้แสดงหลังสรรพนามที่ แสดงความเป็นเจ้าของ/ บุคคลที่เหมาะสม จากสถานการณ์นี้ดันค์ซึ่งเป็นเพื่อนของพ่อ เอ่ยชมโทบี จึงน่าจะหมายความว่า ขณะนี้แม้ว่าโทบียังเป็นเด็กชายวัยเพียง 13 ปี แต่เขาสามารถแบกรับภาระ แทนพ่อซึ่งเสียชีวิตไปได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกับที่ผู้ใหญ่ทั่วไปทำ ซึ่งใกล้เคียงกับความหมายที่สาม มากที่สุด

ตัวอย่างที่ 93

Pa was getting impatient to reach water and had brushed aside Dunc's suggestion that they lower a lighted candle into the shaft to make sure the air was still good down there.

(p.12)

พอกำลังร้อนใจจะให้ถึงตาน้ำเร็ว ๆ และไม่ยอมฟังเสียงคันค้ำที่เเนะว่าควรจจะจุดเทียนหย่อน
ลงไปใบบ่อเสียก่อน เพื่อให้แน่ใจว่าอากาศที่กั้นบ่อยังบริสุทธิ์อยู่ (น.13)

ตัวอย่างที่ 93 คำว่า "water" ในภาษาไทยมีความหมายนัยตรง แปลได้ว่า "น้ำ" แต่ทั้งนี้ความ
หมายของคำศัพท์คำนี้ยังมีความหมายตรงตามต้นฉบับมากกว่าหนึ่งคำแปลแยกย่อยตามรายละเอียด
ของสถานการณ์ ดังจะเห็นได้จากประโยคในตัวอย่างที่ 93 พ่อกับเพื่อนบ้านชื่อ ดันค้ำ กำลังช่วยกัน
ขุดบ่อน้ำบาดาล คำศัพท์ที่เกี่ยวกับน้ำที่ดูจะเข้ากันได้ดีกับสถานการณ์จึงเห็นสมควรเป็นการขุดดิน
ลึกลงไปจนพบทางน้ำใต้ดิน ซึ่งเป็นความหมายของ "ตาน้ำ" จะเห็นได้ว่าผู้แปลเลือกถ้อยคำในภาษา
ไทยมาใช้ได้เหมาะสมใกล้เคียงกับความหมายในต้นฉบับอย่างยิ่ง

ตัวอย่างที่ 94

"Nothing worth while ever is. But I think you've got **the stuff** in you to do it." (p.46)

"อะไรก็ตามที่มีค่าเราไม่ได้มั่งง่าย ๆ นะก แต่ฉันคิดว่าเธอมี**กำลังและความสามารถ**พอที่จะ
ทำได้" (น.47)

จากสถานการณ์ในตัวอย่างที่ 94 นี้ โทบีบอกดันค้ำว่าเขาตัดสินใจจะไม่ย้ายไปจากทุ่งหญ้า
แห่งนี้ จึงมาขอแรงดันค้ำให้ไปช่วยเขาขุดบ่อน้ำอีกครั้ง ประโยคที่ตัดตอนมาข้างต้นเป็นคำกล่าวของ
ดันค้ำที่เอ่ยชมความกล้าหาญในการตัดสินใจของโทบี พจนานุกรมโดยทั่วไปกำหนดความหมายของ
"the stuff" ได้ว่า 1. วัตถุ ปัจจัย สิ่งของ 2. ธาตุแท้ อุปนิสัย; ปัจจัยสำคัญ 3. สิ่งทอ 4. ของที่ใช้ไม่ได้
สินค้าที่มีคุณภาพเลว; คำพูดที่ไร้สาระ 5. วัตถุที่ใช้อุด [เรือ] 6. กระสุนปืน 7. /ภาษาพูด/ เงินทอง;
สิ่งของสำเร็จรูปที่เตรียมการไว้ใช้ 8. /สแลง/ ยาเสพติด; ของโจร ของหนีภาษี หากยึดเพียงความ
หมายตามนี้ ความหมายที่พอจะใกล้เคียงก็ความหมายที่สอง แต่เห็นว่ายังไม่เข้ากับเนื้อเรื่องเท่าใด
นัก ผู้แปลจึงต้องพิจารณาต่อว่าปัจจัยสำคัญในตัวบุคคลที่เป็นผลให้มนุษย์ประสบความสำเร็จนั้นนำ
จะหมายถึงสิ่งใด ฉบับแปลภาษาไทยจึงแปล "the stuff" ว่า "กำลังและความสามารถ" เพื่อขยาย
ความให้ได้ความหมายที่ชัดเจนกว่าการถ่ายทอดความหมายประจำคำศัพท์แต่เพียงอย่างเดียว

ตัวอย่างที่ 95

"What about the one behind the wagon?" It seemed funny to Toby that they'd want to sell
one of the team instead of **the extra horse**. (p.98)

"ตัวข้างหลังเกวียนนั่นละ" โทปีรู้สึกพิกลอยู่ที่คนทั้งสองต้องการขายม้าซึ่งเข้าคู่กันอยู่แล้ว
แทนที่จะขายตัวเดียวนอกทีม (น.99)

จากตัวอย่างที่ 95 นี้ สองพี่น้องกรอสส์เสนอขายม้าเทียมเกวียนของพวกเขาตัวหนึ่งให้แก่โทปี แต่โทปีเลื้อยไปเห็นม้าอีกตัวหนึ่งผูกให้เดินตามเกวียนอยู่ด้านหลัง จึงเกิดความสงสัยและเอ่ยถาม ฉบับแปลภาษาไทยให้ความหมายของคำนามโดยมิได้แปลตามคำศัพท์ แต่พิจารณาให้ความหมายตามบริบท เพื่อให้ความหมายใหม่นี้เป็นตัวอธิบายเรื่องให้กับผู้อ่าน

ตัวอย่างที่ 96

*That unmatched team drew horse traders like flies to honey. They'd try to trade him their snides for what they thought was a **good mule**.* (p.116)

พวกพ่อค้าพากันไล่ตอมล่อเทียมม้ากันเป็นเกลียวเหมือนแมลงวันตอมน้ำผึ้ง พยายามเอาม้าดี ๆ มาแลกสัตว์ที่เขาคิดว่าเป็นล่อพิเศษ (น.117)

ตัวอย่างที่ 96 ล่อถือเป็นสัตว์พันธุ์ทางที่เกิดจากการผสมระหว่างลากับม้า ลักษณะที่ปรากฏจึงมีหน้าตาคล้ายม้าแต่รูปร่างกระดัดรัดเท่ากับลา เมื่อใดก็ตามที่นำมาเปรียบเทียบกับม้าก็จะเกิดส่วนต่างทางสระที่เห็นได้อย่างชัดเจน จึงถือว่าล่อที่สามารถเข้าเทียมคู่กับม้าได้ เป็นล่อที่แข็งแรง อดทน มีลักษณะพิเศษเหนือล่อทั่วไป ในการแปลผู้แปลจำเป็นต้องนำบริบทสถานการณ์มาพิจารณา ร่วมในการให้ความหมาย เพราะหากแปลว่า "ล่อดี" ก็เห็นจะเป็นความหมายที่ไม่ค่อยจะรัดกุมนัก ส่งผลให้อารมณ์ที่ว่าผู้คนอยากได้ล่อตัวนี้กันมากค่อยลงไป คำว่า "ล่อพิเศษ" จึงเป็นการเลือกสรร ถ้อยคำอื่นที่มีความหมายตรงกับคำว่า "good" มาใช้ได้ตรงกับความหมายที่ต้องการมากกว่า

ตัวอย่างที่ 97

*"There's my ma, two sisters, and a **brother**."* (p.286)

"มีแม่ น้องหญิงสองคน และน้องชายคนหนึ่งครับ" (น.287)

ตัวอย่างที่ 97 ในภาษาอังกฤษคำที่ใช้เรียกพี่หรือน้องจะไม่มีอาวโสมีแต่เพศที่แยกความแตกต่าง แต่ของไทยคำเรียกพี่และน้องไม่ต่างที่เพศ แต่แตกต่างกันที่ความมีอายุมากกว่าหรือน้อยกว่า เนื่องจากภาษาฉบับแปลต้องการให้ตรงกับการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องผู้แปลจึงต้องระบุให้ชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับการกล่าวถึงนั้นมีศักดิ์เป็นพี่หรือน้องของผู้พูด ตามเนื้อความซึ่งได้กล่าวไว้ในรายละเอียดถึง

ความสัมพันธ์ของตัวละครแต่ละตัวไว้ก่อนหน้านี้ว่า "*Eddie was younger than Toby by two years and was taking Pa's death harder than any of them.*" (1965: 4) แล้วจึงอาศัยการตีความของผู้แปล ประกอบเลือกความหมายให้กับคำานั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 98

"You wouldn't know where I could find a place for my ma and sisters to live, would you?"

(p.282)

"คุณครับ คุณพอจะบอกได้ไหมว่า ผมจะหาที่พักให้แม่และน้องหญิงสองคนได้ที่ไหน"

(น.283)

ตัวอย่างที่ 98 คำนามในภาษาไทยมีรูปที่เป็นอพจน์ คือไม่มีการเปลี่ยนรูปศัพท์เพื่อแสดงจำนวนเหมือนในภาษาอังกฤษ ผู้แปลจึงอาศัยเนื้อความจากศัพท์เป็นการบอกพจน์ในภาษาแปล จากตัวอย่างนี้ผู้แปลต้องการให้ผู้แปลภาษาไทยแสดงรูปพหูพจน์เพื่อบ่งจำนวนที่แน่นอนตรงกันกับคำว่า "*sisters*" ในต้นฉบับ แทนที่จะแปลว่า "*น้องสาวหรือน้องหญิง*" ตามปกติ จึงหาคำวิเศษณ์ในรูปของ คำบอกจำนวนนับ+ลักษณนาม มาใช้ประกอบหลังคำนาม ได้ว่า "*น้องหญิงสองคน*" คำวิเศษณ์ซึ่งนำมาใช้ประกอบบอกพจน์ในลักษณะนี้ เรียกว่า *ประมาณวิเศษณ์* (อุปกิตศิลปสาร, 2545: 90) โดยผู้แปลจะทำความเข้าใจกับเนื้อความจากช่วงต้นเรื่องซึ่งผู้ประพันธ์ได้ให้รายละเอียดของตัวละครไว้ ดังนี้ว่า "*Carrie, nine years old, was sitting on a smooth stump stool, one of the pair Pa had cut down by the river. Her hand were folded in her lap, in imitation of the women. Five year-old Naomi was on Ma's lap,...*" (1965: 4) เป็นข้อมูลประกอบที่ทำให้ผู้แปลพอจะทราบได้ว่าตัวละครที่ชื่อโทบีมีน้องสาวทั้งหมดสองคน ได้แก่ แครีและนาโอมิ ดังนั้นจึงสามารถระบุจำนวนที่แน่นอนลงไปเพื่อปรับการให้รายละเอียดด้านความหมายของรูปพหูพจน์ให้ตรงตามบริบทของเรื่อง ทำให้คำนามในฉบับแปลที่ได้นี้สามารถใช้เป็นคำอ้างอิงแทนคำนามได้ความหมายเหมือนกันกับต้นฉบับ

การแปลคำนามตามความหมายจากบริบทนี้ เป็นวิธีหนึ่งในการพิจารณาเลือกความหมายของคำศัพท์ให้สอดคล้องกลมกลืนกับเนื้อหาของเรื่อง ทั้งนี้เพราะความหมายที่มีอยู่ประจำคำทั้งในภาษาอังกฤษและภาษาไทยนั้นย่อมมีแนวโน้มของการให้รายละเอียดของคำไปในแนวทางที่ต่างกัน ผู้แปลจึงไม่สามารถยึดเพียงความหมายของคำตามที่ปรากฏในพจนานุกรมได้เท่านั้น เพราะผลที่ได้จะทำให้งานแปลไม่เป็นธรรมชาติและสื่อความได้อย่างคล่องแคล่ว การเลือกความหมายให้ได้ตรงกัน

นั้นจึงต้องวิเคราะห์เนื้อความข้างเคียง เพื่อให้ได้คำที่เหมาะสมประกอบเข้ากับเนื้อความเดิมได้พอดี และสามารถสร้างอารมณ์ได้ทัดเทียมกับต้นฉบับ

5.1.1.2 การแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความ

การแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความ คือ การหาคำศัพท์ในภาษาฉบับแปลที่มีความหมายตรงกันกับคำในต้นฉบับ พร้อมทั้งอธิบายขยายความประกอบสั้น ๆ เพื่อเพิ่มรายละเอียดให้กับคำศัพท์ การแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความที่พบจากเรื่องนี้มี 2 กลวิธี คือ (ก) การเพิ่มคำอธิบาย และ(ข) การทำเชิงอรรถอธิบาย ดังนี้

ก. การเพิ่มคำอธิบาย

ผลของงานแปลในรูปแบบตีพิมพ์สองภาษานั้นมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องเน้นความถูกต้องของถ้อยคำเป็นอันดับแรก ในฉบับแปลบางครั้งจึงพบว่ามีการใช้กลวิธีแปลคำตรงตามความหมายประจำคำเดิมและขยายความบอกกล่าวรายละเอียดของคำศัพท์นั้น ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนกว่าค่านามในต้นฉบับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 99

The men moved rather stiffly, awkward in the dark suits that still held wrinkles and the odor of camphor from being stored in trunks. (p.8)

ผู้ใหญ่สองคนเดินตัวแข็งเล็กน้อย เก้งก้างเพราะสวมเสื้อสากลีคำที่ยังมีรอยยับและกลิ่น การบูรป้องกันตัวแมลงกินผ้าที่เก็บอยู่ในหีบ (น.9)

ตัวอย่างที่ 99 คำว่า *camphor* มาจากภาษามาลายูว่า *kapur* แปลว่า ซอล์ก หรือปูนขาว มีลักษณะเป็นเกล็ดสีขาวใส ระเหิดได้ และมีกลิ่นฉุน เป็นสารประกอบที่ได้จากไม้หรือเปลือกของต้นการบูร มีประโยชน์ในการใช้ป้องกันมอดแมลงได้เป็นอย่างดี จากตัวอย่าง ผู้แปลใช้วิธีการแปลตรงตัว คือ "*camphor*" แปลว่า "การบูร" แต่ได้เพิ่มคำอธิบายความถึงประโยชน์ของการใช้การบูรในบทแปลเพื่อสร้างความกระจ่างให้กับผู้อ่านที่อาจไม่เข้าใจว่าเหตุใดต้องใส่การบูรไว้ในหีบเก็บเสื้อผ้า

ตัวอย่างที่ 100

Carrie's setting hen had produced seven pullets, four roosters, and one bad egg. As soon as the pullets were old enough to begin laying, they would need nest. (p.154)

แม่ไก่ของแครี่ฟักไข่ออกมาเป็นตัวเมีย 7 ตัว ตัวผู้ 4 ตัว และไข่เสียไปใบหนึ่ง เมื่อไก่ตัวเมียโตพอจะวางไข่ได้ มันจะต้องมีรังสำหรับวางไข่ (น.155)

ตัวอย่างที่ 100 เป็นตอนที่โทบีปรึกษากับเอ็ดดี้ว่าจะสร้างเล้าไก่ให้กับแครี่สักหลังหนึ่ง เพราะขณะนี้แม่ไก่ของแครี่ก็ออกไข่มาจำนวนหนึ่งแล้ว หากคิดสร้างเล้าเสียแต่ตอนนี้ไก่ตัวเมียในรุ่นถัดไปจะได้มีรังสำหรับไข่และกกไข่ของมันเอง ดังนั้นจะเห็นว่าหากแปลคำว่า "nest" ให้ได้ความหมายตรงกับต้นฉบับว่า "รัง" เพียงอย่างเดียวจะได้ความหมายที่ดูจะสั้นห้วนจนเกินไป ผู้แปลจึงขยายความตามบริบทให้สมบูรณ์ขึ้นอีกเล็กน้อยเพื่อบ่งบอกถึงวัตถุประสงค์ของตัวละครว่า คิดจะสร้างรังนี้ไว้ให้แม่ไก่เพื่อไข่และกกไข่ โดยระวังมิให้ประโยคยาวเกินประโยคต้นฉบับจนเสียลีลาภาษาของผู้ประพันธ์

ตัวอย่างที่ 101

"sorry," the man said pleasantly. "Our rates are a dollar a night or five dollars a week with meals" (p.284)

"เสียใจจริง ๆ " ชายนั้นตอบ เสียงของเขาน่าพอใจ "ห้องเช่าของเราราคาคืนละเหรียญ
อาทิตย์ละห้าเหรียญอาหารสามมื้อ" (น.285)

ตัวอย่างที่ 101 ผู้แปลพิจารณาให้ความหมายคำว่า "meals" ว่า "อาหารสามมื้อ" เพราะเห็นว่าหากจะกล่าวกันถึงวัฒนธรรมการรับประทานอาหารของมนุษย์โดยทั่วไปแล้วมีความต้องการอาหารสามมื้อคล้ายคลึงกัน เมื่อคำนามในต้นฉบับมีการเติมปัจจัย "-s" ลงที่ท้ายคำนามด้วยต้องการแฝงนัยทางความหมายแสดงรูปพหูพจน์ ผู้แปลจึงได้ขยายคำออกโดยละเอียดให้เห็นถึงวิถีชีวิตของตัวละครในต้นฉบับอย่างกลมกลืน

ข. การทำเชิงอรรถอธิบาย

อิทธิพลของวัฒนธรรมที่ต่างกันทำให้การใช้ภาษาต่างกันและเป็นปัญหาในการแปล คำศัพท์ที่ผู้แปลเห็นว่าไม่คุ้นหูสำหรับคนอ่าน เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับวัฒนธรรม รายละเอียดในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรชาวสหรัฐ ผู้แปลจะทำเชิงอรรถอธิบายขยายความศัพท์เพิ่มเติมขึ้นจากเนื้อหาเดิม โดยพิมพ์ไว้ตอนท้ายหน้าด้วยข้อความที่ไม่ยาวนัก เพื่อจะได้ไม่ดึงความสนใจของผู้อ่านออกจากเนื้อหามากเกินไป ช่วยเสริมให้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้โดยตลอด และแสดงให้เห็นถึงความละเอียดอ่อนของผู้แปลในการถ่ายทอดความหมาย ตลอดจนคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อ่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 102

"Mornin, Toby," he called, halting the team. (p.44)

คันคั้หุคคั้* "สวัสดี โทบี้" (น.45)

* ชาวไร่ชาวนาในสหรัฐ ไถนาด้วยม้า ไม่ใช่วัว - ผู้แปล

ตัวอย่างที่ 102 จะเห็นว่าสังคมอเมริกันชนบทยังคงมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับการใช้ม้าและล้อสำหรับบรรทุกสัมภาระ เทียมเข้ากับเกวียนเพื่อเป็นพาหนะหรือผูกเข้ากับผานไถเพื่อใช้ไถนา แต่สังคมไทยใช้ม้าเป็นสัตว์พาหนะเพียงประการเดียว และนิยมใช้ควายเป็นแรงงานช่วยในการไถนาหรือใช้วัวเข้าเทียมเกวียนมากกว่า ผู้แปลจึงทำเชิงอรรถอธิบายความหมายของคำศัพท์ เพื่อชี้ให้เห็นถึงวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตที่ต่างกัน

ตัวอย่างที่ 103

Toby bought some penny candy to take home to Carrie and Naomi, a little white flour for Ma like Pa always did. (p.140)

โทบี้ซื้อลูกกวาดไปฝากแครี่กับนาโอมิกับซื้อแป้งสีขาว*นิดหน่อยไปฝากแม่อย่างทีพ่อกเคยทำ (น.141)

* คือแป้งสาลี ซึ่งเป็นของหายากสำหรับคนที่ปลูกแต่ข้าวโพด และใช้แป้งข้าวโพดเป็นส่วนใหญ่ - ผู้แปล

ตัวอย่างที่ 103 ดินแดนรัฐเนแบรสกาเป็นพื้นที่ซึ่งการเพาะปลูกไม่สัมฤทธิ์ผลนัก เพราะภูมิประเทศแห้งแล้ง ขาดฝน พืชที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกมีเพียง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเหลือง ยาสูบ และหัวผักกาดหวานเท่านั้น ส่วนข้าวสาลีถือเป็นพืชเศรษฐกิจและปลูกไม่ได้ในบริเวณนี้ จึงต้องซื้อหามาด้วยราคาแพง จากตัวอย่างนี้แม้ผู้แปลจะเลือกการแปลตรงตามคำศัพท์เดิม แต่เชิงอรรถช่วยให้สามารถถ่ายทอดความคิดจากต้นฉบับออกมาเป็นภาษาที่ต้องการได้ถูกต้องและครบถ้วน

ตัวอย่างที่ 104

There were half-a-dozen tin signs advertising horse liniment and chewing tobacco tacked to the front of the livery barn... (p.264)

ทางด้านหน้าของคอกม้า มีป้ายสังกะสีห้าหกป้ายติดอยู่เป็นโฆษณาขายน้ำมันสำหรับนวดกล้ามเนื้อของเนื้อม้า และขายยาเส้นสำหรับเคี้ยว* (น.265)

* แบบคนไทยเคี้ยวหมาก - ผู้แปล

ตัวอย่างที่ 104 กล่าวว่า *tobacco* เป็นพืชที่ทั้งชาวไทยและชาวตะวันตกรู้จักกันอย่างแพร่หลายมาตั้งแต่สมัยโบราณ เพียงแต่กรรมวิธีในการกินของแต่ละชาติจะแตกต่างกันไปตามนิยมน สำหรับคนไทยแล้วที่รู้จักมีอยู่สองชนิด ชนิดแรกเรียกว่า *ยาสูบ* โดยนำใบยาสูบมาขยอกออกด้วยมีดบางให้ละเอียด ตากให้แห้ง มวนให้ได้รูปทรงคล้ายบุหรี่ วัสดุที่ใช้มวนอาจเป็นได้ทั้ง กาบหมาก ใบอ่อนของต้นจาก ใบผักตบชวา กลีบบัว หรือใบตองอ่อน ด้วยยาเส้นอาจผสมดอกปีบแห้ง เพื่อให้มีกลิ่นหอม หรือใส่น้ำชะเฒ น้ำผึ้ง หรือกล้วยน้ำไทหอม ๆ เพื่อให้มีรสกลมกล่อม ยาเส้นอีกชนิดหนึ่งเรียกว่า *ยาจืด* มีเส้นละเอียด สีอ่อนนวล กลิ่นหอมเล็กน้อย นิยมนำมาเคี้ยวกินกับหมาก เมื่อหย่อนรสแล้วจึงคายกากออกมา ต่อมาระยะหลังหากกล่าวถึง *ยาเส้น* คนก็จะนึกถึงแต่ประเภทแรก เพราะยาจืดไม่เป็นที่นิยมกันเสียแล้ว แต่ยังคงคุ้นภาพการกินหมากของคนรุ่นปู่ย่าอยู่ ผู้แปลจึงเห็นควรเปรียบเทียบภาพการกินยาจืดกับการเคี้ยวหมากเพื่อให้ได้คำตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 105

Mike took a long draught of buttermilk from the small pail by his elbow. (p.268)

ไมค์ดื่มหางนม*จากเหยือกเล็กข้างข้อศอกของเขาอีกใหญ่ (น.269)

* *buttermilk* คือนมซึ่งแยกเอาหัวนมที่เป็นเช่นเนยออกแล้ว เหลือแต่นมใส ๆ

ด้วยเหตุที่สังคมตะวันตกเป็นสังคมที่นิยมการบริโภคคนจึงมีคำศัพท์ที่ใช้เรียกผลิตภัณฑ์ที่ได้จากนมอยู่มากมาย หากแต่คนไทยรู้จักนมเพราะนิยมตามอย่างวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งถ้าจะเทียบกันจริง ๆ แล้วคำศัพท์ภาษาไทยมีไม่มากเท่าและบางคำยังไม่เป็นที่รู้จักนัก เมื่อจะแปลให้คนไทยอ่านได้เข้าใจจึงต้องอธิบายคำศัพท์เพิ่มเติม ดังตัวอย่างที่ 105

จากการศึกษาในหัวข้อนี้จะเห็นได้ว่าการแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความทั้งสองวิธีคือ การเพิ่มคำอธิบายและการทำเชิงอรรถอธิบาย นับเป็นความพยายามของผู้แปลที่จะทำให้คำศัพท์ในบทแปลนั้นอ่านเข้าใจง่ายขึ้น สามารถสื่อความในผู้อ่านได้ครบถ้วนทุกประการที่มีในต้นฉบับ ทั้งยังเป็นการเพิ่มเติมข้อมูลความรู้ เสริมเนื้อหาที่อ่านให้สนุกขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้อ่านที่มุ่งอ่านเพื่อความบันเทิง

5.1.1.3 เปลี่ยนคำนามให้เป็นประโยค

ด้วยเหตุที่ผู้แปลเห็นว่าบทแปลภาษาไทยที่ใช้ถ่ายทอดควรมีโครงสร้างตามหลักไวยากรณ์ไทย ดังนั้นในบางครั้งหากแปลตามโครงสร้างของภาษาดั้งเดิมแล้วได้ลักษณะภาษาซึ่งคนไทยไม่นิยมใช้กัน ผู้แปลจะปรับโครงสร้างนามวลีในต้นฉบับเสียใหม่ แล้วนำมาเข้ารูปประโยคตามหลักภาษาไทยที่มีความหมายตรงกันกับคำนามในต้นฉบับ ทำให้ได้ประโยคภาษาไทยที่สื่อความชัดเจน ดังนี้

ตัวอย่างที่ 106

"The free cocoa is probably drawing a lot of people today," Toby told him. (p.316)

"วันนี้คนคงมาเยอะ เพราะเขาแจกโกโก้นั่นเอง" โทบีบอก (น.317)

จากตัวอย่างที่ 106 จะเห็นได้ว่าต้นฉบับเป็นนามวลี อยู่ในตำแหน่งประธานของประโยค แต่ภาษาไทยไม่นิยมโครงสร้างประโยคที่ให้สิ่งไม่มีชีวิตเป็นผู้กระทำ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงมีการปรับโครงสร้างประโยคโดยหาประธานแท้มาขึ้นต้นประโยคแทน เชื่อมด้วยคำว่า "เพราะ" ซึ่งเป็นสัณฐานแสดงความเป็นเหตุเป็นผล จากนั้นจึงแปลงนามวลี "the free cocoa" จากต้นฉบับให้เป็นประโยค "เขาแจกโกโก้" ในฉบับแปล นับเป็นการปรับภาษาให้ตรงกับไวยากรณ์ภาษาฉบับแปล แต่รักษาความหมายอย่างครบถ้วน

ตัวอย่างที่ 107

Toby felt like letting out a war whoop. "Thank a lot, Mr. Brown. That's a load off my mind." (p.366)

โทบี้รู้สึกอย่างจะโห่ร้องเหมือนพวกอินเดียนแดงร้องกู่ก้องเพลงรบ "ขอบคุณครับ คุณบราวน์ ผมโล่งอกไปมากทีเดียว" (น.367)

ตัวอย่างที่ 107 ประเทศสหรัฐอเมริกาในอดีตนั้นเคยเป็นถิ่นอาศัยของพวกอินเดียนแดงเผ่าต่าง ๆ ซึ่งชอบทำสงครามกันเพื่อกำหนดอาณาเขต พวกอินเดียนแดงจะมีม้าไฟทำเร็วเป็นพาหนะ ล่าควายป่าในทุ่งหญ้าเพื่อเลี้ยงชีพ เมื่อรบชนะก็จะส่งเสียงอึกทิกแสดงความยินดี คำศัพท์จากตัวอย่างในต้นฉบับถึงแม้จะถอดความออกมาเป็นภาษาไทยได้ตรงความหมาย แต่ถือเป็นศัพท์ที่แฝงนัยทางวัฒนธรรม ซึ่งไม่ให้ความหมายอันใดกับผู้อ่านคนไทย ผู้แปลจึงแก้ปัญหาด้วยการเปลี่ยนนามวลี "*a war whoop*" ให้เป็นประโยคแสดงความหมายในเชิงเปรียบเทียบว่า "พวกอินเดียนแดงร้องกู่ก้องเพลงรบ" เพื่อให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพที่เด่นชัดขึ้น

จากการศึกษาพบการเปลี่ยนคำนามให้เป็นประโยคในสองกรณี คือ กรณีแรกเมื่อโครงสร้างภาษาต้นฉบับไม่เป็นที่นิยมใช้ในภาษาฉบับแปล หากแปลตามต้นฉบับแล้วจะทำให้ได้รูปประโยคที่ผิดไปจากหลักไวยากรณ์ภาษาไทย อาจทำให้ผู้อ่านรู้สึกติดขัด จึงมีการปรับโครงสร้างให้เป็นประโยคที่มีองค์ประกอบครบสมบูรณ์ กรณีที่สองเกี่ยวข้องกับการสื่อความหมาย กล่าวคือ หากถอดความหมายของคำนามในต้นฉบับออกมาตรงตามคำศัพท์เดิม จะเป็นความหมายที่ผู้อ่านคนไทยไม่เข้าใจ จึงต้องขยายความออกเป็นประโยคที่ยังคงรักษาความหมายให้ใกล้เคียงกับต้นฉบับ เป็นการใช้โครงสร้างต่างกันแต่ช่วยให้บทแปลมีความหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

5.1.2 คำสรรพนาม

งานวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีจะให้ความสำคัญต่อคำสรรพนามที่ใช้แทนตัวละครในเรื่องเป็นอย่างมาก เพราะสรรพนามทำหน้าที่ส่งผ่านอารมณ์ของตัวละครให้ผู้อ่านได้เข้าถึงมุมมองที่ผู้เขียนกำหนดให้เนื้อเรื่องดำเนินไป ส่วนความแตกต่างระหว่างคำสรรพนามภาษาอังกฤษและคำสรรพนามภาษาไทยที่เห็นได้ชัด คือ คำสรรพนามของทั้งสองภาษามีรายละเอียดด้านความหมายที่ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ในภาษาไทยคำบุรุษสรรพนามนอกจากจะบ่งบอกถึงความเป็นผู้พูด ผู้ฟัง และผู้กล่าวถึงแล้ว ยังสื่อความหมายทางสังคม ได้แก่ บอกระดับความสุภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

ลำดับชั้นความอาวุโส สถานภาพทางสังคม และความเป็นทางการ หากแปลตรงตามรูปศัพท์เพียงอย่างเดียวอาจไม่สื่อความหมายได้ครบถ้วน ผู้แปลจึงจำเป็นต้องใช้คำสรรพนามที่มีความหมายเท่าเทียมกันเข้ามาแทนที่ในการแปล ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้แปลใช้กลวิธีในการแปลคำสรรพนาม 6 กลวิธี คือ (1) การแปลเป็นคำเรียกญาติ (2) การแปลเป็นคำนามเฉพาะ (3) การแปลเป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวน (4) การเพิ่มคำสรรพนาม (5) การละคำสรรพนาม และ (6) การแทนที่คำสรรพนามด้วยคำนาม หรือคำนามวลี

5.1.2.1 การแปลเป็นคำเรียกญาติ

เนื่องด้วยแต่ละสังคมมีมารยาทในการใช้ภาษา และเจตคติต่อการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับแบบเครือญาติ ในการแปลวรรณกรรมเป็นภาษาไทย ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลด้วย सामान्यनाम แสดงตำแหน่งเครือญาติมาแทนที่ในตำแหน่งคำสรรพนาม คำเรียกญาติที่มีการพบจากข้อมูล เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง เป็นต้น เพื่อให้บทแปลมีความราบรื่น สมจริง ซึ่งสามารถใช้ได้กับทั้งสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง บุรุษที่สอง และบุรุษที่สาม ดังตัวอย่างที่ปรากฏต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 108

"I decided last night we'd stay here instead of going back East." (p.34)

"พี่ตัดสินใจแล้วตั้งแต่เมื่อคืนนี้ว่า เราจะอยู่ที่นี้ต่อไปและไม่อพยพไปภาคตะวันออก" (น.35)

โทปี (ชาย) พุดกับ เอ็ดดี้ (ชาย) ถึงการตัดสินใจของเขาที่จะอยู่ดูแลบ้านไร่ของครอบครัวต่อไป โดยไม่อพยพไปที่อื่นอีก ผู้พูดยใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า "พี่" ที่แปลมาจากคำว่า "I" ซึ่งนับว่าเป็นการแปลที่ให้รายละเอียดของคำได้ชัดเจนกว่า ทำให้ผู้อ่านทราบถึงความสัมพันธ์และอารมณ์ของตัวละครในขณะที่พูดย ตรงตามลักษณะการพูดยากันในสังคมไทย

ตัวอย่างที่ 109

"I thought that since you are head of the family now you ought to sit at the head of the table," (p.36)

"แม่ก็คิดว่า ตอนนี้อยู่ก็เป็นหัวหน้าครอบครัวแล้ว อยู่ควรจะนั่งหัวโต๊ะจ๊ะ" (น.37)

แม่ (หญิง) พุดกับ โทบี (ชาย) หลังจากที่พ่อเสียชีวิตไป โทบีได้แสดงออกถึงความรับผิดชอบของเขาต่อครอบครัวให้เห็นประจักษ์ สร้างความยินดีให้แก่ผู้เป็นแม่ คำสรรพนามที่ใช้ในสถานการณ์นี้นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวละครว่าเป็นแม่-ลูกกันแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงความรักใคร่อาทรที่ตัวละครในเรื่องสื่อถึงกันได้ลึกอีกด้วย

การแปลคำสรรพนามโดยใช้คำเรียกที่แสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติเป็นการแปลโดยให้รายละเอียดของคำที่แต่เดิมเป็นเพียงคำสรรพนามกำหนดบทบาทของตัวละครในฐานะผู้พูด ผู้ฟัง หรือเป็นบุคคลที่ได้รับการอ้างอิง มาสู่การชี้แจงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร และสร้างความเป็นกันเองให้กับผู้อ่านมากขึ้น เนื่องจากผู้อ่านย่อมคุ้นเคยกับการใช้คำเรียกญาติในการสนทนาจริงในชีวิตประจำวันด้วยเช่นกัน

5.1.2.2 การแปลเป็นคำนามเฉพาะ

ตามธรรมเนียมปฏิบัติภาษาอังกฤษจะใช้บริบทเป็นตัวกำหนดความหมายให้กับสรรพนามในเรื่อง เพราะคำฟังกำสรรพนามนั้นจะไม่ให้รายละเอียดกับผู้อ่านมากนัก ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจด้วยตนเองว่าสรรพนามที่ปรากฏนั้นแทนตัวละครใด ในขณะที่ประโยคในภาษาไทยนิยมใช้คำนามเฉพาะในการกล่าวถึงครั้งแรก จากนั้นจึงแทนที่คำนามนั้นด้วยคำสรรพนามเพื่อจะได้ไม่ต้องกล่าวคำนามเดิมซ้ำกันหลายครั้ง เช่นเดียวกับที่ สนิท ดังที (2528: 80) กล่าวไว้ว่า

การที่จะสื่อความหมายให้ได้ดีประการหนึ่งนั้น ผู้ใช้จะต้องรู้จักเลือกสรรคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกันมาใช้เพื่อให้เปลี่ยนแปลงกันออกไป ทั้งนี้เพื่อจะได้ไม่เกิดความซ้ำซากจำเจ โดยเฉพาะเมื่อนำมาใช้ในที่ใกล้เคียงกัน เช่น การหลាកคำเกี่ยวกับชื่อผู้พูดหรือผู้เขียนก็จะบอชื่อ่ว่า "นายประสิทธิ์" เสียครั้งหนึ่งก่อน และเมื่อจำเป็นต้องอ้างถึงอีกในประโยคต่อไปก็อาจใช้คำว่า "สุภาพบุรุษผู้นั้น" "ชายผู้นั้น" หรือ "เขาผู้นี้" เป็นต้น

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 110

When the bidding began and he saw Dunc gave his first bid, Toby's heart flew to his mouth. He couldn't remember ever wanting anything as badly as he wanted that team.
(p.134)

เมื่อการประมูลเริ่มขึ้น และโทบีเห็นคันค้เสนอราคาเป็นครั้งแรกนั้น ใจของเขาจะหลุดลอย
เสียให้ได้ เขานึก ไม่ออกว่าได้เคยต้องการสิ่งใดมากปานนี้มาก่อน (น.135)

จากตัวอย่างที่ 110 นี้ พบว่าในต้นฉบับมีคำสรรพนามปรากฏในประโยคสองตำแหน่งซึ่ง
ล้วนแล้วแต่หมายถึงคำนามคนเดียวกันคือ "โทบี" ผู้แปลจึงปรับรายละเอียดของถ้อยคำให้ตรงกับ
หลักภาษาฉบับแปล โดยแทนที่สรรพนามที่เอ่ยถึงเป็นครั้งแรกในเนื้อความนั้นด้วยคำนามเฉพาะคำ
ว่า "โทบี" จากนั้นจึงค่อยแปลสรรพนามคำถัดไปตามปกติ เป็นการกำหนดให้ผู้อ่านได้เห็นชัดว่า
สรรพนามที่กล่าวถึงนั้นแทนตัวละครใดในเรื่อง

ตัวอย่างที่ 111

Eddie was nowhere in sight. Toby had seen him pick up the book Ira Harrison had brought him and head straight for the bedroom as soon as they got back to the house. Toby decided to let him be. If he could lose himself in that book and forget for a while what had happened, that was good. He was younger than Toby by two years and was taking Pa's death harder than any of them.
(p.4)

เอ็ดดี้ไม่ปรากฏกายให้เห็นเลย โทบีได้เห็นน้องชายหยิบหนังสือที่ไอรา แสร้งนำมาให้
และตรงเข้าห้องนอนไปทันทีที่กลับถึงบ้าน โทบีตัดสินใจว่าจะปล่อยน้องตามลำพังก่อน ถ้า
หากว่าน้องได้ปล่อยใจไปตามหนังสือเล่มนั้น และลืมเสียชั่วคราวว่าอะไรได้เกิดขึ้นก็จะเป็
การดี เอ็ดดี้อายุน้อยกว่าโทบีสองปี และรู้สึกสะเทือนใจต่อการจากไปของพ่อมากกว่าคน
อื่น ๆ (น.5)

ตัวอย่างที่ 111 ผู้แปลแทนที่คำสรรพนามด้วยวิสามานยนามที่เป็นชื่อของตัวละครในเรื่อง
ทั้งนี้เพราะประโยคก่อนหน้าเป็นประโยคที่มีความยาวซับซ้อน การแทนสรรพนามด้วยชื่อเฉพาะจึง
เป็นเครื่องหมายของการเริ่มเนื้อความใหม่ได้ประการหนึ่ง ช่วยให้ผู้ผู้อ่านได้สะดวกและป้องกัน
ความเข้าใจผิดได้ดีอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 112

"I'm not going to like this any better than you will, but it something that got to be done
and we've got to put our mind to it." (p.128)

"ฉันไม่ชอบทำสิ่งนี้เหมือนกันล่ะนิค แต่เราจะต้องทำอะไรลงไปอย่างหนึ่ง และจะต้องตั้งใจทำให้ได้" (น.129)

ตัวอย่างที่ 112 เนื้อเรื่องเป็นตอนที่ โทบี จำเป็นต้องขายนิค ม้าคู่ทุกข์คู่ยากของเขา เพื่อจะได้มีเงินเพียงพอสำหรับซื้อม้าคู่ใหม่ จากต้นฉบับผู้ประพันธ์ต้องการสื่อถึงความผูกพันและอารมณ์อาลัยรกระหว่างคนและม้า การใช้สรรพนามที่เป็นชื่อเฉพาะจากตัวอย่างข้างต้นจึงเป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยเน้นให้เห็นถึงการแสดงออกทางอารมณ์ของตัวละคร ทั้งนี้จะเห็นว่าการที่ผู้พระระบุผู้ที่สนทนาด้วยจะเป็นการดีกว่าการแปลด้วยสรรพนามอย่างลอย ๆ ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงนิสัยใจคอ พฤติกรรมของตัวละครจากสรรพนามที่ใช้

จากการศึกษาในหัวข้อการแปลคำสรรพนามด้วยคำนามเฉพาะนี้ ทำให้ทราบว่าผู้แปลแสดงออกถึงความใส่ใจในความชัดเจนของภาษา ดังจะเห็นว่าในสำนวนแปลซึ่งกล่าวถึงคำสรรพนามที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลจะมีการใช้คำนามเฉพาะมาแทนที่เพื่อจำกัดการตีความของผู้อ่านไว้เพียงความหมายเดียว ไม่ก่อให้เกิดความกำกวม แม้ว่าภาษาในต้นฉบับจะมีคำสรรพนามที่เหมือนกันปรากฏในตำแหน่งใกล้เคียงกันหลายคำ นอกจากนี้การแปลคำสรรพนามเฉพาะยังเป็นศิลปะแห่งการใช้ถ้อยคำด้วยทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะผู้แปลจะต้องเป็นผู้พิจารณาด้วยตนเองว่าเมื่อใดควรจะแปลคำสรรพนามอย่างตรงตัว และเมื่อใดจึงจะหาชื่อตัวละครมาสับเปลี่ยนเพื่อให้สารในฉบับแปลมีความหมายง่ายต่อความเข้าใจ เพื่อให้เกิดอรรถรสในทางภาษา

5.1.2.3 การแปลเป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวน

การแปลด้วยคำวิเศษณ์บอกจำนวน หมายถึง การใช้คำบอกจำนวนนับซึ่งตามปกติจะปรากฏข้างหน้าคำลักษณนามมาใช้แทนคำสรรพนาม "they" ที่แสดงรูปพหูพจน์ในภาษาอังกฤษตามหนังสือ *หลักภาษาไทย* ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545: 145) กล่าวว่า "คำบอกจำนวนนับในภาษาไทยโดยหน้าที่แล้วมักใช้ร่วมกับลักษณนามทำหน้าที่ขยายคำนามวลีอีกต่อหนึ่ง" ไม่นิยมเขียนขึ้นโดด ๆ เช่น พระสองรูป บ้านสองหลัง เป็นต้น จึงเรียกรวมว่าคำวิเศษณ์บอกจำนวน" แต่พบว่าผู้แปลนำมาใช้ในลักษณะเป็นประธานของประโยคแทนความหมายถึงบุคคลที่ได้รับการกล่าวถึงก่อน

หน้า เพื่อเชื่อมโยงเนื้อความในแต่ละย่อหน้าให้เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืน การใช้กลวิธีนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดภาพในความคิดเกี่ยวกับบุคคลที่กล่าวถึงในเนื้อเรื่องได้ชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 113

*But I won't be planting any this year, **Toby** thought with a pang*

***Ira** pulled his tall, lanky body upright and squinted across the field. "You're doing a fine job of plowing, **Toby**."*

*"He plows good as any man," **Dunc**'s voice sounded a lot like Pa's used to when **Toby** had done something well. **Dunc** was old enough to be his grandpa. He was in his fifties, short and round. He looked fat but **Toby** knew he was hard as a rock. He also knew there was bull-like strength behind that soft-looking body,*

***They** toured the rest of the farm slowly. (p.8)*

แต่ปีนี้เราจะไม่ได้ปลูกข้าวโพดอีกแล้ว โทบี้คิดด้วยความขมขื่น ไอราลุกขึ้นยืนร่างของเขาผอมสูง เขาหรีตามองข้ามทุ่งนา "โอ ได้สวามาก โทบี้"

"โทบี้ไถนาเก่งเท่า ๆ กับคนใด ๆ ที่เดียว" เสียงของต้นค้กล้าย ๆ กับเสียงพ่อพูดในเมื่อเขาทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างดี ต้นค้มีอายุมากพอที่จะเป็นปู่ของเขาได้ทีเดียว เขามีอายุห้าสิบปีกว่า ร่างเตี้ยและอ้วนกลม แต่โทบี้รู้ว่าเขาแข็งแรงเหมือนหิน และรู้ด้วยว่าภายในร่างที่มองดูอ่อนนุ่มนั้น มีพลังมหาศาลประดุจกระตึงเปลี่ยนทีเดียว

สามคนเดินช้า ๆ ไปรอบบริเวณไร่ (น.9)

ตัวอย่างที่ 113 หลังจากทีพิธิศพของพ่อลู่ว่งเป็นที่เรียบร้อยแล้วแล้ว โทบี้ต้องพาแขกเที่ยวชมบริเวณไร่ ซึ่งได้แก่ ไอราและต้นค้ ผู้เป็นเพื่อนบ้าน เนื้อความก่อนหน้าตัวอย่างที่นำมาแสดงนี้มีการแยกกล่าวถึงชื่อตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคทีละคน การแปลคำสรรพนาม "they" เป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวนจึงเป็นการรวบประธานเข้าไว้ด้วยกันและช่วยเพิ่มรายละเอียดของตัวละครให้ชัดเจน

ตัวอย่างที่ 114

***Dunc** had begun to lower him in the bucket and **Toby** had paused for a moment to watch.*

***They** had bent over, watching for the bucket to reach the bottom of the shaft. (p.12)*

ดันค์เริ่มโรยเชือกหย่อนลงที่พอนั่งอยู่ลงไป และโทบีก็หยุดดูอยู่ด้วยครู่หนึ่ง
ทั้งสองคนจะโกลงไป คอยดูลงไปถึงก้นบ่อ

(น.13)

ตัวอย่างที่ 114 เป็นตอนที่ พ่อ ดันค์ และโทบี กำลังช่วยกันขุดบ่อน้ำ ซึ่งจะใช้วิธีส่งคนนั่งลงไปในถัง แล้วหย่อนลงสู่ก้นบ่อ โดยพ่ออาสาเป็นคนปีนลงไป เหลือดันค์และโทบีคอยเฝ้าดูอยู่ที่ปากบ่อ ฉบับแปลเปลี่ยนคำสรรพนามแสดงรูปพหูพจน์ทั่วไปเป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวน ซึ่งเป็นการหาคำที่อยู่ในระดับเดียวกันมาแทนบุคคลที่ได้กล่าวถึงไปแล้วได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ฉบับแปลยังคงความเป็นพหูพจน์ของต้นฉบับไว้อย่างครบบริบูรณ์อีกด้วย

การแปลคำสรรพนามด้วยคำวิเศษณ์บอกจำนวนนี้ เป็นกลวิธีการใช้คำอ้างอิงแทนคำสรรพนามที่แตกต่างไปจากต้นฉบับ โดยผู้แปลอาศัยการตีความจากเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในเรื่องว่าสรรพนามในต้นฉบับนั้นกำหนดขึ้นแทนบุคคลใด แล้วจึงสรุปออกมาเป็นคำบอกจำนวนนับตามด้วยลักษณนามเพื่อเปลี่ยนประโยคภาษาต้นฉบับที่เดิมกล่าวถึงบุคคลมากกว่าหนึ่งคนให้รวมเป็นคำเพียงคำเดียว เป็นการหลีกเลี่ยงการแปลคำสรรพนามซ้ำซ้อน ทั้งยังให้รายละเอียดของตัวละครได้ชัดเจนขึ้น

5.1.2.4 การเพิ่มคำสรรพนาม

จากการศึกษาต้นฉบับ ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้รูปประโยคที่เป็นอนุประโยคสั้น ๆ แทรกกลาง หรือต่อท้ายประโยคหลัก ซึ่งเป็นลักษณะของภาษาอังกฤษ ผู้แปลจะเติมคำสรรพนามเข้าไปเพื่อให้เป็นประโยคที่ตรงตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทย สื่อสารได้อย่างสมบูรณ์ ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 115

*Toby had been lost his own thoughts. When Ma's words registered on his brain, **his head snapped up**. Even Mrs. Duncan seemed surprised.*

(p.18)

โทบีกำลังคิดเพเลิดเพลินอยู่คนเดียว เมื่อคำพูดของแม่ผ่านเข้าไปในสมอง เขาผงกศีรษะขึ้นฉับพลัน แม้แต่นางดันค์เองก็ทำท่าประหลาดใจ

(น.19)

ตัวอย่างที่ 115 ประโยคเดิมของต้นฉบับใช้ "his head snapped up" เป็นอนุประโยคที่มีใจความต่อเนื่องมาจากประโยคหลัก แต่ในฉบับแปลมีการเติมคำสรรพนาม "เขา" เข้าไป ทำให้โครง

สร้างนามวลีเปลี่ยนเป็นประโยคที่มีใจความสมบูรณ์ ทั้งนี้หากแปลออกมาว่า "คิริยะของเขาผงกขึ้น" จะดูไม่เป็นธรรมชาติของภาษาไทยจึงจำเป็นต้องมีประธานเป็นผู้กระทำการ

ตัวอย่างที่ 116

*They went straight to the livery barn, **knowing the sale was set to start at twelve-thirty.***

(p.118)

คันคและโทบีบายน้าตรงไปยังคอกม้า เขารู้ว่าการขายจะเริ่มตอนเที่ยงครึ่ง

(น.119)

ตัวอย่างที่ 116 ต้นฉบับมีรูปวลี "*knowing the sale was set to start at twelve-thirty*" ที่ทำหน้าที่ขยายคำสรรพนาม "*they*" ซึ่งเป็นประธาน แต่ภาษาไทยไม่มีโครงสร้างแบบเดียวกันนี้ หากแปลโดยรักษาโครงสร้างต้นฉบับจะทำให้ประโยคภาษาฉบับแปลไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทย ผู้แปลจึงเพิ่มคำสรรพนาม "เขา" ในตำแหน่งประธานของวลีดังกล่าว ซึ่งมีความหมายแทนคำนามวลี "คันคและโทบี" และทำให้ประโยคฉบับแปลเป็นประโยคที่มีความครบสมบูรณ์ขึ้น

การเพิ่มคำสรรพนามเป็นกลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้เพื่อเปลี่ยนประโยคภาษาต้นฉบับที่แต่เดิมเป็นเพียงอนุประโยคย่อยสั้น ๆ เรียงต่อกัน ให้เป็นประโยคที่มีประธานเป็นผู้กระทำการ ทั้งนี้เพราะรูปประโยคที่ให้สิ่งไม่มีชีวิตกระทำการลักษณะนี้ไม่มีในภาษาไทย ผู้แปลจึงเติมคำสรรพนามเพื่อให้ประโยคในฉบับแปลสามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์ตามลักษณะภาษาไทย

5.1.2.5 การละคำสรรพนาม

ลักษณะสำคัญของภาษาไทยประการหนึ่ง คือ ยอมให้มีการละคำในประโยคได้ หากคำที่ละไปนั้นไม่มีผลต่อการสื่อความหมายของประโยค ดังเช่นที่ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2524: 107) กล่าวว่า "การละเป็นเครื่องมือสำคัญในการโยงใยความในภาษาไทย ข้อมูลที่ละจึงมิได้หายไปแต่สามารถตีความได้จากข้อความที่ได้กล่าวนำมาข้างหน้า ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งการละคำ หรือวลี" ดังนั้นการละจึงถือเป็นการโยงใยความเช่นเดียวกันกับการใช้คำแทนสรรพนาม แต่ต่างกันตรงที่การละนั้นจะไม่แสดงรูปในตำแหน่งที่ควรเป็นคำสรรพนาม ทั้งนี้ผู้อ่านสามารถทราบถึงความสัมพันธ์ของคำจากโครงสร้างทางภาษาที่ปรากฏอยู่ ผู้แปลจึงนำการละมาใช้ทั้งในส่วนของบทสนทนาและบทพรรณนา เพื่อให้บทแปลเป็นภาษาไทยตรงกับสภาพการใช้ภาษาจริงในสังคม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 117

*Pa lay buried there now, beneath the land he had loved from the first minute **he** laid eyes on it.* (p.10)

ตอนนี้พ่อก็นอนอยู่ในหลุมฝังศพ ได้พื้นดินซึ่งเขาหลงรักนับแต่วินาทีแรกที่**Ø**ได้เห็น

(น.11)

จากตัวอย่างที่ 117 ในต้นฉบับมีการใช้คำสรรพนามอ้างอิงบุคคลคนเดียวกันในประโยคหลายครั้ง ถ้าแปลเอาความหมายตามภาษาต้นฉบับทุกคำว่า "ตอนนี้พ่อนอนอยู่ในหลุมฝังศพ ได้พื้นดินซึ่งเขาหลงรักนับแต่วินาทีแรกที่**เขา**ได้เห็น" พบว่าจะเสียสำนวนที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจจะให้เกิดอารมณ์กินใจ ผู้แปลจึงละคำสรรพนาม "**he**" ในอนุประโยคหลังไว้ในฐานที่เข้าใจ ทำให้งานฉบับแปลกระชับ เกิดท่วงทำนองการเขียนที่สร้างความรู้สึกต่อผู้อ่าน

ตัวอย่างที่ 118

*"He caught sight of those dapple grays and **he** can't see anything else. Seems like a case of love at first sight, but **he** won't know whether **he** can bid on them until **he** gets the money from his horse."* (p.126)

"เขาได้เห็นม้าด่างสีเทา ๒ ตัวนั้น แล้ว**Ø**ก็เลยมองไม่เห็นม้าอื่นอีก ดูจะเป็นความรักแรกพบ แต่**Ø**จะต้องขายม้าตัวนี้ให้ได้เงินเสียก่อน**Ø**จึงจะเข้าประมูลได้"

(น.127)

ตัวอย่างที่ 118 ในภาษาไทยยอมให้มีการคำสรรพนามในตำแหน่งใกล้เคียงกันออกได้หากคำสรรพนามทั้งหมดที่ละไปหมายถึงบุคคลเดียวกัน ดังนั้นฉบับแปลจึงตัดคำสรรพนาม "**he**" ในประโยคออกไปบ้าง เพราะการกล่าวซ้ำหลายครั้งในสิ่งที่พูดมาแล้วจะทำให้บทแปลมีความซ้ำซาก และด้วยผู้แปลเห็นว่าส่วนที่มีสรรพนามซ้ำซ้อนนี้เป็นบทสนทนา การละสรรพนามจะทำให้ภาษาลื่นไหลเป็นภาษาที่ใช้อยู่ในชีวิตจริงมากกว่า

ตัวอย่างที่ 119

*"Eddie won't get up. **He** won't help do the chores and **he** won't build a sod wall around the new well."* (p.62)

"เอ็ดดี้ไม่ยอมลุกขึ้น **Ø**ไม่ยอมช่วยงานที่ไร่ **Ø**ไม่ยอมขนดินมาสร้างขอบบ่อใหม่" (น.63)

ตัวอย่างที่ 119 เป็นบทสนทนาตอนที่โทบีโมโฮที่เอ็ดดี้ยังไม่ยอมลุกจากที่นอน เขาจึงนำเรื่องน้องชายจอมจีเกียของเขามาฟ้องแม่ ประโยคที่ยกมาแสดงข้างต้นนอกจากจะเป็นการเลี่ยงการใช้ประธานซ้ำในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกันเหมือนกับในตัวอย่างที่ 118 แล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าผู้แปลสามารถเข้าถึงอารมณ์ของตัวละครได้เป็นอย่างดี การละคำสรรพนามในที่นี้ช่วยเสริมจังหวะในการพูดของตัวละคร ให้ความรู้สึถึงถึงความโกรธ

ตัวอย่างที่ 120

(1) *When Toby reached the place where he had left the gun, (2) he stopped the team. (3)*

***He** loaded up and then aimed for the middle of the flock. (p.72)*

(1) เมื่อโทบีคราดดินไปถึงที่ซึ่งเขาวางปืนไว้ (2) เขาหยุดม้า (3) ~~อ~~ใส่ดินปืนและเล็งไปกลาง

ฝูงไก่ (น.73)

ตัวอย่างที่ 120 แสดงลำดับการแสดงกริยาอาการของตัวละคร จากต้นฉบับผู้ประพันธ์มีการใช้ (1) ประโยคความซ้อน (2) ประโยคสามัญ และ (3) ประโยคความรวมเรียงต่อกัน ซึ่งพบว่าหากแปลตรงตัวตามรูปประโยคเดิมแล้วจะไม่เห็นความต่อเนื่องของข้อความทั้งหมดเนื่องจากมีเครื่องหมายหัพภาพ (.) มาตัดตอนให้เนื้อหาขาดจากกัน ทำให้ดูเหมือนว่าเนื้อความของประโยคก่อนหน้าได้จบลงแล้ว ประโยคที่ตามมาเป็นส่วนใหญ่ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องเดียวกัน ดังนั้นเมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงมีการละคำสรรพนามในประโยคที่ (3) เพื่อเปลี่ยนโครงสร้างให้เป็นประโยคความรวมที่ใช้ประธานร่วมกันและรักษาความเกี่ยวเนื่องของข้อความไว้

ตัวอย่างที่ 121

*Pa had been a neat farmer. **He** liked his rows straight and the corn hills evenly spaced.*

(p.84)

พ่อเป็นชาวไร่ที่ประณีต ~~อ~~ต้องการให้ต้นข้าวโพดเป็นแถวตรงและให้พูนดินที่โคนต้นแต่

ละต้นมีระยะห่างเท่ากัน

(น.85)

ตัวอย่างที่ 121 ฉบับแปลมีการละคำสรรพนามซึ่งปรากฏรูปในประโยคที่สองของต้นฉบับภาษาอังกฤษ เพราะคำสรรพนามที่ละไปนั้นหมายถึงบุคคลคนเดียวกันกับที่กล่าวถึงมาแล้วก่อนหน้านี้ จึงรวมประโยคทั้งหมดให้ติดต่อกันกลายเป็นประโยคความซ้อนใหญ่แต่ได้เนื้อความคงเดิม

ตัวอย่างที่ 122

"You like those?" Dunc asked, grinning. (p.122)

"~~ชอบ~~หรือ" คันทันยิ้ม (น.123)

ตัวอย่างที่ 122 ประโยคสนทนาในเรื่องนั้นบ่อยครั้งมีการละคำสรรพนามในตำแหน่งประธาน หรือกรรมของประโยคออกไป เหลือเพียงคำกริยา หรือคำกริยาช่วยบางคำเท่านั้นที่ทำหน้าที่แทนประโยค กลวิธีการแปลภาษาพูดของผู้แปลลักษณะเช่นนี้สอดคล้องกันกับแนวความคิดของ วิจิตรนั ภาณุพงศ์ (2530: 14) ที่นำเสนอไว้ว่า "ภาษาไทยมีการใช้ประโยคภาษาพูด เรียกว่า *ประโยคเริ่ม* ใช้เริ่มต้นการสนทนาโดยที่ผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมายได้ทันที ไม่ต้องอาศัยคำที่พูดมาก่อน" ซึ่งคำสรรพนามในประโยคสนทนาได้ตอบในภาษาไทยจึงมักจะได้ เพราะเป็นการสนทนาต่อเนื่องของบุคคลสองฝ่าย คู่สนทนาอาศัยบริบทสถานการณ์ขณะที่พูดนั้นประกอบการตีความ นับว่าบทแปลสามารถสะท้อนลักษณะพฤติกรรมการใช้ภาษาในการสนทนาโดยทั่วไปได้อย่างสมจริง

ดังนั้นการละคำสรรพนามจากตัวอย่างที่นำมาแสดงข้างต้น จะเห็นว่าในทางโครงสร้างการละคำสรรพนามเป็นการแก้ไขบทแปลเพื่อเปลี่ยนภาษาแปลให้มีโครงสร้างประโยคที่ใช้ประธานหรือกริยาร่วมกัน ในทางความหมายจะทำให้ภาษาฉบับแปลมีความกระชับ เลี่ยงความซ้ำซ้อน ช่วยปรับบทสนทนาให้มีความสอดคล้องกับลักษณะอารมณ์ของตัวละครมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยความหมายของสถานการณ์เป็นหลักในการพิจารณา

5.1.2.6 การแปลคำสรรพนามเป็นคำนามหรือคำนามวลี

การแปลคำสรรพนามเป็นคำนามหรือคำนามวลี คือ การนำคำนามหรือคำนามวลี เช่นคำว่า *หนูน้อย* *เด็กหญิง* มาใช้แทนคำสรรพนาม "she" หรือคำว่า *เด็กชาย* *น้องชาย* มาใช้แทนคำสรรพนาม "he" เป็นต้น ทั้งนี้เพราะการแปลคำสรรพนามหากอาศัยเพียงวิธีการแปลตรงตามความหมายของคำเพียงอย่างเดียว อาจทำให้ภาษาแปลเกิดความซ้ำซากจนเกินไป ฉะนั้นผู้แปลจึงหาคำนามหรือคำนามวลีที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมาสับเปลี่ยนในบางคราว เพื่อให้เนื้อความที่กล่าวถึงชวนอ่านยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 123

*Naomi started to pick up her cup of milk and then set it down again. "How can you be head of our family when you're not big like Pa was?" **She** asked Toby.* (p.38)

นาโอมียกแก้วนมขึ้นดื่ม แล้วกลับวางลง **หนูน้อย**ถามโทบีว่า "ที่จะเป็นหัวหน้าครอบครัว ได้อย่างไรกัน พี่ไม่โตเท่าพ่อนี่นะ" (น.39)

จากตัวอย่างที่ 123 นี้ เป็นการใช้คำนามวลีคำว่า "หนูน้อย" แทนตัวละคร นาโอมิ ลูกสาวคนสุดท้องอายุห้าขวบของครอบครัวแมคคินไทร์ จะเห็นว่าผู้แปลใช้คำซึ่งสอดคล้องกับลักษณะงานเขียนสำหรับเด็ก คำนามวลีที่เลือกมาใช้เป็นคำสามัญ เข้าใจได้ง่าย ให้ความหมายและภาพบรรยายเกี่ยวกับรูปร่างของตัวละครได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างที่ 124

*Until Pa died, **they** had all done their lessons regularly.* (p.82)

ก่อนที่พ่อจะสิ้นชีวิต **เด็กทุกคน**ได้อ่านเขียนทำแบบฝึกหัดโดยสม่ำเสมอ (น.83)

ตัวอย่างที่ 124 เป็นบทบรรยายที่กล่าวถึงการศึกษาของลูกทั้งสี่คน คือ โทบี เอ็ดดี้ แครี และนาโอมิ ผู้แปลจึงหาคำนามวลี "เด็กทุกคน" มาสลับเปลี่ยนแทนคำว่า "they" ซึ่งทำให้ภาษาแปลมีความไพเราะกว่าการที่จะแปลว่า "พวกเขา" อย่างตรงไปตรงมาและมีส่วนช่วยขยายความให้เกิดความหมายที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 125

*As long as he could feel the weight inside his shirt, he would know **it** was safe.* (p.108)

ตราบนเท่าที่ เขายังรู้สึกว่ามีของหนักอยู่ในอก เขาก็จะรู้ว่า**เงินของเขา**ยังอยู่ (น.109)

ตัวอย่างที่ 125 เป็นการแปลโดยใช้การตีความเกี่ยวข้องกับบริบทเพื่อหาคำนามวลีที่เหมาะสม มาใช้อ้างอิงแทนคำสรรพนาม ผู้แปลจะทำความเข้าใจกับบริบทสถานการณ์เพื่อหาความหมายจากคำที่ได้กล่าวถึงไปแล้ว เพราะหากแปลว่า "ตราบนเท่าที่ เขายังรู้สึกว่ามีของหนักอยู่ในอก เขาก็จะรู้ว่ามันยังอยู่" จะเป็นภาษาไทยที่คลุมเครือ ผู้อ่านอาจไม่ทราบว่าคำว่า "มัน" ที่นำมาใช้แทนในที่นี้หมายถึงสิ่งใด

ตัวอย่างที่ 126

"Clam down, boy! there's no need giving me a bath with that tongue of yours," Toby admonished, but he grinned. He had missed old Rex. (p.380)

"อย่าอะอะนะก ไอ้หนู ไม่ต้องเอาลิ้นของนายมาอาบน้ำให้ฉันหรอก" โทบี้ร้องห้าม แต่ ใบหน้ายิ้มแฉ่ง เขาคิดถึงเพื่อยากเก่าแก่ของเขามาก (น.381)

ตัวอย่างที่ 126 แสดงการใช้คำนามวลีแทนคำสรรพนาม เพื่อให้บทแปลมีการ หลากคำ ใน ส่วนของคำสรรพนามที่มีตำแหน่งใกล้เคียงกันและพบได้บ่อยครั้งในแต่ละย่อหน้า ผู้แปลจะหาคำ ศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมาแทนที่เพื่อให้ข้อเขียนนั้นไม่ซ้ำซาก เกิดท่วงทำนองที่น่าอ่าน สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป อันเป็นลักษณะที่ดีของการประพันธ์

ดังนั้นจะพบว่าแทนที่คำสรรพนามด้วยคำนามเกิดขึ้นจากการที่ผู้แปลเห็นว่า หากแปล คำสรรพนามตรงตามตัวอักษรจะได้เนื้อความที่ดูคลุมเครือ ขาดชีวิตชีวา การนำคำนามมาแทนที่ใน การแปลยังเป็นการเสริมรายละเอียดให้กับถ้อยคำ เป็นผลให้คำศัพท์นั้น ๆ มีความชัดเจนขึ้น โดยยัง มีการรักษาความหมายของคำไว้ให้ตรงตามต้นฉบับ

5.1.3 คำกริยาและคำกริยาลี

คำกริยาส่วนมากมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับคำนามและคำสรรพนามที่กล่าวถึงก่อน หน้านี้ ว่าด้วยคำศัพท์จะมีความหมายประจำคำสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถแปลตามนัยของศัพท์ได้ อย่างตรงตัว อย่างไรก็ดี หากอาศัยการแปลโดยคำพ้องแล้วอาจได้ความหมายที่คลาดเคลื่อนไปได้

กลวิธีในการแปลคำกริยาและคำกริยาลีจากการศึกษาพบได้ 4 กลวิธี คือ (1) การแปล ตรงตัวประกอบการอธิบายความ (2) การแปลเป็นถ้อยคำสำนวน (3) การเพิ่มส่วนเสริมกริยา และ (4) การละคำกริยา

5.1.3.1 การแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความ

จากการศึกษาพบว่าผู้แปลรักษาความหมายของถ้อยคำเดิมไว้ในฉบับแปล แต่ อธิบายขยายความเพื่อเสริมความสำคัญของคำกริยาให้เด่นชัดขึ้น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจตรงตามเจตนา รมณ์ของผู้ประพันธ์ ซึ่งแสดงว่าการแปลนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารด้วยดี ดังนี้

ตัวอย่างที่ 127

*There were more horses there in that one place than Toby **had ever seen** in his life.*

(p.120)

มีม้ามากมายหลายตัวสำหรับขาย ตั้งแต่เกิดมา โทบี้ไม่เคยเห็นม้ามารวมกันมากมายถึง
เพียงนี้เลย

(น.121)

ตัวอย่างที่ 127 นี้ เป็นตอนที่โทบี้และคันคั้เดินทางเข้าสู่เมืองโลเวลล์เพื่อร่วมการประชุมม้า แต่เนื่องจากโทบี้เป็นเด็กที่เติบโตขึ้นในบ้านไร่ นาน ๆ จึงจะเข้ามาในตัวเมืองสักครั้งทำให้รู้สึกตื่นตาตื่นใจกับบรรยากาศที่ตนเองได้พบ จากตัวอย่างจะเห็นว่าโครงสร้างในต้นฉบับเดิมใช้การวางประโยคเหตุผล "*there were more horses there in that one place*" มาเป็นอันดับแรก ตามด้วยคำวิเศษณ์แสดงการเปรียบเทียบขึ้นกว่า "*than*" แล้วจึงจบประโยคด้วยใจความหลัก "*Toby had ever seen in his life*" แต่ฉบับแปลมีการปรับโครงสร้างโดยการเปลี่ยนประโยคแสดงความเปรียบเทียบของต้นฉบับให้เป็นประโยคสามัญสองประโยค คือ (1) "มีม้ามากมายหลายตัวสำหรับขาย" และ(2) "ตั้งแต่เกิดมา โทบี้ไม่เคยเห็นม้ามารวมกันมากมายถึงเพียงนี้เลย" ผู้แปลจึงจำเป็นต้องขยายความของคำกริยาเพิ่มเติมขึ้นด้วยการตีความบริบทออกให้โดยละเอียด เพื่อให้เห็นความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ของเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้น

ตัวอย่างที่ 128

Maybe if he could make Eddie feel he was sharing the responsibility of the farm, Eddie

*would work more willingly and happily. He decided to try it and **see**.* (p.148)

ถ้าหากว่า เขาทำให้เอ็ดดี้รู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการไร่นา บางทีเอ็ดดี้จะทำงานด้วยความเต็มใจมากขึ้นและเป็นสุขมากขึ้น โทบี้ตกลงใจว่าจะพยายามและคอยดูว่าจะได้ผลหรือไม่

(น.149)

ตัวอย่างที่ 128 ถ้าแปลตามคำในต้นฉบับจะได้คำว่า "*see*" ซึ่งเป็นคำกริยาหมายถึง "มองเห็น" แต่เพียงอย่างเดียว การแปลตรงตัวจะทำให้เสียความหมายบางส่วนไป ผู้แปลจึงอาศัยสถานการณ์ในเรื่องเป็นข้อมูลสนับสนุนช่วยเพิ่มเติมความหมายให้เข้าใจได้มากขึ้น

ตัวอย่างที่ 129

He and Eddie unloaded the wood and poles stacking them beside the house, and did the chores while Ma and the girls cleaned the fish for supper. (p.178)

โทปี้กับเอ็ดดี้ช่วยกันรื้อไม้และกิ่งไม้ลงจากเกวียนกองไว้ข้างบ้าน แล้วช่วยกันทำงานใน
โรงนาขณะที่แม่และน้อง ๆ ขอดเกล็ดและล้างปลาให้สะอาดไว้สำหรับทำอาหารมื้อเย็น

(น.179)

ตัวอย่างที่ 129 ผู้แปลรักษาคำกริยาเดิมของต้นฉบับไว้ในฉบับแปลแต่ให้รายละเอียดด้วยการเติมกริยาสองกลุ่ม ได้แก่ "ขอดเกล็ด-ล้างปลาให้สะอาด" เชื่อมความให้ติดต่อกันด้วยคำสันธาน "และ" ให้ภาพกระบวนการทำความสะอาดปลาอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้ข้อความในภาษาแปลทำหน้าที่แทนคำศัพท์ในภาษาต้นฉบับได้ดีในสถานการณ์เดียวกันและให้รายละเอียดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน

การแปลตรงตัวประกอบกรออธิบายความของคำกริยา เป็นการถ่ายทอดความหมายของศัพท์แบบตรงตัว และอธิบายความให้รายละเอียดเป็นข้อความกระชับรัดต่อท้ายคำศัพท์อีกเล็กน้อยเพื่อโยงความให้เห็นความต่อเนื่องของเนื้อหามากยิ่งขึ้น

5.1.3.2 การแปลเป็นถ้อยคำสำนวน

การแปลเป็นถ้อยคำสำนวน หมายถึง การนำสำนวนภาษาไทยมาใช้แทนคำกริยาในต้นฉบับเพื่อให้เห็นรายละเอียดของคำกริยาชัดเจนขึ้น ดังนั้นแม้ว่าต้นฉบับจะใช้คำกริยาตามปกติทั่วไปก็สามารถถอดถ้อยคำดังกล่าวออกมาเป็นถ้อยคำสำนวนที่ก่อให้เกิดความรู้สึกกินใจ ชวนให้นึกถึงสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกันอีก ดังนี้

ตัวอย่างที่ 130

He wanted to tell Eddie to get back to the plowing but he didn't know how to do it without making Eddie mad. (p.52)

เขาอยากจะบอกให้เอ็ดดี้กลับไปไถนา แต่ไม่ทราบจะพูดยังไร โดยไม่ให้เอ็ดดี้เป็นผี
เป็นไฟขึ้นมา (น.53)

ตัวอย่างที่ 130 ด้นฉบับใช้คำกริยา "mad" ซึ่งมีความหมายประจำคำที่ผู้อ่านเข้าใจได้ทันทีว่า "โกรธอย่างบ้าคลั่ง" ทั้งนี้ผู้แปลเลือกใช้วิธีการแปลด้วยสำนวนไทย "เป็นพินเป็นไฟ" ที่ปรากฏความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2528: 542) ว่า "โกรธอย่างรุนแรง อาละวาดขึ้นมาทันทีทันใด" เพื่อแสดงระดับอารมณ์ของตัวละครที่ชัดเจนทัดเทียมกับในต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 131

Many's the time he'd stuck it out until dark. (p.58)

หลายต่อหลายครั้งที่เดียวที่โทบิต้องกีดฟันทำงานจนกว่าจะค่ำ (น.59)

ตัวอย่างที่ 131 เป็นการแปลคำกริยา "stuck out" เทียบกับคำศัพท์สำนวนที่มีอยู่แล้วในภาษาไทย คำว่า "กีดฟันทำงาน" ให้ภาพความยากลำบากของตัวละคร ถ้อยคำสำนวนในงานแปลมีส่วนอย่างมากในการช่วยให้งานมีชีวิตชีวาและเห็นภาพได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่างที่ 132

A crop failure would ruin them. (p.206)

ถ้าไร่นาไม่ได้ผล ครอบครัวย่อมสิ้นเนื้อประดาตัว (น.207)

ตัวอย่างที่ 132 ด้นฉบับใช้นามวลี "a crop failure" เป็นประธาน แต่เนื่องจากภาษาไทยไม่คุ้นเคยกับโครงสร้างประโยคที่ให้สิ่งไม่มีชีวิตเป็นประธานกระทำอาการ ฉบับแปลจึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบประโยคตามลักษณะที่ใช้กันในประเทศไทยทำให้ความหมายของคำกริยา "ruin" ซึ่งมีความหมายว่า "ทำให้พินาศย่อยยับ ทำลาย" ไม่สามารถแปลตามศัพท์เดิมได้ ผู้แปลจึงพิจารณาจากโครงสร้างใหม่และแปลคำกริยาเป็นสำนวนไทยว่า "สิ้นเนื้อประดาตัว" ที่หมายความว่า "หมดเนื้อหมดตัว ไม่มีทรัพย์สินสมบัติเหลืออยู่เลย" ซึ่งไม่ได้ละความหมายจากเดิมเสียทีเดียว และได้ความหมายที่ลึกซึ้ง

ตัวอย่างที่ 133

But it seemed as though the prairie chickens knew what was in store for them. They made themselves scarce until late afternoon. (p.72)

แต่ดูเหมือนไก่งวงจะรู้แคว่ชะตากรรมของตนวันนี้จะเป็นเช่นไร มันจึงพากันอยู่ห่าง ๆ

จนกระทั่งบ่ายคล้อยไปมากแล้ว (น.73)

ตัวอย่างที่ 133 เป็นตอนที่โทปีตั้งใจว่าจะยิงไก่อ่าไว้สำหรับเป็นอาหาร แต่กลับพบว่าไก่อ่าที่เคยมาออกกันแน่นขนัด วันนี้เหลือจำนวนเพียงแค่มือที่หยิบมือเท่านั้นจะเห็นว่าคำว่า "knew" ตามศัพท์เดิมแปลตรง ๆ ได้ว่า "รู้หรือทราบ" เท่านั้น แต่ฉบับแปลเป็นการนำถ้อยคำสำนวนมาใช้เป็นคำกริยาเพื่อสื่อความหมาย ช่วยเพิ่มความงดงามของภาษา ทั้งภาษาแปลคำว่า "รู้เภาว" ยังแฝงนัยทางความหมายละเอียดกว่าที่รูปศัพท์ต้นฉบับแสดงไว้ในลักษณะ "รู้เภาวเภาว รุเภาวเภาว รุเภาวเภาว" ในบางสิ่งบางอย่าง ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพอกกับกริยาของไก่อ่าในเรื่องได้แจ่มชัดขึ้น

การแปลด้วยถ้อยคำสำนวนนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้แปลเป็นผู้ที่มีความชำนาญด้านภาษาสามารถนำถ้อยคำสำนวนไทยมาเทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับเดิม ถ่ายทอดเรื่องราวออกมาเป็นสำนวนภาษาไทยที่อ่านง่าย ทำให้เนื้อความในเรื่องมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น การใช้ถ้อยคำสำนวนแทนถ้อยคำอย่างธรรมดายังสามารถให้รายละเอียดทางด้านอารมณ์ของตัวละครและถ่ายทอดความรู้สึกของผู้ประพันธ์มาสู่ผู้อ่านได้อย่างใกล้เคียงที่สุด

5.1.3.3 การเพิ่มส่วนเสริมกริยา

การเพิ่มส่วนเสริมกริยา คือ การเพิ่มคำวิเศษณ์ไว้ข้างหน้าและหลังคำกริยาหลักเพื่อเสริมความหมายให้กับคำกริยาในบทแปลภาษาไทยและเพื่อให้ภาษามีความไพเราะ ทั้งนี้พบว่า การเพิ่มส่วนเสริมของคำกริยานั้น ผู้แปลจะพิจารณาไปตามความเหมาะสมและเป็นไปตามค่านิยมในการใช้ภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 134

*A few moment later he **pulled on** his plants and went out to tell Ma.* (p.30)

อีกครู่หนึ่งต่อมา เด็กชาย**จัดแจงสวม**กางเกงและออกไปบอกแม่ (น.31)

ตัวอย่างที่ 134 เป็นการเพิ่มคำเสริมกริยาคำว่า "จัดแจง" เข้าข้างหน้าคำกริยาหลัก "สวม" เสริมรายละเอียดของท่าทางให้กับตัวละคร การแปลด้วยวิธีนี้เป็นการอธิบายความตามรูปศัพท์ให้เกิดความหมายที่กระจ่างยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 135

*Toby spied a string. He grabbed it and **pulled**.* (p.102)

โทบีเห็นเชือกเส้นหนึ่ง เขาจับเส้นเชือกและดึงแรง ๆ (น.103)

ตัวอย่างที่ 135 จะเห็นว่าม้าที่พวกกรอสส์นำมาเสนอขายให้แก่โทบีหายใจผิดปกติ และเมื่อโทบีตรวจตราอย่างละเอียดจึงพบว่าพวกนั้นแอบเอาฟองน้ำเข้าไปในรูจมูกม้า เพื่ออำพรางข้อบกพร่องข้อนี้ ในตัวอย่างนี้ผู้แปลใช้คำวิเศษณ์ "แรง ๆ" ขยายคำกริยา "ดึง" เพื่อเน้นให้ถ้อยคำมีน้ำหนักและสร้างอรรถรสให้กับผู้อ่าน

จากตัวอย่างทั้งหมดในหัวข้อการเพิ่มส่วนเสริมกริยานี้ จะเห็นได้ว่าการเติมคำวิเศษณ์เข้ากับคำกริยาหลักเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้รายละเอียดลักษณะอาการปฏิกิริยาของคำกริยาหลักให้เด่นชัดขึ้นเพื่อให้คำแปลภาษาไทยมีน้ำหนักเท่าเทียมกับต้นฉบับและมีความไพเราะกว่าการแปลความหมายให้ใจความตรงกันแต่เพียงอย่างเดียว

5.1.3.4 การละคำกริยา

การละคำกริยา หมายถึง การตัดคำกริยาบางคำที่มีความหมายซ้ำกัน หรือไม่มีความสำคัญในประโยคออกไป โดยมากแล้วประโยคที่ประกอบไปด้วยอนุประโยคมีประธานในประโยคหลักเพียงตัวเดียวร่วมคำกริยากัน คำกริยาในอนุประโยคหลังหรือที่มีความสำคัญในแง่ของการสื่อความน้อยกว่าจะเป็นหน่วยที่มีการละเกิดขึ้น ไม่ปรากฏรูปในบทแปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 136

*By the time the bucket with Pa in it reached the top, Pa was dead, **killed** by the "damp" the heavier-than-air gas that sometimes settles in the bottom of a well.* (p.12)

เมื่อเอาถังซึ่งมีพ่ออยู่ในนั้นขึ้นมาถึงปากบ่อได้ พ่อก็ตายเสียแล้ว เพราะØ"ความชื้น" หรืออีกนัยหนึ่ง ก๊าซซึ่งหนักกว่าอากาศ และปรากฏอยู่บางคราวตามก้นบ่อ (น.13)

ตัวอย่างที่ 136 จะเห็นว่าคำกริยา "kill" (ฆ่า) ไม่ปรากฏในประโยคของภาษาฉบับแปล เพราะต้นฉบับเป็นประโยคประธานร่วมที่มีกริยามากกว่าหนึ่งคำ คำกริยาที่ละไปมีความหมายที่เป็นไปในทำนองเดียวกันกับความหมายของหน่วยกริยาที่ปรากฏแล้วในประโยค นั่นคือ (1) Pa was

dead by the "damp" (2) Pa was killed by the "damp" เดิมทีประโยคมีการแสดงรูปที่ยาวซับซ้อนอยู่แล้ว การลดคำกริยาในตัวอย่างนี้จึงเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำซ้อนที่อาจสร้างความเข้าใจสับสนให้กับผู้อ่าน

ตัวอย่างที่ 137

"It kind of scares me to think about going back East, doesn't it you, I mean not knowing anybody and not even having a place to live?"

"It scares me, all right, but it scares me to think of staying here, too" (p.26)

"คิดถึงการกลับไปภาคตะวันออกแล้ว ฉันกลัวมาก พี่ละ กลัวไหม ฉันหมายถึงว่าเราไม่รู้จักรใครและไม่มีแม้แต่ที่จะอยู่"

"พี่ก็กลัว แต่พี่กลัวการอยู่ที่นี้เหมือนกัน" (น.27)

ในตัวอย่างที่ 137 จะเห็นว่าต้นฉบับ *"It scares me, all right, but it scares me to think of staying here, too"* มีการใช้คำกริยาหลายคำเรียงต่อกัน ได้แก่คำว่า *scare* (กลัว) *think* (คิด) และ *stay* (อยู่อาศัย) ซึ่งในภาษาไทยจะยอมให้ประโยคสามารถละคำกริยาออกไปได้บ้าง หากกริยาที่ละไปไม่มีผลต่อการสื่อความของประโยค เพราะถ้าแปลอย่างตรงตัวว่า "พี่ก็กลัว แต่พี่กลัวที่จะคิดถึงการอยู่ที่นี้เหมือนกัน" จะทำให้ประโยคภาษาไทยที่ไม่สละสลวยและสื่อความไม่ชัดเจน ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกแปลเฉพาะคำกริยาที่สื่อความหมายหลักของประโยค ได้แก่ *"scare"* และ *"stay"* ส่วน *"think"* สามารถละได้เพราะมีความหมายรองลงไป

จากตัวอย่างทั้งหมดที่ยกมานี้ จะเห็นได้ว่าการลดคำกริยาเป็นกระบวนการทางภาษาที่จะทำให้ผู้แปลสามารถสื่อความหมายตามที่ต้นต้องการได้อย่างกระชับ รวดเร็ว แม้ว่าจะละไปก็ไม่ทำให้เนื้อความต้องหยุดชะงัก โดยคำกริยาที่ละไปนั้นต้องไม่ใช่คำกริยาที่ใช้สำหรับการเน้นข้อความหรือเป็นคำกริยาสำคัญในประโยค

5.1.4 คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ เป็นคำประเภทที่เกี่ยวข้องกับทั้งคำนามและคำกริยาโดยตรง ช่วยเพิ่มรายละเอียดกับคำนาม ให้คำนามนั้นมีความหมายชัดเจนและสมบูรณ์ขึ้น จากการศึกษาพบการแปลคำวิเศษณ์ใน 5 ลักษณะ คือ (1) การแปลตามลำดับการเรียงความหมาย (2) การแปลตามลำดับภาพที่

มองเห็น (3) การเพิ่มคำบุพบทเชื่อมความ (4) การแปลเป็นสำนวนโวหารเปรียบเทียบ และ(5) การแปลโดยการตีความจากบริบท

5.1.4.1 การแปลตามลำดับการเรียงความหมาย

การแปลตามลำดับการเรียงความหมาย หมายถึง การที่ผู้แปลกำหนดความหมายของคำวิเศษณ์ โดยคำนึงถึงระเบียบการเรียงคำวิเศษณ์ของภาษาฉบับแปลเป็นหลัก ส่งผลให้คำวิเศษณ์ในฉบับแปลปรากฏในตำแหน่งที่ต่างไปจากต้นฉบับ ทั้งนี้เพราะทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษต่างมีหลักไวยากรณ์ว่าด้วยเรื่องการลำดับตำแหน่งคำขยายที่ไม่เหมือนกัน ดังจะเห็นว่าในภาษาอังกฤษ คำนามวลีที่ประกอบไปด้วยคำวิเศษณ์ที่ทำหน้าที่ขยายมากกว่าหนึ่งคำจะมีตำแหน่งการจัดเรียงดังต่อไปนี้

1. คำกำหนดนาม
2. ประมาณวิเศษณ์ หรือคำวิเศษณ์บอกจำนวน
 - ก. บอกลำดับ
 - ข. บอกจำนวนนับ
3. ลักษณะวิเศษณ์ หรือคำวิเศษณ์บอกลักษณะ
 - ก. บอกคุณภาพหรือลักษณะ
 - ข. บอกขนาด
 - ค. บอกอายุ
 - ง. บอกรูปร่าง
 - จ. บอกสี
 - ฉ. บอกเชื้อชาติ

4. คำนามทำหน้าที่เหมือนคุณศัพท์

แสดงให้เห็นการจัดเรียงคำวิเศษณ์ของภาษาอังกฤษในรูปตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงการจัดเรียงคำวิเศษณ์ของภาษาอังกฤษ

Determinative	Num. Adj.		Descriptive Adjective						Noun used as Adj.	Noun
	Ord.	Card.	quality or character	size	age	shape	color	Nationality		
	N.	N.								

จากตารางที่ 4 แสดงการจัดเรียงตำแหน่งข้างต้น จะเห็นได้ว่าตำแหน่งการวางคำวิเศษณ์ในภาษาอังกฤษจะมีระเบียบวิธีการจัดวางที่กำหนดแน่นอนตายตัว อยู่หน้าคำนาม

ส่วนภาษาไทยคำวิเศษณ์จะต้องอยู่ชิดติดหลังคำนาม หรือกริยาที่มันขยายเท่านั้น การแปลคำวิเศษณ์ขยายนามของไทยจะแปลจากคำหลังสุดเรื่อยมาจนถึงคำแรก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 138

*Toby made himself eat, but **the crisp fried fish** kept sticking in his throat.* (p.184)

โทบีบังคับตัวเองให้กินอาหาร แต่ปลาทอดกรอบจะติดคอเขาเรื่อยไป (น.185)

ตำแหน่งการจัดวางคำวิเศษณ์ในต้นฉบับประกอบด้วย คำนามหลักของภาษาอังกฤษจะวางไว้ตำแหน่งหลังสุด ส่วนขยายจะอยู่หน้าคำนามหลักนั้น ส่วนในภาษาไทยจะเป็นไปในทางกลับกัน คือ คำนามหลักจะวางไว้ตำแหน่งหน้าสุด ส่วนขยายจะวางไว้หลังคำนามนั้นและไม่มีการจัดกฎเกณฑ์การเรียงลำดับดังเช่นภาษาอังกฤษ แต่นิยมแปลจากตัวที่ใกล้คำนามที่สุดไป การแปลตรงตัวตามความหมายของผู้แปลจึงเป็นการถ่ายทอดคำตามหลักภาษาฉบับแปลเป็นสำคัญ เพื่อให้คำหรือวลีที่ได้นั้นสามารถสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจในผู้อ่านได้

ตัวอย่างที่ 139

*He closed his big hand and opened it again to show the earth clinging together in a **large black lump.*** (p.6)

เขากำฝ่ามือใหญ่ของเขา แล้วคลายออกให้ดูว่า ดินได้เกาะตัวเข้าเป็นก้อนสีดำ ก้อนใหญ่ (น.7)

ตัวอย่างนี้ ใช้วิธีการเดียวกันกับตัวอย่างที่ 138 ทำให้ทราบว่าการแปลคำวิเศษณ์เรียงความหมาย ไม่มีข้อปฏิบัติที่ยึดตายตัวแต่แปลตามหลักที่ว่า ถ้าคำเดิมเป็นคำวิเศษณ์ เมื่อถอดเป็นภาษาไทยก็ต้องถอดออกมาเป็นคำวิเศษณ์ แล้วเรียงไปตามระเบียบภาษาไทย ซึ่งอาจมีการเสริมคำ ดังตัวอย่าง คำว่า "large" ผู้แปลเสริมคำว่า "ก้อน" ได้ว่า "ก้อนใหญ่" เมื่อรวมกันเข้าเป็นนามวลี "ก้อนสีดำ ก้อนใหญ่" เกิดการซ้ำคำเป็นจังหวะโดยไม่เกินไปจากความหมายต้นฉบับและบทแปลได้ความหมายที่สร้างภาพให้กับผู้อ่านได้ดี

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นว่าการแปลคำวิเศษณ์ของภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีหลักปฏิบัติ การเรียงคำขยายแตกต่างกัน ผู้แปลจึงไม่สามารถรักษาตำแหน่งการเรียงคำให้เป็นแบบเดียวกับใน ต้นฉบับ จะต้องถอดความและจัดเรียงใหม่ให้เป็นประโยคที่ถูกต้องในภาษาไทย

5.1.4.2 การแปลตามลำดับภาพที่มองเห็น

การแปลตามลำดับภาพที่มองเห็นจากการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การแปลคำวิเศษณ์ ขยายนามตามลำดับภาพของสิ่งที่ผู้แปลมองเห็น โดยจะไม่เป็นไปตามระเบียบการแปลคำวิเศษณ์ ตามปกติ ทำให้บทแปลมีการขยายความที่ละเอียด ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่ง ปรีชา ช้างขวัญยืน (2525: 11) เรียกว่า *การมองแบบภาคทัศน์* หรือ *perspective* กล่าวคือ การเห็นภาพรวมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยทั่ว เช่น จากบนลงล่าง จากซ้ายไปขวา หรือจากใกล้ไปไกล เป็นต้น กลวิธีการแปลเช่นนี้สามารถนำเสนอเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ พบมากในการแปลคำวิเศษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 140

*Beneath his gray broadcloth suit the man was wearing a **green flowered satin vest**.*

Never had Toby seen such fancy clothes. (p.336)

ข้างในเสื้อชุดสีเทา ชายผู้นี้สวม**เสื้อเชิ้ตผ้าตัวนวลสีเขียวลายดอกไม้** โทบี้ไม่เคยเห็นเสื้อ

หรูหราฟูเฟ่แบบนี้มาก่อนเลย (น.337)

ตัวอย่างที่ 140 หากแปลตรงตามระเบียบวิธีในข้อ 5.1.4.1 แล้วจะได้ว่า "เสื้อเชิ้ตผ้าตัวนวล ดอกไม้สีเขียว" ซึ่งการแปลนี้นอกจากทำให้สิ่งที่เราต้องการจะกล่าวเลืกรสแล้ว ยังเกิดความหมายที่คลุมเครือ ว่าคำวิเศษณ์ "สีเขียว" ที่กล่าวถึงนั้นขยายสิ่งใด ระหว่าง "ดอกไม้" กับ "ผ้าตัวนวล" ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพที่บิดเบือนไปจากความประสงค์ของผู้แปลได้ การแปลดังตัวอย่างข้างต้น จึงเป็นการมองภาพอย่างหยาบเป็นอันดับแรก คือ มองเห็นสีของผ้าก่อนแล้วจึงเป็นสัมผัสที่ละเอียดขึ้น คือ การมองเห็นลวดลายของผ้าเป็นอันดับต่อมา เป็นการแปลที่ให้ความรู้สึกกับผู้อ่านได้ราบรื่นกว่า และป้องกันการตีความหมายคลาดเคลื่อนได้ประการหนึ่งด้วย

ตัวอย่างที่ 141

*"The garden!" Ma said hoarsely. The insects were settling so thick on **the succulent***

green plants** that the garden looked like **a crawling brown carpet. (p.236)

"ตายแล้ว สวนผัก" แม่ร้องเสียงแหบ ๆ ตักแต่นเกาะอยู่บนต้นผักอ่อน ๆ สีเขียว แน่นขนัด
จนมองดูสวนผักเป็นพรมคลานได้สีน้ำตาล (น.237)

ตัวอย่างที่ 141 การที่คำวิเศษณ์ในฉบับแปลมีผลให้ผู้อ่านหลับตานึกเห็นภาพได้นั้น ส่วนหนึ่งต้องอาศัยประสาทสัมผัสในการแปลเพื่อให้เกิดความงดงามของภาษาในเชิงวรรณศิลป์ ทั้งนี้จะเห็นว่าผู้แปลมีความพิถีพิถันในการเรียงคำโดยคำนึงถึงว่า ประสาทสัมผัสจะต้องมีอิทธิพลเหนือการมองเห็น ทำให้ "ต้นผักอ่อน ๆ สีเขียว" จึงให้ภาพที่สวยงามว่า "ต้นผักสีเขียวอ่อน ๆ" อีกทั้งการมองเห็นสิ่งเคลื่อนไหวย่อมมีอิทธิพลเหนือการมองเห็นวัตถุที่อยู่ติดที่ ทำให้ "พรมคลานได้สีน้ำตาล" จึงให้ความรู้สึกกับผู้อ่านว่า "พรมสีน้ำตาลคลานได้" นอกจากนี้การแปลตามต้นฉบับว่า "ต้นผักสีเขียวอ่อน ๆ" อาจนำไปสู่ความเข้าใจที่ผิดเพี้ยนไปจากความหมายของต้นฉบับได้ คล้ายคลึงกับที่กล่าวไว้ในตัวอย่างที่ 140 ด้วยเช่นกัน

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการแปลตามลำดับภาพที่มองเห็นเป็นกลวิธีการแปลคำวิเศษณ์ซึ่งอาศัยประสบการณ์และวิจารณญาณของผู้แปลเป็นเกณฑ์สำคัญ ในการแปลจึงไม่มีข้อปฏิบัติเป็นหลักยึดเหมือนกับการแปลคำวิเศษณ์ทั่วไป แต่คำนึงถึงความงดงามทางภาษาและความเหมาะสม

5.1.4.3 การเพิ่มคำบุพบทเชื่อมความ

คำบุพบท ตามความหมายของ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2528: 476) หมายถึง "คำชนิดหนึ่งในไวยากรณ์ ทำหน้าที่เชื่อมคำต่อคำ อยู่หน้านาม สรรพนาม หรือกริยา มีคำว่าด้วย โดย ใน เป็นต้น เช่น เขียนด้วยดินสอ หนังสือของฉัน กินเพื่ออยู่" ดังนั้นในการแปลคำวิเศษณ์วลีจึงพบการเพิ่มคำบุพบทเพื่อเชื่อมความหมายของคำต่าง ๆ ในวลีให้สอดคล้องกลมกลืนกัน โดยคำบุพบทที่ผู้แปลนำมาใช้ในเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* นี้ พบได้ สองคำ คือ คำบุพบทที่นำหน้าคำที่เป็นเจ้าของ "ของ" และบุพบทบอกสถานที่ "ที่" (อุปทิศศิลปสาร, 2545: 99) ในตำแหน่งหลังคำนามหลัก หรือในตำแหน่งอื่นตามดุลพินิจของผู้แปล การใช้คำบุพบทเชื่อมความในลักษณะนี้มีส่วนช่วยในการขยายคำนาม และทำให้ใจความครบสมบูรณ์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 142

The sun was high over the Nebraska Prairie and Toby reckoned it was about an hour to noon. (p.6)

ดวงตะวันกำลังอยู่เหนือทุ่งกว้างของเนแบรสกา และ โทบีเคเนว่าอีกสักชั่วโมงหนึ่งก็จะถึง
เที่ยง (น.7)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าต้นฉบับเป็นไปตามระเบียบการเรียงคำตามปกติ แต่ฉบับแปลเพิ่มคำ
บุพบทแสดงความเป็นเจ้าของคำว่า "ของ" เข้าระหว่างคำนาม "เนแบรสกา" และคำนามคำว่า "ทุ่ง
กว้าง" เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำทั้งสองตามลักษณะธรรมชาติของภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 143

Five year-old Naomi was on Ma's lap, her never-ending questions stilled by the stunning realization that she would never see Pa again. (p.4)

นาโอมิอายุห้าขวบนั่งอยู่บนตักแม่ คำถามที่ไม่เคยขาดปากในวันนี้เงียบไป เพราะเจ้าของ
คำถามได้ประจักษ์ความจริงอันทำให้มั่นใจไปว่าตนจะไม่มีวันได้เห็นพ่ออีก (น.5)

จากตัวอย่างที่ 143 จะเห็นว่า คำว่า "ที่" เป็นคำที่ออกจะพิเศษกว่าคำบุพบทอื่นที่กล่าวมาข้าง
ต้นเล็กน้อย ตรงที่คำนี้มีรูปเป็นคำบุพบท แต่จริง ๆ แล้วมาจากคำ ประพันธ์สรรพนาม ตรงกับคำว่า
"which" ในภาษาอังกฤษ เมื่อมาขยายคำนาม ตามหลักทางภาษาไทยจะเรียกว่า ประพันธ์วิเศษณ์ ให้
รายละเอียดของคำนามได้เท่ากับคำวิเศษณ์โดยทั่วไป เมื่อนำมาใช้เชื่อมความในบทแปลจะทำให้คำ
นามและคำวิเศษณ์เชื่อมสนิทเป็นเนื้อความเดียวกันตามลักษณะสำนวนเขียนที่ถูกต้องของภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 144

"Sit down, all of you," Ma said and went to get the elmbark salve from the cupboard. (p.242)

"นั่งลง ทุกคน" แม่พูด และเดินไปหยิบยี่หิ้งที่ทำจากเปลือกเอล์มออกมาจากตู้ (น.243)

ตัวอย่างที่ 144 เป็นการแปลคำวิเศษณ์โดยที่มีลักษณะคล้ายการปรับบทพร้อมด้วย เพราะต้น
ฉบับมีคำวิเศษณ์ที่มาขยายคำนามเพียงคำเดียว คือ "elmbark" ซึ่งมีความหมายตรงตามรูปศัพท์ว่า
"เปลือกของต้นเอล์ม" ผู้แปลจึงเพิ่มคำบุพบท "ที่" ตามด้วยกริยาวิลี "ทำจาก" ให้รายละเอียดของคำที่
นำมาขยายความเพิ่มขึ้น

ตัวอย่างที่ 145

*Toby set to patting his **dusty brown coat** busily so he wouldn't have to look at the hole*

where the new well was being dug. (p.6)

โทบีทำอาการลูบขนสีน้ำตาลที่ฝุ่นกระอกรังอยู่พักใหญ่เพื่อว่าเขาจะได้ไม่ต้องมองดูหลุมที่เพิ่งขุดไว้ใหม่ๆ สำหรับเป็นบ่อน้ำ (น.7)

จากตัวอย่างที่ 145 จะเห็นว่าตำแหน่งของคำบุพพท นอกจากจะตามหลังคำนามหลักแล้ว ยังสามารถแทรกกลางระหว่างคำวิเศษณ์ที่มาขยายได้ด้วย ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้แปลที่จะพิจารณาความเหมาะสมในการจัดวางและความถูกต้องตามไวยากรณ์ภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 146

***The small sod barn** was cold and still dark,... (p.34)*

โรงนาหลังเล็กที่สร้างด้วยดินเหนียวขณะนี้หนาวเย็นและยังคงมืด (น.35)

ตัวอย่างที่ 146 แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งของคำว่า "ที่" ระหว่างคำวิเศษณ์ในอีกลักษณะหนึ่ง ที่ต่างไปจากตัวอย่างที่ได้อภิปรายแล้วข้างต้น โดยการเรียงคำวิเศษณ์ของบทแปลที่ยกมาแสดงนี้มีได้ มีการเรียงจากคำนามหลักเรื่อยมาจนถึงคำแรกสุด แต่มีการแปลเรียงสลับตำแหน่งทำให้ได้นามวลี "โรงนาหลังเล็กที่สร้างด้วยดินเหนียว" แทนที่จะเป็น "โรงนาที่สร้างด้วยดินเหนียวหลังเล็ก" ซึ่งยังรักษาความหมายและความสัมพันธ์ระหว่างคำในวลีนี้ได้เป็นอย่างดี แทนที่จะอาศัยการแปลเรียงคำตามความหมายแต่เพียงอย่างเดียว แสดงให้ผู้อ่านได้เห็นถึงลักษณะสำคัญในภาษาไทยในเรื่องการลำดับคำให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการสื่อความหมายได้ดีอีกประการหนึ่ง

การเพิ่มคำบุพพทเข้ามาช่วยเชื่อมข้อความในบทแปล ทำให้ข้อความเกี่ยวเนื่องกันและได้ความครบสมบูรณ์ ซึ่งบุพพทที่มักนำมาใช้ ได้แก่ บุพพทแสดงความเป็นเจ้าของ "ของ" และคำบุพพทบอกสถานที่ "ที่" ตามแต่ดุลพินิจของผู้แปลในการจัดวางคำบุพพทให้ได้ความเหมาะสมตามธรรมชาติของภาษาฉบับแปล

5.1.4.4 การแปลด้วยสำนวนโวหารเปรียบเทียบ

การแปลด้วยสำนวนโวหารเปรียบเทียบ คือ การถอดความหมายของถ้อยคำภาษาเชิงสำนวนเปรียบเทียบจากต้นฉบับออกมาให้เป็นคำในภาษาไทยที่บ่งบอกถึงสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนั้นจึงพบว่าคำวิเศษณ์ในภาษาอังกฤษซึ่งผู้ประพันธ์ตั้งใจจะให้เกิดภาพในเชิงโวหารความเปรียบ เพื่อบอกอาการ สัตว์ฐาน หรือลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการแปลงคำนามให้ทำหน้าที่ได้อย่างคำวิเศษณ์นั้น ผู้แปลจะรักษาความหมายในเชิงโวหารไว้ในบทแปลในภาษาไทยด้วยเช่นกัน เพื่อรักษาความงดงามทางภาษาของการเปรียบเทียบแบบเดิมไว้ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 147

*Dunc rubbed his nose thoughtfully between **a horny thumb** and forefinger.* (p.46)

ดันค์ใช้หัวแม่มือที่งอนเหมือนเขาวัว และนิ้วชี้ถูจมูกอย่างใคร่ครวญ (น.47)

ตัวอย่างที่ 147 ผู้แปลใช้การแปลคำวิเศษณ์ด้วยโวหารเปรียบเทียบในลักษณะตรงตัว ประกอบการตีความ ดังจะเห็นว่าต้นฉบับใช้คำว่า “horn” ที่แปลว่า “เขาวัว” ซึ่งนอกจากจะถ่ายทอดความหมายของคำนี้เป็นภาษาไทยตรงตามรูปศัพท์แล้ว ผู้แปลยังพิจารณาเอาลักษณะสำคัญของเขาวัวที่สามารถนำมาเปรียบกับนิ้วมือของมนุษย์มาประกอบรวมในบทแปลด้วย จึงได้ความครบว่า “หัวแม่มือที่งอนเหมือนเขาวัว”

ตัวอย่างที่ 148

*She was as big as By was small, stout and tall, with a mass of **flaming red hair** confined rebelliously in a bun.* (p.308)

แอนนี่เป็นคนร่างใหญ่เท่า ๆ กับบีเป็นคนร่างเล็ก แอนนี่ล่ำสันและสูง ผมแดงดั่งเพลิงค
หนามวดเป็นมวยหลดลุ่ยไม่มีระเบียบ (น.309)

ตัวอย่างที่ 148 แสดงลักษณะการแปลคำวิเศษณ์ด้วยโวหารเปรียบเทียบอย่างตรงตัว วิธีนี้จะใช้กับคำวิเศษณ์ในต้นฉบับและฉบับแปลที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เพราะเมื่อเปรียบเทียบสีแดงของผมว่าเหมือนสีของเปลวไฟนั้น คนไทยก็สามารถเข้าใจได้ตรงกัน เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วบทแปลจึงสามารถสื่อความได้ดี ขณะเดียวกันยังคงรักษาลีลาการเล่นความหมายตามเจตนารมณ์เดิมของต้นฉบับไว้อย่างครบถ้วน

ตัวอย่างที่ 149

In a few more weeks the Nebraska prairie would be transformed from tan-and-gray

monotony to a velvety sea of green. (p.74)

อีกสองสามสัปดาห์ข้างหน้าทุ่งกว้างแห่งเนแบรสกาจะเปลี่ยนสี จากสีน้ำตาลปนเทาที่เห็นซ้ำซาก มาเป็นทะเลสีเขียวสดอ่อนละมุนเหมือนกำมะหยี่ (น.75)

ตัวอย่างที่ 149 แสดงการแปลคำวิเศษณ์ด้วยโวหารเปรียบเทียบในลักษณะขยายความ กล่าวคือในฉบับแปลยังคงรักษาคำตามต้นฉบับในคำหลัก ได้แก่ "green-สีเขียว" "sea-ทะเล" "velvet-กำมะหยี่" แต่ให้ความหมายเพิ่มเติมและให้ภาพในการบรรยายได้อย่างละเอียดละไม

ตัวอย่างที่ 150

"Just think how good a cup of this will taste on a crackling cold winter day."

(p.316)

"นึกดูก็แล้วกันว่า ในระหว่างหน้าหนาวที่เย็นเหมือนเนื้อจะแตก เครื่องดื่มนี้จะอร่อยสักแค่ไหน" (น.317)

ตัวอย่างที่ 150 แสดงการแปลคำวิเศษณ์ในลักษณะเดียวกันกับตัวอย่างที่ 149 ต้นฉบับใช้คำวิเศษณ์ขยายความคำนามอย่างต่อเนื่องบรรยายถึงระดับความหนาวเย็นของอากาศในหน้าหนาว ผู้แปลได้รวมคำวิเศษณ์ที่อยู่ติดคำนามที่สุดเข้าเป็นนามวลี "หน้าหนาว" คำนวณนามวลีที่ได้นี้ออกจากหน่วยขยายอื่นด้วยบุพบทคำว่า "ที่" แล้วจึงแปลคำวิเศษณ์ที่เหลือในลักษณะโวหารเปรียบเทียบ โดยขยายความศัพท์คำว่า "crackling" ที่มีความหมายแสดงอาการ "ปะทุ; มีเสียงดังเปรี้ยะ; เป็นรอยแตก" ให้ชัดเจนตามสถานการณ์ว่า "เหมือนเนื้อจะแตก"

การแปลคำวิเศษณ์ด้วยสำนวนโวหารเปรียบเทียบ เกิดจากการที่ต้นฉบับมีการใช้คำนามหรือคำนามวลีมาขยายคำนามหลัก เพื่อแสดงความหมายในเชิงเปรียบเทียบสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ในฉบับแปลจะเก็บเอาลักษณะสำคัญที่แสดงการเปรียบเทียบ แล้วจึงเลือกถ้อยคำที่มีความหมายไม่แตกต่างกัน ค้นด้วยคำเชื่อม "เหมือน" หรือ "ดั่ง" การใช้กลวิธีเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านเกิดความซาบซึ้งประทับใจมากกว่าการกล่าวด้วยถ้อยคำอย่างตรงไปตรงมา และช่วยให้ความคิดความรู้สึกของผู้ประพันธ์เข้ามาสู่ความคิดของผู้อ่าน อย่างแจ่มชัด

5.1.4.5 การแปลโดยการตีความจากบริบท

การแปลโดยการตีความจากบริบท หมายถึง การวิเคราะห์ความหมายของคำวิเศษณ์ตามบริบทของแต่ละสถานการณ์เป็นสำคัญ เนื่องจากคำในกลุ่มคำวิเศษณ์เมื่อประกอบเข้ากับคำนามหรือคำกริยาจะส่งผลสำคัญกับการรับรู้ความหมายในผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง การให้ความหมายของคำจึงต้องปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้การแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยให้มีความหมายในระดับที่เท่าเทียมกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 151

Dunc was so slow in finding a place to park the wagon that Toby bite his lip with impatience. (p.120)

ดันค์หาที่จอดเกวียนไม่ได้เร็วนัก จนโทบี้ต้องกัดริมฝีปากด้วยความทนไม่ไหว (น.121)

ตัวอย่างที่ 151 เป็นสถานการณ์ตอนที่โทบี้และดันค์เข้าร่วมการประมูลม้าที่มีผู้คนคับคั่งกว่าจะแทรกตัวเข้าหาที่จอดเกวียนได้จึงทำให้โทบี้ร้อนใจยิ่งนัก หากถอดความหมายของต้นฉบับอย่างตรงไปตรงมาแล้วจะแปลได้ว่า “ดันค์หาที่จอดเกวียนได้ช้าเกินไป...” ซึ่งยังไม่เข้ากับบริบททางอารมณ์ของตัวละครที่รู้สึกร้อนร้อนเห็นอีกฝ่ายทำกริยาบางอย่างได้ไม่ทันใจ ผู้แปลจึงทำความเข้าใจกับบริบทแล้วถ่ายทอดความหมายออกมาใหม่ในฉบับแปลว่า “ดันค์หาที่จอดเกวียนไม่ได้เร็วนัก...” เพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านฉบับแปลได้รับในสิ่งเดียวกับที่อ่านต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 152

"What will we do if we go back East?" Eddie asked. It was plain he didn't relish the idea of going. Neither do I, Toby thought.

"I don't know the answer to that," Ma said, "but I do know what will happen if we stay here. We'll all go hungry." (p.252)

"ถ้ากลับไปภาคตะวันออก เราจะทำอะไรกันล่ะ" เอ็ดดี้ถาม เห็นได้ชัดว่าเด็กชายไม่ชื่นชมกับความคิดนี้นักนัก เราก็ไม่อยากไปเหมือนกัน โทบี้คิด

"แม่อังหาคำตอบไม่ได้หรอกจ้ะ" แม่กล่าว "แต่แม่รู้ว่าถ้าเราอยู่ที่นั่นต่อไปอะไรจะเกิดขึ้นเราจะพากันอด" (น.253)

ตัวอย่างที่ 152 เป็นการใช้อย่างง่ายตามลักษณะภาษาวรรณกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กอ่านโดยทั่วไป ซึ่งหากหลงแปลว่า “เราจะพากันหัว” จะเป็นการรักษาความหมายตามศัพท์แต่ได้อารมณ์ที่ต่างไป เพราะคำนี้จะแปลความได้ว่า ครอบครัวนี้ยังพอหาอะไรประทังชีวิตได้บ้าง แต่ต้นฉบับต้องการจะสะท้อนความกลัวของตัวละครว่า หากยังยืนกรานที่จะอยู่ที่นี้ต่อไปครอบครัวเราก็จะไม่มีอะไรจะกิน การแปลว่า “เราจะพากันอด” จึงเป็นการใช้บริบทเพื่อค้นความหมายที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับมาใช้กับฉบับแปลได้มากที่สุด

การแปลตีความจากบริบทนั้น ผู้แปลให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดความหมายของคำอย่างยิ่ง เพราะคำวิเศษณ์เป็นคำที่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะกล่าว แต่บางครั้งพบว่าคำที่มีความหมายเฉพาะคำหนึ่งเมื่อปรากฏในประโยคกลับมีความหมายที่เปลี่ยนไปจากเดิม ผู้แปลไม่สามารถถอดความหมายออกสู่บทแปลตรงตัวตามความหมายประจำคำเดิมได้เพราะจะสื่อข้อความที่ผิดเพี้ยนไป ดังนั้นกลวิธีที่ใช้จึงเป็นการพิจารณาหาคำในภาษาไทยที่มีความหมายตรงกับคำในต้นฉบับตามการตีความของผู้แปลเป็นสำคัญ

5.1.5 คำสันธาน

ลักษณะการรวมคำหรือประโยคโดยใช้ตัวเชื่อมปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผู้แปลมีการเลือกใช้คำหรือวลีต่าง ๆ มาเชื่อมประโยค เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างข้อความเป็นอย่างดี กลวิธีในการแปลคำสันธานมีอยู่ด้วยกัน 2 กลวิธี ได้แก่ (1) การเพิ่มคำสันธาน และ (2) การละคำสันธาน

5.1.5.1 การเพิ่มคำสันธาน

ประโยคภาษาอังกฤษสามารถตัดตอนความคิด หรือรวมหน่วยความคิดในการเขียนได้ด้วยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งเมื่อแปลเป็นภาษาไทย สัญลักษณ์เหล่านั้นก็สมควรได้รับการถอดความหมายออกมาสู่บทแปลด้วยเช่นกัน บางครั้งจึงพบว่าคำสันธานที่ไม่ปรากฏในต้นฉบับกลับเพิ่มขึ้นมาในบทแปล ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากโครงสร้างในฉบับแปลและความเหมาะสมประกอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 153

Different as they were in size and build, the strangers had two things in common. Both had curly blond hair and small, mean blue eyes. (p.94)

คนแปลกหน้าทั้งสองคนนี้แม้รูปร่างและขนาดจะแตกต่างกัน แต่ก็เหมือนกันอยู่สองอย่าง คือ มีผมหยิกสีบรอนส์ ตาเล็กหยิบบนสีฟ้าสื่อความโง่ (น.95)

ตัวอย่างที่ 153 ประโยคต้นฉบับเป็นประโยคที่มีความหมายแสดงลักษณะขัดแย้งตรงข้ามกัน ใช้เครื่องหมายหัพภาพ (,) เป็นบทเชื่อม เมื่อแปลสู่ภาษาไทยผู้แปลได้ถอดความหมายของเครื่องหมายดังกล่าวออกมาเป็นภาษาไทยด้วย ฉบับแปลจึงมีคำสันธานเพิ่มขึ้นมา

ตัวอย่างที่ 154

..., it often overflowed its banks during the spring and summer months under the rush of tons of muddy water draining into it from the creeks. (p.162)

ในฤดูใบไม้ผลิและฤดูร้อนน้ำมักไหลล้นฝั่ง เพราะมีน้ำขุ่นคลั้กจำนวนมากไหลลงมาสมทบจากลำธารเล็ก ๆ น้อย ๆ หลายสาย (น.163)

ตัวอย่างที่ 154 ฉบับแปลมีการเพิ่มคำสันธานเชื่อมความเพื่อแบ่งประโยคแรกที่เป็นผลของประโยคที่ตามมาออกจากกันให้ชัดเจน และเพื่อเป็นการเลี่ยงอิทธิพลจากโครงสร้างภาษาอังกฤษที่จะเข้ามาปะปนในบทแปล ทำให้ข้อความในบทบรรยายต่อเชื่อมสัมพันธ์กันเป็นลำดับ

การเพิ่มคำสันธาน สามารถช่วยชี้แจงความสัมพันธ์ของแต่ละข้อความและจัดกลุ่มความคิดให้เป็นระบบ เมื่อผู้แปลเห็นว่าต้นฉบับขาดคำสันธานไปก็จะเติมคำสันธานที่เหมาะสมกับเนื้อหาช่วยประสานข้อความให้ต่อเนื่องเป็นความเดียวกัน

5.1.5.2 การละคำสันธาน

การละคำสันธาน หมายถึง การตัดคำสันธานบางคำที่ปรากฏในตำแหน่งใกล้ ๆ กันในประโยคออกไป เพื่อเลี่ยงความซ้ำซ้อนและเห็นว่าหากมีการละคำสันธานบางคำไปยังสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาคประธานกับส่วนแสดงอื่น ๆ ของประโยคได้ดังเดิม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 155

*He loved the sight **and** sound and feel of the prairie. This morning, with the boom **and** whoop of prairie chickens all around him **and** the air soft **and** mellow on his skin, he thought that of all the seasons he liked spring best.* (p.64)

เขารักทิวทัศน์ สรรพสำเนียงและบรรยากาศในทุ่งกว้าง เช้าวันนี้เมื่อมีเสียงไก่ป่ากระพือปีก อยู่รอบตัวและลมอ่อน ๆ และเย็นสบายพัดต้องผิวเนื้อ เขาคิดว่า เขารักฤดูใบไม้ผลิมากที่สุด

(น.65)

ตัวอย่างที่ 155 จะเห็นได้ว่าในภาษาอังกฤษจำเป็นต้องแสดงรูปทางไวยากรณ์ให้ครบทุกคำ จึงจะให้ความหมายที่สมบูรณ์ ในขณะที่ภาษาไทยเปิดโอกาสให้มีการละคำสันธานในประโยคได้มากกว่า เพื่อเลี่ยงความซ้ำซ้อน และทำให้บทบรรยายยังสามารถสะกดผู้อ่านให้เกิดอารมณ์ชื่นชมไปกับภาพความงดงามของฉากในเรื่องอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างที่ 156

*Even as he patted **and** quieted the horse, Toby's eyes were examining the injuries of the other.* (p.74)

ขณะที่เขาลูบไล้และปลอบประโลมม้าตัวที่ยังไม่บาดเจ็บ นัยน์ตาของโทบี้พินิจพิจารณาบาดแผลของอีกตัวหนึ่ง

(น.75)

ตัวอย่างที่ 156 จากสถานการณ์โทบี้กำลังปลอบประโลมม้าให้หายตกใจเสียงปืน ดันฉบับประธานกระทำกริยาสองอย่างพร้อมกันว่า “ลูบไล้และปลอบประโลม” โดยเชื่อมด้วยสันธาน “and” แต่ในภาษาไทยสามารถวางกริยาทั้งสองคำเรียงติดต่อกันไปได้เลย ซึ่งได้ความที่เป็นธรรมชาติกว่า

ลักษณะของการละคำสันธานในฉบับแปลจะเกิดขึ้นต่อเมื่อต้นฉบับมีคำสันธานประเภทเชื่อมความคล้ายตามกัน “and” ปรากฏซ้ำกันอยู่บ่อยครั้ง ในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงสามารถละคำสันธานในตำแหน่งที่ไม่สำคัญและไม่ส่งผลต่อความหมายหลักของข้อความไปได้ ทำให้ข้อความที่เป็นประโยคติดต่อกันยาวซับซ้อนในต้นฉบับกลายเป็นประโยคสั้นแบ่งเนื้อความด้วยเครื่องหมายวรรคตอน อ่านเข้าใจง่ายขึ้น การละคำสันธานบางครั้งยังเป็นการช่วยปรับให้บทแปลให้มีโครงสร้างแบบภาษาไทย

5.2 การถ่ายทอดความหมายในระดับประโยค

แม้ว่าโครงสร้างประโยคของภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะใกล้เคียงกัน คือ ลักษณะประโยคประกอบด้วย ประธาน-กริยา-กรรม ทำให้สามารถถ่ายทอดประโยคตามโครงสร้างได้ตรงกันพอดีแต่ประโยคภาษาไทยมิได้เป็นไปตามโครงสร้างเช่นนี้เพียงอย่างเดียว ยังมีลักษณะสำคัญในรูปแบบอื่นที่ต่างไปจากโครงสร้างดั้งเดิมของภาษาอังกฤษ ในการแปลตรงตามตัวอาจขัดกับธรรมชาติของภาษาฉบับแปล

รูปประโยคภาษาต้นฉบับที่พบว่าไม่มีในภาษาไทย และมักเป็นปัญหา จำเป็นต้องมีการดัดแปลงรูปแบบให้สามารถเทียบเคียงกันทั้งรูปแบบและความหมาย ได้แก่ (1) ประโยคความปฏิเสธ (2) ประโยคแสดงเงื่อนไข (3) ประโยคกรรมวาจก (4) ประโยคกริยาทวิกรรม และ (5) ประโยคประธานสมมติ

5.2.1 ประโยคความปฏิเสธ

ในกรณีที่ประโยคต้นฉบับมีโครงสร้างซับซ้อนแสดงความปฏิเสธ ซึ่งถือเป็นโครงสร้างที่แตกต่างจากโครงสร้างประโยคทั่วไปของภาษาไทย ไม่สามารถจะถอดความหมายออกมาโดยตรงได้เพราะจะทำให้กลายเป็นภาษาที่ติดโครงสร้างภาษาต่างประเทศ ผู้แปลจะปรับรูปแบบประโยคจากโครงสร้างต้นฉบับเดิมที่เป็น คำกริยาช่วยตามด้วย "not" แสดงความปฏิเสธ ให้เป็นบอกเล่าในฉบับแปลโดยใช้ภาษาไทยอย่างสามัญแต่ยังสามารถกินความได้เท่ากับประโยคเดิมที่เป็นปฏิเสธ เพื่อให้ได้ความหมายที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 157

Toby couldn't eat much supper. and later in bed he had to tell himself over and over,

"One day at a time," before he could finally go to sleep. (p.80)

โทบีกินอาหารเย็นได้เพียงเล็กน้อย และเมื่อเข้านอน เขาบอกแก่ตนเองซ้ำ ๆ ซาก ๆ ว่า "

ทำงานทีละวัน ทำงานทีละวัน" จนกระทั่งในที่สุดก็มอยหลับไป (น.81)

ตัวอย่างที่ 157 ต้นฉบับใช้โครงสร้างประโยคปฏิเสธ "Toby couldn't eat much supper" ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยอย่างตรงตัวได้ว่า "โทบีไม่สามารถกินอาหารเย็นได้มากนัก" จะเห็นว่าการแปลเช่นนี้กลับทำให้ทำให้อรรถาธิบายคลุมเครือ ให้ความรู้สึกต่างไปจากต้นฉบับ การเปลี่ยนโครงสร้าง

ฉบับแปลให้เป็นประโยคบอกเล่าว่า "โทบีกินอาหารเย็นได้เพียงเล็กน้อย" จึงให้ความที่กระชับกว่า ทั้งยังเป็นการแปลตรงตัวและรักษาความหมายอย่างสมดุลกัน

ตัวอย่างที่ 158

Dunc didn't tell a story any faster than he did anything else. (p.112)

เขาเล่าเรื่องราวอย่างช้า ๆ เหมือนกับการกระทำอย่างอื่น ๆ ของเขา (น.113)

ตัวอย่างที่ 158 ในภาษาไทยผู้แปลไม่อาจแปลว่า "คันคัมไม่ได้เล่าเรื่องราวเร็วไปกว่าการกระทำอย่างอื่นของเขา" เพราะโครงสร้างประโยคเช่นนี้เป็นโครงสร้างของประโยคภาษาตะวันตก จะส่งผลให้ภาษาลบับแปลกลายเป็นภาษาแปลกล่อมทั้งประโยค ผู้แปลจึงได้ปรับโครงสร้างตามความหมาย และแสดงรูปบอกเล่าได้ว่า "เขาเล่าเรื่องราวอย่างช้า ๆ" ซึ่งได้ความหมายที่ตรงกับเจตนาของต้นฉบับมากกว่า

ตัวอย่างที่ 159

*Toby always yanked her blond braids as he went behind the girls' bench, but **he didn't even think of it this morning until he saw her quick movement.*** (p.38)

โทบีมักจะกระตุกผมเปียสีบรอนด์ ทุกครั้งที่เขาเดินผ่านด้านหลังม้านั่งของเด็กหญิง แต่เช้าวันนี้ **ความคิดถึงการกระทำนี้เพิ่งผุดขึ้นในใจตอนที่น้องสาวทำท่าหลบ** (น.39)

จากตัวอย่างที่ 159 ต้นฉบับเป็นประโยคความรวมกล่าวถึงประธานคนเดียวกัน คือ "he" ซ้ำกันหลายครั้ง ผู้แปลต้องการที่จะละประธาน "he" ที่ปรากฏอยู่หลังสันธาน "but" และ "until" ออกไปเพื่อให้บทแปลอ่านแล้วราบรื่น จึงจำเป็นต้องปรับโครงสร้างประโยคพร้อมกันไปด้วยเพื่อให้ประโยคสามารถสื่อความหมายได้ดั้งเดิม ดังนั้นประโยค "but he didn't even think of it this morning" ในต้นฉบับจึงเปลี่ยนเป็น "ความคิดถึงการกระทำนี้เพิ่งผุดขึ้นในใจ" ละประธานออกไปและเปลี่ยนเป็นความบอกเล่า ส่วนประโยคบอกเล่าที่ตามหลังประโยคที่นำมาเป็นตัวอย่าง คือ "until he saw her quick movement" ก็มีการปรับโครงสร้างเป็น "ตอนที่น้องสาวทำท่าหลบ" เพื่อให้สอดคล้องกับประโยคก่อนหน้าด้วยเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 160

*Toby felt like shaking Eddie again and this time **not so gently**.* (p.62)

โทบี้รู้สึกอยากจะจับตัวเอ็ดดี้เขย่าเสียอีกครั้ง คราวนี้อย่าให้เบาทีเดียว (น.63)

ตัวอย่างที่ 160 เป็นการแปลเพื่อรักษาน้ำหนักของถ้อยคำให้ตรงตามต้นฉบับ เพราะหากแปลว่า “โทบี้รู้สึกอยากจะจับตัวเอ็ดดี้เขย่าเสียอีกครั้ง คราวนี้ไม่ให้เบาทีเดียว” น้ำหนักของคำกลับอ่อนลงไป ขาดความหนักแน่น ซึ่งผิดไปจากเจตนาของผู้ประพันธ์ที่ต้องการเน้นข้อความในตอนหลังนี้ตามพื้นอารมณ์ของตัวละคร

ประโยคความปฏิเสธในต้นฉบับที่มีการใช้คำ “not” นำหน้าคำกริยานั้น ถ้าแปลออกมาตรงตามคำในประโยคอาจทำให้ความหมายของคำนั้นสื่อความได้คลุมเครือ อาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจไขว่เขวไปได้ เพราะประโยคปฏิเสธรูปแบบนี้ไม่เป็นที่นิยมใช้ในการเขียนประโยคภาษาไทย และทำให้ข้อความไม่เป็นธรรมชาติ ผู้แปลจึงมีการปรับโครงสร้างประโยคดังกล่าวให้เป็นประโยคบอกเล่าเสีย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น

5.2.2 ประโยคแสดงเงื่อนไข

ภาษาไทยมีรูปประโยคเงื่อนไขแสดงความเป็นเหตุเป็นผลกัน ซึ่งตรงกับรูปประโยค *if-clause* ในภาษาอังกฤษ แต่จากการเก็บข้อมูลพบว่าผู้แปลเรียงคำในประโยคเสียใหม่ เพื่อรักษาความต่อเนื่องสัมพันธ์ของข้อความในย่อหน้า ทำให้น่าสนใจเนื้อหาได้อย่างเป็นลำดับ สอดคล้องกลมกลืนกันได้โดยตลอด

เกี่ยวกับการปรับลำดับการเรียงประโยคนี้ นววรรณ พันธุเมธา (2513: 97-98) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า “การเรียงประโยคต่างกันย่อมมีผลต่างกัน ถ้าเรียงดีประโยคนั้นก็จะสื่อความหมาย ถ่ายทอดความรู้สึกของผู้เขียนผู้พูดสู่ผู้อ่านผู้ฟังได้ดังประสงค์ ถ้าเรียงไม่ดีก็ย่อมได้ผลตรงกันข้าม” ที่เป็นอย่างนี้เพราะตำแหน่งของคำในประโยคทำหน้าที่บ่งความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำ และในบางกรณีการแปลแบบตรงตามวิธีการเรียงคำแบบเดิมอาจทำให้ภาษาฉบับแปลติดโครงสร้างภาษาต้นฉบับดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 161

Each one of us has to give our best^① / if we want to hold on to this homestead,^② / and we can't give our best^③ / if we're quarreling all the time^④. (p.88)

ถ้าเราอยากจะเป็นเจ้าของไร่นี้อย่างไร^② / เราก็จะต้องทำอย่างดีที่สุด^① / แต่ถ้าเราวิวาททะเลาะกันอยู่เรื่อย^④ / เราก็ทำได้ดีที่สุดไม่ได้หรอก^③ (น.89)

ตัวอย่างที่ 161 แสดงการลำดับความตามเหตุและผล ข้อความที่นำมาแสดงเป็นตอนหนึ่งที่ส่งผลต่อการดำเนินเรื่อง เพราะครอบครัวของโทบีต้องตัดสินใจว่าจะละทิ้งถิ่นฐานหรือจะอยู่ต่อสู่กับความแร้นแค้นต่อไป แต่โทบีและเอ็ดดี้ยังคงทะเลาะกันอยู่ทุกวันไม่เว้น แม้จึงเรียกทั้งสองคนมากล่าวตักเตือน จะเห็นว่างานฉบับแปลมีการวางรูปประโยคใหม่ เรียบเรียงข้อความแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล กล่าวคือข้อความที่ ② เป็นเหตุที่จะนำไปสู่ผลของข้อความที่ ① และข้อความที่ ④ เป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดข้อความที่ ③ ทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างมีขั้นตอนต่อเนื่อง

ตัวอย่างที่ 162

"I'm going to tie Rex to the barn door, starting tonight. He hates the Grosses. He'll set up a ruckus^① / if they get within a quarter of a mile of the barn." (p.180)

"ผมจะผูกเรกซ์ไว้หน้าประตูคอกม้า ตั้งแต่คืนนี้แหละครับ มันเกลียดพวกกรอสส์ ถ้าสองคนนั้นเข้ามาใกล้โรงนาสักเสี้ยวไมล์^② / มันก็จะเห่ากรียวทีเดียวละ"^① (น.181)

ตัวอย่างที่ 162 แสดงรูปประโยคเงื่อนไขที่มีความหมายถึงความเป็นไปได้ในอนาคต ประกอบไปด้วยโครงสร้างแบบ *future simple + if + present simple* โดยต้นฉบับจะวางประโยคหลัก ขึ้นต้นประโยค แล้วตามด้วยประโยครอง เพราะต้องการเน้นการกระทำของประธาน แต่ในภาษาไทยมีการปรับโครงสร้างตามลำดับเงื่อนไขของเหตุการณ์ ได้ว่า ถ้าพวกกรอสส์แอบย่องเข้ามาขโมยม้าที่โรงนา (เหตุการณ์แรก) สุนัขที่ชื่อเรกซ์ก็จะเห่าให้สัญญาณ (เหตุการณ์ที่สอง) ด้วยเห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนแรกมีผลต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง การจัดบทแปลอย่างเป็นสัดส่วนจึงช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ของประโยคต่าง ๆ ชัดขึ้น

ตัวอย่างที่ 163

"Eddie! Toby!" Ma spoke as sharply as either of them had ever known her to do. "I'm ashamed. / So would Pa be^① / if he could hear you."^② Her face was stern. (p.86)

"เอ็ดดี้ โทบี" แม่ส่งเสียงเจียว อย่างที่เด็กชายทั้งสองไม่เคยได้ยินมาก่อน "แม่ขายน้ำเหลื
 ทน / นี่ถ้าพ่อยังอยู่และได้ยินลูกเถียงกันแบบนี้^๒ / เขาจะต้องอายเหมือนกัน"^๑ ใบหน้าของ
 แม่เกร็งเครียด (น.87)

ตัวอย่างที่ 163 แสดงรูปประโยคเงื่อนไขที่มีความหมายถึงสิ่งที่เป็นไปได้ในอนาคต หรือ
 เงื่อนไขสมมติ เพราะพ่อได้เสียชีวิตไปแล้ว ดังนั้นใช้โครงสร้าง *future simple in the past + if +
 past simple* ซึ่งไม่สามารถแปลออกมาให้ตรงตามโครงสร้างได้ เพราะภาษาฉบับแปลจะเป็นภาษา
 เขียนมากเกินไป ในการแปลผู้แปลเรียบเรียงข้อความในประโยคใหม่ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านถูกต้องตาม
 หลักภาษาและความนิยมของผู้ใช้ภาษาฉบับแปล

ตัวอย่างที่ 164

"Would five dollars be too much^๑ / if you get a delivery boy thrown in?"^๒ (p.276)

"ถ้าผมจะให้คนขับเกี่ยวด้วย^๒ / คุณยังจะคิดว่าห้าเหรียญแพงไปหรือเปล่า"^๑ (น.277)

ตัวอย่างที่ 164 เป็นการลำดับเรื่องตามความสำคัญของเนื้อหา จากเรื่องเจ้าของร้านขายของ
 ซ้ำเล่าให้โทบีฟังว่า เจ้าของคอกม้าเคยต่อรองราคาค่าเช่าม้าเทียมเกวียนไว้ที่ราคาอาทิตย์ละห้าเหรียญ
 ซึ่งแพงเกินไป โทบีจึงลองเสนอให้น้องชายของตนเองมาเป็นคนขับเกวียนส่งของในราคาเดิม
 เพราะอยากให้น้องได้มีงานทำ เพื่อที่สมาชิกในครอบครัวจะได้มาอยู่ในเมืองพร้อมหน้ากันทุกคน
 การจัดประโยคโดยนำเสนอสิ่งที่สำคัญก่อนเป็นลำดับแรก เป็นกลวิธีที่ช่วยเรียกความสนใจจากผู้อ่าน
 อ่านได้ดี และเห็นภาพได้น่าจดจำมากขึ้น

ข้อสังเกต นอกจากผู้แปลจะการใช้การปรับระเบียบวิธีการเรียงคำกับประโยคเงื่อนไขแบบ *if-clause*
 แล้ว ยังพบการลำดับความตามระเบียบภาษาไทยด้วยเหตุผลอื่นต่างไปจากข้อมูลที่นำเสนอข้างต้น
 ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 165

He had fed the team^๑ / by the time Eddie got to the barn.^๒ (p.34)

ตอนที่เอ็ดดี้มาถึงโรงนา^๒ / โทบีจัดการให้อาหารม้าเสร็จแล้ว^๑ (น.35)

ตัวอย่างที่ 165 แสดงการลำดับความตามเวลา จะเห็นว่าต้นฉบับมีการกำหนดเวลาที่เกิดเหตุการณ์ด้วยคำแสดงกาล ที่ปรากฏพร้อมรูปกริยา โดยที่อนุประโยคแรกเป็น *past perfect tense* เกิดขึ้นก่อนประโยคหลังซึ่งเป็น *past tense* แต่เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีคำแสดงกาลกำกับ ผู้แปลจึงย้ายลำดับความเสียใหม่ตามเวลาที่เหตุการณ์เกิดก่อนหลัง เป็นการจัดความคิดให้ติดต่อกันเป็นระเบียบ เพื่อให้ผู้อ่านจะได้ติดตามได้โดยสะดวก

ตัวอย่างที่ 166

They checked their lines^① / before setting down on the cool, damp earth beneath a leafy cotton wood to eat their lunch.^② (p.166)

ก่อนจะนั่งลงบนพื้นดินที่เย็นและชื้นเพื่อรับประทานอาหารกลางวันได้ต้นคอตต้อนวู้ดใบดก^② / เด็กทั้งสองตรวจดูคันเบ็ดเสียก่อน^① (น.167)

ตัวอย่างที่ 166 เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการลำดับความตามเวลา จะเห็นว่าเหตุการณ์สองเหตุการณ์เกิดขึ้นต่างช่วงเวลากัน ฉบับแปลจะมีการจัดลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน ต่อด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นติดตามมา เป็นการเสนอเรื่องราวตามลำดับเวลาเพื่อให้เห็นภาพได้ชัดเจน คลี่คลายไปในทางใดทางหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 167

Carrie and Naomi hung around until dinner time,^① / pestering Toby with a million questions^② / and doing the same to Dunc,^③ / Toby supposed, when he himself was down below digging.^④ (p.53)

แครี่และนาโอมิอ้อยอิ่งอยู่จนถึงเวลาอาหารกลางวัน^① / รบเร้าเฝ้าถามโน้นถามนี้ ที่แรกก็ถามโทบี^② / และเมื่อโทบีลงไปนบ่อเขาคิดว่า^④ / เด็กสองคนคงป้อนคำถามนับจำนวนล้านให้แก่คันค้เหมือนกัน^③ (น.54)

ตัวอย่างที่ 167 แสดงการลำดับความโดยการแยกประเภท รูปประโยคต้นฉบับมีความยาวซับซ้อน ใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นระหว่างหน่วยความคิด ซึ่งมีความซ้ำกันอยู่มากและค่อนข้างสับสน แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าต้นฉบับประกอบด้วยสองหน่วยความหมายหลัก ได้แก่ ประธาน “Carrie and Naomi” กระทำกริยาเดียวกันคือ “pestering ..(someone).. with a million questions” แต่มีกรรมที่มารองรับการกระทำถึงสองคน คือ “Toby” และ “Dunc” ผู้แปลจึงมีการเปลี่ยนลำดับ

ความของบทแปลโดยใช้แนวการเขียนที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ของข้อความเป็นหมวดหมู่ ด้วยการกล่าวข้อความที่เกี่ยวข้องกับโทบีให้เสร็จสิ้นเสียก่อน จึงกล่าวถึงดันค์เป็นลำดับต่อมา ทำให้ฉบับแปลมีความคิดติดต่อกันเป็นระเบียบ ไม่ก่อให้เกิดความสับสน

ประโยคแสดงเงื่อนไขในภาษาไทยนั้นตรงกับประโยค *if-clause* ของภาษาอังกฤษพอดี ซึ่งขณะที่คำว่า *"if"* ตามหลักภาษาอังกฤษสามารถปรากฏได้ทั้งตำแหน่งต้น และกลางประโยค โดยยังให้ความหมายคงเดิม แต่ในภาษาไทยจะพิจารณาจัดเรียงระเบียบความคิดจาก (1) ลำดับตามเหตุผล (2) ลำดับตามความสำคัญของเนื้อหา (3) ลำดับตามเวลาที่เกิดขึ้นก่อน-หลัง และ (4) ลำดับความโดยการแยกประเภท ทั้ง 4 วิธีที่กล่าวมาช่วยให้ผู้อ่านสามารถเห็นถึงความสัมพันธ์กันของเหตุการณ์ เป็นการถ่ายทอดความคิดอย่างเป็นระเบียบ ไม่สร้างความสับสนให้กับผู้อ่าน

5.2.3 ประโยคกรรมจาก

ภาษาอังกฤษนิยมใช้รูปประโยคกรรมจากเมื่อต้องการกล่าวถึงสิ่งที่ถูกกระทำ ในกรณีที่มีความสำคัญและน่าสนใจกว่าผู้กระทำ หรือในบางครั้งผู้พูดไม่ต้องการระบุผู้กระทำไว้อย่างชัดเจนแน่นอน แต่ในการแปลประโยคกรรมจากจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยมักก่อให้เกิดปัญหา เพราะภาษาไทยนิยมใช้รูปกรรตุจากให้ประธานเป็นผู้กระทำอาการมากกว่า จึงใช้กลวิธีที่ต่างกันเพื่อหาโครงสร้างที่เทียบเท่ากับโครงสร้างต้นฉบับมาแทนที่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 168

"The mare's ankle was bandaged. He said a ringbone had been cut out but the mare didn't seem lame...." (p.114)

"มีผ้าพันแผลที่ข้อเท้าของนางม้า เขาบอกว่าเขาตัดกระดูกงอกที่ข้อเท้าของมันออก แต่มันคงจะไม่เป็นง่อย..." (น.115)

ตัวอย่างที่ 168 แสดงการแปลประโยคกรรมจากให้เป็นกรรตุจากแบบภาษาไทย ด้วยเหตุที่ลักษณะภาษาไทยนิยมการแสดงรูปประธานให้เห็นชัดเจนและมีความครบสมบูรณ์ ผู้แปลจึงกำหนดคำสรรพนามที่เป็นผู้กระทำอาการขึ้นในตำแหน่งประธาน แม้ว่าคำสรรพนามดังกล่าวจะไม่ปรากฏรูปในต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 169

*Near the house was the big garden Ma and Eddie and Carrie had started to plant yesterday morning. **The plowed ground was raked smooth.*** (p.10)

ใกล้ ๆ กับตัวบ้าน มีสวนแปลงใหญ่ซึ่งแม่กับเอ็ดดี้และแครีช่วยกันลงพืชผักไว้เมื่อเช้าวานนี้ ดินที่ไถแล้วได้รับการพรวนจนขุยม่อกัน (น.11)

ตัวอย่างที่ 169 แสดงการแปลโดยรักษารูปประโยคกรรมวาจกในฉบับแปลเช่นเดียวกับต้นฉบับ เนื่องจากข้อมูลกรรมวาจกแสดงความหมายอย่างเป็นกลาง ผู้แปลจึงใช้วิธีเติมคำว่า “ได้รับ” ตามด้วยนามวลีที่ประกอบด้วยคำนำหน้านาม “การ” กับ “อกรรมกริยา” ประโยคกรรมวาจกที่ได้มีความเหมาะสม ให้ความหมายของคำโดยไม่ขัดกับเนื้อหาในต้นฉบับเดิม

ตัวอย่างที่ 170

A stranger was always welcome in a homesteader's soddy. (p.90)

เจ้าของบ้านดินเหนียวในไร่กว้างจะยินดีต้อนรับคนแปลกหน้าเสมอ (น.91)

ตัวอย่างที่ 170 แสดงการแปลกรรมวาจกให้เป็นกรรตุวาจกด้วยการกลับเอาคำนามวลี “a homesteader's sodder” ที่เป็นกรรมในต้นฉบับมาขึ้นต้นประโยค ทำหน้าที่เป็นประธานในฉบับแปล

ตัวอย่างที่ 171

*Five minutes later **he was sold.** A young man came forward to claim him.* (p.130)

อีกห้านาทีต่อมา ก็มีผู้ซื้อมันไป ชายหนุ่มคนหนึ่งเดินออกมาจูงมันไป (น.131)

ตัวอย่างที่ 171 แสดงการแปลกรรมวาจกด้วยการใช้คำว่า “มี” ตามด้วยประโยคกรรตุวาจกต้นฉบับแสดงรูปกรรมวาจกซึ่งไม่เจาะจงผู้กระทำอาการ (กรรตุการก) ผู้อ่านจะเห็นเพียงประโยคที่มีผู้รับการกระทำ (กรรมการก) อยู่ต้นประโยคตามด้วยกริยา ในการแปลจึงต้องอาศัยการตีความหมายถึงผู้กระทำจากบริบท ใช้โครงสร้าง “มี” เป็นกริยาบอกความคงอยู่ โดยที่ประธานที่กำหนดขึ้นใหม่นี้มีฐานะเทียบเท่าผู้กระทำกริยา

ประโยคกรรมวาจกที่ใช้กล่าวเน้นถึงสิ่งที่ถูกกระทำนั้น ไม่นิยมใช้ในภาษาไทย ในการแปล ผู้แปลจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนโครงสร้างประโยคแบบกรรมวาจกให้เป็นกรรตุวาจก โดยการ (1) ตี

ความจากบริบทเพื่อหาคำมาเติมในตำแหน่งประธาน (2) เติมคำว่า "ได้รับ" ในกรณีที่ประโยคกรรมวาจกมีความหมายอย่างเป็นกลาง (3) กลับเอนามวลีที่เป็นกรรมในต้นแบบมาขึ้นต้นเป็นประธาน และ (4) เติมคำว่า "มี" การปรับเปลี่ยนรูปแบบประโยคกรรมวาจกนี้เพื่อให้เป็นโครงสร้างประโยคภาษาไทย

5.2.4 ประโยคกริยาทวิกรรม

ประโยคกริยาทวิกรรม หมายถึง ประโยคความเดียวที่ประกอบไปด้วยประธาน กริยาทวิกรรม (คำกริยาที่มีใจความไม่ครบบริบูรณ์ในตัว ต้องการกรรมมารับข้างท้ายมากกว่าหนึ่ง) กรรมตรง และกรรมรอง มีแบบประโยคสังเกตได้ดังนี้ (นววรรณ พันธุเมธา, 2525: 135)

ประธาน-กริยา-กรรมตรง-กรรมรอง

การแปลประโยคกริยาทวิกรรมเป็นภาษาไทย ไม่สามารถจัดวางตำแหน่งให้ตรงกับต้นฉบับเดิมได้เลย เพราะทั้งสองภาษาต่างมีกฎเกณฑ์ในการเรียบเรียงคำเข้าประโยคที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว จึงต้องอาศัยการปรับแต่งฉบับแปลให้เหมาะสม ดังนี้

ตัวอย่างที่ 172

Toby handed Ma her small package of white flour,... (p.152)

เมื่อโทบีส่งห่อแป้งสีขาวห่อเล็ก ๆ ให้แม่... (น.153)

จากตัวอย่างที่ 172 ต้นฉบับจะมีการเรียงประธาน-กริยา-กรรมตรง-กรรมรอง แต่เมื่อแปลประโยค "When Toby handed Ma her small package of white flour" เป็นภาษาไทยจะต้องปรับการเรียงประโยค อันประกอบด้วย "โทบี" เป็นประธาน "ส่ง" เป็นกริยา "ห่อแป้งสีขาวห่อเล็ก ๆ" เป็นกรรมรอง และ "แม่" เป็นกรรมตรง เรียงต่อกันในประโยค จึงจะถือว่าถูกต้องตามหลักภาษาไทย โดยไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม แต่หากมีการสลับที่ไม่ว่าตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใด ประโยคฉบับแปลจะไม่สื่อความหมายได้ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 173

Last, he presented Eddie with the book. (p.152)

สุดท้าย เขาส่งหนังสือให้เอ็ดดี้ (น.153)

ตัวอย่างที่ 173 เป็นอีกตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการจัดวางตำแหน่งของประโยคกริยาวิกรรมในฉบับแปลที่ต่างไปจากต้นฉบับ เพราะหากผู้แปลต้องการเพียงจะรักษาการเขียนแบบเดียวกับต้นฉบับ จะได้ประโยค “เขาส่งให้เอ็ดดี้หนังสือ” ซึ่งเป็นประโยคที่ไม่ใช้กันในภาษาไทย ทำให้ทราบว่าประโยคของทั้งสองภาษามีองค์ประกอบร่วมเฉพาะส่วนมูลฐานของประโยค (บทประธาน บทกริยา และบทกรรม) แต่มีระเบียบการเรียงคำที่กำหนดตายตัวไว้ไม่เหมือนกัน

จากการศึกษาในหัวข้อประโยคกริยาวิกรรม หรือประโยคที่มีการเรียงคำแบบ ประธาน-กริยา-กรรมตรง-กรรมรอง นั้นพบว่าประโยคกริยาวิกรรมในภาษาไทยนั้นมีรูปแบบการจัดวางต่างจากภาษาอังกฤษ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับการเรียงคำให้ถูกต้องตามลักษณะประโยคของภาษาไทย

5.2.5 ประโยคประธานสมมติ

ในภาษาอังกฤษไม่นิยมการใช้คำกริยาขึ้นต้นประโยค จึงมีวิธีการเลี่ยงด้วยการใช้สรรพนาม “it” มาเป็นประธานสมมติในประโยคแทน ขณะที่ในภาษาไทยอาจพบการใช้คำกริยาขึ้นนำหน้าประโยค เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของส่วนที่ต้องการเน้นได้ชัดเจนขึ้น แต่ทั้งนี้ได้มีการจัดเปลี่ยนโครงสร้างของประโยคในฉบับแปลเพื่อไม่ให้โครงสร้างภาษาอังกฤษมีอิทธิพลเหนือภาษาฉบับแปลภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 174

It kind of scares me to think about going back East, doesn't it you, I mean not knowing anybody and not even having a place to live?" (p.26)

"คิดถึงการกลับไปภาคตะวันออกแล้ว ฉันกลัวมาก พี่ละ กลัวไหม ฉันหมายถึงว่าเราไม่รู้จักใคร และไม่มีแม้แต่ที่จะอยู่"

(น.27)

ตัวอย่างที่ 174 ใช้ “it” เป็นประธานที่เป็นทางการของคำกริยา แสดงถึงความไม่ชัดเจนทางความคิดบางอย่างของประธานแท้ที่ตามมา ผู้แปลใช้การแปลโดยนำกริยาวลีในตำแหน่งกรรมของประโยคมาใช้เป็นคำแปลของคำสรรพนาม “it” เพื่อเน้นความสำคัญของข้อความที่เป็นกรรม

ตัวอย่างที่ 175

It pained him now to think that he and the family would have to leave and go back East. (p.10)

เขารู้สึกเจ็บปวดในหัวใจเมื่อนึกถึงว่าเขาและแม่กับน้อง ๆ จะต้องจากที่นี้กลับไปอยู่ทางภาค
ตะวันออกตามเดิม (น.11)

ตัวอย่างที่ 175 พบว่าคำสรรพนาม “it” พัฒนามาจากเปลี่ยนโครงสร้าง “It pained him now” ให้เป็น “เขารู้สึกเจ็บปวดในหัวใจ” ในฉบับแปล เมื่อมีคำนามซ้อนในประโยคเดียวกัน “it” ในที่นี้จึงใช้แทนส่วนประธานของประโยค “he” ที่มีการลดรูปไป ผู้แปลจะละไม่แปลคำว่า “it” โดยมักเลี่ยงไปใช้คำนามซ้ำที่ปรากฏอยู่ แล้วจึงเรียบเรียงถ้อยคำให้อยู่ในลักษณะภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 176

It was Mrs. Duncan who looked scared this time as Toby lowered Dunc into the well shaft. (p.52)

คราวนี้ ตอนที่โทบีหย่อนถังลงในบ่อ นางดันแคนกลับเป็นผู้หวาดกลัวแทน (น.53)

ตัวอย่างที่ 176 แสดงให้เห็นว่าต้นฉบับใช้โครงสร้าง it+verb to be+ ชื่อบุคคล ทำหน้าที่เป็นประธานสมมติเพื่อเน้นตัวบุคคลให้เด่นชัดขึ้น ผู้แปลจัดลำดับเหตุการณ์ตามใจความที่เห็นว่าเหมาะสม เปลี่ยนประโยคประธานสมมติในต้นฉบับให้เป็นประโยคสามัญในฉบับแปล

ตัวอย่างที่ 177

It was a relief to get out of the house and into the field. After an hour of plowing, hard work though it was, Toby forgot his troubles with Eddie. (p.64)

เด็กชายรู้สึกโล่งใจที่ได้ออกจากบ้าน และไปทำงานในไร่ เมื่อไถนาไปได้ราวชั่วโมงหนึ่ง
แม้งานจะหนัก โทบีก็ลืมความขัดเคืองที่มีต่อเอ็ดดี้เสียสิ้น (น.65)

ตัวอย่างที่ 177 ใช้ “it” เป็นประธานของอนุประโยค ช่วยเน้นกรรม “a relief” ซึ่งถือเป็นความสำคัญของประโยค โดยประธานของประโยคที่แท้จริงจะอยู่ในวลีหรืออนุประโยคที่ตามมา ในภาษาไทยจะตัดสรรพนาม “it” ออก แล้วจึงนำนามวลี “เด็กชาย” ที่มีความหมายสื่อถึงคำนาม “Toby” ในประโยคมาใช้แทนในตำแหน่งประธาน

จะสังเกตเห็นว่าประโยคประธานสมมติในต้นฉบับเกิดขึ้นจากการใช้คำสรรพนาม “it” มาเป็นประธานในประโยคเพื่อให้มีตัวแทนเป็นผู้กระทำการอาการของประโยคอย่างสมบูรณ์ หรือใช้สำหรับการเน้นประธานแท้ที่ตามมา ดังนั้นการแปลจะใช้วลีคล้ายคลึงกับการแปลประโยคกรรมวาจก คือ ผู้แปลจะนำคำสรรพนาม หรือข้อความที่คิดว่าป็นใจความสำคัญที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะกล่าวถึงมาไว้หน้าหน้าประโยคโดยไม่จำเป็นต้องแปลคำว่า “it” ในประโยค

จากผลการศึกษาที่ได้นำเสนอทั้งหมดในบทนี้ แสดงให้เห็นว่า การแปลรูปแบบตีพิมพ์สองภาษาที่เทียบคู่กันส่วนใหญ่ยังคงเป็นการแปลแบบตรงตัว การปรับเปลี่ยนเกิดจากลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาไทยที่แตกต่างไปจากภาษาอังกฤษ ทำให้ในบางครั้งผู้แปลไม่สามารถหาถ้อยคำในภาษาไทยซึ่งจะแทนที่คำในต้นฉบับได้สนิท จึงต้องมีการปรับแต่งบทแปลเพิ่มเติม ทั้งนี้กลวิธีที่นักแปลเลือกใช้ก็มักจะคล้ายคลึงกันกับนักแปลท่านอื่น ๆ โดยทั่วไปที่ใช้กับการแปลวรรณกรรม แต่ในส่วนของการละ หรือเพิ่มดังกล่าวจะเป็นไปเพื่อผลทางไวยากรณ์เท่านั้นมิใช่เกิดขึ้นตามอำเภอใจของผู้แปล กลวิธีการแปลที่แสดงให้เห็นในบทนี้จึงเป็นการตีความตามความหมายให้ตรงกับต้นฉบับ ซึ่งสามารถกระทำได้ในสองระดับ กล่าวคือ ในระดับคำผู้แปลจะเลือกคำ หรือวลีที่เหมาะสมที่สุดสามารถแทนที่กันได้ในแต่ละสถานการณ์ และในระดับประโยคก็จะเป็นการแทนโครงสร้างภาษาต้นฉบับอย่างมีกฎเกณฑ์ตามระบบภาษาไทย เพื่อมิให้ขัดต่อลักษณะธรรมชาติของภาษาฉบับแปล และสามารถสื่อความในผู้อ่านได้อย่างสมบูรณ์ กลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้ในบทนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการใช้ภาษาเฉพาะตัวของผู้แปล ดังรายละเอียดในบทที่ 6 ต่อไป

บทที่ 6

การใช้ภาษาของแมนมาส ชาลิต

จากผลการศึกษาในบทที่ 4 ซึ่งเป็นการพิจารณาการแปลตรงตามรูปภาษาในฉบับแปล ตลอดจนบทที่ 5 ซึ่งกล่าวถึงกลวิธีการแปลที่เน้นการรักษาความหมาย ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาดังกล่าวมาใช้อธิบายถึงลักษณะการใช้ภาษาอันเป็นเอกลักษณ์ในการแปลของ แมนมาส ชาลิต รวมถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะสามารถเพิ่มพูนทักษะทางด้านภาษาผ่านวรรณกรรมเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* ซึ่งผู้วิจัยเลือกมาเป็นกรณีศึกษาครั้งนี้ โดยผู้วิจัยพบว่าลักษณะภาษาที่ใช้ในการแปลของแมนมาส ชาลิต สามารถแยกกล่าวเป็น 3 ประเด็น ได้ดังนี้ (1) การรักษาความหมายได้ครบตามต้นฉบับ (2) การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องในฉบับแปล และ (3) การรักษาอรรถรสได้เทียบเท่าต้นฉบับ

6.1 การรักษาความหมายได้ครบตามต้นฉบับ

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ผู้แปลถือเป็นหลักปฏิบัติสืบมาในการแปล คือ การถ่ายทอดความหมายในต้นฉบับสู่ฉบับแปลอย่างครบถ้วน โดยพยายามที่จะไม่ตัดทอนความในต้นฉบับออก เว้นเสียแต่ผู้แปลพิจารณาแล้วเห็นว่าการละความไม่ส่งผลต่อการสื่อความหมาย และผู้อ่านงานแปลยังสามารถได้รับสารที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่ออย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ดังเช่นที่ แมนมาส ชาลิต ได้แสดงทักษะในเรื่องของหลักการแปลไว้ดังนี้ (2546: สัมภาษณ์)

เวลาทำงานแปลขึ้นอยู่กับว่าผู้แปลยึดวิธีใด อาจารย์เองจะพยายามให้ตรงต้นฉบับเท่าที่สามารถจะทำได้ ถึงแม้จะเป็นภาษาเดียวหรือสองภาษาก็จะใช้วิธีเดียวกันหมด เพราะนึกถึงว่าต้องพยายามเข้าถึงความคิดของผู้ประพันธ์ว่าเขาคิดของเขาอย่างไร แล้วกฎที่ว่าด้วยการแปล คนแปลไม่มีสิทธิ์ที่จะไป "แปล" แต่งเติม ตีความหมายอย่างที่ตัวเองเข้าใจ

การที่ผู้แปลยึดหลักการรักษาความหมายของต้นฉบับเป็นสำคัญ ทำให้ผลงานแปลของแมนมาส ชาลิต จึงปรากฏในรูปของการรับเอาความคิดของผู้ประพันธ์มาถ่ายทอดสู่ผู้อ่านบทแปลจนสามารถนำต้นฉบับและฉบับแปลมาเปรียบเทียบกันได้โดยตรงตัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 178

As soon as breakfast was over, / Toby set out for Dunc's place. / The April sun was warm on his back / and there was the sweet, damp smell of spring in the air. / Down in among the dry grass left from last summer a new greenness was beginning to show. / In a few more weeks / the Nebraska prairie would be transformed from tan-and-gray monotony to a velvety sea of green. (p.44)

ทันทีที่เสร็จจากอาหารเช้า / โทบี้ก็เดินทางไปหาดันค์ / พระอาทิตย์ในเดือนเมษายนส่องหลังเขาให้อบอุ่น / และอากาศมีกลิ่นไอชื้น ๆ และหอมหวานของฤดูใบไม้ผลิ / บนพื้นดินมีใบหญ้าสีเขียวสดซึ่งออกใหม่ ๆ เริ่มโผล่ขึ้นมาจากหญ้าแห้งที่ค้างมาตั้งแต่ฤดูร้อนปีกลาย / อีกสองสามสัปดาห์ข้างหน้า / ทุ่งกว้างแห่งเนแบรสกาจะเปลี่ยนสี จากสีน้ำตาลปนเทาที่เห็นซ้ำซาก มาเป็นทะเลสีเขียวสดอ่อนละมุนเหมือนกำมะหยี่ (น.45)

ตัวอย่างที่ 179

Back in bed, / when Toby started thinking about it again, / he felt panic rise within him. / From now on it would be up to him to decide / when to plow, / when to plant, / when to harvest. / He would have to keep the horses fed and healthy / and keep the machinery in working order. / Could he do it? (p.30)

กลับมาอยู่ที่นอน / โทบี้เริ่มคิดถึงเรื่องนั้นอีก / เขารู้สึกหวาดกลัวจับใจ / ต่อไปนี้ เขาจะต้องตัดสินใจว่า / เมื่อไหร่จะถึงเวลาไถ / เมื่อไหร่จะหว่าน / และเมื่อไหร่จะเก็บเกี่ยว / เขาต้องเลี้ยงม้าให้อ้วนท้วนสมบูรณ์ / ต้องดูแลรักษาเครื่องจักรกลที่ใช้ในนา / เขาจะทำได้หรือ (น.31)

ตัวอย่างที่ 180

Less than a week later / Toby woke up one morning / and his first thought was, / "this is the day!" / He bounded up off his cot and dressed quickly. / He glanced around the crowded office / and felt a small pang of regret that this was his last day at the livery barn. / Happy as he was to be going home, / he knew he'd miss Mike / and all the activity around the barn. (p.448)

ต่อมาอีกไม่ถึงสัปดาห์ / เช้าวันหนึ่ง โทบี้ตื่นขึ้น / และสิ่งแรกที่เขาคิดก็คือว่า / "วันนี้แล้ว" /
เขาหลุดจากเตียงและแต่งตัวอย่างรวดเร็ว / เขามองดูตัวสำนักงานที่เต็มไปด้วยเจ้าของ / รู้
สึกแปลบปลาบในใจที่วันนี้เป็นวันสุดท้ายที่เขาจะทำงานที่นี่ / เขายินดีที่จะได้กลับบ้าน /
แต่เขาก็รู้ว่า เขาจะคิดถึงไมค์ / และกิจกรรมทุกอย่าง ณ ตรงมานี้ (น.449)

ตัวอย่างที่ 181

*There was a big roast of beef, / mounds of potatoes, / baskets of steaming hot rolls, / and
squash pie with whipped cream on top. / Dunc ate as if he could never get his fill, / and
Mrs. Duncan, although she shyly insisted she'd had enough, / kept accepting just one
more roll / and bit of meat.* (p.454)

มีเนื้ออบชิ้นเบ้อเร่อ / มันฝรั่งกองโต / ขนมปังก้อนเล็กอบใหม่ ๆ ยังร้อนเต็มกระจาดหลาย
ใบ / ขนมพายไส้ฟักทองราดแต่งหน้าด้วยครีมตีจนฟู / ดันค์กินราวกับไม่รู้จักอิ่ม / และนาง
ดันค์แคนแม้จะบอกอย่างอวย ๆ ว่าอิ่มแล้ว / ก็ยังรับเอาขนมปังอีกก้อน / และเนื้ออีกหน่อย
อยู่เรื่อย ๆ (น.455)

ตัวอย่างที่ 182

*An hour later / they were on their way. / Ma rode with Dunc and Mrs. Duncan, / and the
girls were perched behind Toby on the sacks of corn meal and seed corn. / Eddie sat
beside Toby on the seat, / reading a book he had bought before they left town. / Both
wagons were loaded with seed and supplies. / Dunc had brought in half a beef / and
traded it for what they needed. / Toby had money to pay for what he bought / and had
some left over besides.* (p.460)

อีกชั่วโมงหนึ่งต่อมา / ทุกคนก็เดินทางกลับ / แม่นั่งเกวียนไปกับดันค์และภรรยาของเขา /
เด็กผู้หญิงนั่งสูงอยู่ข้างหลังโทบี้บนกองกระสอบแป้งข้าวโพดและเมล็ดข้าวโพด / เอ็ดดี้นั่ง
ข้างโทบี้บนที่นั่งด้านหน้า / อ่านหนังสือซึ่งซื้อมาก่อนออกจากเมือง / เกวียนทั้งสองเกวียน
บรรทุกเมล็ดพืช และของกินของใช้จนเต็ม / ดันค์เอาเนื้อวัวมาครึ่งตัว / และแลกกับเจ้าของ
ที่เขาต้องการ / โทบี้ซื้อของที่เขาคือต้องการด้วยเงิน / แอมยังมีเงินเหลือไว้เก็บอีก (น.461)

จากตัวอย่างที่ 179-182 จะสังเกตเห็นว่าผู้แปลถ่ายทอดข้อความภาษาอังกฤษจากต้นฉบับเป็นภาษาไทยอย่างตรงตัว โดยยังคงรักษาความหมายทั้งในระดับคำและระดับประโยคให้เหมือนกับคำและประโยคในต้นฉบับ รวมทั้งการจัดกลุ่มความคิดให้เป็นแบบเดียวกันกับที่ผู้ประพันธ์กำหนดไว้แต่เดิมอย่างเคร่งครัด จนอาจกล่าวได้ว่าผู้อ่านสามารถเทียบกลับไปกลับมาระหว่างต้นฉบับและฉบับแปลที่ละข้อความได้สอดคล้องตรงกันพอดี การปรับแต่งบทแปลไม่ว่าจะเป็นการละคำ การเพิ่มคำ หรือการเรียบเรียงประโยคใหม่ดังที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 5 จะเป็นไปเพื่อให้ได้ภาษาที่ตรงตามลักษณะภาษาที่ใช้อยู่จริงในสังคมภาษาฉบับแปล ดังนั้นในวรรณกรรมเรื่อง *ผจญทุ่งกวาง* นี้ จะไม่พบการตัดข้อความในต้นฉบับออกทั้งข้อความ หรือการรวมหลายย่อหน้าให้เป็นย่อหน้าเดียว ดังเช่นที่ผู้แปลวรรณกรรมแนวนั้นทิ้งคดีทั่วไปมักปฏิบัติกัน แต่จะเป็นการแปลทีละหน้าทีละบทไปจนตลอดเรื่อง และพบว่าการแปลตรงตามตัวในความหมายของผู้แปลนั้นจะมีใช้การแปลคำต่อคำเพียงอย่างเดียว เช่น ประโยค "*Ma rode with Dunc and Mrs. Duncan*" (ดังตัวอย่างที่ 182) ถ้าเลือกแปลตามคำศัพท์อย่างตรงไปตรงมาจะได้ว่า "แม่นั่งเกวียนไปกับคันค้และนางคันแคน" แต่ผู้แปลจะอาศัยการตีความจากบริบทและแปลว่า "แม่นั่งเกวียนไปกับคันค้และภรรยาของเขา" ซึ่งเป็นการบ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครได้อย่างชัดเจนและสื่อความเข้าใจให้ผู้อ่านได้มากกว่า

6.2 การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องในฉบับแปล

เนื่องจากแต่ละภาษาย่อมมีระเบียบวิธีหรือหลักภาษากำหนดขึ้นใช้เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง การนำคำหรือประโยคต่างภาษามาเทียบเคียงกันจึงอาจทำให้ภาษาต้นฉบับเข้ามามีอิทธิพลเหนือภาษาฉบับแปล เป็นผลให้ประสิทธิภาพในการสื่อความของภาษาแปลค่อยลงไป ดังนั้นสิ่งสำคัญในการแปลเพื่อให้ได้งานแปลที่มีคุณภาพผู้อ่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด ผู้แปลจึงต้องเป็นผู้ที่รู้สองภาษาเป็นอย่างดี ทั้งการจับความหมายจากภาษาต้นฉบับและการเลือกสรรถ้อยคำในภาษาฉบับแปลมาเรียบเรียงเป็นประโยคที่สละสลวย

จากการศึกษางานแปลเรื่อง *ผจญทุ่งกวาง* ผู้วิจัยพบว่าในการแปลผู้แปลจะใช้วิธีทำความเข้าใจความหมายของภาษาต้นฉบับเป็นอันดับแรก แล้วจึงเลือกคำศัพท์หรือประโยคในภาษาไทยที่เหมาะสมกับความเดิม นำมาเรียบเรียงให้ถูกต้องตามลักษณะของภาษาไทย ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างบางส่วนที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของภาษาไทย ซึ่งตรงกับเนื้อหาที่ได้กล่าวถึงไว้ในบทความเรื่อง *ลักษณะสำคัญของประการของภาษาไทย* ของ ภูเก็ต วาจานนท์ (2542: 82-90) 3 ประการ ได้แก่ (1) รูปภาษา (2) ตำแหน่งของคำในข้อความ และ (3) การเว้นวรรคตอน ดังนี้

6.2.1 รูปภาพ

ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ว่าคำในภาษาไทยมีรูปลักษณะตายตัว ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปภาพเพื่อแสดงเพศ พจน์ มาลา วาก การก หรือกาล เหมือนกับภาษาอังกฤษ แต่ด้วยเหตุว่างานแปลในรูปแบบสองภาษาเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* นี้มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ผู้อ่านสามารถนำคำศัพท์หรือประโยคของทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมาเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่างานแปลของแม่นมาศ ขวลิต สะท้อนให้เห็นความใส่ใจในการให้รายละเอียดของการเลือกคำมาใช้ในฉบับแปลเป็นพิเศษ โดยในระดับคำจะมีการเลือกรูปภาษาได้ใกล้เคียงกับรูปภาพในต้นฉบับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 183: คำนาม

Toby felt a warm glow at the admiration in Dunc's voice. It added to the self-confidence that was beginning to grow inside him. (p.110)

เสียงแสดงความชื่นชมของดันค์ ทำให้โทบี้รู้สึกอุ่นใจ เพิ่มความมั่นใจในตนเอง ซึ่งเริ่มจะเกิดขึ้น (น.111)

ตัวอย่างที่ 184: คำกริยา

Nevertheless, he had prepared for this eventuality by bringing Nick along. (p.122)

อย่างไรก็ดี เขาได้คัดล่องหน้าถึงเหตุการณ์นี้อยู่แล้ว (น.123)

ตัวอย่างที่ 185: คำสรรพนาม

Eddie was silent for a minute or two. Wood was scare in these parts and boards were as rare as diamonds. "We'd have to build them up off the floor so no rat or weasel could get at them." He thought some more. "We might make a narrow platform of willow poles. That's it," he exclaimed, enthusiastic over his own idea. (p.154)

เอ็ดดี้เงียบไปชั่วขณะหนึ่ง ในบริเวณนี้ไม้เป็นของหายาก และไม้กระดานก็มีค่าราวกับเพชร "เราจะต้องสร้างให้สูงจากพื้น หนูและตัววีเซลจะได้ขึ้นไปไม่ถึง" เขาคิดต่อไปอีกหน่อย "เราอาจจะเอากิ่งวิลโล่มาทาเป็นยกพื้นแคบ ๆ ก็ได้ ไข่แล้ว" เขาร้องอุทาน เกิดความรู้สึกตื่นเต้นในความคิดของตนเอง (น.155)

ตัวอย่างที่ 186: คำวิเศษณ์

Mrs. Duncan was watching Ma closely. (p.48)

นางดันแคนจับตาดูแม่อย่างใกล้ชิด (น.49)

ตัวอย่างที่ 187: คำสันธาน

Toby breathed deeply. The air smelled different here than on the prairie. The heavy odor of fish and damp rich earth was cut by the acrid smell of wet cottonwood bark. Toby savored the air with a feeling of pleasure. He and Eddie hunted out some deep holes along the bank and set some willow poles baited with grasshoppers and toads in the hope catching a fat catfish or two. (p.162)

โทบีสูดลมหายใจเข้าเต็มปอดอากาศที่นี่กลิ่นไอแตกต่างกับที่ทุ่งกว้าง กลิ่นอับทึบของปลา และดินชื้นที่อุดมสมบูรณ์ตัดกับกลิ่นฉุนเขียวของเปลือกต้นคอตต้อนวู้ด โทบีสูดอากาศด้วยความรู้สึกเบิกบาน เขาและเอ็ดดี้ชวนกันเดินหาที่เป็นหลุมลึก ๆ ริมฝั่ง แล้วปักคันเบ็ดซึ่งทำด้วยกิ่งวิลโลว์ลงไว้ ใช้ตุ๊กแตนและคางคกเป็นเหยื่อ หวังว่าจะตกปลาตุ๊กอ้วน ๆ ได้บ้างสักตัวสองตัว (น.163)

จากตัวอย่างที่ 183-187 จะตรงกับตัวอย่างที่ได้แสดงไว้แล้วในบทที่ 4 ซึ่งจะสังเกตเห็นว่าการสร้างคำศัพท์ในภาษาอังกฤษจะมีกฎเกณฑ์อยู่ เช่น การสร้างคำนามขึ้นจากการเติมหน่วยคำว่า "-ment", "-ness", "-ity" หรือ การสร้างคำวิเศษณ์จากการเติมหน่วยคำ "-ly" เป็นต้น ในการแปลระดับคำ แม้นาส ชวลิต จะมีการเลือกคำศัพท์มาใช้อย่างเป็นระบบด้วยเช่นกัน กล่าวคือ คำที่นำมาใช้แทนคำนามที่มีการประกอบรูปคำดังกล่าวก็จะเป็นคำที่มีการประกอบรูปคำใกล้เคียงกัน เช่น มีการเติมคำว่า "การ" หรือ "ความ" หน้าคำศัพท์ หรือคำที่นำมาใช้แทนคำวิเศษณ์ในบทแปลจะมีคำว่า "อย่าง" หน้าคำศัพท์ ดังนั้นเป็นต้น สำหรับคำกริยานั้นผู้แปลจะให้ความสำคัญกับการใช้คำแสดงกาลเป็นพิเศษเพิ่มเติมจากงานแปลโดยทั่วไป โดยจะเติมคำว่า "ได้" หน้าคำกริยา หรือ "แล้ว" หลังคำกริยา เพื่อแสดงเวลาอดีตกาลสมบูรณ์ คำว่า "จะ" หน้าคำกริยา เพื่อแสดงช่วงเวลาในอนาคต คำว่า "กำลัง" เพื่อแสดงเวลาที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ส่วนคำสรรพนามและคำสันธานนั้น ผู้แปลจะแปลตามความหมายซึ่งถือเป็นความหมายประจำคำศัพท์ หลักการเลือกคำศัพท์ในฉบับแปลให้ตรงกับรูปภาษาเดิมในต้นฉบับดังที่ได้กล่าวมา อาจถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ผู้แปลนำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติ จนเป็นลักษณะเด่นประจำตัวของผู้แปลเลยทีเดียว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเห็นว่าในภาษาไทยก็มีคำศัพท์ที่เทียบเคียงกับคำในภาษาต่างประเทศได้คล้ายคลึงกัน

6.2.2 ตำแหน่งของคำในข้อความ

เนื่องจากคำในภาษาไทยจะไม่มีกรเปลี่ยนรูปเพื่อแสดงหน้าที่ แต่ใช้ตำแหน่งของคำเป็นเครื่องกำหนดหน้าที่ จึงต้องวางคำให้ถูกตำแหน่ง หากผิดตำแหน่งไปก็จะทำให้มีความหมายที่แตกต่างไปได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 188

Buffalo chits were all right for cooking something on top of the stove,^① / she always said,^② / but give her wood when it came to baking.^③ (p.164)

แม่บอกเสมอว่า^③/ จี๊ควายใช้ได้ดีสำหรับหุงต้ม^①/ แต่ถ้าจะอบแล้วต้องใช้ฟืนจึงจะเหมาะสม^②
(น.165)

ตัวอย่างที่ 189

Toby gave an exclamation of disgust.^① / "I knew they wouldn't^② / when I made the offer.^③ / They'd never make a fair trade.^④ (p.176)

โทบีอุทานด้วยความชิงชัง^① / "พี่รู้ว่า ถ้าพี่เสนอขาย^③/ มันจะยังไม่ซื้อหรอก^②/ พวกนี้ไม่มีวันจะซื้อขายตรงไปตรงมา^④"
(น.177)

ตัวอย่างที่ 188-189 แม้ว่าหลักการทั่วไปในการแปลเพื่อให้ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลสามารถเทียบเคียงกันได้ จะรักษาดำแหน่งของคำในประโยคให้ตรงกัน แต่บางครั้งพบว่าผู้แปลมีการลำดับการเรียงคำในประโยคเสียใหม่เพื่อให้เป็นภาษาไทยที่ดี สื่อความได้ดีกว่า เพราะหากแปลตัวอย่างที่ 188 ออกมาว่า "จี๊ควายใช้ได้ดีกับการหุงต้ม แม่บอกเสมอ แต่ถ้าจะอบแล้วต้องใช้ฟืนจึงจะเหมาะสม" จะดูเป็นประโยคที่เรียบเรียงแบบภาษาต่างประเทศจนเกินไป นอกจากนี้ การจัดลำดับถ้อยคำใหม่ยังเป็นการจัดกลุ่มความคิดให้สิ่งที่เป็นเรื่องเดียวกันอยู่ในตำแหน่งใกล้เคียงกัน ช่วยให้ข้อความสื่อความได้ชัดเจนไม่กำกวมอีกทางหนึ่งด้วย ดังตัวอย่างที่ 189 ซึ่งกล่าวถึงบุคคลสองกลุ่ม คือ ตัวผู้พูดเอง (โทบี) และบุคคลที่กล่าวอ้างถึง (สองพี่น้องกรอสส์) ดังนั้นการจัดลำดับถ้อยคำในประโยค ผู้แปลจึงกล่าวถึงตัวของผู้พูดเองก่อน แล้วจึงกล่าวถึงบุคคลที่สองเป็นอันดับ ทำให้เข้าใจได้ง่ายกว่าการจัดลำดับตรงตามต้นฉบับ

6.2.3 การเว้นวรรคตอน

ลักษณะของภาษาไทยที่แตกต่างจากภาษาอังกฤษ คือ ภาษาไทยมีการเว้นวรรคตอน เพื่อแบ่งข้อความให้ชัดเจน อ่านได้อย่างสบายตา ซึ่งภูเก็ต วาจนนท์ (2542: 90) กล่าวว่า "ลักษณะข้อความในภาษาไทยเขียนคำเรียงสืบเนื่องกันไปตามบรรทัด ไม่เว้นเป็นคำ ๆ อย่างภาษาอื่น แต่ก็แบ่งเนื้อความเป็นวลี เป็นประโยค ด้วยคำเชื่อม และมีช่องไฟ วรรคน้อย วรรคใหญ่ กำหนดช่วงตอนแบ่งการออกเสียง ฉะนั้นการเขียนภาษาไทยจึงต้องระวังเรื่องวรรคตอน หากเว้นไม่ถูกต้องอาจทำให้เครื่องหมายต่างไปได้" ซึ่งในส่วนของการเว้นวรรคตอนนี้ไม่เพียงสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในหลักการเขียนภาษาไทยที่ถูกต้องของแม่นมมาส ชวลิตเท่านั้นแต่ยังทำให้ทราบว่าผู้แปลมีความสามารถในการตีความเนื้อหาของเรื่องได้โดยตลอด ทำให้จัดกลุ่มความหมายออกเป็นการเว้นวรรคตามแบบภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 190

Toby began to run for the cornfield, grabbing the hoe from beside the barn. By the time he got there, with Eddie close at his heels, the insects were already as thick as a man's arm on the stalks. Toby started down the nearest row knowing them off as best he could. Next to him, Eddie was using his hat to knock them to the ground. Halfway down the row Toby turned and looked back. The cornstalks were once again as thick with the insects as if he had never beaten them off. The sound of their feeding was like a herd of cattle eating. (p.238)

โทบีคว้าจอบที่ข้างโรงนา วิ่งเข้าไปในไร่ข้าวโพด เอ็ดดี้วิ่งตามไปติด ๆ กัน พอไปถึงที่ไร่ปรากฏว่า ตั๊กแตนจับคั่นข้าวโพดแล้วเป็นกลุ่มหนาเท่ากับแขนคน โทบีลงมือจัดการกับแถวข้าวโพดที่ใกล้ที่สุด เคาะให้ตั๊กแตนร่วงลงไ้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่วนเอ็ดดี้ใช้หมวกกวาดมันลงบนพื้นดิน พอจัดการกับตั๊กแตนไปได้ครึ่งร่อง โทบีเหลียวมาดูข้างหลังปรากฏว่าต้นข้าวโพดมีกลุ่มตั๊กแตนเกาะหนาอีก รวกับว่าเขาไม่ได้จัดการเคาะมันออกเลยเสียงมันกัดกินข้าวโพดดังราวกับวัวควายเคี้ยวหญ้า (น.239)

ตัวอย่างที่ 190 จะเห็นว่าต้นฉบับเป็นข้อความยาวต่อเนื่องกันไปคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และเมื่อจบความเสียที่หนึ่งจึงใช้เครื่องหมายมหัพภาค (.) เพื่อแสดงการจบข้อความ แต่ในการเรียบเรียงเป็นบทแปลภาษาไทยผู้แปลจะให้ความสำคัญกับการเว้นวรรคตอน โดยจะถอดเครื่อง

หมายของต้นฉบับออกมาเป็นการเว้นวรรค ทั้งนี้การเว้นวรรคตอนนับเป็นข้อสำคัญส่วนหนึ่งในการเรียงข้อความ เพื่อให้อ่านได้ถูกต้อง และยังเป็นการแบ่งกลุ่มข้อความเพื่อช่วยให้ผู้แปลทราบถึงความสัมพันธ์ของประโยคต่าง ๆ ในย่อหน้า ทำให้ผู้แปลจับความหมายได้ไม่ผิดพลาดและในงานแปลไม่พบประโยคที่มีคำโครงสร้างภาษาต่างประเทศหรืออ่านเข้าใจยาก นับเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานแปล

6.3 การรักษาอรรถรสได้เทียบเท่าต้นฉบับ

แม่นมาส ชาลิต เป็นนักแปลผู้หนึ่งซึ่งได้รับการยกย่องว่ามีความสันทัดในการใช้ภาษาแปลอย่างดียิ่ง งานของท่านนอกจากจะเป็นภาษาไทยที่ถูกต้อง สละสลวยแล้ว ยังสามารถใช้ภาษาแปลสะกดผู้อ่านให้เกิดความเพลิดเพลินจนลืมไปว่ากำลังอ่านเรื่องแปล ทั้งนี้เกิดจากการเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับเนื้อความในแต่ละบทแต่ละตอน เพื่อที่จะสร้างความรู้สึกรสของภาษาในฉบับแปลให้ตรงกับภาษาในต้นฉบับเดิม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 191

Ma came hurrying out of her bedroom but Toby's attention was riveted on the barn. He raised the gun and sighted down it. Nothing moved except Rex.. Then the night was split by the loud crack of a gun and Rex's bark sharpened to a yelp. Then he was silent. Eddie gave a muffled gasp and almost in the same moment two shadows moved swiftly toward the barn. They had no shape or form, only movement. Toby sighted as he would have for a running cottontail and fired. The kick from the gun slammed him against the doorframe and it took him an instant to regain his balance. By then he could hear the cursing and he ran as he could for the barn, with no time to feel fear for an armed enemy. (p.192)

แม่รีบพรวดพราดออกมาจากห้องนอน แต่โทบีกำลังมุ่งความสนใจไปที่โรงนา เขายกปืนขึ้น และส่องลงมาที่โรงนา นอกจากเร็กซ์แล้ว ก็ไม่มีอะไรเคลื่อนไหว และแล้วความมืดของกลางคืนก็ถูกแหวกด้วยเสียงปืนแผดก้อง เสียงเห่าของเร็กซ์กลายเป็นเสียงร้องเอ็งอย่างเจ็บปวดแล้วเสียงก็หยุด เอ็ดดี้ส่งเสียงอู้อี้ปากค้าง และเกือบจะในชั่วขณะนั้นเอง เงาทั้งสองเงาก็เคลื่อนไปทางโรงนาอย่างรวดเร็ว ไม่มีทรวดทรงและรูปร่างที่เห็นได้ชัด มีแต่การเคลื่อนไหว โทบีเล็งแบบเดียวกับที่เขาเล็งกระต่ายแล้วลั่นไกปืน แรงถีบของปืนทำให้เขาเซไปปะทะวงกบประตู และต้องเสียเวลาไปขณะหนึ่งก่อนที่จะทรงตัวได้ มาถึงตอนนั้น

เขาก็ไถ่เงินเสียงสบถสาบาน และเขาวิ่งโดยเร็วที่สุดไปยังโรงนาไม่มีเวลาสำหรับรู้สึกกลัว
ศัตรูที่มีอาวุธ (น.193)

ตัวอย่างที่ 191 เป็นตอนที่สองพี่น้องกรอสส์พยายามจะแฝงกายมาในความมืดเพื่อลอบ
ขโมยม้าของครอบครัวโทบี แต่โทบีไปหัวตัวทันเสียก่อนจึงเตรียมรับมือหัวขโมยทั้งสองเป็นอย่างดี
เนื่องจากเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* นี้ มีจุดใหญ่ใจความอยู่ที่การเรียนรู้ที่จะรับมือกับอันตราย และการก้าวล่วงพ้น
จากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ดังนั้นฉากที่นำมาแสดงนี้จึงนับเป็นฉากหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการ
สนับสนุนใจความหลักของเรื่อง และเร้าอารมณ์ของผู้อ่านให้ร่วมตื่นเต้นไปกับเหตุการณ์ที่เป็น
เสมือนบททดสอบของตัวละครพร้อมกันไปด้วย คำกริยาที่ผู้แปลเลือกมาใช้กับเหตุการณ์ตอนนี้จะ
เป็นคำกริยาที่ให้รายละเอียดของภาพอย่างชัดเจน เช่น "แมรีบพรวดพราดออกมาจากห้องนอน" ให้
ความรู้สึกกับผู้อ่านถึงอาการเร่งรีบ ร้อนรน "แล้วความมืดของกลางคืนก็ถูกแหวกด้วยเสียงปืนแผด
ก้อง" ให้ความรู้สึกถึงเสียงที่ดังมาก เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 192

*When Toby and the others stepped outside the house, they looked upon a scene of
complete desolation. The earth was denuded of every green living thing. corn and
sorghum had disappeared. Ma lifted the coverings from the garden and found that the
hoppers had either chewed through them or crawled under the sides. Nothing remained.
Even the onions had been devoured right down into the ground to the ends of the roots,
leaving little holes where the bulbs had been.* (p.244)

เมื่อโทบีและคนอื่น ๆ ในครอบครัวก้าวออกมานอกบ้าน ก็ได้เห็นภาพแห่งความอ้างว้างน่า
รันทดอย่างสุดแสน บนพื้นดินจะหาสิ่งมีชีวิตสีเขียวไม่ได้เลยสักต้นเดียวทั้งข้าวโพดและ
ซอร์กัมหายไปหมด แม่เลิกผ้าห่มและพรมที่คลุมผักในสวนไว้ ได้พบว่าผักแดนกัตุผัก
ห่มหรือคลานเข้าไปใต้ผ้ากัตุผักจนหมดเกลี้ยง แม้กระทั่งต้นหอมมันก็กินคว้านลึกลงไป
ถึงหัวที่อยู่ใต้ดิน เหลือแต่โพรงเล็ก ๆ ตรงที่ซึ่งเป็นหัวหอมอยู่ก่อนหน้านี้ (น.245)

ตัวอย่างที่ 192 เป็นตอนที่ครอบครัวของโทบีประสบกับกองทัพด้กัตุแดนที่รุมกัดกินพืชผลไร
นาของเขาจนเสียหาย ความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัวตอนนั้นจึงหดหู่สิ้นหวัง เพื่อจะสื่อถึงความ
รู้สึกของตัวละคร ผู้ประพันธ์ใช้คำที่สะท้อนให้เห็นภาพของการสูญเสีย เช่น "*complete desolation*"
(ความโดดเดี่ยว อ้างว้าง), "*denuded*" (ทำให้ว่างเปล่า), "*disappeared*" (หายไป), "*Nothing*"

remained" (ไม่มีอะไรหลงเหลือ) ซึ่งฉบับแปลถ่ายทอดความหมายของคำเหล่านี้ออกมาได้ว่า "ความอ้างว้างน่ารันทดอย่างสุดแสน" "หา...ไม่ได้เลยสักคันเดียว" "หายไปหมด" "หมดเกลี้ยง" นับเป็นการถ่ายทอดความหมายศัพท์อย่างประณีต และสื่ออารมณ์ทดแทนคำศัพท์ในต้นฉบับได้อย่างแนบเนียน

ไม่เพียงแต่บทพรรณนาเท่านั้นที่สะท้อนให้เห็นถึงความพิถีพิถันในการเลือกคำศัพท์มาใช้ ในส่วนของบทสนทนา ผู้แปลก็สามารถใช้ภาษาช่วยแต่งแต้มตัวละครให้มีชีวิตชีวาสมจริง ตามระดับอารมณ์ และความเหมาะสมของตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน แสดงตัวอย่างให้เห็นได้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 193

"How much you want for them?" he asked without looking up.

"They've not for sale or trade," Toby informed him.

"I'll trade you our team and give twenty dollars to boot," Walt Gross said curtly.

Toby snorted, "Sure you will. Who wouldn't?"

"It's a fair trade," Vic Gross insisted self-righteously

Toby dismissed at a glance their team and the snide they still had tied behind their wagon. "Those three horses put together aren't worth more than sixty dollars and my team is worth more than eighty dollars."

"How much did you give for them?" Vic demanded.

"That's none of your business," Toby snapped.

Eddie dug an elbow into Toby's ribs and shot him a warning look. Toby had to admit that Eddie was probably right. He'd better not rile them too much. There was no mistaking the mean look in their eyes.

"You're pretty feisty, ain't you?" Vic Gross said. "Think you're somebody 'cause you've got a home and a ma and a piece of ground you can call your own." His face twisted.

"Well, them things don't count for nothin'. We know, don't we, Walt? We can get along without them and have ever since we was tads."

"Shut up, Vic," his older brother said disgustedly. (p.170-172)

"สองตัวนี้นายจะขายเท่าไร" เขากลามโดยไม่แยงหน้าขึ้นดู

"ไม่ขาย และไม่แลก" โทบีบอก "ฉันจะขอแลกกับม้าคู่ของฉัน และแถมให้นายอีกยี่สิบ

เหรียญ" วอลต์ กรอสส์พูดหัววัน ๆ

โทบีย้อน "อ้อจันรี ใครบ้างจะไม่ขอแลก"

"ก็สมกันแล้วนี่" วิค กรอสส์ยืนยันอย่างมั่นใจว่าตนถูก

โทบีไม่ยอมอมควมมั่วคู้และมั่วเคี้ยวที่ผูกอยู่ข้างหลังเกรียน "ม้าของนายสามตัวรวมกันได้
ราคาไม่ถึงหกสิบเหรียญ ของฉันราคาเกินแปดสิบเหรียญเสียอีก"

"นายซื้อม้าทำไม" วิคถามเสียงขู่

"ไม่ใช่เรื่องของนาย" โทบีทำเสียงกรรโชก

เอ็ดดี้เอาข้อศอกกระทุ้งสี่ข้างโทบีและมองเป็นเชิงเตือน โทบีต้องยอมรับว่า เอ็ดดี้อาจจะคิด
ถูกก็ได้ เขาไม่ควรจะยั่วให้โกรธมากนัก แววดคโกงปรากฏชัดอยู่ในดวงตาของคนทั้งสอง

"ท่าเก่งจริงนะ แก" วิค กรอสส์เอ่ย "คิดว่าแกพิเศษ เพราะแกมีบ้าน มีแม่ และที่ดินของแก
เองจันรี" ใบหน้าของเขาดิบเบี้ยว "ของพวกนั้นไม่พิเศษนักหรอกพวก เรารู้ดีนี่นา จริงไหม
วอลต์ ถึงไม่มีพวกนี้ เราก็คงอยู่ได้ เราอยู่มาได้ตั้งแต่เด็ก ๆ "

"หุบปากเสียทีน่า" พี่ชายพูดอย่างชิงช้า

(น.171-173)

จากตัวอย่างที่ 193 เป็นบทสนทนาระหว่างพี่น้องฝาแฝดกำพร้าชื่อวิค และวอลต์ กรอสส์
กับโทบี โดยทั้งสองพี่น้องเมื่อเห็นม้าคู่ใหม่ของโทบีก็บังเกิดความประทับใจและความโลภอยากได้
ม้าคู่งามนั้นมาเป็นของตน จึงออกอุบายว่าหากโทบียอมแลกม้าคู่กับม้าของพวกเขาตนจะยอมแถมเงิน
เพิ่มให้ด้วยต่างหาก แต่โทบีรู้ทันเล่ห์จึงบอกปฏิเสธไป สองพี่น้องวอลต์กรอสส์เมื่อโทบีพูดกระทบ
ใจก็เริ่มแสดงอารมณ์ขุ่นมัวออกมาอย่างโจ่งแจ้ง จากตัวอย่างนี้ทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของ
ภาษาตามสภาวะอารมณ์ของตัวละครได้ชัดเจน ซึ่งพบได้จาก การใช้คำสรรพนามซึ่งแรกทีเดียว
พวกกรอสส์จะใช้สรรพนามแทนโทบีว่า "นาย" แต่ในตอนหลังเมื่อโกรธจัด จะเรียกแทนว่า "แก"
การแปลเรื่องของคำสรรพนามนี้เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยสร้างสีสันให้กับเนื้อเรื่อง แต่ต้องอาศัย
ความเข้าใจ ทั้งนี้เพราะรายละเอียดปลีกย่อยในเรื่องสรรพนามไม่ว่า จะเป็นการใช้คำแสดงตำแหน่ง
เครือญาติ การแปลด้วยคำนามเฉพาะ หรือการแปลด้วยคำวิเศษณ์บอกจำนวน ซึ่งได้กล่าวถึงในบทที่
5 แล้วแล้วแต่เป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

อีกสิ่งหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการสร้างอรรถรสให้เกิดในงานแปลของ แม้นมมาส ขวลิขิต คือ
การถ่ายทอดคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ซึ่งผู้แปลจะใช้วิธีแปลโดยเปรียบเทียบกับคำศัพท์ใน
ภาษาไทยที่คนอ่านเข้าใจได้ง่าย เพื่อจะได้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่างนี้

ตัวอย่างที่ 194

He felt a hand fall gently on his shoulder and turned to find himself looking up into

Dunc's apple-round face. (p.2)

เขารู้สึกว่ามีมือแตะไหล่อย่างอ่อนโยน เมื่อหันไปเงยจึงเห็นใบหน้าอันกลมเหมือนผลส้ม
ของคันค๋ (น.3)

จากตัวอย่างนี้พบว่าคนต่างภาษากันย่อมมีความคิดและการรับรู้แตกต่างกัน ดังจะเห็นว่าชาวตะวันตกเมื่อนึกเปรียบเทียบโครงหน้าของคนที่มีแก้มกลมมักจะกล่าวว่า "as round as an apple" ซึ่งหมายถึง "กลมเหมือนผลแอปเปิ้ล" เพราะแอปเปิ้ลเป็นผลไม้ที่พบได้ง่ายในประเทศแถบตะวันตก เมื่อพูดในเชิงเปรียบเทียบแล้วผู้ฟังสามารถรับรู้ความหมายที่แฝงมาได้ตรงกัน ดังนั้นเมื่อต้นฉบับแสดงการเปรียบเทียบโดยยกเอาผลไม้มาเป็นตัวเทียบ ฉบับแปลจึงนำผลไม้ซึ่งมีลักษณะของผลออกไปทางกลมเกลี้ยงมาใช้แสดงการเปรียบเทียบด้วยเช่นกัน ได้ว่า "กลมเหมือนผลส้ม" ทั้งนี้เพราะผู้อ่านชาวไทยจะเข้าใจมากกว่าแปลคำตามต้นฉบับ และสามารถเชื่อมโยงความคิดถึงสิ่งที่เขาค้นเคยได้

อีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการแปลศัพท์ทางวัฒนธรรมที่ชัดเจน คือ เรื่องของการรับรู้และความรู้สึกของคนในชาติต่อสี เช่น

ตัวอย่างที่ 195

I bet their necks were red, being outsmarted like that. (p.110)

ถูกจับได้ซึ่ง ๆ หน้าแบบนี้ พวกนั้นคงโกรธจนหน้าเขียว (น.111)

แม้ว่าทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษต่างมีคำที่ใช้เรียกแทนชื่อสีใกล้เคียงกัน แต่การรับรู้เรื่องสีในแต่ละภาษายังมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์อื่นเพิ่มเติมอีก เช่น วัฒนธรรมตะวันตก สีแดง เป็นสีแห่งอันตรายหรือความโกรธ เมื่อคนตะวันตกโกรธมาก ๆ จะพูดว่า ถ้าออกเป็นสีแดงหรือสีม่วง ส่วนคนไทยกลับเห็นว่าเวลาที่คนโกรธจัด สีหน้าจะเปลี่ยนเป็นสีเขียวหรือสีเหลือง เช่น โกรธจนหน้าเขียวหน้าเหลือง เป็นต้น การแปลวรรณกรรมต่างประเทศจึงควรใส่ใจกับวัฒนธรรมการใช้ภาษาที่บ่งบอกลักษณะปลีกย่อยดังที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นประกอบด้วย เพราะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของคนในชาตินั้น ๆ และช่วยเสริมให้ผู้อ่านรู้สึกคล้อยตามเนื้อหาในเรื่องโดยราบรื่น

ด้วยวัตถุประสงค์ของงานแปลที่ต้องการใช้เพื่อการศึกษาและความเชี่ยวชาญทางการแปลของแม่นมาส ชวลิตนี้เอง จึงทำให้เรื่อง *ผจญหุงกว้าง* เป็นวรรณกรรมที่มีการผสมผสานอย่างลงตัวระหว่างการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องตามแบบแผน ช่วยรังสรรค์บทแปลให้อ่านสนุก ชวนติดตาม และยังคงรักษาข้อความในบทแปลไว้ให้ตรงกันกับต้นฉบับเดิมโดยละเอียดครบทุกข้อความ ผู้วิจัยเห็นว่าวรรณกรรมร้อยแก้วในรูปบันเทิงคดีลักษณะเดียวกันกับที่แม่นมาส ชวลิต ได้แปลไว้ เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในอันที่จะนำมาใช้กับการเปรียบเทียบเพื่อศึกษาคำศัพท์และโครงสร้างประโยคของทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ตามปกติแล้ว ในการศึกษาภาษาอังกฤษด้วยตนเอง ผู้เรียนภาษามักพยายามที่จะหาคำหรือโครงสร้างจากภาษาแม่ของตน มาเทียบเคียงความหมายกับภาษาใหม่ที่เรียนเพื่อให้เข้าใจต่อความเข้าใจ แต่ในความเป็นจริง ลักษณะที่ภาษาทั้งสองมีอยู่ร่วมกันมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น นอกเหนือไปจากนี้ล้วนเป็นลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน เนื่องจากกฎเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในแต่ละภาษาไม่เหมือนกันทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น การสร้างประโยคคำถาม ซึ่งมักจะเป็นปัญหากับผู้เรียนเมื่อเริ่มต้นเรียนภาษาที่สอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะในภาษาอังกฤษนั้นจะมีการจัดวางลำดับของคำเป็นระบบที่แน่นอน โดยจะวางคำแสดงคำถาม "wh-" อันได้แก่ *what, where, when, why, which, who, whom* ไว้ในตำแหน่งหน้าสุดเสมอ แต่ในประโยคคำถามภาษาไทย คำแสดงคำถามสามารถปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งหน้าหรือท้ายประโยค ขึ้นอยู่กับหน้าที่ของคำนั้น เช่น คำว่า "what" ของภาษาอังกฤษ ในภาษาไทยจะแทนด้วยคำว่า "อะไร" ทำหน้าที่แทนวัตถุหรือการกระทำที่ไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงลงไป แสดงตัวอย่างให้เห็นได้ดังนี้

ภาษาอังกฤษ	<i>What</i>	<i>will</i>	<i>you</i>	<i>do</i>	<i>back</i>	<i>East?</i>	(p.18)
ภาษาไทย	อะไร	จะ	คุณ	ทำ	กลับ	ภาคตะวันออก	

ฉบับแปล เมื่อกลับไปภาคตะวันออกแล้วคุณจะทำอะไรคะ (น.19)

การที่ผู้เรียนมีโอกาสดูได้เปรียบเทียบศึกษาภาษาจากวรรณกรรมแปลฉบับตีพิมพ์สองภาษาเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในอันที่จะอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงกฎเกณฑ์ตามธรรมชาติของทั้งสองภาษา และกระบวนการเปลี่ยนแปลงรูปประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียน ดังนั้น เมื่อผู้เรียนลองแปลรูปประโยคตามศัพท์แบบตรงตัวเพื่อเลียนแบบโครงสร้างของภาษาใหม่ จะทำให้ผู้เรียนในฐานะเจ้าของภาษาตระหนักถึงปัญหาซึ่งเกิดจากความแตกต่างกันระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่เรียน และมีโอกาสดูได้เปรียบเทียบกับภาษาแปลอีกชั้นหนึ่งเพื่อปรับแก้ไวยากรณ์ของตนเองให้ถูกต้อง อันจะนำไปสู่ข้อสรุปที่ได้จากการสังเกตของตัวผู้เรียนเอง

นอกจากนี้ การศึกษาภาษาจากบทแปลจะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารที่เหมือนจริงมากที่สุด ตัวอย่างเช่น ประโยคสนทนาตอนที่โทบีมาหาดันค์ซึ่งเป็นเพื่อนบ้าน เพื่อขอแรงให้ดันค์ช่วยเขาขุดบ่อน้ำใหม่แทนบ่อเก่าที่กำลังจะเหือดแห้งไปอีกครั้งหนึ่ง โดยก่อนหน้านี้โทบีได้ปฏิเสธความช่วยเหลือของดันค์เพราะเข้าใจว่าครอบครัวของตนอาจจะต้องอพยพไปอยู่ที่อื่น หากแต่ดันค์ก็ยังยืนยันว่าถ้าครอบครัวของโทบีจะอยู่ที่นี้ต่อไป เขาก็พร้อมที่จะมาช่วยขุดบ่อน้ำให้เสมอ โทบีเริ่มต้นการสนทนาด้วยประโยค *"Mornin'. I decided we'd better get the new well dug."* (p.44) "สวัสดีครับ ผมตกลงใจว่าจะขุดบ่อใหม่ให้เสร็จ" (น.45) ลักษณะการสนทนาของผู้พูดจึงเป็นการสนทนาที่กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนไว้ในใจล่วงหน้าแล้วอย่างน้อยสองประการ คือ ต้องการจะมาแจ้งข่าวว่าครอบครัวของตนจะอยู่ที่นี้ต่อไป และต้องการจะมาขอแรงดันค์ให้ไปช่วยเขาขุดบ่อ โดยใช้รูปประโยคแบบอ้อมที่แฝงนัยบางอย่างว่า "ผมตกลงใจว่าจะขุดบ่อใหม่ให้เสร็จ" ซึ่งผู้พูดคาดว่าผู้ฟังจะเข้าใจในความหมายนั้นร่วมกัน ส่วนผู้ฟัง (ดันค์) ตอบสนองต่อคำพูดนั้นด้วยคำถามว่า *"You're staying?"* (p.44) ซึ่งเป็นการถามที่เท่ากับว่าผู้ถามได้รับคำตอบในตัวเองอยู่แล้ว ผู้แปลจึงไม่แปลอย่างตรงตามคำในประโยคว่า *"เธอจะอยู่ต่อไปหรือ"* แต่แปลออกมาได้ว่า *"งั้น เธอก็อยู่ต่อไปนะซิ"* (น.45) โดยผู้แปลจะอาศัยความหมายตามสถานการณ์ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างกลมกลื่น

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงทั้งหมดนี้จึงเห็นได้ว่าลักษณะการใช้ภาษาในการแปลของแมน มาส ชวลิต จะมุ่งเน้นที่ความสามารถในการสื่อความหมายและความเหมาะสมในการใช้ภาษา มิใช่มุ่งที่กฎเกณฑ์ของภาษาแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของกิจกรรมการใช้ภาษา และเกิดแรงจูงใจในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น การเรียนภาษาด้วยตนเองผ่านวรรณกรรมแปลฉบับตีพิมพ์สองภาษาเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* นี้ จึงเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับภาษาให้กับผู้เรียน สร้างทัศนคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาข้ามวัฒนธรรม เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนให้ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นข้อมูลสำหรับผู้เรียนเองที่จะใช้ความรู้ในการพัฒนาภาษาของตนเองเป็นอันดับต่อไป

บทที่ 7

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์กลวิธีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาโดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลทางเอกสารถึงลักษณะภาษาที่ใช้ในสำนวนแปลของแม่นมาส ขวลิต (ศาสตราจารย์คุณหญิงแม่นมาส ขวลิต) จากวรรณกรรมแปลเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* เทียบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *Challenge of the Prairie* ของ บาบารา บอนแฮม (Babara Bonham) ทั้งในระดับคำและระดับประโยค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษมาเป็นฉบับแปลภาษาไทย และศึกษาวิธีการใช้ภาษาในการแปลของแม่นมาส ขวลิต

ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยตามทฤษฎีและแนวคิดใน 4 ประเด็นหลัก คือ แนวคิดด้านการแปล แนวคิดด้านการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการแปลกับการศึกษาภาษาอังกฤษ แนวคิดด้านภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาศาสตร์เชิงสังคมและภาษาศาสตร์เชิงเปรียบเทียบมาช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายการแปล และแนวคิดว่าด้วยลักษณะความแตกต่างทางภาษาระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทยเพื่อให้ทราบถึงลักษณะอันเป็นธรรมชาติของภาษาที่มีผลกระทบต่อกระบวนการแปล โดยปรากฏผลสรุปดังต่อไปนี้

7.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้ในการถ่ายทอดวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาเรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลวิธี คือ กลวิธีการแปลตรงตามโครงสร้าง และกลวิธีการแปลแบบตีความ

กลวิธีการแปลตรงตามโครงสร้างในบทที่ 4 เป็นการแปลแบบตรงตัวในระดับเดียวกันกับที่มิลเดรด เอล. ลาร์สัน เรียกว่า *การแปลโดยพยัญชนะ* ที่สามารถกระทำได้นี้เพราะภาษามีลักษณะบางประการซึ่งถือว่าเป็นสากล กล่าวคือ มีองค์ประกอบย่อยบางส่วนที่ทั้งสองภาษามีความคล้ายคลึงกันอยู่บ้าง ทำให้ผู้แปลสามารถคงรูปแบบ และโครงสร้างของต้นฉบับไว้ในฉบับแปลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน โดยในระดับคำจะเห็นว่าหมวดคำหลักของภาษาไทย อันได้แก่ คำนาม คำ

สรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และคำสันธาน สามารถแปลแบบเก็บรูปคำและสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับได้ทั้งหมด ส่วนในระดับประโยคพบว่า ประโยคที่สามารถจัดเรียงได้ตรงตามตำแหน่งเดิมของต้นฉบับต้องเป็นประโยคสั้น และมีโครงสร้างภายในที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ซึ่งสามารถศึกษาได้จาก ประโยคความเดียว และประโยคที่มีโครงสร้างแบบใช้คำเชื่อม

อย่างไรก็ดี ด้วยพื้นฐานที่ว่าธรรมชาติของภาษาอังกฤษและภาษาไทยนั้นแท้จริงแล้วจะแตกต่างกัน ทำให้ผู้แปลจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการแปลแบบตรงตัวเป็นกลวิธีการแปลแบบตีความ เพื่อให้ภาษาฉบับแปลยังสามารถสื่อความหมายให้กับผู้อ่านได้อย่างแจ่มชัดเท่าเทียมกับการอ่านโดยตรงจากต้นฉบับ อิทธิพลของความต่างทางภาษานี้ ทำให้ภาษาไทยซึ่งเกิดจากการแปลมีลักษณะต่างไปจากการรักษารูปและความหมายตรงตามตัวโดยทั่วไป สามารถจำแนกกลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้ในการแปลระดับคำตามประเภทของหมวดคำได้ดังนี้

1. คำนาม พบได้ 3 กลวิธี คือ การแปลตามความหมายจากบริบท การแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความ และการเปลี่ยนคำนามให้เป็นประโยค
2. คำสรรพนาม พบได้ 6 กลวิธี คือ การแปลเป็นคำเรียกญาติ การแปลเป็นคำนามเฉพาะ การแปลเป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวน การเพิ่มคำสรรพนาม การละคำสรรพนาม และการแทนที่คำสรรพนามด้วยคำนาม หรือคำนามวลี
3. คำกริยา พบได้ 4 กลวิธี คือ การแปลตรงตัวประกอบการอธิบายความ การแปลเป็นถ้อยคำสำนวน การเพิ่มส่วนเสริมกริยา และการละคำกริยา
4. คำวิเศษณ์ พบได้ 5 กลวิธี คือ การแปลตามลำดับการเรียงความหมาย การแปลตามลำดับภาพที่มองเห็น การเพิ่มคำบุพบทเชื่อมความ การแปลด้วยสำนวนโวหารเปรียบเทียบ และการแปลโดยการตีความจากบริบท
5. คำสันธาน พบได้ 2 กลวิธี คือ การเพิ่มคำสันธาน และการละคำสันธาน

ในด้านการถ่ายทอดความหมายในระดับประโยค แม้ว่าโครงสร้างประโยคของภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะใกล้เคียงกัน คือ ลักษณะประโยคประกอบด้วย *ประธาน-กริยา-กรรม* ทำให้สามารถถ่ายทอดตามโครงสร้างได้ตรงกันพอดี แต่ภาษาอังกฤษและภาษาไทยยังมีโครงสร้างตามธรรมชาติที่แตกต่างกันอยู่มาก รูปประโยคภาษาต้นฉบับที่พบว่าไม่มีในภาษาไทย และมักเป็นปัญหาจำเป็นต้องมีการดัดแปลงรูปแบบให้สามารถเทียบเคียงกันทั้งรูปแบบและความหมาย ได้แก่ ประโยคความปฏิเสธ ประโยคแสดงเงื่อนไข ประโยคกรรมวาจก ประโยคกริยาวิกรรม และประโยคประธานสมมติ

เหตุที่ผู้แปลจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปประโยคดังกล่าว ก็เพื่อที่จะให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้โดยไม่รู้สึกติดขัด จึงไม่ให้ความสำคัญกับการเรียบเรียงตำแหน่งของคำในประโยคให้ตรงกันมาก

นัก แต่จะเปลี่ยนมาเน้นการถ่ายทอดความหมายจากต้นฉบับสู่บทแปลเพื่อรักษาความถูกต้องตรงกันไว้ให้ได้มากที่สุด สรุปเป็นลักษณะเฉพาะในการใช้ภาษาของแมนมาส ชาลิต ได้ดังนี้ ภาษาแปลรักษาความหมายได้ครบตามต้นฉบับ ใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง และรักษาอรรถรสได้เทียบเท่าต้นฉบับ

ลักษณะดังที่กล่าวมา จึงสามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่สนใจศึกษาภาษาผ่านวรรณกรรมได้เป็นอย่างดี เพราะผู้อ่านจะสามารถเปรียบเทียบข้อเหมือนและข้อแตกต่างระหว่างภาษาใหม่ที่เรียนกับภาษาแม่ของตนได้ในทันที เกิดการเรียนรู้ที่จะวินิจฉัยปรับแก้ความผิดพลาดทางไวยากรณ์ด้วยตนเอง โดยอาศัยบทแปลเป็นเสมือนคู่มือที่ช่วยเสนอแนะแนวทางการใช้ภาษาที่ถูกต้อง และสามารถนำภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวัน

7.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นแนวโน้มว่าลักษณะงานแปลแบบที่มีทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยเทียบคู่กัน หรือที่เรียกกันว่าการแปลแบบ *bilingual* นั้นผู้แปลมีเป้าหมายที่จะแปลให้ตรงกันในระดับหนึ่งต่อหนึ่ง คือ แปลคำต่อคำ ความคิดต่อความคิด แต่เนื่องจากภาษามีระบบคำศัพท์และระบบไวยากรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง เป็นผลให้ผู้แปลต้องนำการตีความหมายมาใช้เพื่อลดช่องว่างอันเกิดจากความแตกต่างดังกล่าว ซึ่งกระบวนการทั้งหลายเหล่านี้เกิดขึ้นจากดุลพินิจของผู้แปลเองโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้เพราะผู้แปลไม่ทราบมาก่อนว่าสำนักพิมพ์จะนำไปจัดพิมพ์แบบเทียบคู่กันสองภาษา เพียงแต่นักแปลเป็นผู้ที่มีวินัยในการแปลอย่างเคร่งครัดอยู่ก่อนหน้า และมีความสันทัดในทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี ประกอบกับผู้แปลมีความประทับใจในผลงานแปลของนักแปลรุ่นเก่า เช่น อ. สนิทวงศ์ จุลลิต และดร.วิทย์ ศิวะศรียานนท์ เป็นต้น ซึ่งนักแปลทุกท่านที่กล่าวมาต่างเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ภาษาฉบับแปลจึงได้ความไพเราะ อ่านสนุกและเป็นภาษาไทยที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แมนมาส ชาลิต เองก็ได้นำกลวิธีของนักแปลผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้มาปรับใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนเองเรื่อยมา ดังนั้นเมื่อนำต้นฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทยมาจัดพิมพ์คู่กัน จึงสามารถเทียบความหมายของคำศัพท์ โครงสร้าง ลำนวน ได้อย่างตรงตัว อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าผู้แปลจะมีได้มีเจตนาที่จะแปลในลักษณะของการเทียบคู่กันสองภาษามาแต่เริ่มลงมือแปล แต่ภายหลังเมื่อนักพิมพ์ได้แสดงความจำนงว่าจะจัดพิมพ์เรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* นี้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษคู่กันหน้าต่อหน้าเพื่อให้อ่านนำไปใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้แปลก็ต้องตรวจทานบทแปลของตนเองอย่างรัดกุม ทั้งยังแก้ไขด้านเนื้อหาความถูกต้องให้ตรงกับต้นฉบับภาษาเดิม เพื่อให้ผลงานมีมาตรฐานเดียวกันและหวังให้อ่านได้รับประโยชน์มากที่สุด ดังเช่นที่แมนมาส ชาลิต (2546: สัมภาษณ์) ได้กล่าวไว้ว่า "ภายหลังจากทราบว่

จะต้องตีพิมพ์สองภาษาอาจารย์ก็จะมาตรวจอีกทีว่ามีตรงไหนบ้างไหมที่เราพลาด ก็เป็นโอกาสดีที่เราจะได้ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง พอเขาจะจัดคู่กันแบบนี้ เราก็ต้องดูเข้ม"

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าการแปลแบบตีพิมพ์สองภาษายังมีรูปแบบสำคัญที่ต่างไปจากการแปลร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดีทั่วไป กล่าวคือ วรรณกรรมบันเทิงคดีมักจะยอมให้มีการผสมผสานจินตนาการของผู้แปลเข้ากับเนื้อหาสาระที่อ้างอิงตามข้อมูลจริงของผู้ประพันธ์ได้อย่างเสรี ใช้ภาษาได้หลากหลายลักษณะ แต่สำหรับการแปลแบบตีพิมพ์สองภาษาแล้ว วัตถุประสงค์ที่ต้องการเปรียบเทียบภาษาเพื่อศึกษานั้น จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของงานให้ต้องรักษาความ "ตรง" กับต้นฉบับ ฉะนั้น ในการทำงานผู้แปลจะต้องมีความระมัดระวังทั้งในขั้นตอนของการแปล และการตรวจทานเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแปลเคร่งครัดกว่าการทำงานวรรณกรรมทั่วไป

จากการที่ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลตรงตามโครงสร้างร่วมกันกับการแปลแบบตีความดังที่กล่าวมา เป็นผลให้ฉบับแปลเกิดการใช้ภาษาที่น่าสนใจ ดังจะตั้งเป็นข้อสังเกตได้ดังนี้

1. ความเป็นธรรมชาติของภาษาแปล หลายคนเข้าใจว่าการแปลงานประเภทวรรณกรรมบันเทิงคดีหากจะยึดกันตามพยัญชนะทุกคำ ย่อมไม่ได้ธรรมชาติทางภาษา เรียกว่าถ้าคิดจะแปลกันจริง ๆ แล้วต้องยอมสูญเสียด้านใดด้านหนึ่ง คือ หากจะเอาเฉพาะรูปคำ ก็ต้องยอมให้ภาษากระด้างไปบ้าง ดังนี้ เป็นต้น แต่ผลงานแปลเรื่อง *ผจญท่งกว้าง* นี้ หากเลือกอ่านเฉพาะด้านที่เป็นภาษาไทยแล้วจะเห็นว่าภาษาแปลกลับมีความไพเราะ ถ่ายทอดความออกมาได้อย่างละเอียดอ่อน คล้ายเรื่องแต่งเสียมากกว่าเรื่องแปล ถ้อยคำที่เลือกมาสามารถสะกดผู้อ่านให้เกิดอารมณ์ร่วมไปกับลีลาภาษาของผู้แปลในแต่ละบท แต่ละตอนได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะผู้แปลเชื่อมโยงความและจัดลำดับอย่างเหมาะสม อีกทั้งยังอาศัยการปรับลักษณะวิธีการแปลในบางครั้งเพื่อเอาชนะอุปสรรคทางภาษา และมีให้วัฒนธรรมที่แฝงมากับภาษานั้นต้องสูญเสียไป เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความเข้าใจ ทั้งยังคงรักษาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและความคิดตามเจตจำนงเดิมของผู้ประพันธ์ได้ดียิ่ง เป็นผลให้บทบรรยายมีความต่อเนื่องของเรื่องราวอย่างเป็นเอกภาพ ส่วนภาษาที่ใช้ในการสนทนา แม้จะเป็นภาษาอย่างสามัญที่ผู้คนใช้กันเป็นปกติในชีวิตประจำวัน แต่มีการปรับแต่งให้สอดคล้องกับบุคลิกของตัวละครแต่ละตัว เสริมให้เนื้อเรื่องเกิดความสมจริงยิ่งขึ้น

2. การคำนึงถึงความแตกต่างทางภาษา ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีวัฒนธรรมการใช้ภาษาเป็นเอกลักษณ์ของตนเองแตกต่างไปจากภาษาอังกฤษ เมื่อลงมือแปลเทียบกันแล้ว จึงเห็นว่าคำ และประโยคของทั้งสองภาษาต่างมีนัยทางวัฒนธรรมที่ล้วนมีความหมายแตกต่างกันออกไปทั้งสิ้น การแปลจึงต้องคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมของผู้อ่านประกอบกันไป ในกรณีเช่นนี้ แม้นมาส ชวลิตจะถอดความตามความหมายศัพท์ออกมาจากของเดิมอย่างตรงตัว เพียงแต่ดัดแปลงให้เป็นไทยอย่างแนบเนียน ไม่ขัดกับความรู้สึกของคนอ่าน ด้วยการเติมเชิงอรรถสั้น ๆ เป็นเกร็ดความรู้ เช่น คำว่า

"camphor" ในประโยค "The men moved rather stiffly, awkward in the dark suits that still held wrinkles and the odor of camphor from being stored in trunks." จะแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า "ผู้ใหญ่สองคนเดินตัวแข็งเล็กน้อย เก้งก้างเพราะสวมเสื้อสาทสีดำที่ยังมีรอยยับและกลิ่นการบูรป้องกันตัวแมลงกินผ้าที่เก็บอยู่ในหีบ" เพื่อใช้อ่านประกอบความเข้าใจให้เห็นภาพได้โดยง่าย

3. **ความถูกต้องทางไวยากรณ์ภาษาไทย** แม้นมาส ชวลิต นับเป็นนักแปลที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลในขั้นดีเยี่ยม งานแปลของท่านไม่ว่าจะแปลจากภาษาใดจึงเป็นงานที่มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพในการสื่อความรู้สึกผู้อ่าน ส่วนงานในการแปลสามารถถ่ายทอดทั้งภาษาและความคิดออกมาได้อย่างเด่นชัดและเป็นลักษณะที่ถูกต้องของภาษาไทย เช่น เมื่อประโยคต้นฉบับเป็นประโยคความซับซ้อนติดต่อกันเป็นประโยคยาว คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) มหัพภาค (.) หรืออฒภาค (;) ก็จะถอดความตามที่เครื่องหมายนั้น ๆ แสดงไว้ ออกเป็นถ้อยคำ สั้นชาน หรือการเว้นวรรคตอน ตามแต่ผู้แปลจะพิจารณาเห็นสมควร เป็นต้น นอกจากนี้ ระหว่างที่แปล หากพบข้อปัญหาอื่นใดอันเกิดจากความแตกต่างทางภาษา ผู้แปลจะใช้วิธีเลี่ยงการแปลตรงตามโครงสร้างต้นฉบับ แต่จะเปลี่ยนมาใช้อรรถาธิบายความคิดในการนำเสนอตามหลักปฏิบัติในภาษาแปลแทน

4. **ความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย** เรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* เป็นวรรณกรรมสำหรับบุคคลทั่วไป ดังนั้นภาษาที่ใช้ในเรื่องจึงเป็นภาษาสามัญเรียบง่าย สื่อความหมายชัดเจนตรงตัว เพื่อให้เหมาะกับผู้อ่านทุกระดับ และสามารถเข้าใจได้โดยทันทีโดยไม่ต้องมีการแปลหรือตีความซ้ำอีกชั้นหนึ่ง นอกจากนี้ยังใช้ภาษาสุภาพ หลีกเลี่ยงการถ่ายทอดถ้อยคำที่สื่อไปในทางก้าวร้าว รุนแรง ด้วยมีจุดมุ่งหมายให้เยาวชนได้รับประโยชน์จากการอ่านที่ไม่ก่อให้เกิดพิษภัย ปลุกฝังทัศนคติที่ดี และสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์แผ่ร่นมาในรูปของวรรณกรรมเพื่อความบันเทิง

5. **ความเหมาะสมของถ้อยคำ** การแปลเป็นกระบวนการทางความคิดที่ผู้แปลจะต้องอ่านเพื่อตีความสารต้นฉบับให้ถ่องถ้วนอย่างน้อยรอบหนึ่งก่อน แล้วจึงค่อยเลือกสรรถ้อยคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับมาเป็นบทแปล ดังนั้นสิ่งที่สำคัญในการแปลที่จะทำให้เกิดการเทียบเคียงกันได้ทางความหมายระหว่างภาษาต้นฉบับกับภาษาฉบับแปล จึงมิใช่การเลือกใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องค้นคว้าให้ทราบความหมายของถ้อยคำนั้น ๆ ให้ถ่องแท้อย่างก่อน เพื่อให้ได้คำที่ดีที่สุดในแต่ละสถานการณ์ จากการศึกษาพบว่าผู้แปลเป็นผู้ที่มีความประณีตในการเลือกใช้ภาษา ดังจะเห็นได้จากคำทุกคำที่นำมาใช้ล้วนเป็นคำสั้น กระชับ สื่อความหมายอย่างตรงไปตรงมา ตามลักษณะดั้งเดิมของภาษาไทยที่เป็นภาษาคำโดด ทั้งยังเป็นคำที่ก่อให้เกิดอารมณ์ สืบเนื่องมาจากผู้แปลมีเจตนาที่จะให้ถ้อยคำเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และทำให้เกิดอรรถรสในเชิงวรรณศิลป์กระทบอารมณ์ของผู้อ่านพร้อมกันไปด้วย

6. **ความเหมาะสมในการนำไปใช้สอนทักษะทางภาษา** เป็นที่น่าสังเกตว่าในอดีตการแปลในรูปแบบตีพิมพ์สองภาษานั้นถือว่ายังไม่เป็นที่แพร่หลายนักเมื่อเทียบกับวรรณกรรมเพื่อความบันเทิงจรโลงใจที่มีต้นฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทยพิมพ์แยกกัน ทั้งนี้เพราะผู้อ่านโดยมากคิดว่าการแปลเป็นภาษาไทยโดยรักษาเนื้อความให้ครบและตรงกับต้นฉบับเดิมทำได้ยาก และเมื่อแปลออกมาแล้วยังได้สำนวนภาษาที่ไม่เป็นธรรมชาติ จึงมีนักวิชาการหลายท่านให้ข้อคิดเห็นว่างานแปลแบบเทียบคู่กันทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษนี้เหมาะกับงานประเภทวิชาการมากกว่างานวรรณกรรม แต่ต่อมาเมื่อมีการตีพิมพ์สองภาษาในรูปแบบวรรณกรรมเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาภาษาอังกฤษด้วยตนเองมากขึ้น จำนวนผู้อ่านที่สนใจจึงเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษารุ่นนี้อาจเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่สามารถนำไปปรับใช้กับการเรียนการสอนภาษาได้ ซึ่งแนวความคิดที่จะนำการแปลมาใช้ในการเรียนการสอนภาษานั้นมิใช่แนวทางใหม่ เพราะมีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความสนใจกันมาแต่เดิม ดังเช่นที่ หม่อมหลวงดู๋ ชุมสาย (2517: 4) ได้กล่าวไว้ว่า "การแปลเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ถ้าจะว่าไปตามหลักมูลฐานของการเรียนภาษาอังกฤษของคนที่ไม่พูดภาษาอังกฤษมาแต่กำเนิด การเรียนรู้ภาษาอังกฤษก็ต้องเป็นเรื่องของการแปลแทบทั้งสิ้น"

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535: 40-47) กล่าวไว้ในหนังสือ "วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ" ว่าวิธีนี้เคยรู้จักกันในนามของ "วิธีสอนแบบคลาสสิก" และนิยมใช้ในการเรียนการสอนภาษากรีกและภาษาละติน ซึ่งจะไม่เน้นการพูดและการฟัง แต่เน้นการเรียนรู้ไวยากรณ์และการแปลเพื่อให้สามารถอ่านตำราและวรรณคดีภาษากรีกและภาษาละตินได้ ปัจจุบันวิธีสอนภาษารูปแบบนี้ได้นำกลับมาใช้กับการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศอีกครั้ง เรียกว่า "วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์ภาษาต่างประเทศ และเชื่อว่าการเรียนรู้ไวยากรณ์ของภาษาใหม่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจไวยากรณ์ของภาษาแม่มากขึ้น นอกจากนี้ ยังคาดหวังว่าการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะช่วยเพิ่มพูนสติปัญญาของผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง แต่การเรียนโดยให้ผู้เรียนท่องจำรูปภาษาและฝึกแปลบทความพร้อมกันไปด้วยนี้ ยังมีข้อจำกัดตรงที่ความรู้ด้านภาษาที่ได้เรียนมานั้นไม่สอดคล้องกับภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนไม่สามารถนำภาษาเหล่านั้นไปใช้สื่อสารได้จริง ประกอบกับหลักสูตรและตำราเรียนเน้นหนักทางด้านการพัฒนาทักษะทางไวยากรณ์แต่เพียงอย่างเดียว จอห์น บี. แครร์รอล (John B. Carroll อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535: 14) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กไทยว่า "การเรียนภาษาเป็นเรื่องของความถนัด ไม่ใช่เรื่องของสติปัญญา การเรียนภาษาอังกฤษจึงควรเป็นไปตามความถนัด ความสนใจ แรงจูงใจ และการเห็นประโยชน์ในการเรียนนั้นของแต่ละบุคคล การถูกบังคับให้เรียนจึงทำให้การเรียนไม่ได้ผลตามที่ควรจะเป็น"

การศึกษาภาษาผ่านวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกที่จะเรียนรู้จากความสนใจและความเต็มใจของตัวเอง ผู้เรียนจะสามารถกำหนดแนวทางในการเรียนด้วยตนเองอย่างอิสระ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ อีกทั้งเนื้อหาในวรรณกรรมยังเป็นสื่อที่ถอดแบบออกมาได้คล้ายคลึงกับการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากที่สุด ครอบคลุมทั้งภาษาพูดในรูปของบทสนทนา และภาษาเขียนในรูปของบทพรรณนา ช่วยเสริมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้วรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษายังเป็นประโยชน์ต่อครูเพื่อนำไปใช้เป็นสื่อในการสอนภาษาในชั้นเรียน ซึ่งสื่อการเรียนสองภาษานี้จะช่วยเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถเชื่อมโยงสาระจากการอ่านเข้ากับประสบการณ์ทางภาษาและโลกทัศน์ของตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านจากเดิมที่การเรียนรู้ด้วยตนเองอาจจำกัดผู้อ่านไว้ในระดับของการสังเกต เป็นการฝึกฝนการอ่านในระดับที่มีการวิเคราะห์มากขึ้น ทั้งนี้ครูอาจดัดแปลงวรรณกรรมสู่รูปแบบของกิจกรรมการใช้ภาษา เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงลักษณะและหน้าที่ของภาษาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ระบบการสื่อสาร และสังคมได้ชัดเจนขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันงานแปลในรูปแบบตีพิมพ์สองภาษาได้รับความนิยมในกลุ่มผู้อ่านมากขึ้นเป็นลำดับ ด้วยเห็นว่าการที่ผู้อ่านมีโอกาสดูเปรียบเทียบลักษณะภาษาแม่กับภาษาอื่น ช่วยให้เห็นรายละเอียดบางประการของภาษาของตนได้ถนัดชัดเจนขึ้น การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นความพยายามอย่างยิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นแนวทางการศึกษาวิธีการแปลที่มีต้นฉบับภาษาอังกฤษและบทแปลภาษาไทยปรากฏอยู่ร่วมกัน ซึ่งยังคงเป็นการศึกษาในบางส่วนเท่านั้น นอกเหนือจากการศึกษาวิธีการในการแปลวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นอื่นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ในครั้งนี้ผู้วิจัยพบข้อมูลให้เห็นสมควรนำมาศึกษาในระดับคำเพียง 5 หมวดคำ คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และคำสันธาน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาเล่มอื่นก็ยังมีข้อมูลที่น่าสนใจไม่น้อยไปกว่ากัน โดยผู้สนใจอาจศึกษาในส่วนของหมวดคำที่เหลือ คือ คำบุพบท และคำอุทาน เพิ่มเติมได้
2. การศึกษาการแปลในระดับข้อความ อาจจะทำให้เห็นถึงการอ้างอิงความและการเชื่อมความที่ชัดเจนขึ้น

3. การศึกษาวรรณกรรมฉบับตีพิมพ์สองภาษาเปรียบเทียบกับวรรณกรรมแปลที่มีการจัดพิมพ์เฉพาะภาษาไทยจากเรื่องเดียวกัน
4. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำงานแปลเพื่อตีพิมพ์สองภาษา
5. การศึกษาถึงอิทธิพลของภาษาต่างประเทศที่พบในบทแปลภาษาไทยที่มีการพิมพ์แบบสองภาษา
6. ศึกษางานแปลตีพิมพ์สองภาษาในลักษณะอื่นที่นอกเหนือไปจากการแปลวรรณกรรม

ประเด็นในการศึกษาดังที่กล่าวมายังเป็นเพียงส่วนน้อยที่ควรสนับสนุนให้มีการศึกษากันในเชิงลึก ซึ่งหากได้ทำการศึกษากันอย่างจริงจังแล้ว ผู้วิจัยคาดว่าจะยังประโยชน์ต่อบุคคลที่สนใจการแปล อันเป็นแรงผลักดันให้เกิดการการผลิตหนังสือเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาคุณภาพงานแปลให้กว้างขวางและใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2531). นโยบายและแนวการจัดทำหนังสือแปล แผนการจัดทำหนังสือแปล พ.ศ. 2531-2534. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กรองจิตต์ ทรงเจียรพานิช. (2528). การวิเคราะห์ข้อบกพร่องในการแปลรายงานทางราชการ.

ปริญญาณพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

กำชัย ทองหล่อ. (2537). หลักภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.

คู่ย์ ชุมสาย, ม.ล. (2517). การแปลและคำไวพจน์ภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา.

เฉลิมศรี จันทสิงห์. (2528). การแปลเบื้องต้น ทฤษฎีและแบบฝึกหัด. ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะ
อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

เชวง จันทรเขตต์. (2528). การแปลเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช จำกัด.

ณภัทร เทพพรธนะ (บรรณาธิการ). (2541). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
สามัคคีสาร (ดอกหญ้า) จำกัด (มหาชน).

ดวงตา สุพล. (2531). ทฤษฎีและกลวิธีการแปล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ทิพา เทพอักษรพงศ์. (2542). การแปลเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัช ปุณโณทก. (2527). แนวทางศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.

เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2537). พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย (ฉบับใหม่). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.

นราธิปพงศ์ประพันธ์, พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่น. (2514). วิทยาสารานุกรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา.

นววรรณ พันธุเมธา. (2513). การใช้ภาษา. พระนคร: ชวนพิมพ์.

_____. (2525). ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

บรรจบ พันธุเมธา. (2521). ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ปฐมา อักษรจรง. (2545). ศิลปะการแปลไทยเป็นอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประพันธ์
สาส์น จำกัด.
- ปรียา อุนรัตน์. (2541). การแปลอังกฤษเป็นไทย แนวคิดและวิธีการ. (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2525). ศิลปะการเขียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทพประทานพร.
- ปัญญา บริสุทธี. (2533). ทฤษฎีและหลักปฏิบัติในการแปล. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- พงษ์ศรี เลขะวัฒนะ และคนอื่น ๆ. (2523). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษา
ไทยและภาษาอังกฤษในการเขียนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษา
อังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพิมล เสนะวงศ์. (2527). พื้นฐานของการแปล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, ผู้แปล. (2500). นิพนธ์สโมสร. พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุ
กุลกิจ.
- พัชนี ศรีศศบุณนรักษ์. (2529). การแปลอังกฤษเป็นไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพโรธ เลิศพิริยกุล. (2542). วรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพา
นิช จำกัด.
- ภูเก็ท วาจนนท์. (2542). กายวิภาคของภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: คณะแพทยศิริราชพยาบาล.
- มณฑิรา ประชาติทิพย์กิติ. (2533). การพัฒนารูปแบบภาษากลางเพื่อการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษา
ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แมนมาส ชวลิต. (2514). ผจญทุ่งกว้าง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า.
- เรืองเดช ปิ่นเชื่อนชาติย์. (2541). ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย.
- วรรณาด วิมลเจลา. (2539). คู่มือสอนแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลง-
กรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณา แสงอร่ามเรือง. (2542). ทฤษฎีและหลักการแปล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลง-
กรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ ต้องเคียน. (2515). หนังสือแปลในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาบรรณารักษ์ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2518). วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์แพร่พิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล หจก.

- วิทยา นาทอง. (2530). การเปรียบเทียบภาษาอังกฤษกับภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- วิจิตรนัฏ ภาณุพงษ์. (2522). โครงสร้างของภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วินิตา คิณินต์, คุณหญิง. (2544). ประวัติของการแปลในประเทศไทย. เอกสารประกอบการบรรยาย รายวิชา วสพ 534 พัฒนาการของการแปลในประเทศไทย: การศึกษาเชิงภาษาและวัฒนธรรม ประจำปีการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2544 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2524). ภาษาและภาษาศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาย ลำดวน. (2526). ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพมหานคร: พิระพัชรา.
- สัจฉิณี สายบัว. (2542). หลักการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธา พินิจภูวดล. (2525). วรรณกรรมสุโขทัย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- _____. (2543). คู่มือนักแปลอาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: แปลนพริ้นติ้ง.
- สุทธิณี สุขตระกูล. (2526). การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2535). วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หอมหวล ชื่นจิตร. (2527). การแปล : อาชีพสู่ปวงชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2533). ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา ไส้สตรูไกล. (2545). จุดมุ่งหมาย หลักการและวิธีแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุดม วโรตม์สถิตจิตต์. (2545). ภาษาศาสตร์เหมาะสมเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์การ การพิมพ์.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2545). หลักภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

- Bonham, Babara. (1965). Challenge of the Prairie. New York: Indianapolis Kansas City.
- Catford, J.C. (1965). A Linguistic Theories of Translation. London: Oxford University Press.
- Eugene, A. Nida. (1964). Toward a Science of Translation. The Netherlands: Leiden.
- Greenburg, Joseph H. (1978). Universals of Human Language Volume I: Method and Theory. Stanford: Stanford University Press.
- Larson, Mildred L. (1984). Meaning-based Translation. Lanham: University Press of America.
- Newmark, Peter. (1982). Approaches to Translation. Oxford: Pergamon Press.
- Sheridan, B. Richard. (1942). The School for Scandal. London: University of Tatorial Press.

เนื้อเรื่องโดยย่อ

ผจญทุ่งกว้าง (Challenge of the Prairie)

กรอบครัวแมคคินไทร์ต้องประสบกับความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่

เมื่อพ่อซึ่งเป็นเสาหลักของครอบครัวต้องมาจบชีวิตลงอย่างกระทันหันด้วยอุบัติเหตุ ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวอันประกอบไปด้วย แม่ โทบี เอ็ดดี้ แครี และนาโอมิ จึงหารือกันถึงเรื่องการย้ายกลับไปยังบ้านเดิมที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะทุกคนตระหนักดีว่าเมื่อขาดพ่อไปแล้วอย่างนี้ คงไม่มีใครพอจะเป็นเรี่ยวแรงในการทำไร่ได้ดังเคย และหากยืนกรานที่จะอยู่ที่นี้ต่อไปก็รังแต่จะอดตายด้วยกันทั้งหมด ด้วยดินแดนเนแบรสกานี้ยามแล้ง สาหัสนัก แต่โทบีรู้ว่าไม่มีสมาชิกคนใดอยากที่จะละทิ้งบ้านไร่หลังนี้ไป รวมทั้งตัวเขาด้วยเช่นกัน ทำให้โทบีซึ่งขณะนั้นมีอายุเพียงสิบสามปีตัดสินใจว่าจากนี้ต่อไปเขาจะต้องเปลี่ยนตัวเองเสียใหม่เพื่อเตรียมรับการะอันใหญ่หลวงที่จะเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม เพราะการเลือกที่จะอยู่ที่บ้านไร่หมายถึงว่าโทบีจะต้องรับผิดชอบทั้งงานในไร่ งานรีดนม และชุดบ่อน้ำด้วยตนเองทั้งหมด ส่วนเอ็ดดี้ก็ยังเด็กอยู่มากจึงมักจะขี้เกียจไม่ยอมช่วยงาน เป็นเหตุให้โทบีและน้องชายทะเลาะกันอยู่บ่อยครั้ง แต่โชคกลับไม่เข้าข้างโทบีนักเมื่อเขาต้องสูญเสียม้าไปตัวหนึ่งอย่างไม่ทันตั้งตัว ทำให้โทบีจำใจต้องขายนิคม้าคู่ยากของเขาในงานวันประมูลม้าที่คอกของไมค์ อีเด็นเพื่อให้มีเงินพอที่จะเข้าร่วมประมูลได้ เมื่อการประมูลสิ้นสุดลงเขาได้ม้าเพ็ชรองค์ใหญ่มาคู่หนึ่งชื่อ จิมและแดนดี้ ทุกคนในครอบครัวพอใจกับม้าคู่ใหม่มาก ขณะเดียวกันกับที่ความสัมพันธ์ของเขาและน้องชายก็ดีขึ้นเป็นลำดับ ทั้งสองคนร่วมมือกันสร้างรั้วให้แม่ไก่ของแครี และระหว่างทางที่โทบีและเอ็ดดี้ไปตัดไม้สำหรับทำรั้วนั้นเองพวกเขาได้พบกับชายแปลกหน้าสองคน คือ วิกและวอลต์ กรอสส์ ซึ่งครั้งหนึ่งเคยนำม้ามาหลอกลายให้กับครอบครัวของโทบี แต่โทบีจับกลโกงได้เสียก่อนทำให้สองพี่น้องกรอสส์ผูกใจเจ็บโทบีอย่างมาก มาตรการนี้ทั้งสองคนแสดงตนว่าอยากได้ม้าของโทบีอย่างออกนอกหน้าถึงขนาดเสนอเงินห้าสิบเหรียญเพื่อแลกกับม้าของเขา เด็กชายยังรู้ความคิดว่าคนทั้งคู่คงไม่ร่วมมือไปง่าย ๆ จึงเตรียมรับมืออย่างดี และก็เป็นไปดังที่โทบีได้คาดการณ์ไว้ ทั้งสองคนแอบย่องเข้ามาที่โรงนาในเวลากลางคืนเพื่อขโมยม้า โทบีจึงสั่งสอนคนทั้งสองด้วยปืนบรรจุกระสุนแบบลูกปราย สะเก็ดกระสุนโดนเข้าที่ขาของวิกคนน้อง แต่ทั้งคู่ใช้ความมีดพรางตัวหนีรอดไปได้ เหตุการณ์คืนนั้นทำให้โทบีรู้สึกเป็นผู้ใหญ่ขึ้น เพราะเขาสามารถปกป้องสมบัติของเขาอย่างผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่ทำกัน แต่ถึงแม้ว่าเขาและสองพี่น้องกรอสส์จะปะทะกันอีกหลายครั้งในคราวต่อมา ก็ยังไม่ทำให้โทบีเป็นกังวลเท่าภาวะฝนแล้งซึ่งมีทีท่าว่าจะกลับมาสร้างความเสียหายให้

กับพืชผลของเขาอีก ยิ่งไปกว่านั้นครอบครัวของโทบียังต้องเผชิญกับกองทัพตักแตนที่กลุ่มรวมทำลายพืชในไร่จนย่อยยับ ความคิดที่จะกลับไปภาคตะวันออกจึงกลับมาอีกครั้ง คราวนี้แม่เห็นพ้องด้วยและยังคิดจะขายจิมและแดนดีเสีย เพื่อให้ได้เงินมาซื้อของกินของใช้อยู่ไปได้ตลอดหน้าหนาว โทบิจึงเดินทางเข้าโลเวลล์อีกครั้งเพื่อขายจิมและแดนดีให้กับไมค์ ครึ่งนี้เจ้าของคอกไม่รับซื้อม้าแต่กลับเสนองานให้โทบียเป็นเด็กช่วยงานในคอกม้าของเขา ไม่เพียงเท่านั้นโทบียังสามารถหางานให้กับแม่และน้อง ๆ ในโลเวลล์ได้อีกด้วย โดยเฮ็ดดีเป็นเด็กขับรถม้าส่งของให้กับร้านขายของชำของชาเลียบ บัตเตอร์เวิร์ธ ส่วนแม่และน้องหญิงทั้งสองคนช่วยงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ในโรงแรมของบี เคนเนดี เมื่อย้ายเข้ามาอยู่ในเมืองแล้วโทบียังคงไปลงประกาศแจ้งความเพื่อแสดงสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของที่ดินที่สำนักงานหนังสือพิมพ์อยู่สม่ำเสมอ จนกระทั่งการลงแจ้งความครั้งที่หก อีราม ร็อคเกอร์ บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์แจ้งให้เขาทราบว่าพวกกรอสส์ยื่นคำร้องอ้างกรรมสิทธิ์ทับและเข้ายึดบ้านของเขา แม้เขากับดันค์ไปเจรจาก็ไม่เป็นผล โทบียจึงขอให้นายอำเภอมาช่วย นายอำเภอจึงคิดหาวิธีช่วยโทบียแต่เปิดไ้เป็นความลับ พอใกล้มีนายอำเภอจึงได้ทำตามแผน โดยนำกิ่งวิลโลว์ข้างบ้านมาทำเป็นบันไดแบบหยาบ ๆ พอที่จะทาน้ำหนักของโทบียได้ จากนั้นรอเวลาให้คำจึงส่งโทบียให้ปีนขึ้นไปพร้อมกับส่งห่อกำมะถันห่อเล็ก ๆ ใช้หย่อนลงไปในเตาผิง พวกกรอสส์ทนสำคัญวันกำมะถันไม่ไหว วิ่งฝ่ากลุ่มควันออกจากบ้านโดยเร็ว นายอำเภอจึงจับคนทั้งสองเข้าคุก ต่อจากนั้นไม่นานโทบียและครอบครัวจึงได้ย้ายกลับบ้านไร่อย่างมีความสุขและทำกินบนที่ดินซึ่งครอบครัวของเขาถือกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของโดยสมบูรณ์

ประวัติและภูมิหลังนักประพันธ์

บาบารา บอนแฮม (Barbara Bonham)

ต้นตระกูลของบาบาร่าถึงสองรุ่นเป็นผู้บุกเบิกที่อาศัยการเดินทางด้วยเกวียนที่มีหลังคามมาจาก รัฐเนแบรสกา (Nebraska) และได้สร้างที่พักอาศัยด้วยมือของตนเองในทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ หากไม่นับอุปสรรคในการทำไร่เพียงไม่กี่ชิ้นและเตาอบแล้ว นับว่าพวกเขาสร้างสรรค์ทุกอย่างที่ต้องการขึ้นด้วยมือของตัวเองเพื่อเปลี่ยนทุ่งหญ้าร้างให้กลับกลายเป็นบ้านที่อบอุ่น เนื่องจากไม้และดินเหนียวเป็นของที่หาได้ยากในทุ่งหญ้า ดังนั้นเขาจึงก่อสร้างบ้านขึ้นจากก้อนอิฐที่ทำมาจากผิวน้ำดิน ยัดฟูกที่นอนด้วยขี้ข้าวโพดแห้งและนำเสื้อผ้าเก่าที่ไม่ใช่แล้วมาทำเป็นผ้าห่มและผ้าจีวร นับแต่ลิ้มชิมมาตุโลกเธอก็ได้ตื่นตาตื่นใจกับจินตนาการของบรรพบุรุษแล้ว ดังที่ นางบอนแฮม ได้เคยกล่าวไว้ว่า "ตราบนานเท่าที่ยังมีปัญหาให้ต้องแก้ไขแล้ว จะไม่มีวันหยุดจินตนาการของพวกเขาได้"

บาบาร่า บอนแฮม เกิดที่เมืองแฟรงคลิน (Franklin) ในรัฐเนแบรสกา และเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งเนแบรสกานั้นเอง ขณะนี้เธอยังคงเป็นพลเมืองของถิ่นที่เธอถือกำเนิดขึ้นมา ทำงานให้กับสำนักงานของนายแพทย์ถึง 9 แห่ง และเป็นผู้ประพันธ์นวนิยายและเรื่องสั้นอีกกว่า 70 เรื่อง

ประวัติและผลงานผู้แปล

ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต

ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิตเป็นนักเขียนที่พิถีพิถันในการผลิตผลงานของตน มีประวัติการทำงานก้าวหน้าเป็นลำดับเสมอมา โดยดำรงตำแหน่งหัวหน้างานในระดับสูงหลายตำแหน่งต่อเนื่อง ผลงานของอาจารย์อำนวยประโยชน์ให้แก่สังคมเป็นอย่างยิ่ง ทั้งหนังสือสำหรับเด็ก บทความข้อคิดเกี่ยวกับเด็ก หลักจิตวิทยาในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติและสัตว์ เรื่องที่ช่วยให้เข้าใจถึงประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย รวมทั้งเรื่องวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ จึงนับว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความสามารถในทางบริหารและวิชาการที่ทรงคุณภาพ ดังที่นักอ่านได้ประจักษ์ในผลงานประพันธ์และผลงานด้านการแปลของท่านในปัจจุบัน

ประวัติส่วนตัว

เกิดเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2465 ที่อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช สมรสกับ นายชาขวลิต (ถึงแก่กรรม) มีบุตรชาย 1 คนและบุตรหญิง 2 คน

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา

ไม่ทราบพ.ศ.	โรงเรียนประชาบาลวัดท่ามอญ
ไม่ทราบพ.ศ.	โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช (จบมัธยมศึกษาปีที่ 5)
พ.ศ. 2477	โรงเรียนสตรีจุลนาค จังหวัดพระนคร (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)
พ.ศ. 2479-2481	โรงเรียนราชินีสุรนันทน์ หรือ โรงเรียนราชินีล่าง (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7-8)

ระดับอุดมศึกษา

พ.ศ. 2486	อักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2496	M.A. (in Library Science) มหาวิทยาลัยมิชิแกน

เกียรติประวัติและรางวัล

พ.ศ. 2481	สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาด้วยคะแนนสูงสุดเป็นอันดับ 2 ของประเทศ
พ.ศ. 2481	รับทุนเล่าเรียนหลวงเข้าศึกษาต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2492-2496	รับทุนศึกษาดูงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกาจากกระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยมิชิแกน
พ.ศ. 2528	ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขามรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2500	รับรางวัลรวมเกี่ยวกับเรื่องพุทธประวัติ และงานเขียนหนังสือและบทความต่าง ๆ ที่สอนศีลธรรมอันดีให้แก่เด็กไทย จากยุวสมาคมแห่งประเทศไทย
พ.ศ. 2530	รับรางวัลอาเซียน สาขามรรณกรรมสำหรับเด็ก
ประวัติการรับราชการ	
ไม่ทราบพ.ศ.	อาจารย์ผู้ช่วยสอนภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2498	ศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุด กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา
พ.ศ. 2503	วิทยากรโท กรมวิชาการ
พ.ศ. 2507	บรรณารักษ์เอก ประจำกองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร และผู้อำนวยการชั้นพิเศษ
พ.ศ. 2519	ศาสตราจารย์พิเศษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2520	รองอธิบดีกรมศิลปากร
พ.ศ. 2521	ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือแห่งเอเชียและแปซิฟิก เมืองการากีปาเกิสถาน
พ.ศ. 2525	เกษียณอายุราชการ (30 กันยายน พ.ศ. 2525)
พ.ศ. 2526	ที่ปรึกษากรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการห้องสมุด สำนักงานสปปาฟา

ผลงานด้านการประพันธ์และการแปล

หนังสือทั่วไป

- พ.ศ. 2502 เรื่องของจูลี เกียจกร้านเจ้าปัญญา ชาลิก้านกล้วย ตักดาขอดรัก น้ำฝนชุ่ม
น้ำ ประทีปแห่งชมพูทวีป ปีกสร้างบ้าน เป็นอะไรดีหนอ พระพุทธ
ประวัติสำหรับเยาวชน แมรี คูรี ไมเคิล ฟาร์เดย์ วันนี้ครูไม่มา วิทยุเก่า-
เก่า เสือตัวแรก โสนน้อยเรือนงาม ยอดปารณา ป่าไม้เป็นที่รักของเรา
พ.ศ. 2528 ทำไมตาหวังจึงหลังโกง กระต่ายน้อยสีขาว หมาเหลืองน้อย ไถนา ใจ
เย็นสู้ผี

หนังสือแปล

- พ.ศ. 2486 วิมานลอย (Gone With the Wind: Margaret Mitchell)
ไม่ทราบพ.ศ. การขยายกิจการของห้องสมุดประชาชน (Public Library Extension:
Lionel Roy McColvin)
ไม่ทราบพ.ศ. ผจญทะเล (Two Years Before the Mast: Richard Henry Dana)
พ.ศ. 2514 ผจญทุ่งกว้าง (Challenge of the Prairie: Babara Bonham)
ไม่ทราบพ.ศ. โรงเรียนในทุ่งกว้าง (Prairie School: Loi Senski)
พ.ศ. 2511 วรรณกรรมชิ้นเอกของสหรัฐ (Great American Short Stories รวบรวม
โดย วอลเลซ และแมรี สเต็กเนอร์)

บทความ

- การเล่านิทาน วารสารห้องสมุด (1) เม.ย.-มิ.ย. 2500, หน้า 30-38
- อันเกี่ยวด้วยห้องสมุด วารสารห้องสมุด (2) ก.ค.-ก.ย. 2501, หน้า 18-26
- สิทธิของห้องสมุด วารสารห้องสมุด (3) ม.ค.-มี.ค. 2502, หน้า 12-17
- การค้นพบที่สำคัญ วารสารห้องสมุด (3) เม.ย.-มิ.ย. 2502, หน้า 33-35
- ลูกหมูสามตัว วารสารห้องสมุด (4) ม.ค.-มี.ค. 2503, หน้า 61-65
- งานขององค์กรการศึกษาฯ สหประชาชาติในด้านห้องสมุด วารสารห้องสมุด (4) เม.ย.-
มิ.ย. 2503, หน้า 15-19
- ซัลวาดอเลาซิโมโด วารสารห้องสมุด (4) เม.ย.-มิ.ย. 2503, หน้า 40-45
- เจ้าหญิงหยาดน้ำค้าง วารสารห้องสมุด (4) ก.ค.-ก.ย. 2503, หน้า 12-27
- หนังสือสำหรับราษฎรอ่าน วารสารห้องสมุด (4) ต.ค.-ธ.ค. 2503, หน้า 25-32
- นิทานเรื่องปลาบู่ทองกับเอื้อย วารสารห้องสมุด (5) ม.ค.-มี.ค. 2504, หน้า 41-44
- การประกวดหนังสือ วารสารห้องสมุด (5) เม.ย.-มิ.ย. 2504, หน้า 41-45

- บทละครหุ่น เรื่องพลวิชัย คาวิ วารสารห้องสมุด (5) เม.ย.-มิ.ย. 2504, หน้า 50-66
- นิทานสำหรับเด็ก เรื่องขนมเป็งจี วารสารห้องสมุด (5) เม.ย.-มิ.ย. 2504, หน้า 67-70
- ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ได้เห็นมา วารสารห้องสมุด (5) ต.ค.-ธ.ค. 2504, หน้า 6-10
- ทางหาเงิน วารสารห้องสมุด (5) ต.ค.-ธ.ค. 2504, หน้า 20-23
- การประชุมระหว่างชาติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการทำรายการหนังสือ วารสารห้องสมุด (6) ม.ค.-ก.พ. 2505, หน้า 41-56
- นิทานสำหรับเด็ก วารสารห้องสมุด (6) ก.ค.-ส.ค. 2505, หน้า 294-296
- นิทานประกอบหุ่น วารสารห้องสมุด (6) พ.ค.-มิ.ย. 2505, หน้า 186-196
- หนูน้อยเสื้อแดง วารสารห้องสมุด (4) เม.ย.-มิ.ย. 2507, หน้า 46-48
- รายงานการประชุมเรื่องพัฒนาการห้องสมุดในภาคใต้ของเอเชีย วารสารห้องสมุด (4) ต.ค.-ธ.ค. 2507, หน้า 77-108
- เรื่องน่าอ่าน วารสารห้องสมุด (8) ฉบับรับลมร้อน 2507, หน้า 160-164
- นวนิยายเรื่อง "แผ่นดินของเรา" ของมาลัย ชูพินิจ วารสารห้องสมุด (9) ก.ค.-ส.ค. 2508, หน้า 210-213
- หนังสือ "ไทพ่าย" ของสัญญา ผลประสิทธิ์ วารสารห้องสมุด (9) ก.ค.-ส.ค. 2508, หน้า 252-256
- หนังสือ เรื่อง ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ของท.เลียงพิบูลย์ วารสารห้องสมุด (9) ก.ย.-ต.ค. 2508, หน้า 310-315
- การประชุมทางวิชาการเรื่องหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน วารสารห้องสมุด (10) ม.ค.-ก.พ. 2509, หน้า 12-23
- ข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน วารสารห้องสมุด (10) ม.ค.-ก.พ. 2509, หน้า 29-33
- การแสดงหุ่นในห้องสมุด วารสารห้องสมุด (4) ก.ค.-ก.ย. 2509, หน้า 29-33
- หนังสือประวัติสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ วารสารห้องสมุด (10) พ.ย.-ธ.ค. 2509, หน้า 303-308
- หนังสือภาพการ์ตูนกับเด็ก วารสารห้องสมุด (11) พ.ค.-มิ.ย. 2510, หน้า 126-129
- ปีหนังสือระหว่างชาติ วารสารห้องสมุด (16) ม.ค.-ก.พ. 2515, หน้า 68-73

นามปากกา

"กันย์"	"โรจนกร"	รอย โรจนานนท์
"คารกา"	"สิริมา"	แม่นมาส ลีละหุต
		แม่นมาส ชาลิต

แหล่งที่มาของข้อมูล:

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์. (2515). นักเขียนชาวอักษรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ณศ.

แม่นมาส ชาลิต, ผู้แปล. (2539). วรรณกรรมชิ้นเอกของสหรัฐ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: แสงศิลป์การพิมพ์.

วรรณิ ศิริสุนทร. (2535). ประวัตินักเขียนและนักวาดภาพหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

บทสัมภาษณ์ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต**12 มีนาคม 2546 ณ หอสมุดแห่งชาติ**

ถาม USIS (สำนักข่าวสารอเมริกัน) เป็นเพียงหน่วยงานเดียวที่จัดพิมพ์งานตีพิมพ์สองภาษาในยุคนั้นหรือไม่คะ

ตอบ เท่าที่ทราบเป็นหน่วยงานเดียว และก็เป็นอย่างเดียวที่แปลมาก คือแต่เดิมเนี่ย อาจารย์ก็ทำงานกับเขามาตั้งหลายปี ตั้งแต่เริ่มนานมากเขาก็จะพิมพ์เฉพาะเรื่องที่ทำให้คนรู้จักประเทศสหรัฐอเมริกา อาจารย์ก็บอกว่าจริง ๆ แล้วการที่จะทำให้คนรู้จักกัน เข้าใจกันมันต้องใช้วรรณคดี ถ้าเราอ่านเรื่องสั้นเราก็ส่งสารตัวละครคนนั้น เราก็เห็นใจชีวิตคนนั้น ดังนั้น เขาจึงเปลี่ยนนโยบาย ออกมาเป็นชุดหนังสือเสรีภาพ ตอนนั้นราคาจำหน่ายเล่มละสี่บาท ตอนหลังมีการกระจาย คือทาง USIS ไม่อยากจะไปยุ่งกับเรื่องของกรจำหน่าย จึงแจกจ่ายให้สำนักพิมพ์เอกชนรับไป สมาคมห้องสมุดรับไปชุดหนึ่ง ตอนหลังเปลี่ยนใหม่เป็นชื่อ *นวทัศน์* ให้บริษัทเอกชนรับไป เรื่องของเรื่องคือ USIS เขาเลิกกิจการแล้ว มีคุณสุคนธ์ พลพัฒน์พิจารณา เป็นเจ้าหน้าที่เรื่องนี้โดยตรงเลย

ถาม USIS จัดให้มีการพิมพ์เป็นภาษาไทยภาษาเดียวเลยใช่ไหมคะ

ตอบ ภาษาไทยภาษาเดียว

ถาม ตอนที่สำนักพิมพ์ติดต่อมาให้อาจารย์แปล สำนักพิมพ์แจ้งให้ทราบหรือไม่คะว่าจะนำไปตีพิมพ์แบบเทียบสองภาษากันหน้าต่อหน้า

ตอบ ก็ไม่แน่ใจว่าอาจารย์ไปเสนอเขาหรือเปล่าว่าให้อาสาสองภาษาซิ ผู้อ่านเขาจะได้ประโยชน์

ถาม ในตอนแรกอาจารย์ยังไม่ทราบว่าเขานำมาตีพิมพ์แบบสองภาษาใช่ไหมคะ

ตอบ อะ เขาไม่ได้มีนโยบายนะ เขาออกมาตั้งเป็นร้อยเล่มนะ ใช่ไหม เพิ่งมาคิดกันทีหลัง ทีแรกเขาก็แปลแบบปกติ

ถาม หากเราทราบว่า เป็นการพิมพ์สองภาษาหรือพิมพ์แยกฉบับกัน อาจารย์คิดว่าจะมีผลต่อกลวิธีการแปลที่เลือกใช้หรือไม่คะ

ตอบ เวลาเราทำงานแปลขึ้นอยู่กับว่าผู้แปลยึดวิธีแปลอะไร คือว่า อาจารย์เนี่ยก็จะแปลพยายามให้ตรงต้นฉบับเท่าที่สามารถจะทำได้ถึงจะเป็นภาษาเดียว สองภาษาก็เหมือนกัน เพราะว่ามันถึงว่า ต้องพยายามเข้าถึงความคิดของคนอื่น เขาคิดของเขาอย่างนี้ แล้วกฎที่ว่าด้วยการแปล คนแปลไม่มีสิทธิ์ที่จะไป "แปล" แต่งเติม ดีความหมายอย่างที่เราเองเข้าใจ อาจารย์ก็ปฏิบัติอย่างนี้ อาจารย์จะมองว่า อัจฉริยของภาษาไทยคืออะไร เช่น passive voice คนไทยเราไม่ค่อยทำนะ คำว่า "ถูก" เนี่ยจะใช้เฉพาะ "ถูกลงโทษ" "ถูกชมเชย" จริง ๆ แล้วคนทั่วไปเขาไม่พูด แต่เดี๋ยวนี้ก็พูดละไปหมด หนึ่งให้

รักษาอัจฉริยของภาษา กฎการใช้ภาษา รักษาความคิด พยายามเอานะ เราก็ไม่ได้ล่วงรู้ไปทุกอย่าง แต่ว่าพยายามรักษภาษาให้ถูกต้อง สองพยายามเก็บความคิด รายละเอียดในแต่ละบรรทัด แต่ละย่อหน้า แต่เรื่องของอัจฉริยของภาษานี้ไม่เหมือนกันเราก็พยายามใช้อย่างไทย ที่เขาล้อกันว่าอ่านแล้วยังได้กลิ่นมมเนย อย่างแปลเมื่อก่อน สมัยรัชกาลที่หนึ่งที่ท่านแปลเรื่อง สามก๊ก เจ้าพระยาพระคลัง (หน) นี่ท่านเป็นยอดบรรณาธิการนะ ต้องเอาคณะมา ฉีกเรียงกัน ท่านเนี่ยกลืนได้หมด เขามีสามคณะ มีผู้รู้ภาษาจีน คนไทยที่เรียบเรียงเป็นภาษาไทย อย่างกองทัพเดินไปไม่มีน้ำกินก็บอกว่า "ข้างหน้ามีต้นมะขามป้อม" อ่านแล้วน้ำลายไหลเลยใช่มั้ย

ถาม จริง ๆ แล้วต้นฉบับเป็นต้นอะไรคะ

ตอบ ก็ไม่รู้ ถ้าจะให้เดาน่าจะเป็นลูกท้อนะ เมื่อก่อนท้อเนี่ยเราไม่รู้จัก เดียวนี้รู้เพราะท้อก็มาจากเมืองจีน แล้วมันเป็นลูกไม้ประเภทชุ่มคอ ท่านก็เลยว่าลูกอะไรดีหว่า..เอามะขามป้อมก็แล้วกัน ท่านพยายามปรับให้เข้ากับบริบทของไทย แล้วคนไทยอ่านก็ซึ่งนะ เพิ่งมารุ่นหลังเนี่ยแหละที่มีท้อ หรือลูกบ๊วย

ถาม แสดงว่าที่มีสองคณะ ผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนจะตรวจสอบความหมายให้ถูกต้อง ส่วนคณะภาษาไทยจะทำหน้าที่ถ่ายทอดเป็นภาษาไทยที่สละสลวย

ตอบ คนที่ชำนาญภาษาจีนก็รู้ภาษาไทย แต่ไม่ถนัด คนรู้ภาษาไทยก็อาจจะรู้ภาษาจีนบ้างนิดหน่อย แต่ที่นี้สืบไม่ได้ตัวว่าใคร รู้แต่เพียงว่า เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นบก. เขาเรียก "แม่กอง"

ถาม อย่างเรื่อง *ผจญทุ่งท้าว* เป็นวรรณกรรมเยาวชน เราจะต้องจำกัดอายุผู้อ่านกลุ่มเป้าหมายด้วยหรือไม่คะ เพื่อที่จะเลือกภาษาให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย

ตอบ โดยทฤษฎีเขาก็จำกัด แต่ว่าความจริงก็มีโดยมากกว่าแบบนี้หนูไม่อ่านแล้วมันเด็กไป เดียวนี้ *The Lord of the Rings* เขาก็อ่านกันนะ อายุน้อย ๆ ก็อ่านกัน เพราะฉะนั้นโดยทฤษฎีนะเขาก็จะดูว่าเด็กอายุแค่ไหน ประสพการณ์อย่างนี้ จะมีความเข้าใจแค่ไหน การเรียนรู้คำ ถ้าเคร่งจริง ๆ อย่างการแต่งหนังสือเรียน อาจให้รู้แค่ 400 คำ อย่างที่กระทรวงศึกษาธิการทำอยู่ตอนหลัง เขาก็ไปเก็บสถิติ คำที่เด็กใช้มาก ใช้แล้วเข้าใจ อย่างเช่น "พระมหากษัตริย์" ไม่ใช่เขาจะบอกว่า "ในหลวง" หรือว่า "พระราช" สะกดง่ายหน่อย รวมไปถึงสำนวน ประโยคที่ยาวมาก มีคำว่า "ที่ ซึ่ง อัน" เยอะ ๆ นะ เด็กอ่านแล้วจะหลงเลยไม่รู้ว่าเป็นอะไร ก็พยายามให้มันสั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ให้น่าเกลียด อย่างพ่อบุณรามคำแหงนี่ท่านสั้นมากเลยนะ "ใครใคร่ค้าช้างค้า" ชัดเจนด้วยนะ ถ้าเดี๋ยวนี้ต้องบอกว่า "ผู้หนึ่งผู้ใดประสงค์จะทำการค้า..." ภาษาไทยเราจะพยายามให้สั้น ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด เวลาแปลเราก็จะรักษาอัจฉริยทางภาษาของไทย ถึงเป็นภาษาฝรั่งเขาก็จะไม่ยาวจนคำน้ำไม่ไหลนะ เพราะเขาใช้เครื่องหมาย ฝรั่งนี่เขามีโครงสร้างพื้นฐานแบบ ประธาน-กริยา-กรรม หรือถ้าเป็น passive voice เอากรรมมาก่อน ประโยคไทยเรามีเหมือนกันนะ เช่น "ถ้วยใบนี้ข้าพเจ้าซื้อมา" เอากรรมมาก่อน ความ

คิดของคนไทยจะมาลงตรงนี้ก่อน จุดที่จะเน้นอยู่ที่ด้วย เรามีอย่างนี้เยอะ เป็นอรรถวิภาษภาพของภาษาไทย ที่คนฟังจะต้องฟังไปอีกนิตหนึ่ง การใช้ passive voice เราพยายามอยู่ไม่ให้มี คำว่า "ทำการ" "ดำเนินการ" "เดินทาง" อย่างเสด็จประพาสฯ ฝรั่งเขาพูดคำเดียวเลยนะ "go" แล้วเราจะแปลว่าไปได้ งาม ในวรรณกรรมเขาวนที่อาจารย์แปล เห็นอาจารย์มีวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทำเชิงอรรถ ด้วย เพื่อจุดประสงค์อะไรคะ

ตอบ เพื่อให้เข้าใจ เพราะคำนี้เราแปลไม่ได้

ถาม แล้วต่างจากการเราเปลี่ยนคำของเขาไปเลยอย่างไรคะ

ตอบ มันผิดบริบท เช่น แอปเปิ้ล เรามอบอกว่าพุทรา มันผิด

ถาม แล้วเราเปลี่ยนเป็นเชิงอรรถอธิบายยาวไปเลยดีไหมคะ

ตอบ มันก็คือนะเป็นเชิงอรรถด้านล่าง หรือด้านหลังไปเลย ทำให้เข้าใจมากขึ้น ถึงแม้ชื่อพฤษศาสตร์ก็มีความหมายนะ ให้ประโยชน์กับผู้อ่านที่เป็นเด็ก ๆ ด้วยหรือว่าผู้ใหญ่ด้วย ส่วนของการแปลบริบทของวัฒนธรรมและสภาพภูมิศาสตร์มีความสำคัญ "หิมะ" เนี่ยเราจะแปลว่าน้ำแข็งไม่ได้ หิมะก็คือหิมะ

ถาม อาจารย์ใช้เวลาแปลเรื่องนี้นานไหมคะ

ตอบ ก็ไม่ค่อยนานหรอก เมื่อก่อนนี่งานมันไม่ได้มีอะไรยุ่งยากเหมือนเดี๋ยวนี้

ถาม แสดงว่าไม่มีเงื่อนไขเรื่องเวลามาจำกัดให้เราต้องรีบแปล

ตอบ ไม่มีค่ะ อยากแปลให้เสร็จ อย่าง วิมานลอย ไปบอกใครก็ไม่เชื่อจะหกเดือนเสร็จ

ถาม อาจารย์แปลตอนอายุสิบเก้าด้วยใช่ไหมคะ

ตอบ สิบเก้า แล้วพอตีสงครามเลขซึ่งเลยนะว่าทหารเขารบกัน แต่พลเรือนเนี่ยเดือดร้อนสาหัส ที่เดี๋ยวนี้อีกก็อยากจะให้ไปรบนะ พวกอัฟกันเด็ก ๆ ไม่รู้เรื่องรู๊ราว พ่อแม่ตาย ยืนร้องไห้อยู่ ไม่มีอะไรจะกิน แล้วคนกรุงเทพก็อพยพ แล้วตอนที่ญี่ปุ่นถูกโจมตีนี่นะ พวกตัวเองไม่ค่อยโดนหรอก คนไทยก็ต้องอพยพหนี ตอนนั้นบ้านอาจารย์อยู่แถวใกล้ ๆ จุฬา อยู่ใกล้หัวลำโพง เขาก็มาทิ้งระเบิดหัวลำโพงนะ เราก็โดนลูกหลง ขากี่ขาดแคลน

ถาม แล้วอาจารย์ทำงานแปลช่วงนั้นหรือคะ

ตอบ ก็จุฬาปิด เลยอดกลับไปอยู่บ้าน ใช้เวลาแปลช่วงนั้น นั่งรถไฟไม่ได้นั่งธรรมดาเนาะ นั่งไปในรถตู้ เดินได้แต่กลางวัน กลางคืนต้องเก็บตัวประเดี๋ยวทหารเห็นไฟ กาแฟไม่มีกินหรือต้องเอาเม็ดมะขามคั่วกินแทนกาแฟ ในเรื่อง วิมานลอย เขาใช้ซังข้าวโพด แล้วบางทีนะครูไปลงเรือ ลูกกระเบิดลงกลางแม่น้ำเจ้าพระยา แล้วเราก็ไม่รู้ว่านนี้เราจะอยู่หรือพรงนี้เราจะอยู่ คนที่เราใกล้ชิดคนเฒ่าพรงนี้เขาจะอยู่ไหม อยู่ไปวันวัน เพราะฉะนั้นการที่จะเลือกคำมาใช้คือการเข้าใจบริบทนะ สำคัญมาก

ถาม ตอนที่เราแปลให้กับทาง USIS เรามีสิทธิที่จะเลือกเรื่องมาแปลเองหรือไม่คะ

ตอบ เลือกค่ะ อะไรที่เราไม่สนใจเราก็จะไม่แปล ค่าแปลตอนนั้นมันก็ดูว่ามากหรอก แต่ถ้าไม่สนใจก็ไม่ไหว เราก็ไม่สนุก อ่านไปหน้าเมื่อยไป แปลแล้วมีความสุขด้วย งานที่ออกมาก็ดี เป็นความภูมิใจ

ถาม ตามที่อาจารย์กล่าวในตอนต้นว่านักแปลไม่ได้มีความรู้ทุกเรื่อง อย่างงานคราวแรกที่อาจารย์แปลเรื่อง *วิมานลอย* นั้นเป็นเรื่องสงคราม ต่อมาเป็น *ผจญทุ่งกว้าง* ที่เป็นเรื่องราวไร่ชาวนา ทั้งสองเรื่องไม่เหมือนกันเลย อาจารย์มีวิธีการหาข้อมูลเพิ่มเติมในการแปลอย่างไรคะ

ตอบ ใช่ค่ะ คนละเรื่องเลย เราก็ต้องไปอ่านสงครามกลางเมือง (Civil War) ต้องไปรู้ว่าทำไมคนถึงเกลียดลินคอล์น (A. Lincoln) แล้วคนเขียนเป็นคนภาคใต้ เพราะฉะนั้นเห็นว่าลินคอล์นดี ดูแผนที่ว่าเมืองที่เขาพูดถึงในเรื่องนี้นั้นอยู่ที่ไหน ต้องทำการบ้านเยอะ อย่างภาษานิโกรนี่ก็แก้กันหลายหนเหมือนกันนะว่าจะทำอะไรให้ดูเรื่อง คือ *วิมานลอย* นี่พิมพ์หลายหนก็แก้กันทุกหนเหมือนกัน เพราะสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีสรรพนามแค่สามตัวคือ "เขา" "ฉัน" "ท่าน"

ถาม จอมพล ป. กำหนดไว้หรือคะว่าจะให้ใช้สรรพนามแค่สามคำ

ตอบ คือเรื่องของเรื่องมารู้กันทีหลังว่าญี่ปุ่นนี่บังคับให้คนไทยเรียนภาษาญี่ปุ่นด้วย จะกลืนแบบคนอังกฤษ ทีนี้จอมพลป. ท่านก็บอกว่า "ภาษาไทยเนี่ยคนไทยเรียนก็ยากอยู่แล้วจะให้ไปเรียนภาษาญี่ปุ่นอีกต้องแย่ ขอให้ข้าพเจ้าปรับปรุงภาษาไทยให้ยากก่อน" เพราะฉะนั้นไอ้ตัวที่รุ่งรัง ส. เสือ ศ. ศาลา คัดหมด เหลือตัวเดียว เพราะฉะนั้นชื่ออาจารย์ เหลือส. ตัวเดียว ถ้าแปลแล้วมีความหมายอะไรเลย คำบาลี สันสกฤตที่มีสองตัวซ้อนเอาออกหมด สระโอ ใ- ใ- ไม่มีเลย สรรพนามก็เปลี่ยนให้มันไม่มีขึ้น เพราะว่าภาษาไทยเนี่ยนะ สรรพนามรุ่งรังไปหมด ทีนี้ก็มีปัญหาจะกราบบังคมทูลอย่างไรละเนี่ยใช้แต่ "เขา" "ฉัน" "ท่าน" แทบแย่เลย

ถาม เพราะฉะนั้นใน *วิมานลอย* อาจารย์เลยจำเป็นต้องมีการปรับคำสรรพนามหรือคะ

ตอบ ค่ะ อย่างทาสพูดกับเจ้านาย เรียกท่าน สมัยนั้นอาจมีบ้างที่มีการบังคับทางวัฒนธรรมอย่างเรื่องการแต่งตัวเนี่ยนะ มากไม่ให้กิน ให้ใส่หมวกแล้วยังมีเพลงร้องด้วย แล้วก็ผ้าโจงกระเบนไม่ให้นุ่ง คนต้องนุ่งกระโปรงแบบฝรั่ง ผู้ชายก็ไม่ให้นุ่งกางเกงแพร ต้องใส่ชุดสากล คนกินมากไม่เอาแล้ว "พินแดงดังแสงทับทิม" ต้องพินขาว น่าสนใจดิ้นะ ภูมิหลังที่เราจะต้องทำให้มันเหมือนกัน เพราะว่าหนังสือแต่ละเล่มก็สร้างขึ้นมาจากวัฒนธรรม อย่างเรื่องนี้ (*ผจญทุ่งกว้าง*) ก็ต้องไปดูว่าชีวิตชาวไร่ชาวนาเป็นยังไง ไปดูตาม encyclopedia บ้าง หนังสืออื่น ๆ บ้าง

ถาม อาจารย์มีอุปสรรคในการทำงานแปลเรื่องนี้บ้างไหมคะ นอกจากจะต้องไปอ่านหนังสือเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมของเรื่องนี้

ตอบ ก็ไม่น่าจะมีนะ เรื่องขอลิขสิทธิ์ก็ไม่ยาก USIS เป็นคนขอ เราก็ไปติดต่อผ่านเขา

ถาม แล้วเรื่องภาษา คำศัพท์ จำนวนต่าง ๆ อาจารย์ประสบปัญหาบ้างไหมคะ

ตอบ จำนวนนิโกร จำนวนคนได้ก็อาจจะมึนบ้าง แล้วอีกอย่างหนึ่งภาษาอังกฤษแบบอเมริกันกับภาษาอังกฤษแบบอังกฤษบางที่มันต่างกัน อาจารย์บังเอิญโชคดีเพราะว่าเมื่อแต่ก่อนนี้ที่จุฬาก่อนสงครามนะจะใช้อาจารย์มาจาก Oxford เท่านั้น พอถึงสงครามนะ ครูที่สอนเขาก็ถูกจับหมด ก็ไปเอาครูอเมริกันมาสอน บางทีครูออสเตรเลียมาสอน จำนวนบางอย่างเราก็ไม่รู้ ดีความไม่ออก

ถาม อาจารย์มีวิธีปรับภาษาให้สะท้อนลักษณะภาษานิโกร หรือภาษาภาคใดอย่างไรรคะ

ตอบ ก็จำไม่ได้นะว่าทำไง ก็พูดครั้งคำ พูดแบบอีสานบ้าง

ถาม จากการเก็บข้อมูลพบว่าอาจารย์จะมีการใช้คำว่า "ได้" สำหรับ past perfect คำว่า "จะ" สำหรับ future tense สิ่งเหล่านี้เกิดจากความตั้งใจของอาจารย์เลยหรือเปล่าคะ

ตอบ ค่ะ พยายาม เพราะว่าคนไทยไม่มีไวยากรณ์ส่วนใหญ่จะใช้บริบทเป็นตัวบังคับ อย่าง "เมื่อวานนี้ฉันมา" ไม่ใช่ "เมื่อวานนี้ฉันได้มา" พอมาอยู่ในเรื่องเราก็ต้องพยายามนะ

ถาม มันใช้ไม่ได้เสมอไปใช่ไหมคะว่า "จะ" จะต้องเป็น future tense

ตอบ ใช่ จะต้องดูบริบท คนไทยนี่ "จะ" ไม่ใช่ future ก็มี "ได้" ไม่ใช่ past ก็มี "จะได้" ยังไม่ได้ทำเลยก็มี มองอย่างนั้นะ "ได้" มีสองความหมาย 1) "ได้" เป็น past tense ซึ่งเราไม่ค่อยได้ใช้ "ฉันได้ไปโคราชเมื่อวานนี้" ไม่มีใครพูดกันหรอก 2) แปลว่า "ได้รับ" "ฉันได้หนังสือ" พูดเรื่องนี้แล้วยาวนาน เรื่องสรรพนามก็ยาว เคียวนี่ทุกคนลุกขึ้นพูด "ท่าน" หมด พูดในที่ประชุมข้าราชการนะ จริงแล้ว "ท่าน" เป็นบุรุษที่สอง จอมพลป. กำหนดไว้ "เขา" "ฉัน" "ท่าน" อาจจะใช้ท่านถ้าเอ่ยถึงชื่อใหม่ อย่าง "ท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี" แต่กรณีทั่วไป "ท่าน" เป็นบุรุษที่สอง คนไทยมีวัฒนธรรมเกรงใจเมื่อก่อนนี้ทุกคนเป็น "คุณ" หมด ตามกฎหมาย "คุณ" เป็นได้ต่อเมื่อ 1) นามพระกานัล 2) ผู้ได้รับพระราชทาน สตรีที่ไม่แต่งงาน เคียวนี่ "คุณ" กันหมด ผู้ชายก็ "คุณ"

ถาม ตอนนั้นที่อาจารย์บอกให้ทาง USIS ออกเป็นสองภาษา จุดประสงค์ในตอนนั้นเพื่อการศึกษาเท่านั้นหรือคะ

ตอบ ก็นึกถึงเด็ก ๆ นะ เพราะว่าหนังสือขนาดนี้มันก็ให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้สองภาษา ภาษาอังกฤษเขาก็ไพอะนะ ทำไมเราไม่หัดให้เรียนรู้แล้วก็เรียนไปในที่เดียวกัน ก็ไม่แน่ใจว่าจะมีคนอ่านภาษาอังกฤษหรือเปล่า อ่านภาษาไทยนี่มีแน่ สมัยก่อนให้รู้เรื่องแปลเท่านั้นเอง ไม่ได้คิดถึงการเรียนภาษา เรื่อง กามนิต ก็มี โดยไม่ได้คิดว่าจะมานั่งเทียบ เมื่อก่อนมีเรื่อง *โซไรดา* แต่ท่านก็แปลตีความนะ แต่เรื่องนี้บรรทัดต่อบรรทัด บรรทัดต่อบรรทัดเลย

ถาม ในตอนแรกอาจารย์ยังไม่ทราบว่าต้องตีพิมพ์สองภาษา แต่เมื่อทราบแล้วอาจารย์ต้องไปปรับอีกหรือไม่คะ

ตอบ มาตรวจอีกทีว่ามีตรงไหนบ้างไหมที่เราพลาด มันก็เป็นโอกาสที่เราจะได้ตรวจสอบอีก พอเขาว่าจัดคู่กันแบบนี้ เราก็ต้องดูเข้มนะ

ถาม เรื่อง *ผจญทุ่งกว้าง* ก่อนหน้านี้ มีการตีพิมพ์แบบสองภาษาไหมคะ

ตอบ มี คงออกมาช่วงเดียวกัน เช่น *รวมเรื่องสั้นวรรณกรรมจีนเอกสหัสรัฐ* โรงเรียนในทุ่งกว้าง

ถาม ทั้งหมดที่ออกมาแบบตีพิมพ์สองภาษาเพื่อบันทึกอย่างเดียวนะหรือคะ

ตอบ สองภาษานี้เพื่อที่จะให้เรียนภาษาอังกฤษ เพื่อบันทึกก็บันทึกไป อ่านภาษาอังกฤษก็บันทึกด้วย เข้าใจด้วย แต่เดิมเรื่องแปลนี้ก็เพียงเพื่อให้อ่านเนื้อหา เพราะอย่างสารคดีนี้นะก็แปลเยอะ

ถาม ในการแปลตรงของอาจารย์มีการลดหรือเพิ่มส่วนใดบ้างหรือไม่คะ

ตอบ มีบ้าง เพราะว่าฝรั่งโดยมากเขาจะมี comma นะ มี colon semi-colon ทำให้เราตัดประโยคได้ แต่ว่าน้อยที่จะมาทำงานมาตรงนี้ คนไทยเขียนเสียอีกยาว และขยายความยืด เว้นระหว่างคำก็ไม่ มี เว้นระหว่างวรรคก็น้อย เครื่องหมายวรรคตอนก็ไม่ใช้

ถาม จากประสบการณ์ของอาจารย์เคยตัดทั้งย่อหน้าออก หรือสลับข้อความบ้างไหมคะ

ตอบ ไม่เคย นอกจากว่า ในย่อหน้าเดียวกันอันนี้มันควรจะพูดก่อนก็เป็นบ้าง

ถาม กระบวนการแปลขึ้นหนึ่งเราจะต้องมีการผลจากต้นฉบับ อาจารย์ใช้วิธีเดียวกันนี้ในการแปลหรือไม่คะ

ตอบ กลายเป็นอัตโนมัติไปแล้วนะ คือถ้าเราทำอะไรไปบ่อย ๆ นะ แล้วเราใช้หลักเกณฑ์เดียวกันนี้ พยายามที่สุดที่จะเก็บทุกสิ่งทุกอย่างก็จะไม่ยาก ไม่จำเป็นต้องทำงานหลายครั้ง คือบางทีเราคิดว่าไม่ถูก ไม่น่าจะพูดอย่างนี้ เราไปทำอะไรเขาก็ไม่ได้ ห้ามผู้แปลรู้ดีกว่าผู้เขียน มีบ้างที่หงุดหงิดนะ ว่าถ้าเราเขียนเราเขียนดีกว่านี้

ถาม อาจารย์จะอ่านก่อนหมดทั้งเล่มหรือแปลคะ

ตอบ ค่ะ อ่านพอให้รู้ว่าอะไรเป็นอะไรนะ เวลาถอดชื่อคนเป็นภาษาไทยว่ายังงี้ก็จดไว้ บางทีลืมนะ ก็ต้องระวังหน่อย

ถาม เข้าใจว่างานแปลแบบตีพิมพ์สองภาษากับงานแปลวรรณกรรมทั่วไปอาจารย์จะใช้มาตรฐานเดียวกันเลยใช่ไหมคะ

ตอบ ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันหมด 1) อ่านให้รู้เรื่อง 2) ดิคอะไรตรงไหนก็จดเอาไว้ 3) ใช้ dictionary หลายเล่ม 4) พยายามว่าถ้าเป็นหนังสืออังกฤษจะใช้ Oxford หนังสืออเมริกันก็จะใช้ Webster

ถาม แล้วเรื่อง การออกเสียง ละคะ

ตอบ เมื่อก่อนมีพจนานุกรมการออกเสียง แต่ว่าบางอย่างเราก็ต้องออกเสียงอย่างไทย ๆ เป็นหลัก ที่คนโบราณปฏิบัติมา ราชบัณฑิตเขาเรียกว่า "การถ่ายเสียง"

ถาม ตอนนี้อาจารย์ทำงานแปลอยู่บ้างไหมคะ

ตอบ นิดหน่อยแต่นั้นเอง แปลหลักสูตร แปลพระราชบัญญัติ แต่ง่ายดี ตรงมาตรงไปเราไม่ต้องตีความ แปลวัฒนธรรมต้องตีความ ความรักอ่อนหวานต้องตีความ

ถาม ในการแปลวรรณกรรมเยาวชน เราจำเป็นต้องทำให้เป็นภาษาสุภาพหรือเปล่าคะ

ตอบ อันนี้มีสองความเห็น บางคนเขาก็บอกว่าให้ลดระดับลง บางคนเขาก็จุด ๆ ไว้ แต่อาจารย์ไม่ใช้วิธีนี้หรอกก็จะเถียง ต้องพยายามที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเท่าที่จะทำได้ ถึงคนเขียนเองก็เหมือนกันที่เขาต้องเขียนก็เพื่อที่จะสร้างบรรยากาศ พูดกันจริง ๆ เด็กเนี่ยที่พูดสุภาพก็มี อย่างเด็กคนจีนเนี่ยเคยไปอยู่โรงเรียนหนึ่งเด็กคนจีนเยอะ ครุ่นเลยนะ เด็กพูดว่า "กูทำไมได้อย่างนี้" สืบไปสืบมาเขาไม่มีคำอื่น อันที่สุภาพไม่สุภาพนี่เราสอนกันต่างหาก อย่างเราใช้คำว่า "เท้า" คำนี้เป็นของเขมรเขา "ตีน" มนุษย์สองเท้าห้าม ภาษาซาโจมันมีมาตลอด ค่อย ๆ แปลให้รู้เรื่อง เข้าใจ เอาภาษากลางไว้ก่อน

ถาม อย่างนี้ถือว่าเราทำให้อรรถรสของเรื่องเปลี่ยนไปบ้างหรือเปล่าคะ

ตอบ มันก็มีบ้าง คนอาจจะนึกไม่ออกว่าถ้า *Huckleberry Finn* พูดว่ารับประทาน ถึงขนาดว่าให้ไปนอนผ้าปูที่นอนสะอาดยังไม่ได้เลย ไม่คุ้นเคย ถ้าอย่างนั้นคงต้องพูดภาษาฟอซุนรามกันนะ รู้มั๊ย สมัยฟอซุนรามคนที่มีสิทธิพูดว่า "กู" คือฟอซุนรามเท่านั้น แล้ว "นาง" ต้องเป็นสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เช่น "นางเสด็จ" คนอื่นก็เป็น "อี-" ไป ใช้ให้มันถูก

ถาม จำนวนภาษาในการแปลของอาจารย์มีอิทธิพลมาจากคนอื่นบ้างไหมคะ

ตอบ อาจารย์ก็อ่านเยอะนะ คนแปลก่อน ๆ นี่ก็มี *ความพยายาม* แต่เราก็ไม่รู้ภาษาฝรั่งเป็นยังไง อ่านคู่มือที่ดี ..อ.สนิทวงศ์ ตอนนั้นก็แปลเยอะ...จูเลียต อ่านไปแล้วรู้สึกภาษาไทยเขามันรื่นหู ก็เลยคิดว่าชอบแบบเนี่ย ถ้าจะแปล เราก็แปลให้มันอ่านแล้วสละสลวย หลักการที่จะแปล อาจารย์วิทย์ท่านก็ให้ไว้ ส่วนเรื่องที่ต้องศึกษาวัฒนธรรมอะไรเนี่ย อาจารย์ก็คิดเอาเอง

ถาม วรรณกรรมเรื่องสุดท้ายที่อาจารย์แปล ก่อนที่จะมาแปลหลักสูตรคือเรื่องอะไรคะ

ตอบ แปลเยอะสมัย USIS สมัยหลังกรมวิชาการก็มีการแปล โดยมากไปเป็นกรรมการ อย่างแปล *ชีวิตประวัติของมารี คูรี* คงเป็นแปลชีวิตประวัติบุคคลสำคัญมั้ง

ถาม ก่อนแปลของ USIS อาจารย์ทำงานแปลมานานหรือยังคะ

ตอบ เรื่องแรกใหญ่คือ *วิมานลอย* สมัยก่อนแปลแล้วก็ไม่ได้พิมพ์ แปล *ประวัติ เพอร์ซี เชลลีย์* (Percy Shelly) เอาไปขายสำนักพิมพ์เขาไม่เข้าใจหรอก แต่ว่า *วิมานลอย* เนี่ยนะสำนักพิมพ์เขาจับซื้อไม่เกี่ยงเลย อ้อ..แล้วก็มี *ชีวิตประวัติแม่ของ เพิร์ล เอส บัก* (Pearl S. Buck) *ผู้อยู่นอกเขตคิเอ็กซีไซด์* เคยพิมพ์แล้วด้วย

ถาม อาจารย์สนใจเรื่องไหนที่หยิบมาแปลแล้วค่อยเสนอสำนักพิมพ์หรือคะ

ตอบ ใช่ เรื่องไหนเขาไม่เอาก็เก็บไว้เอง เมื่อก่อนจ่าย 500 บาทนะ เล่มหนาสำนักพิมพ์ขอผ่อนทีละ 100 บาทออก "เล่มหนาครับผมไม่มีตังค์" ไปเดินขายที่เวียงนครเกษมนะ แล้วก็มาพิมพ์ตอนสมัยจอมพลป. แล้วก็ใช้กระดาษฟางหนาปึก แต่ทุกครั้งต้องเอามาตรวจนะ เพื่อหลนหลนหลงตา

ถาม อาจารย์ตรวจเองเลยหรือคะ

ตอบ ตรวจเอง

ถาม ประมาณกี่รอบคะ

ตอบ ก็รอบหนึ่ง เขอะแล้วนะ นอกจากว่าอันไหนข้อใจมากก็จะใช้เวลากับตรงนั้นมากหน่อย ยากที่สุดคือจับภาษาพูดให้เข้ากับคำเรีกร์ของคน ที่พรรณนาไม่เท่าไร เบล่หลักสูตรง่ายกว่ามาก จะไปยากนิดหน่อยตรงศัพท์วิชาการ

ถาม ปกติอาจารย์แปลแล้วมีคนอื่นอ่านงานแปลอีกรอบไหมคะ

ตอบ คือที่กรมวิชาการเนี่ยเขามีกฎว่าต้องมีผู้ตรวจก็ให้ผู้ตรวจอ่าน ของ USIS ก็มีผู้ตรวจ เพื่อเราหลนหลนหลงตา ในแง่การตีความ เขาจะตรวจว่าถูกต้องตามต้นฉบับไหม คุณเก็บทุกอย่างครบหรือเปล่า หรือว่าตัด ตก เดิม เข้าใจครบทุกอย่างไหม ตรวจก็ยากเหมือนแปลแหละถ้าเราตั้งใจตรวจ แล้วก็ยากที่เราต้องมาเดาใจคนแปลด้วย ผ่าอาจารย์สุขุมาวดีไว้ด้วยนะวรรณกรรมคลาสสิกอย่าง อิปเซิน (Henrik Ibsen) เขาได้ขึ้นบัญชีเป็นมรดกโลก ต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี อาจารย์ลองติดต่อผ่านสถานทูตนะ ดีไม่ดีเขาให้ค่าแปลเราด้วย ของคาร์ล เบอร์ดี้ "What's woman know" จำได้มั๊ย ดีดี นางเอกเป็นนักการเมืองร่างสุนทรพจน์ให้สามีพูดชนะได้ นี่จะเป็นงานสำคัญมากที่จะเอาคนไทยเข้าสู่โลกนะ วรรณกรรมคลาสสิกเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เรารู้ว่าที่เขาสร้างประเทศขึ้นมาได้ตั้งนานเขาทำได้อย่างไร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาว กนิษฐ์ ดีहनอ
วัน เดือน ปีเกิด	17 กุมภาพันธ์ 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดตาก ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, พ.ศ. 2539-2542 ศิลปศาสตรบัณฑิต (วิชาเอกภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2543-2546 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการสื่อสารและการพัฒนา) วิชาเอกการแปล
ทุนวิจัย	ทุนพระราชทานเพื่อการศึกษาและสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Executive Summary

Introduction

At present, literary works published in bilingual version have interested most Thai readers as much as other kinds of literature. Bilingual literature, unlike the traditional literatures, contains the English text on the odd pages and the Thai translation on the even ones. The purpose of such arrangement is to allow the readers to enjoy the content of the literature and give the readers an advantage of English self-learning in order to understand different language structures. Therefore, the translator tried her best to keep the meaning of the source language in the words and structures of the Thai language.

Objectives of the Study

The purposes of this research were to study the language in bilingual translation of *Challenge of the Prairie* at the lexical and syntactic level and the techniques used by Meanmas Chavalit.

Scope of the Study

In terms of data collection and scope of the study, the researcher studied the book named *Pha Chon Thung Kwang* translated by Meanmas Chavalit from Babara Bomham's *Challenge of the Prairie*. The book, published by Kwa-na publishing in 1971, contains both English and Thai versions, totaling 465 pages.

Materials and Methods

Through the qualitative methods, the researcher categorized and compared the language style of *Pha Chon Thung Kwang* with that of the original English literature, *Challenge of the Prairie*. The information gathered included both exact and equivalent translations in two levels of analysis: lexical level and syntactic level.

The study and the analysis were conducted by comparing the structure of the original version with that of the translated version, the word arrangement and the relationship between sentences. The study and the analysis of the translation were done by dividing the analysis as in the following:

- a. Study and analyze the translating technique according to form-based translation
 1. The translation of the lexical and phrase level
 2. The translation of the syntactic level

- b. Study and analyze the translating technique according to meaning-based translation
 1. The translation of the lexical and phrase level
 2. The translation of the syntactic level

Besides, the researcher also interviewed Professor Kunying Maenmas Chavalit, the translator of *Pha Chon Thung Kwang*, in order to collect information about her biography and working experience including the problems that occurred during the *Pha Chon Thung Kwang* translation process and the methods used to solve the problems in question.

This research has followed the theories and concepts in the following four areas namely, translation studies, the English language learning, contrastive and sociolinguistics and concept about difference between the Thai and English languages in order to understand the characteristics of language that affects the translation process.

Findings and Discussion

The research result showed that the techniques that the translator chose to convey the meaning can be divided into two techniques, namely form-based translation and meaning-based translation.

The form-based translation as discussed in chapter 4 is the technique of word-by-word translation as mentioned by Mildred L. Larson (1984). This is possible because languages can have some features in common. Such features are considered as universal. This enabled the translator to maintain the style and structure of the original language in the translated version completely. In the lexical level, words in the following classes: noun, pronoun, verb, adverb and conjunction could be translated with the original meaning maintained. At the syntactic level, it was found that the sentence which can be arranged according to the original position were only short sentences with structure that was not too complicated as shown in simple sentences and compound sentences.

Nevertheless, there are some differences between the characteristics of the English and Thai languages. In this case, the translator did not exactly translate but instead conveyed the original meaning through the target language without equivalent effect. This difference resulted in a change in form as we can see in the meaning-based translation techniques at the lexical level as follows:

1. Techniques used to translate nouns include:

- 1.1 Contextual translation
- 1.2 Literal translation with explanation
 - 1.2.1 Additional information
 - 1.2.2 Use of Footnote
- 1.3 Replacement of noun with sentence

2. Techniques used to translate pronouns include:

- 2.1 Use of kinship terms*
- 2.2 Use of proper noun*
- 2.3 Use of numeral adjective*
- 2.4 Pronoun addition*
- 2.5 Pronoun omission*
- 2.6 Replacement of pronoun with noun or noun phrase*

3. Techniques used to translate verbs include:

- 3.1 Additional information*
- 3.2 Use of simile*
- 3.3 Adverb addition*
- 3.4 Verb omission*

4. Techniques used to translate adjectives include:

- 4.1 Translating according to the word order*
- 4.2 Translating according to the visual order*
- 4.3 Preposition addition*
- 4.4 Use of simile*
- 4.5 Contextual translation*

5. Techniques used to translate conjunctions include:

- 5.1 Conjunction addition*
- 5.2 Conjunction omission*

Since the subject-verb-object structure can be found in both the Thai and English languages, this facilitates the equivalent or even exact translation. However, there are also other structures of the English language that does not exist in the Thai language.

Following are the English sentence structures which are not found in Thai language and require a need to change style in order to resemble in style and meaning are as follows:

- (1) Negative Sentences
- (2) Conditional Sentences
- (3) Passive Sentences
- (4) Indirect-object Sentences
- (5) Dummy Subject Sentences

The reason why the translator needed to change the structure of such sentences is to allow the reader to be able to understand easily. Therefore, the translator did not prioritize arrangement of the word position in sentences as in

English, but emphasized how the meaning of the original version could be conveyed in the translated version as accurately as possible.

Conclusion

The results of the research shows that the literary work which contains both English text and Thai translation, the translator aimed to translate on the one-to-one correspondence basis. However, the English and Thai languages have their own specific vocabulary and grammar systems, which cause the translator to interpret the meaning on the contextual basis. According to the interview with the translator, her translation is purely based on her discretion and her good command of both English and Thai languages, without having any prior realization that the translated version would be published bilingually.

